

**תוכנית אב ארצית
לנגישות
בתחבורה הציבורית
לאנשים עם מוגבלות**

תיקי יישוב חלק ב'
דוח מס' 5 – 2025 תשפ"ה

אינדקס רשויות מקומיות לפי א'-ב':

שם היישוב	מספר תיק	חלק
אלעד	5.17	חלק ב
אפרת	5.25	חלק ג
אשדוד	5.5	חלק א
אשקלון	5.4	חלק א
באר יעקב	5.23	חלק ג
באר שבע	5.8	חלק א
בית שמש	5.14	חלק ב
בני ברק	5.6	חלק א
בנימינה-גבעת עדה	5.26	חלק ג
בת ים	5.12	חלק ב
גליל תחתון	5.29	חלק ג
הוד השרון	5.15	חלק ב
חבל יבנה	5.28	חלק ג
חדרה	5.13	חלק ב
חוף השרון	5.27	חלק ג
חיפה	5.10	חלק ב
ירושלים	5.3	חלק א
כפר סבא	5.1	חלק א
כרמיאל	5.20	חלק ג
מודיעין עילית	5.18	חלק ב
מעלה אדומים	5.21	חלק ג
נצרת	5.19	חלק ג
ערד	5.22	חלק ג
פתח תקווה	5.11	חלק ב
קריית טבעון	5.24	חלק ג
ראש העין	5.16	חלק ב
ראשון לציון	5.7	חלק א
רמת גן	5.2	חלק א
תל אביב-יפו	5.9	חלק א

רשימת רשויות מקומיות בחלק ב':

מספר תיק	יישוב
5.10	חיפה
5.11	פתח תקווה
5.12	בת ים
5.13	חדרה
5.14	בית שמש
5.15	הוד השרון
5.16	ראש העין
5.17	אלעד
5.18	מודיעין עילית

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - חיפה
דו"ח מספר 5.10
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כללים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.
על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף כנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

חיפה מייצגת עיר בסדר גודל גדול ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה מעל 100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: חיפה
 - סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 4000
 - שטח מוניציפלי*: כ- 65,500 דונם
 - מדד חברתי-כלכלי*: 7
 - אוכלוסייה*: כ- 280 אלף
 - צפיפות אוכלוסייה*: 4.3 תושבים לדונם
- *הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (יולי 2023).

1. רקע ונתונים כללים.....3

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי.....4

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית.....4

2.2. זמינות רכב פרטי.....6

3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים.....6

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות.....6

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר חיפה.....8

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.....9

4. תחבורה ציבורית ותשתיות.....10

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי.....10

4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר.....11

4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מוגנש.....12

4.4. נגישות העיר חיפה לרכבת.....12

4.5. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות.....13

4.6. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרחים ותיקים.....15

4.7. מספר נוסעים יומי ושבועי בתח"צ עם התפלגות לפי סוג מוגבלות.....18

5. סיכום ומסקנות.....19

5.1. דמוגרפיה.....19

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר.....19

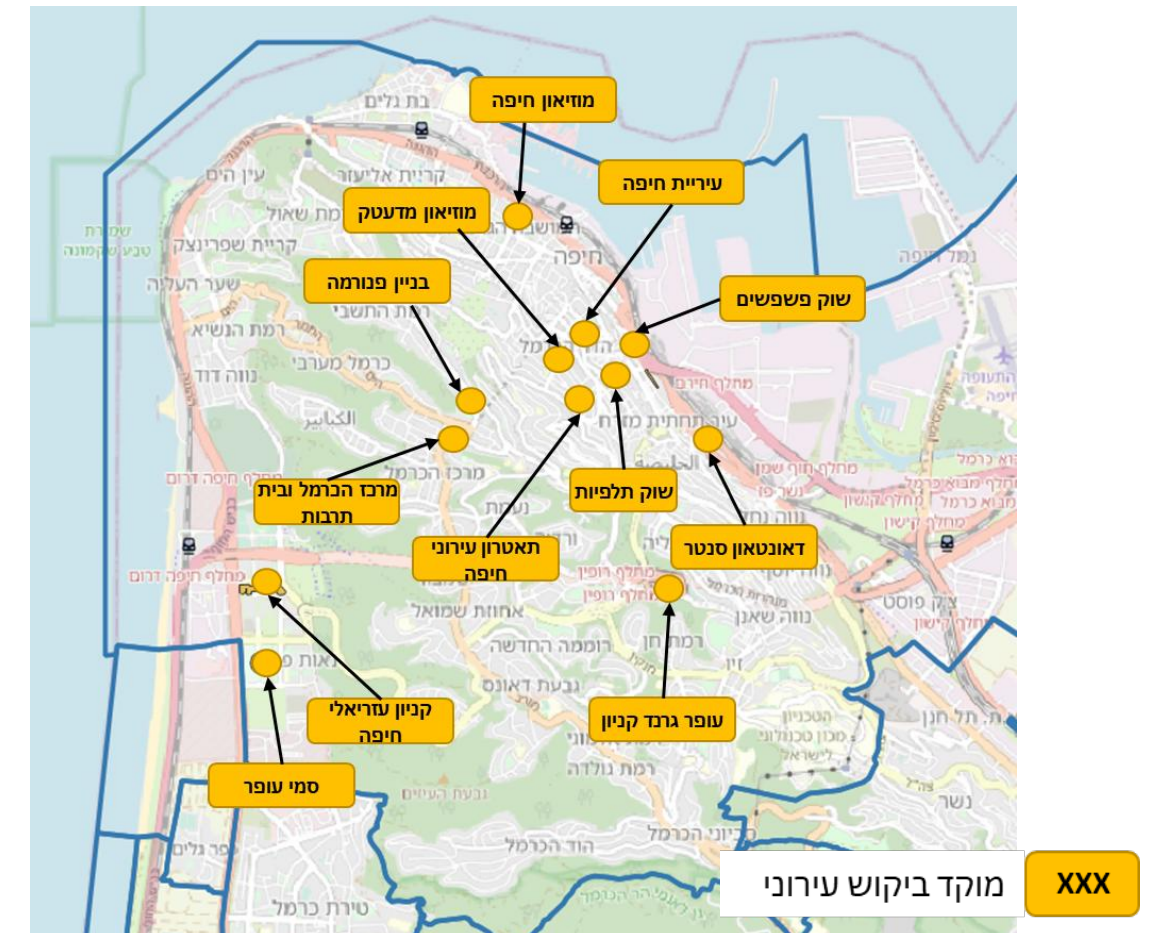
5.3. תחבורה ציבורית בעיר.....19

נספח א' – רשימת מקורות.....20

נספח ב' – רשימת מקורות.....21

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בחיפה.

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בחיפה

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

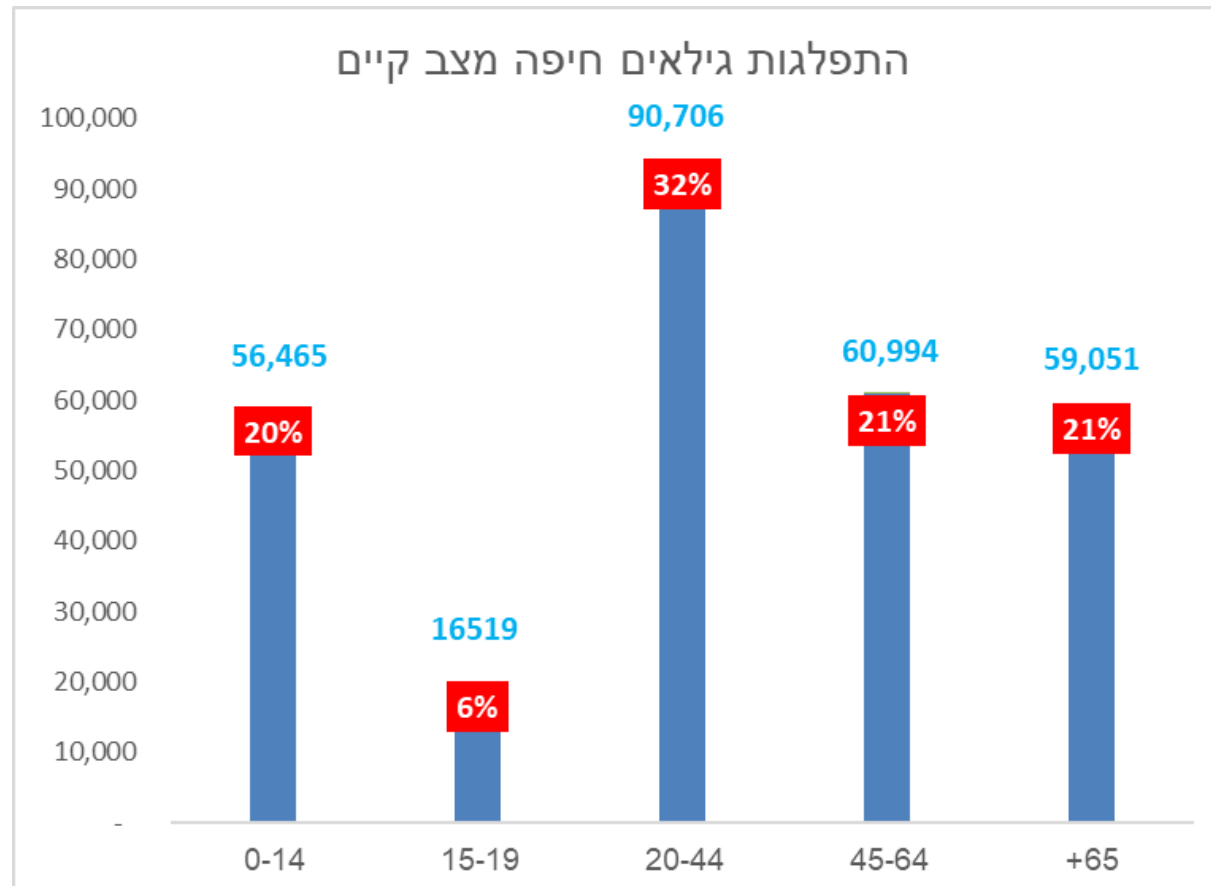
2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

התפלגות הגילאים עבור האוכלוסייה בחיפה במצב הקיים מבוססת על נתוני למ"ס המעודכנים לשנת 2022 ועל תחזיות לשנות יעד 2030, 2040 לפי נתוני מודל חיפה.

- אוכלוסיית חיפה מונה כ-280 אלף נפש (למ"ס 2022)
- כיום האוכלוסייה הוותיקה מהווה 21% מכלל תושבי העיר חיפה (גרף 1)
- תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר חיפה היא כ-336 אלף תושבים (גרף 2)
- לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל חיפה) אחוז האוכלוסייה הוותיקה (+65) צפוי לגדול לכ-23% מכלל תושבי העיר (גרף 2)

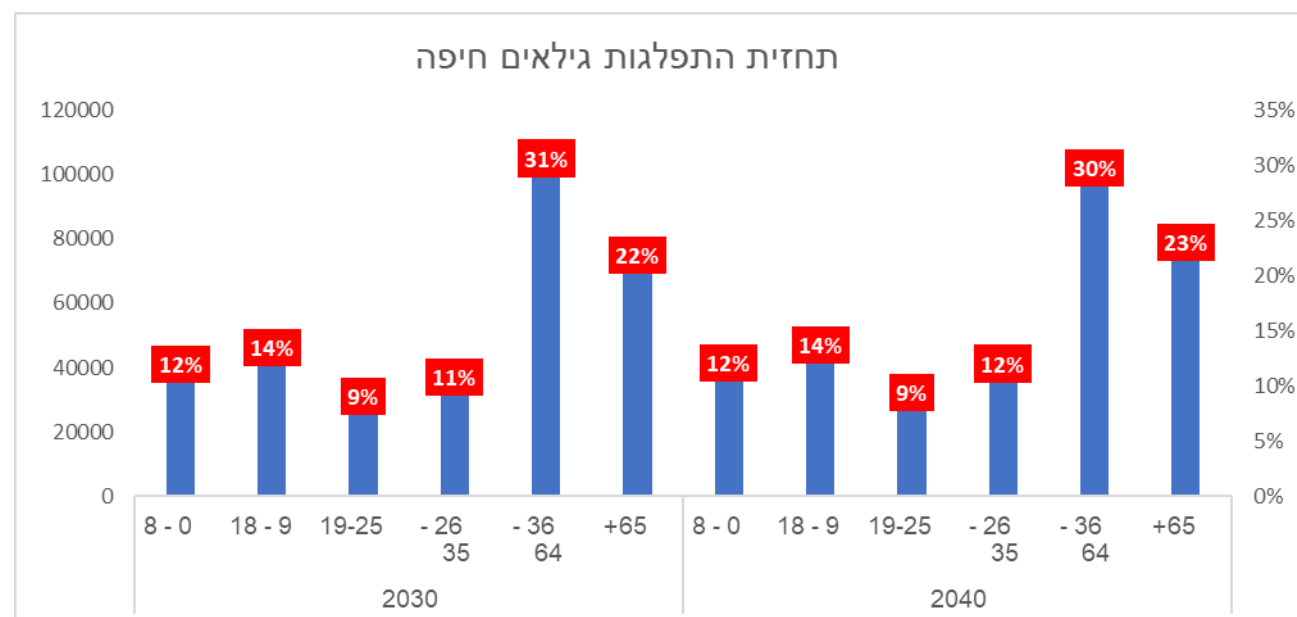
¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי חיפה

מקור: למ"ס 2022

גרף 2: התפלגות הגילאים בחיפה, תחזית²

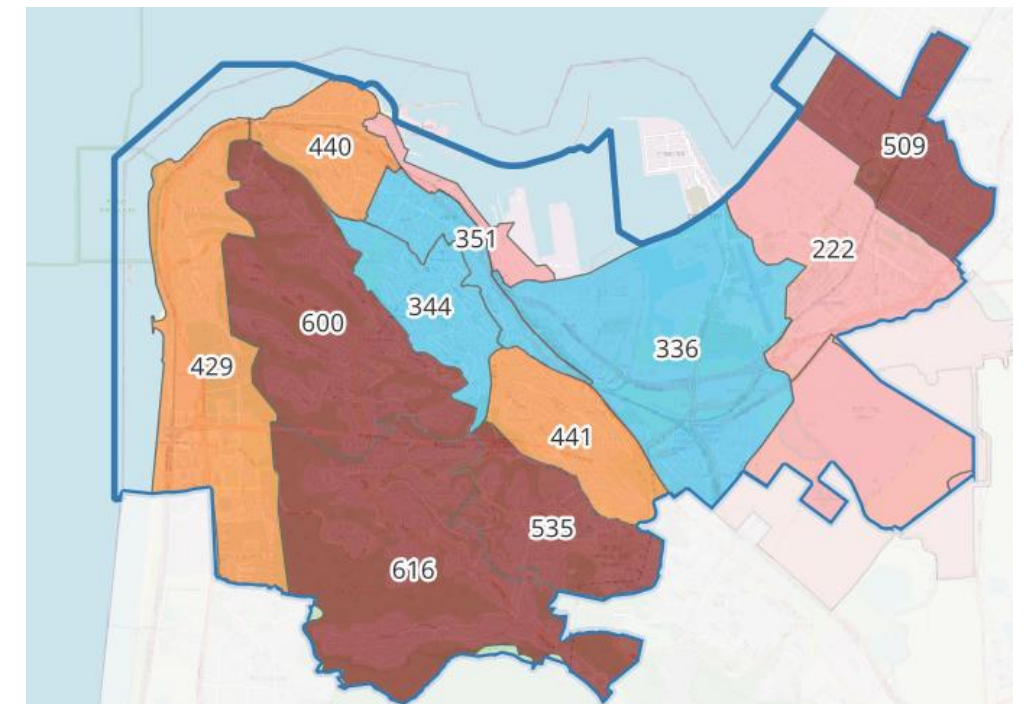
מקור: מודל חיפה, נתיבי איילון

2.2. זמינות רכב פרטי

מקור הנתונים עבור תחזית זמינות רכב פרטי לאלף נפש לשנת 2040 הינו מערכת חצב של משרד התחבורה.

- לפי נתוני הלמ"ס, כיום ישנם 458 רכבים לאלף איש בעיר חיפה.
- על פי תחזית משרד התחבורה באתר חצב, כמות הרכבים לאלף נפש בשנת 2040 תנוע בין 222 בקריות ליותר מ-600 רכבים בשכונות על הכרמל.

מפה 2: התפלגות זמינות רכב פרטי בחיפה

3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדיוור מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית- זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושתלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.

- גמלת ילד נכה - ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה - קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה - נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכולו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים - סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

3.2.

התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר חיפה

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר חיפה. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה בחיפה ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- בחיפה אחוז מבוגרים (24.1%) גבוה מהממוצע הארצי (14.7%). ביטוח לאומי מגדיר מבוגרים כגברים בגיל +65 ונשים בגיל +60, בשונה מנתוני הלמ"ס אשר מציגים את כלל אוכלוסיית בני ה-65+.
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, גבוה בחיפה (12.1%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בחיפה (5.8%) גבוה במקצת מהממוצע הארצי (5.6%), כאשר אחוז מקבלי הקצבאות בגין נכות וניידות הינו 6.9%, גבוה מהמוצע הארצי העומד על 5.6%.

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בחיפה (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
אוכלוסייה		284,250	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		68,595	24.1%	14.7%
גמלת סיעוד		13,227	4.7%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	12,155	4.3%	3.1%
	שירותים מיוחדים	2,753	1%	0.8%
	גמלת ילד נכה	3,329	1.2%	1.2%
גמלת ניידות		1,257	0.4%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	1,240	0.4%	0.8%
	דמי פגיעה	173	0.1%	0.1%
סה"כ (מתוכם אזרח ותיק)		102,729 (68,595)	36.2% (24.1%)	24.5%(14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי בחיפה (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
תווי נכה	רגיל	16,308	5.6%	5.3%
	כיסא גלגלים	651	0.2%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3.

מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד) ומרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות אשר **נגישים** בחיפה הינם (ראו מפה המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

- בית אבות וינדזור
- בית אבות נאות כיפת הזהב
- בית דיור מוגן פסגת חן
- בית אבות בן יהודה
- המוסד לביטוח לאומי
- בית אבות ורד הכרמל
- בית אבות חמדת אבות
- בית אבות בית יולס
- מרכז סיעודי נוף הגפן
- מרכז יום לקשיש כרמל
- מרכז רפואי כרמל
- מרכז רפואי לין
- עמיגור בית מגורים לקשיש
- בית גיל הזהב
- יד שרה
- ארגון נכי צה"ל מחוז חיפה
- מרכז שפיצר לשיקום
- והצפון
- מעון יום שיקומי שטיין
- מרכז יום לקשיש
- בית הורים
- בית אבות בית יערה
- בית הורים ראשוני כרמל
- מרכז לקשיש
- בית אבות קורן
- דיור מוגן בית גיל הזהב
- מרכז רפואי חורב
- בית הורים לב חיפה
- בית אבות סיני
- בית אבות מעון הרופא
- מכון לפיזיותרפיה
- בית אבות חלת דבש
- בית אבות בני ברית
- המוסד לביטוח לאומי
- בית אבות משען כרמל
- דיור מוגן נהריים
- מרכז יום לקשיש

המוסדות אשר **אינם נגישים** בחיפה הינם (ראו מפה המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

- מועדון פיס לגיל הזהב ע"ש אלי כהן
- בי"ח סיעודי בית יערה
- מרכז רפואי אחוזה
- מגדל אור מרכז שיקום
- בית אבות פסגת אחוזה
- דיור מוגן דור כרמל
- מרכז לשיקום מקצועי
- בית אבות בית אברהם
- מרכז שיקום וספורט איל"ן

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר חיפה (ראו להלן):

- מספר תחנות אוטובוס בעיר: 1,234
- כיום קיימים בעיר 5 מסופי נוסעים. מיועדים להיבנות עוד מספר מסופי נוסעים שיחליפו חלק מהקיימים. (ראו טבלה 3 להלן).

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בחיפה

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
חוף הכרמל	42.8	63
בת גלים	2.8	3.5
רכבת מרכז/ תחנת רכבת קריית הממשלה	1.1	3.5
מרכזית מפרץ החיפה	20.9	21
מסוף אוניברסיטת חיפה	2.65	2.5

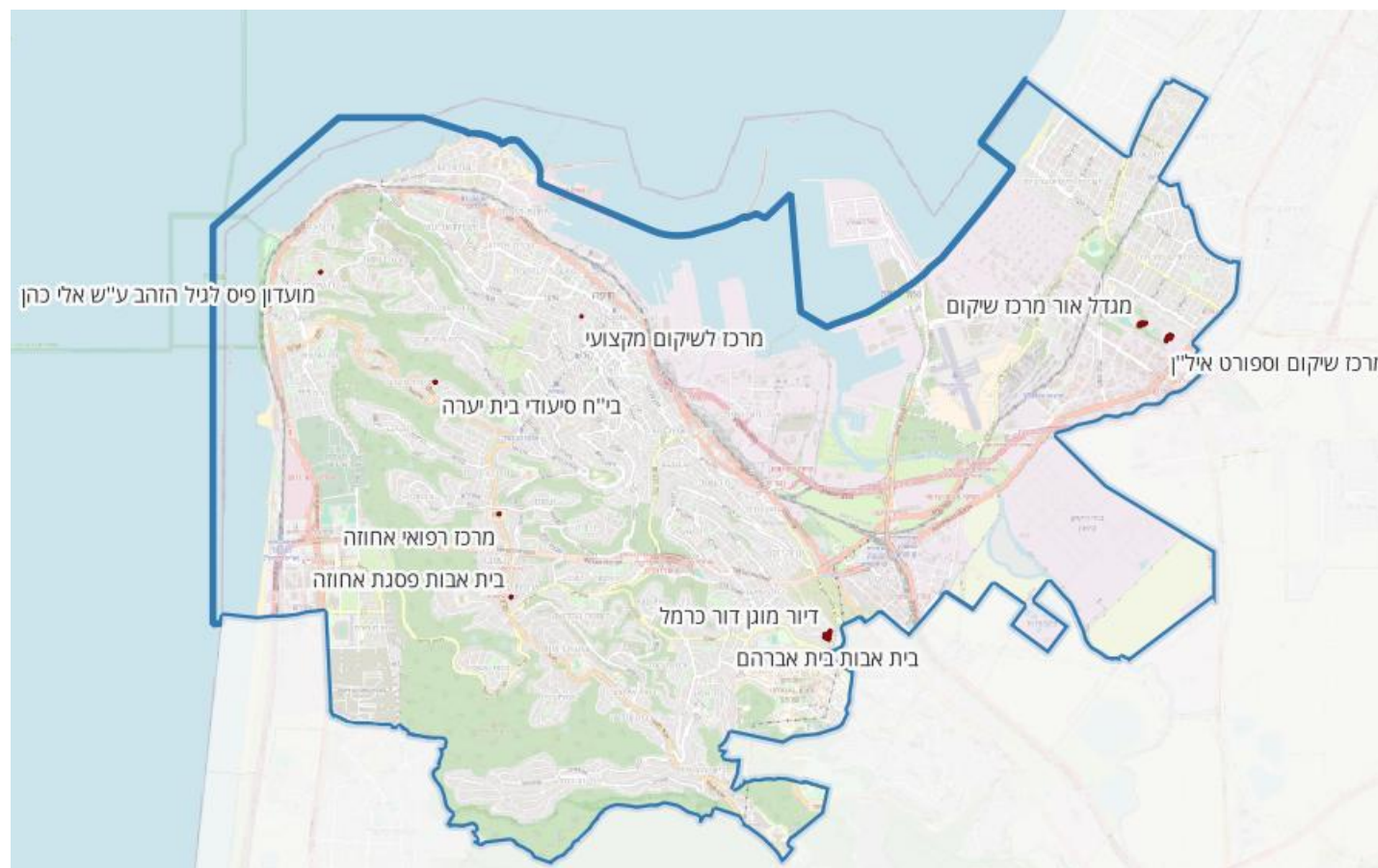
4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

במפה להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר חיפה בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית, על בסיס ההגדרה כדלקמן:

מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע בסוג רכב עירוני (רכבים עירוניים הינם רכבים מוגנים).

תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגשים.

מפה 3: מוסדות אשר אינם מוגנים בחיפה (נובמבר 2022)

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

4.3 תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש

על פי ההנחיות לתפעול תחבורה ציבורית, התדירות הנדרשת עבור קו תח"צ בודד היא 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. לצורך בחינת רמת השירות בצירי הישוב נערך מיפוי של תדירות מצטברת בציר, מתוך הנחה שתדירות של 4 נסיעות בשעה, גם אם מדובר ב 4 קווים תח"צ שונים, מהווה רמת שירות נאותה. במרבית הצירים הראשיים בחיפה יש שירות אוטובוסים תדיר – מעל 4 נסיעות בשעת שיא. שטח הכיסוי הכללי ברדיוס של 100 מטר מצירים עם תדירות של מעל 4 נסיעות בשעת שיא הינו 45%. מפה 4 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המופעלים באמצעות כלי רכב עירוניים מונגשים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שרות במרחק 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שרות עירוני.

מפה 4: מפת נפחי אוטובוסים ברכבים עירוניים, שעת שיא בוקר (8:00-7:00)

מקור הנתונים: מערכת תלתן, נובמבר 2022

4.4 נגישות העיר חיפה לרכבת

בעיר חיפה נמצאות ארבע תחנות של רכבת ישראל שבהן חולפות רכבות המחברות את העיר בקשר ישיר לערים נוספות בכל רחבי הארץ. הרכבת מחוברת למסילת העמק ומסילת מישור החוף.

4.4 נגישות העיר חיפה לרכבת

בעיר חיפה נמצאות ארבע תחנות של רכבת ישראל שבהן חולפות רכבות המחברות את העיר בקשר ישיר לערים נוספות בכל רחבי הארץ. הרכבת מחוברת למסילת העמק ומסילת מישור החוף. הניתוח בסעיפים הבאים מתייחס לכל אחת מתחנות הרכבת הרלוונטיות לתושבי חיפה ומתייחס לשרות המבוצע ברכבים עירוניים מונגשים בלבד. אחוז הכיסוי העירוני על צירים עם מעל 4 נסיעות בשעה ברדיוס של 100 מ' הינו 38%.

מפה 5: מפת נפחי אוטובוסים ברכבים עירוניים, שעת שיא בוקר (8:00-7:00)

4.5 תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים² גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות.

² תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו המכשיר התיקוף

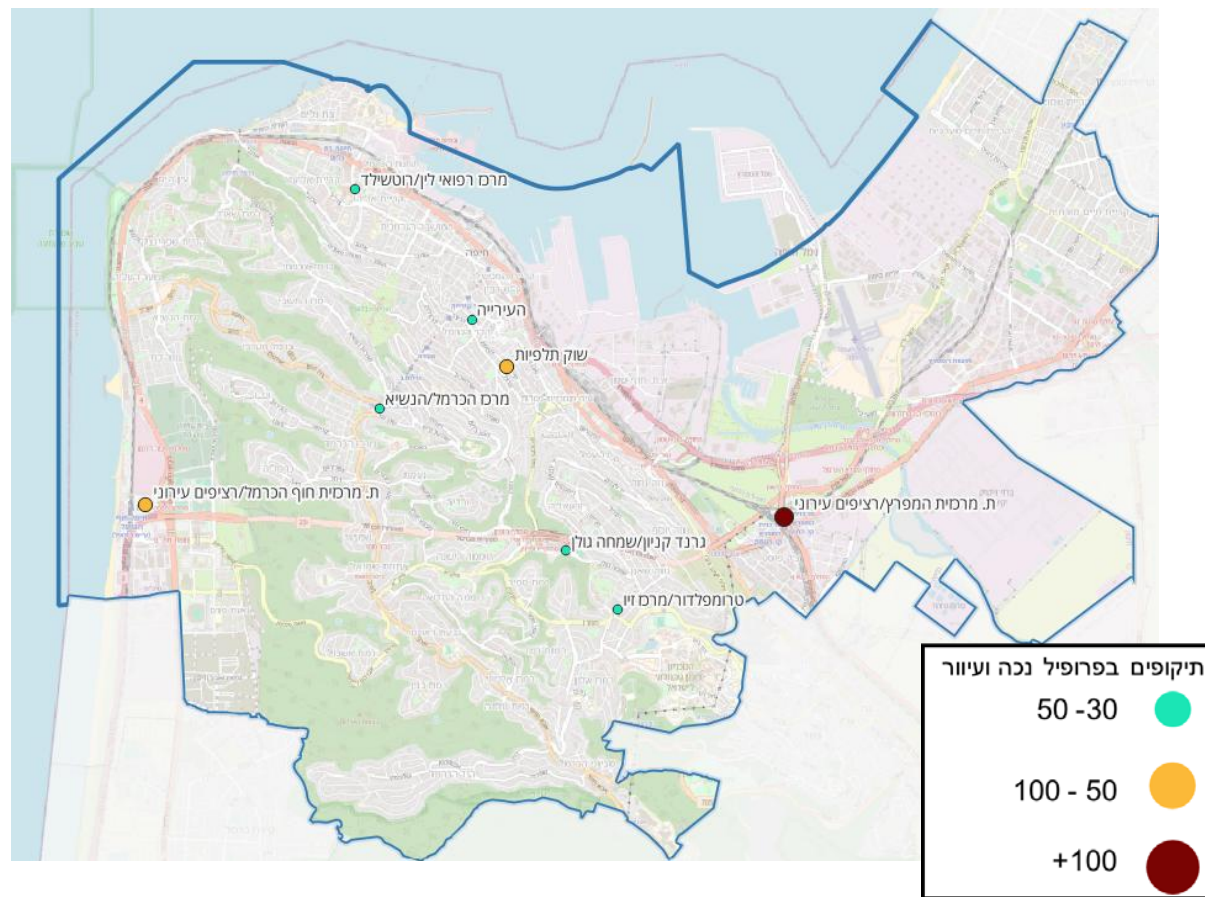
מפה 6 וטבלה 3 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי³ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 3: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
מרכזית המפרץ	113	6	119
שוק תלפיות	87	3	90
מרכזית חוף הכרמל	71	2	73
גרנד קניון	39	1	40
טרומפלדור/ מרכז זיו	39	1	40

- בתחנה מרכזית המפרץ כמות התיקופים היא גבוהה ביותר, עם מעל ל-100 תיקופים בפרופיל נכה. בתחנה ישנו מגוון רב של קווים עירוניים, בינעירוניים ובינעירוניים מונגשים, כמו גם תחנה של רכבת ישראל.
- גם בתחנה מרכזית חוף הכרמל יש תיקופים רבים, וגם בה יש מגוון רחב של קווי אוטובוס ותחנה של רכבת ישראל.
- שוק תלפיות הינו אחד המוקדים המרכזיים בעיר לתעסוקה, מסחר ובילויים.

מפה 6: תחנות עם מעל ל-30 תיקופים ביום על ידי פרופיל עוור/נכה (יוני 2022)

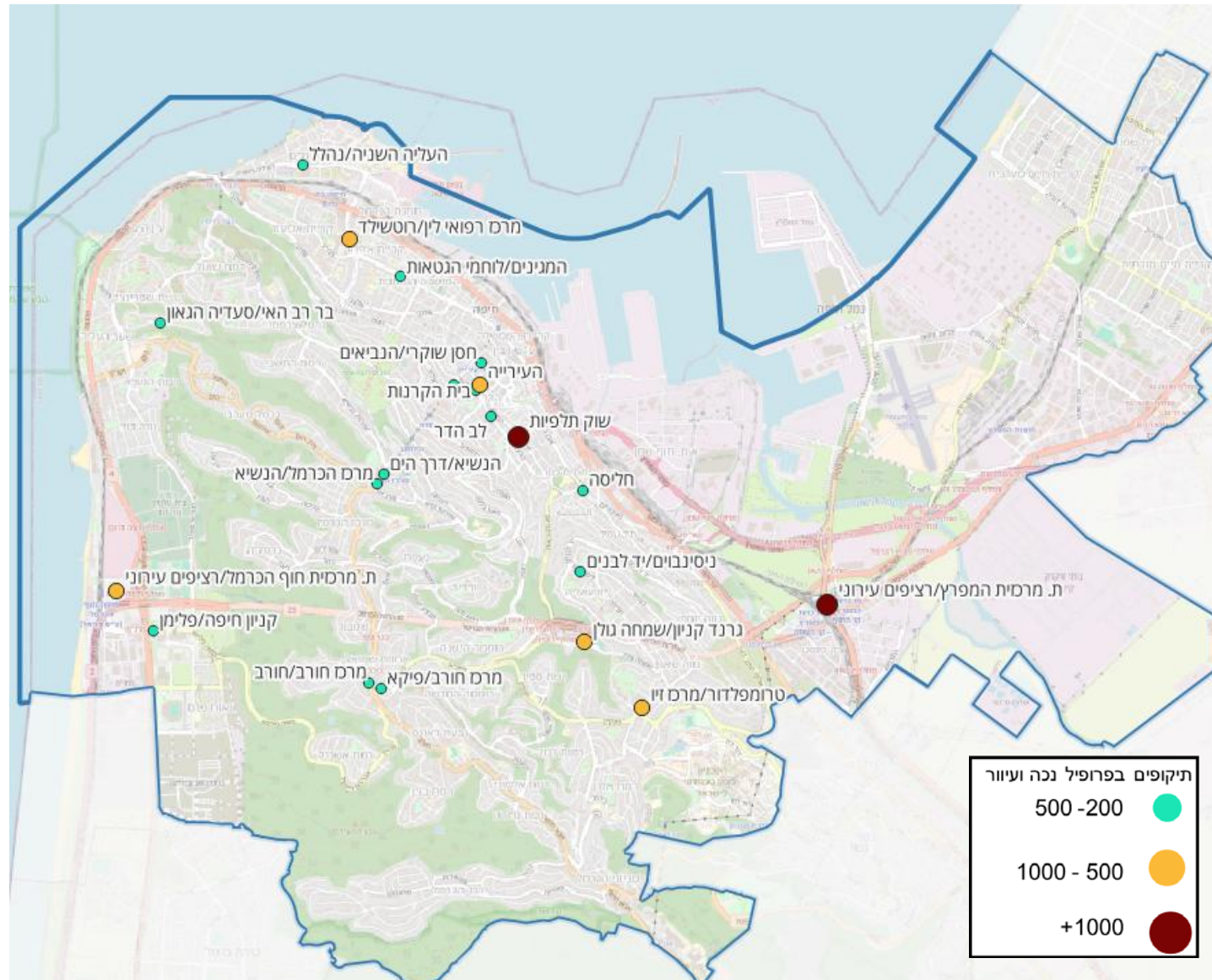
מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.6. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרחים ותיקים

כחלק מבחינת תחנות המשתמשות אזרחים ותיקים, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה על ידי נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק.

³ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

מפה 7: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון של משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ימים ראשון עד שבת

מפה 7 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
שוק תלפיות	1,624	4,023	40%
מרכזית המפרץ	1,020	5,394	19%
מרכזית חוף הכרמל	642	3,787	17%
מרכז זיו	621	2,151	29%
גרנד קניון	577	2,422	24%

- בקרב האוכלוסייה הוותיקה ניתן לראות שרוב התיקופים מתבצעים במרכז העיר, כאשר התחנות המרכזיות הן שוק תלפיות ומספר תחנות מסביב כמו העירייה ולב הדר.
- תחנת מרכזית המפרץ הינה התחנה השנייה במספר התיקופים ומהווה אחד המוקדים התחבורתיים המרכזיים בחיפה.

⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

4.7. מספר נוסעים יומי ושבועי בתח"צ עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמת בתחומי העיר חיפה מסתכם בכ-680 אלף תיקופים שבועיים וכמעט 100 אלף תיקופים יומיים בממוצע - ראו טבלה 4 להלן.
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית הנוסעים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- אחוז התיקופים במדדים הנבדקים גבוה מהממוצע הארצי, במיוחד בקרב האוכלוסייה הוותיקה ובעלי פרופיל נכה, זאת בעקבות השימוש הנרחב בתחבורה ציבורית בעיר ובהלימה עם כמות האוכלוסייה הוותיקה בעיר.

טבלה 4: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	150,447	25,075	22.1%	13%
נכה	10,901	1,817	1.6%	1.3%
עיוור	316	53	0.0%	0.3%
שאר הפרופילים	517,981	70,148	76.2%	85%
סה"כ תיקופים	679,645	97,092	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- חיפה מדורגת ברמה 7 במעמד חברתי כלכלי.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בחיפה (21%) גבוה מהממוצע הארצי (12%).
- לפי מודל חיפה צפוי חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת לגדול ל-23%.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- על פי נתוני משרד התחבורה אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב, גבוה במעט מהממוצע הארצי: 5.8% לעומת 5.6%.
- על פי נתוני ביטוח לאומי אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין נידות/נכות גבוה מהממוצע הארצי: 6.9% לעומת 5.6%.
- על פי נתוני ביטוח לאומי אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיקים גבוה יותר בחיפה (12.1%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת התדירות העירונית ישנו כיסוי נרחב של העיר באוטובוסים עירוניים, כולל לתחנות רכבת ישראל.
- התחנות בעלות הביקוש הגבוה ביותר לפי התיקופים הן תחנות סמוכות לתחנות הרכבת, בדגש על מרכזית המפרץ, ותחנות שנמצאות במרכז העיר ובשוק תלפיות.
- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים אשר אין בקרבתם (במרחק של עד 100 מטר) תחנה המשוררת על ידי קו עירוני:

- מועדון פיס לגיל הזהב ע"ש אלי כהן
- מרכז רפואי אחוזה
- בית אבות פסגת אחוזה
- מרכז לשיקום מקצועי
- בי"ח סיעודי בית יערה
- מגדל אור מרכז שיקום
- דיור מוגן דור כרמל
- בית אבות בית אברהם
- מרכז שיקום וספורט איל"ן

לסיכום:

- חיפה הינה עיר בעלת תדירות אוטובוסים גבוהה
- יש לשים דגש על הנגישות לאזורי הביקוש במרכז העיר ובתחנות המרכזיות
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גא.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל חיפה, נתיבי איילון**
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי יישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: אתר ביטוח לאומי
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית

ט"ו שבט, תשפ"ג

6 פברואר, 2023

סימוכין: 4000-0200-2023-000676

לכבוד:

אהרון אליאס

ממונה נגישות

עיריית חיפה

באמצעות דוא"ל: aharone@haifa.muni.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה

לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהוות בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת"י, מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

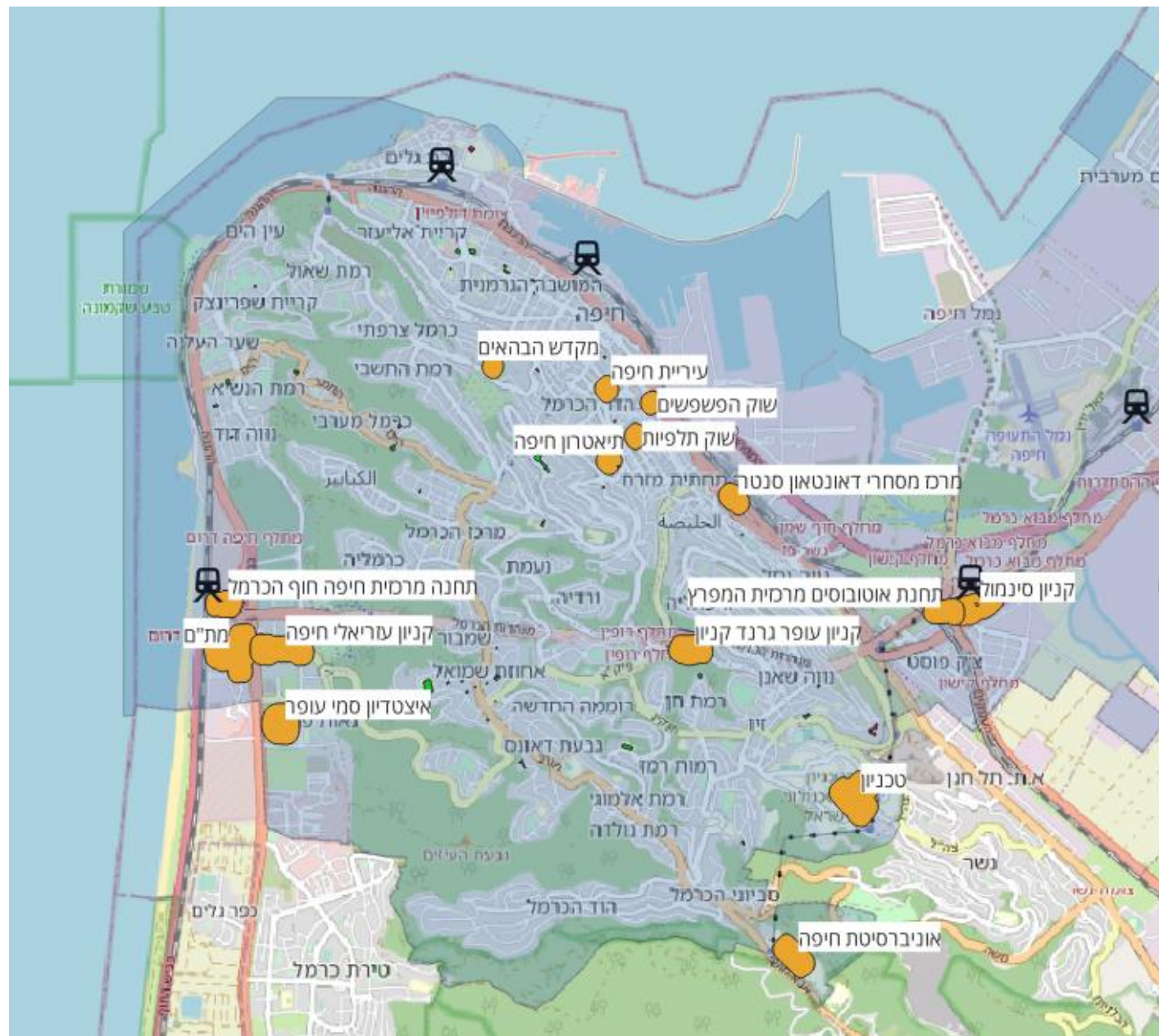
כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

מיפיו זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה , קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

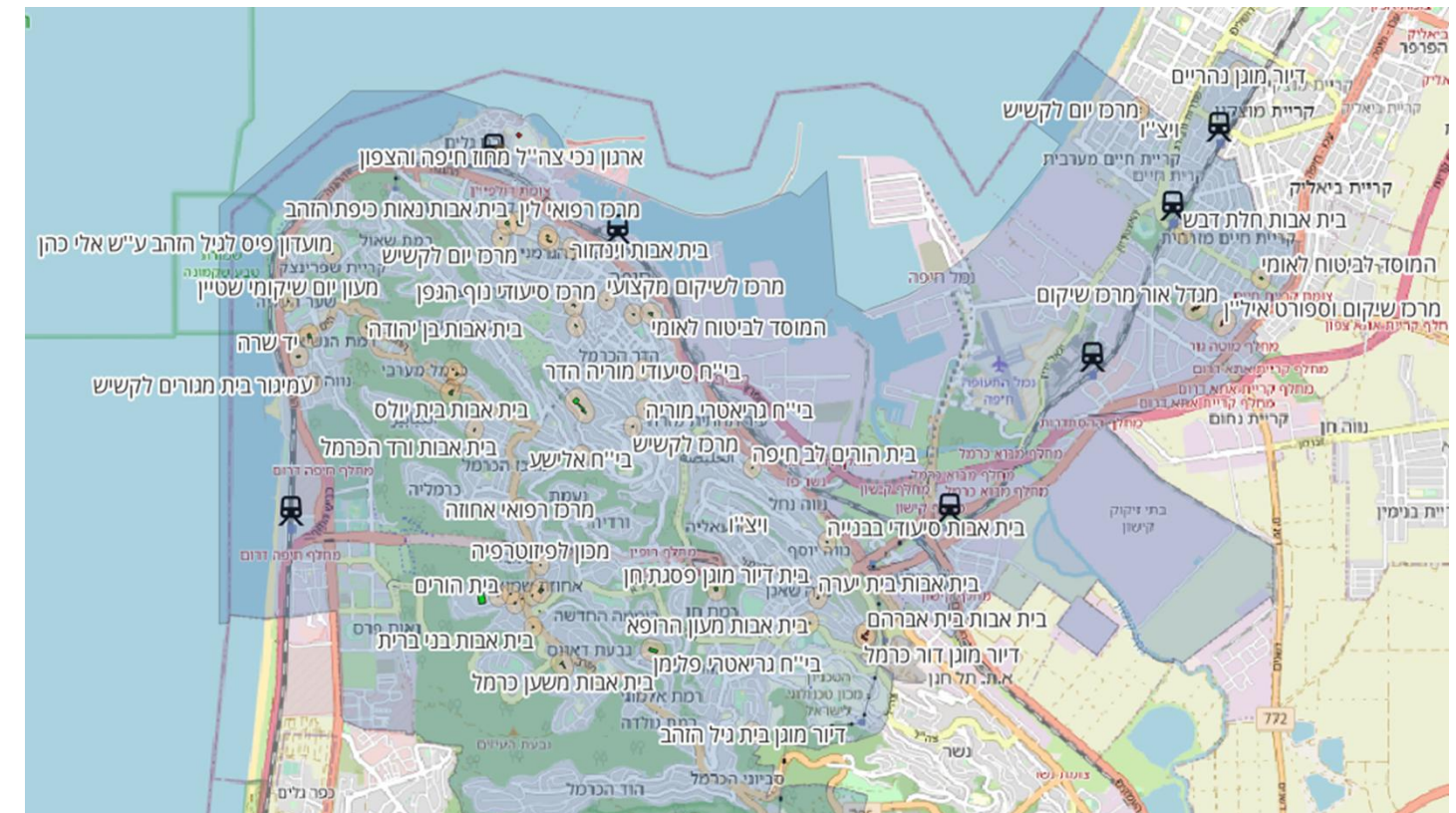
שטח רשות
מוקד ביקוש עירוני

ב. מוקדי ביקוש יחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפיו זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר חיפה:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב ימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרית ביתן בדוא"ל
negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

~~גבי נבון~~

מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - פתח תקווה
דו"ח מספר 5.11
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כללים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות ליושבים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות ביושבים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות ליושבים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.

על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים ביושוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף בנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

העיר פתח תקווה, הממוקמת באזור גוש דן, מייצגת עיר גדולה עם צפיפות בינונית-גבוהה ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה מעל 100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: פתח תקווה
 - סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 7900
 - שטח מוניציפלי*: כ-36 אלף דונם
 - מדד חברתי-כלכלי*: 5
 - אוכלוסייה*: 255,700
 - צפיפות אוכלוסייה*: 7.1 תושבים לדונם
- * הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).

1. רקע ונתונים כללים.....3

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי.....5

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית.....5

2.2. זמינות רכב פרטי.....6

3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים.....7

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות.....7

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר פתח תקווה.....8

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.....9

4. תחבורה ציבורית ותשתיות.....9

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי.....9

4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר.....11

4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש.....12

4.4. נגישות העיר פתח תקווה למסופים.....13

4.5. נגישות העיר פתח תקווה לרכבת ישראל.....14

4.5.1. תחבורה ציבורית נגישה מפתח תקווה לתחנות רכבת ישראל.....16

4.6. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות.....17

4.7. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק.....19

4.8. מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות.....21

5. סיכום ומסקנות.....22

5.1. דמוגרפיה.....22

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר.....22

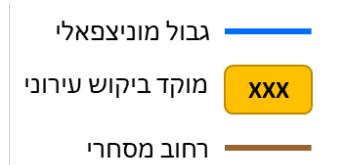
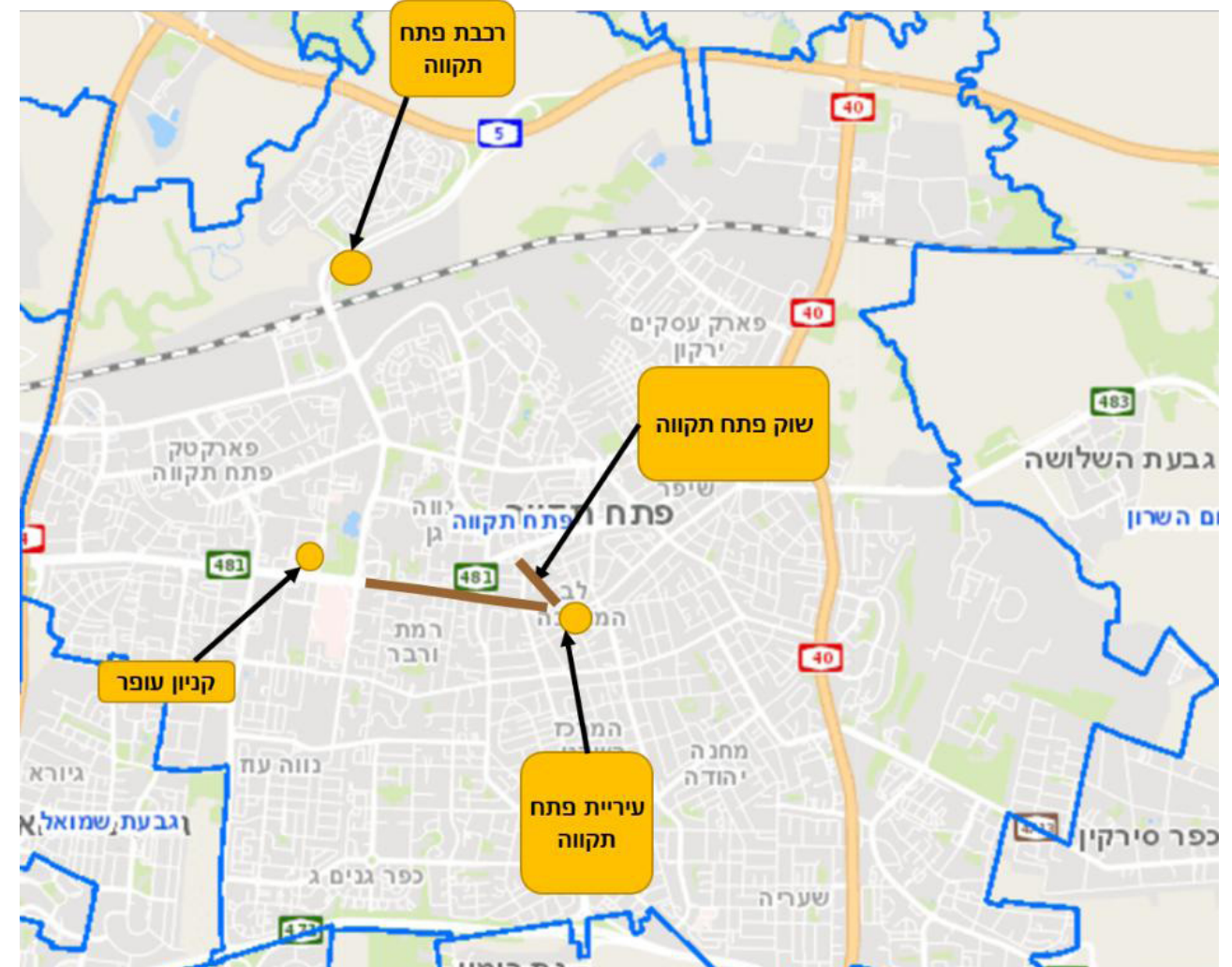
5.3. תחבורה ציבורית בעיר.....22

נספח א' – רשימת מקורות.....24

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית.....25

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בפתח תקווה.

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בפתח תקווה

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

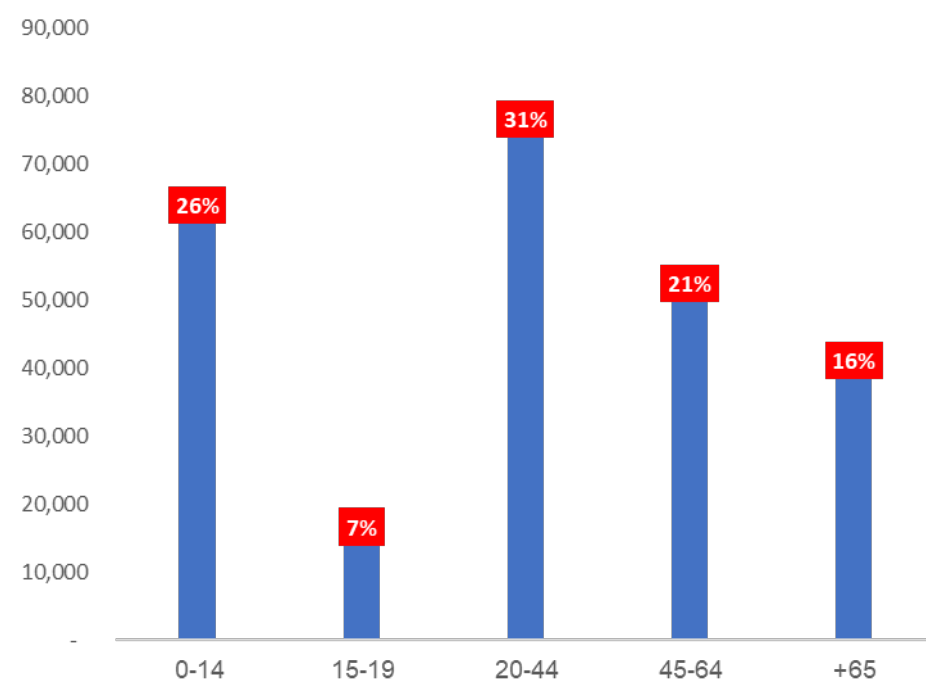
2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

התפלגות הגילאים והתחזיות הדמוגרפיות עבור האוכלוסייה בפתח תקווה במצב הקיים מבוססת על נתוני למ"ס לשנת 2022, על תחזיות מודל תל אביב לשנות היעד 2025, 2030, 2040 ועל הנתונים הבאים:

- אוכלוסיית פתח תקווה מונה כ-255 אלף נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022).
- כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 16% מכלל תושבי העיר פתח תקווה (גרף 1).
- תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר פתח תקווה היא כ-320 אלף תושבים (גרף 2).
- לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל תל אביב גרסא 4.2) אחוז האוכלוסייה הותיקה בעיר צפוי לגדול מ-16% ל-18% (גרף 2).

גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי פתח תקווה

התפלגות גילאים פתח תקווה מצב קיים

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

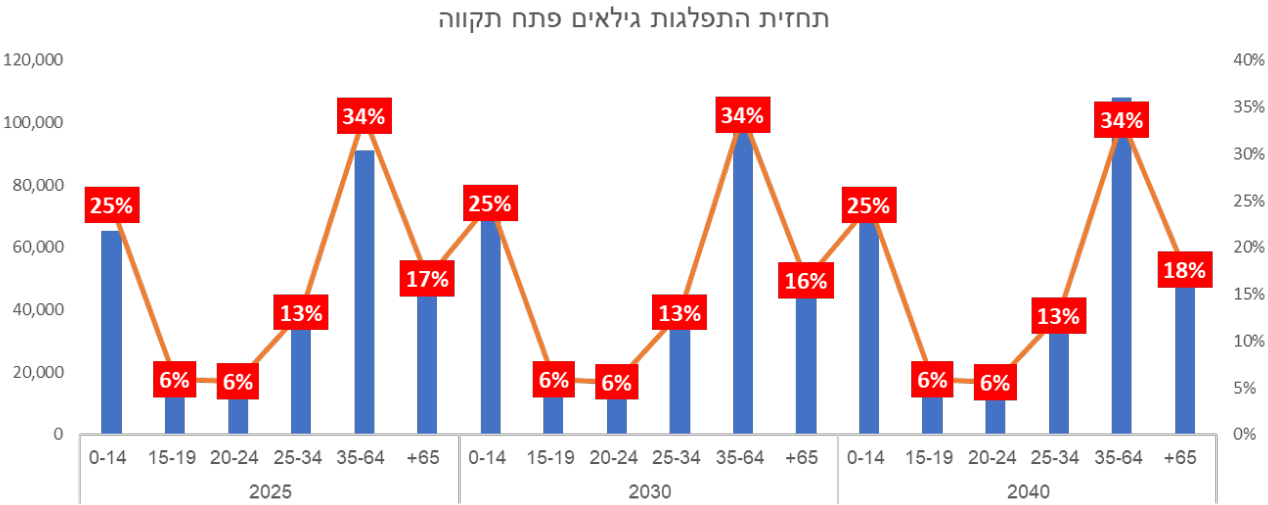
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1 הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדירור מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית – זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים – זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושתלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה – ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה – קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה – נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכאלו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים – סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים בפתח תקווה, תחזית ²

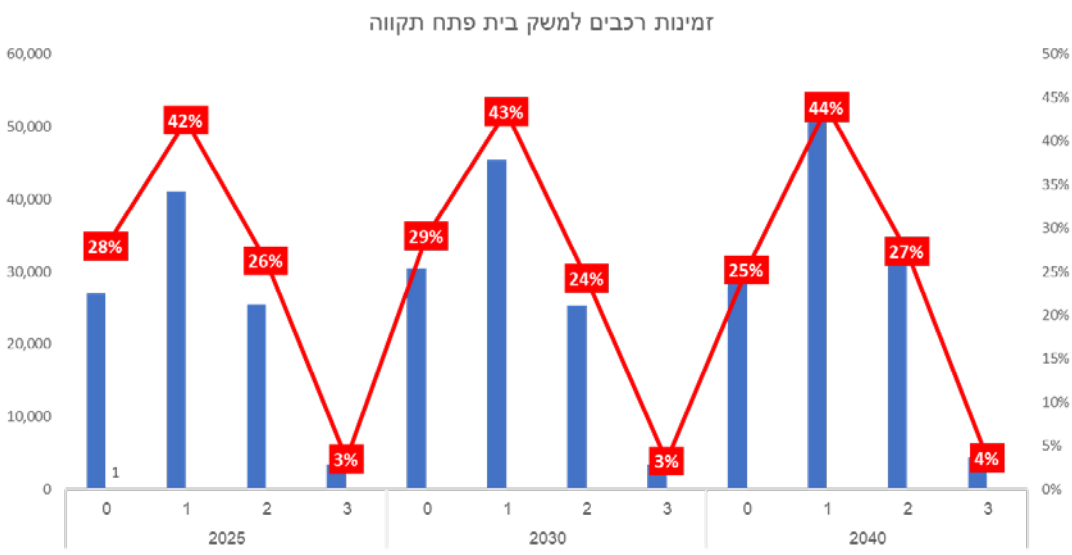
מקור: מודל תל אביב גרסה 4.2

2.2 זמינות רכב פרטי

מקור הנתונים עבור זמינות רכב פרטי הוא מודל תל אביב גירסא 4.2.

- ל 28% ממשקי הבית בעיר אין רכב פרטי זמין, ונראה כי יש לא מעט תושבים אשר מתבססים על שירות התחבורה הציבורית בעיר.
- בהתאם לתחזיות האוכלוסייה עד לשנת יעד 2040, כמות הרכבים צפויה לגדול, וליותר משקי בית יהיה רכב פרטי זמין.
 - כ-25%-28% מהאוכלוסייה ללא רכב זמין
 - כ-42%-44% מהאוכלוסייה עם רכב זמין אחד
 - והיתר עם שני כלי רכב זמינים ומעלה

גרף 3: התפלגות זמינות רכב פרטי בפתח תקווה, תחזית 2

² מודל תל אביב גירסא 4.2

3.2

התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר פתח תקווה

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר פתח תקווה. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה בפתח תקווה ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי של מקבלי תו הנכה הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- בפתח תקווה אחוז המבוגרים (19.1%) גבוה מהממוצע הארצי (14.7%).
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, דומה לממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בפתח תקווה (6.7%) גבוה מהממוצע הארצי (5.6%), למרות שאחוז מקבלי הקצבאות בגין נכות וניידות (5.4%) הינו נמוך (5.4%) מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בפתח תקווה (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	ארצי
אוכלוסייה		256,087	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		48,918	19.1%	14.7%
גמלת סיעוד		10,228	4%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	7,762	3%	3.1%
	שירותים מיוחדים	2,145	0.8%	0.8%
	גמלת ילד נכה	3,424	1.3%	1.2%
גמלת ניידות		879	0.3%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	853	0.3%	0.8%
	דמי פגיעה	151	0.1%	0.1%
סה"כ(מתוכם אזרח ותיק)		74,360 (48,918)	28.9% (19.1%)	24.5%(14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי בפתח תקווה (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	ארצי
תווי נכה	רגיל	16,191	6.3%	5.3%
	ביסא גלגלים	1114	0.4%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3

מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד) ומרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים בפתח תקווה (ראה מפה 3 המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

- מרכז לבריאות הנפש גהה
- מרכז גריאטרי גיל עוז
- מעון יום שיקומי
- דיור מוגן בית בלב
- בית אבות ליאון רקנאתי
- מרכז יום לקשיש
- האגודה למען העיוור
- בית אבות
- מרכז רפואי הלר
- מרכז ארבל להחלמה וסיעוד
- מרכז גריאטרי בית רבקה
- הוסטל קידר לחוסים
- מועדון גיל הזהב
- מועדון פיס לגיל הזהב
- בית אבות קהילת ריינפאלץ
- מרכז גריאטרי משולב גבעת השלושה
- עמיגור דיור מוגן
- מרכז טיפולי חינוכי שיקומי פנינה
- מרכז סיעודי נאות השרון
- המוסד לביטוח לאומי
- יד שרה
- נווה גיל הזהב
- בית אבות גיל רם
- בית אבות בני שמחה
- מע"ש מרכז יום טיפולי סיעודי
- בית אבות נווה שלו
- בי"ח סיעודי נווה רעיה
- מרכז לקשיש
- בית אבות בית הדקל
- מועדון פיס לקשיש קהילת יוסטון
- מועדון לגמלאים בית מזל

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1

תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר פתח תקווה (ראו מפה 2 להלן):

- מספר תחנות האוטובוס בעיר: 451
- נתיבי העדפה קיימים לאורך שדרות הרצל, רחוב ז'בוטינסקי ודרך מנחם בגין. בעתיד מתוכננים נתיבי העדפה נוספים, אך אף אחד אינו בביצוע בעת כתיבת מסמך זה.
- מתחמי המעבר המרכזיים – תחנה מרכזית פתח תקווה, מסוף אבנת, מחלף גהה

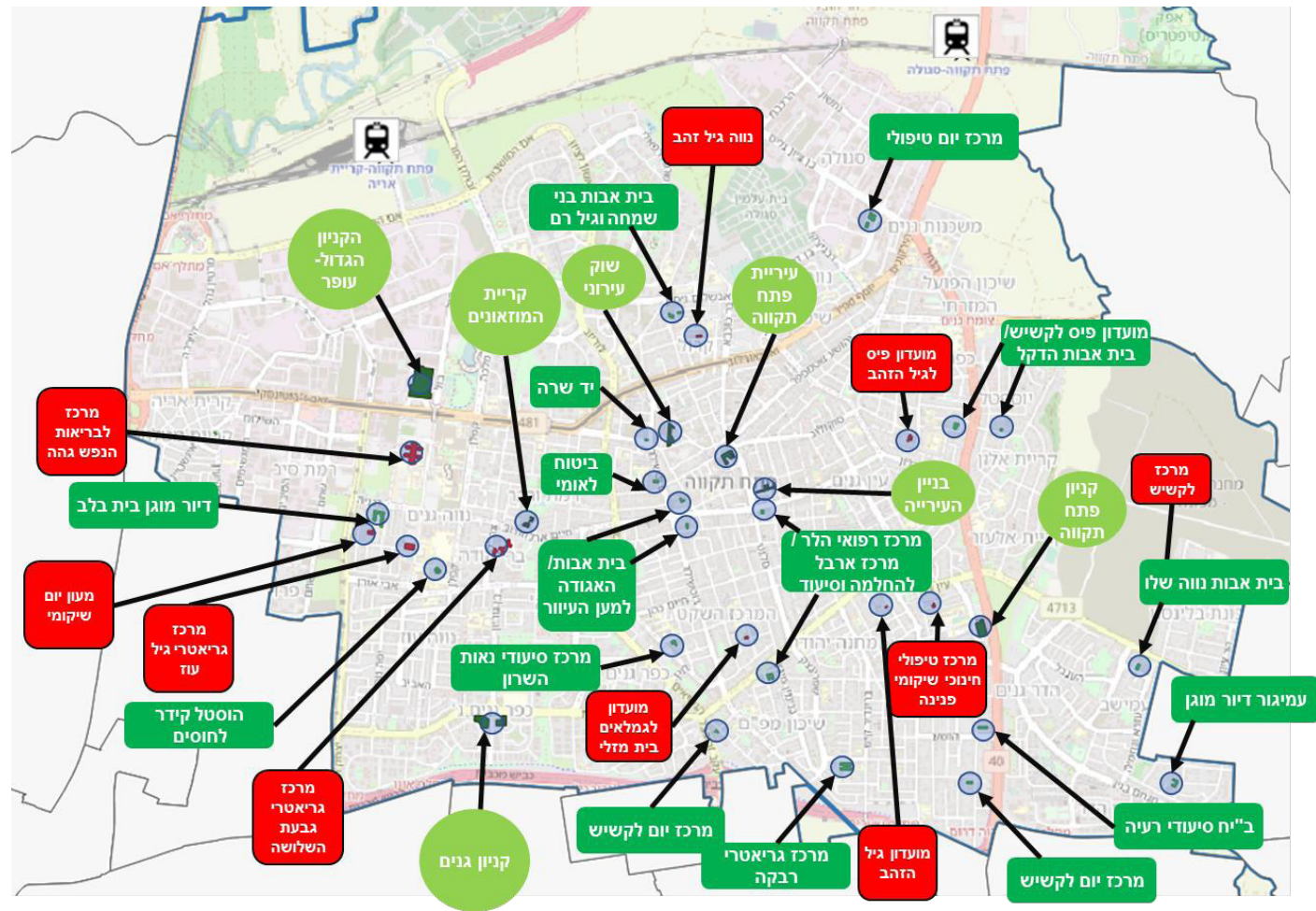
.4.2

במפה 3 להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר פתח תקווה בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית על בסיס ההגדרה כדלקמן:

מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע בסוג רכב עירוני (רכבים עירוניים הינם רכבים מוגנים).

תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגישים.

מפה 3: קירבת מוסדות בפתח תקווה לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

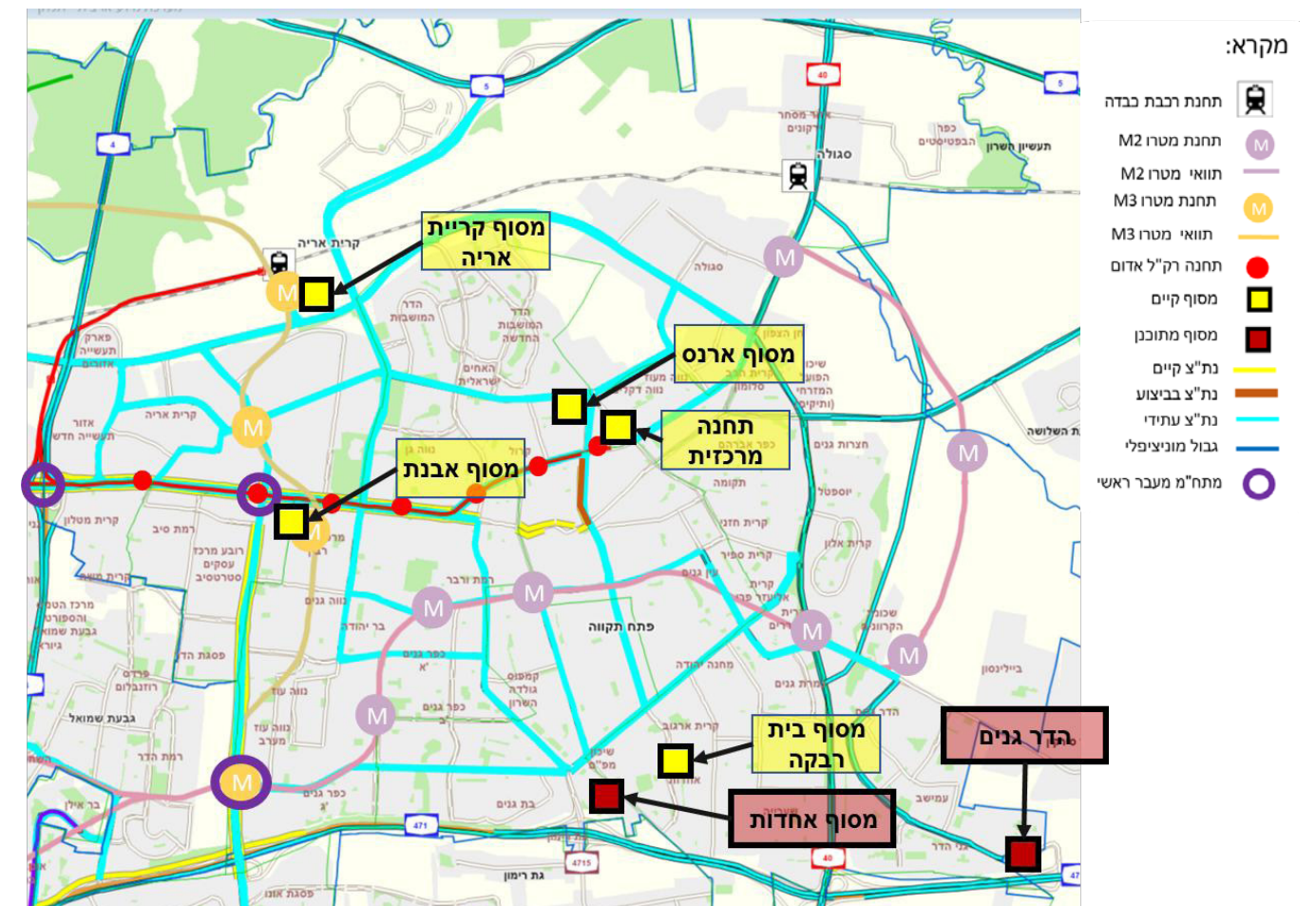
מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

- כיום קיימים בעיר 5 מסופים מרכזיים: תחנה מרכזית פתח תקווה, מסוף קריית אריה, מסוף אבנת, מסוף ארנס ומסוף בית רבקה. המסופים ארנס ובית רבקה אינם כוללים בתוכנית המסופים העתידית של משרד התחבורה. בתוכנית האב למסופים של משרד התחבורה מתוכננים שינויים הכוללים הרחבת התחנה המרכזית והקמת שני מסופים חדשים (ראו טבלה 3 להלן).

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בפתח תקווה

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח עתידי (דונם)
תחנה מרכזית פתח תקווה	12.86	13.5
מסוף ארנס	6.3	לא צויין בתוכנית אב
קריית אריה	4.5	5
מסוף אבנת	4.5	5
מסוף אחדות	0	11.3
בית רבקה	0.78	לא צויין בתוכנית אב
הדר גנים	0	18

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות בפתח תקווה

מקור הנתונים: מערכת חצב, משרד התחבורה

4.3 תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש

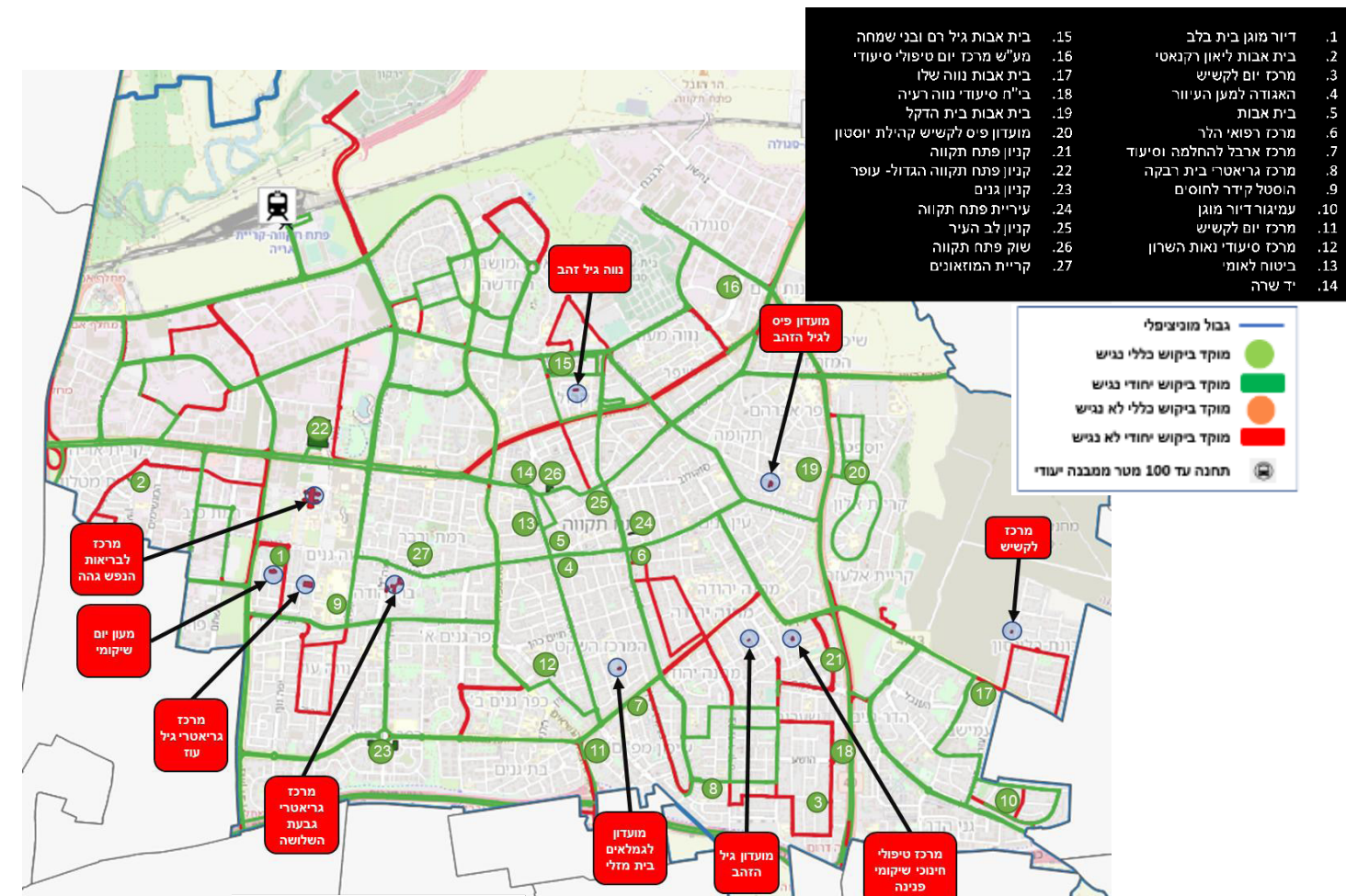
על פי ההנחיות לתפעול תחבורה ציבורית, התדירות המינימלית הנדרשת עבור קו תח"צ עירוני היא 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. לצורך בחינת רמת השירות בצירי הישוב נערך מיפוי של תדירות מצטברת בציר, מתוך הנחה שתדירות של 4 נסיעות בשעה, גם אם מדובר ב 4 קווים תח"צ שונים, מהווה רמת שירות נאותה.

העיר פתח תקווה מאופיינת ברשת רחובות צפופה וצירי תחבורה מרכזיים. ניתן לראות שברוב הצירים התדירות עומדת בתקן של מעל 4 נסיעות בשעה. עם זאת נראה שהתדירות בתוך חלק מהשכונות הינה נמוכה או לא קיימת כלל. בנוסף, כל מוקדי הביקוש הכללים מונגשים לתח"צ עם תדירות גבוהה באזור.

שטח הכיסוי העירוני של צירים עם מעל 4 נסיעות בשעה ברדיוס של 100 מ' הינו 11.8 קמ"ר. השטח הבנוי של פתח תקווה עומד על 20.5 קמ"ר - אחוז הכיסוי הוא 57%.

מפה 4 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המופעלים באמצעות כלי רכב עירוניים מונגשים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שרות במרחק של 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שירות עירוני.

מפה 4: מפת נפחי אוטובוסים ברכבים עירוניים, שעת שיא בוקר (7:00-8:00)

מקור הנתונים: מערכת תלתן, יולי 2022

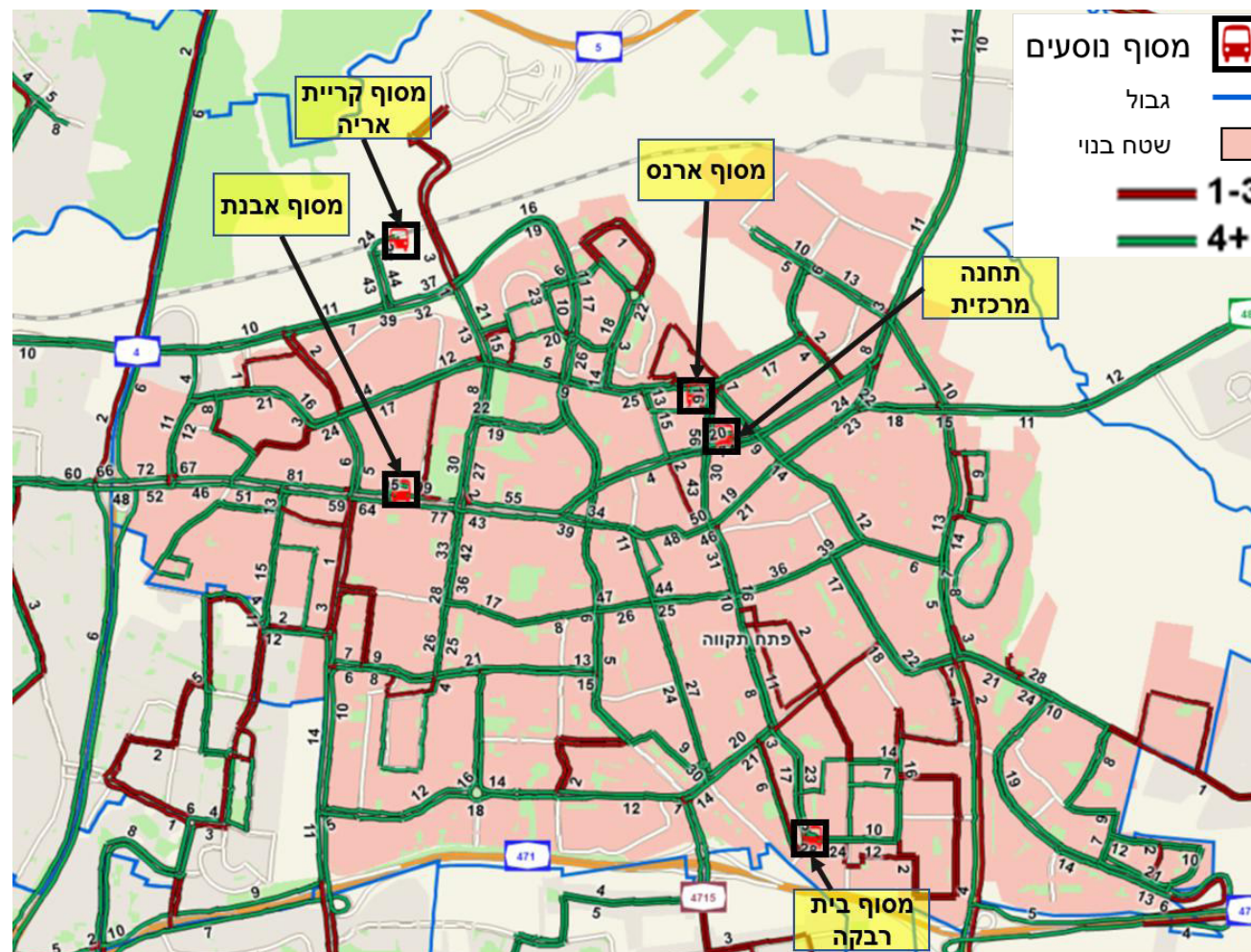
4.4 נגישות העיר פתח תקווה למסופים

כחלק מהתוכנית הוחלט לבחון את נגישות התחבורה הציבורית למסופים הנמצאים בעיר ובקרבתה - עד קילומטר מגבולות העיר, שיש בהם יותר מ-12 נסיעות בשעת שיא. המסופים אשר נבדקו בשטחי פתח תקווה הם: קריית אריה, תחנה מרכזית, אבנת ובית רבקה.

במפה 5 ניתן לראות את האזורים בהם יש נגישות רבה יותר למסופים. ניתן לראות ששטח הכיסוי למסופים דומה לשטח הכיסוי הכללי בעיר, ורוב האוטובוסים עוברים דרך אחד המסופים בעיר.

שטח הכיסוי העירוני של צירים עם מעל 4 נסיעות בשעה המגיעים לאחד המסופים ברדיוס של 100 מ' הינו 11.8 קמ"ר מתוך השטח הבנוי של פתח תקווה העומד על 20.5 קמ"ר. אחוז הכיסוי הוא 57%.

מפה 5: כיסוי שרות באוטובוס עירוני פתח תקווה מסופים

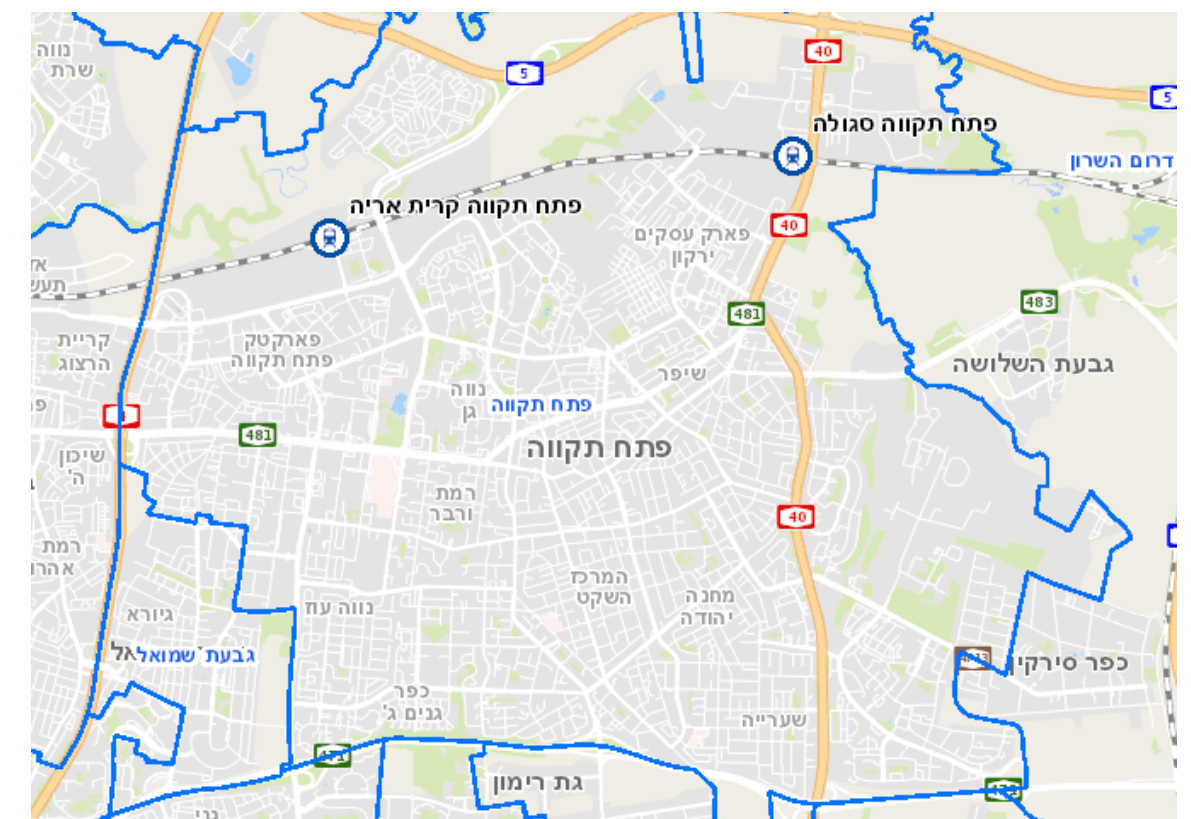
מקור הנתונים: מערכת תלתן, יולי 2022

4.5. נגישות העיר פתח תקווה לרכבת ישראל

בעיר פתח תקווה קיימות שתי תחנות של רכבת ישראל: תחנת פתח תקווה קריית אריה ותחנת פתח תקווה סגולה (מפה).

בתחנות אלו חולפות רכבות בשני כיווני הנסיעה, והן ממוקמות על קו קשת השרון (הקו האדום במפה 7 להלן). הניתוח בסעיפים הבאים מתייחס לתחנות הרכבת הרלוונטיות לתושבי פתח תקווה ומתייחס לשרות המופעל ברכבים עירוניים מוגשים בלבד.

מפה 6: מיקום תחנות הרכבת פתח תקווה

מפה 7: מפת קווי השרות ברכבת ישראל וחיבור ישיר של פתח תקווה ברכבת³

תחנת רכבת ישראל בתחומי העיר פתח תקווה

³ מקור: Maximilian Dörrbecker (Chumwa), Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.5. מקור ותקנון הרישיון, נדלה ב-29.6.2025 מתוך <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/>, Commons: Israel Railways Map (he).png

4.5.1. תחבורה ציבורית נגישה מפתח תקווה לתחנות רכבת ישראל

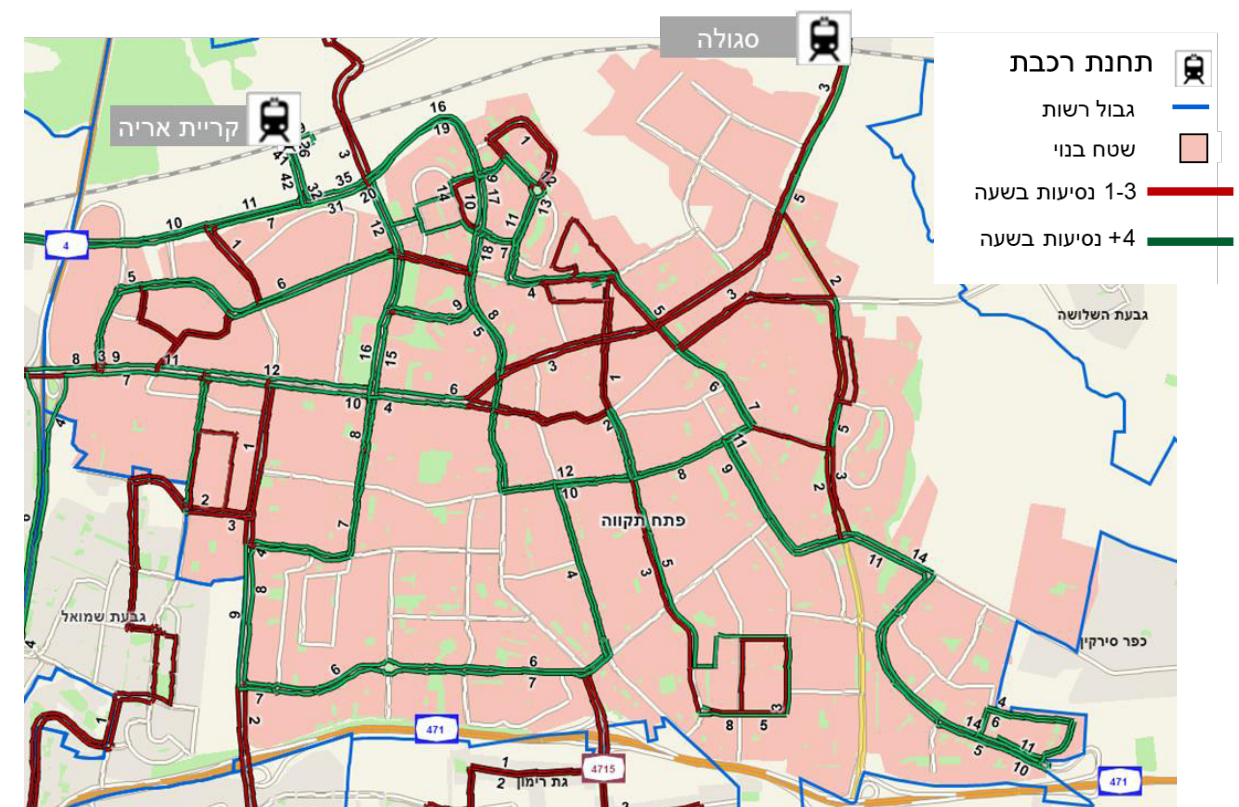
תחנות רכבת פתח תקווה קריית אריה ופתח תקווה סגולה

מפה 8 להלן מציגה את פריסת קווי האוטובוס שמחברים את פתח תקווה לתחנות הרכבת ומופעלים בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד וכן את תדירותם.

תחנות הרכבת של פתח תקווה ממוקמות בשולי העיר בסמוך לאזורי תעסוקה ומסחר. בתחנת קריית אריה יש מסוף תחבורה ציבורית, ומגיע אליה נפח גדול של קווי אוטובוס עירוניים מונגשים (מפה 8). לעומת זאת, תחנת סגולה נגישה בעיקר לבאים ברכב פרטי.

שטח הכיסוי העירוני לעיר הינו 6.6 קמ"ר, כאשר השטח הבנוי בפתח תקווה הינו 20.5 קמ"ר. אחוז הכיסוי הינו 32%.

מפה 8: שרות באוטובוס עירוני מפתח תקווה לתחנות פתח תקווה בשעת שיא בוקר (-7:00: 8:00)

לסיכום:

- קיים הבדל גדול בין כיסוי השירות העירוני הגבוה לעומת הכיסוי הכללי.
- קיימים שני קווים שמוגדרים מזינים: קו 63 לתחנת סגולה וקו 44 לתחנת קריית אריה.
- בפתח תקווה קיימים קווי אוטובוס עירוניים רבים שמופעלים ברכבים מונגשים ומספקים קשרים ישירים ללא מעבר לערים רבות בגוש דן. קווים אלה, שנוסעים בתוך העיר, מהווים תחליף לרכבת, שהשימוש בה מצריך נסיעת אוטובוס לתחנה בקצה העיר ומעבר לרכבת.
- תחנת קריית אריה הינה התחנה העיקרית של העיר, ונמצאת בקרבת אזור מסחר ותעסוקה.
- ישנם גם קווים בינעירוניים העוברים בתחנות הרכבת, אך אינם מופיעים במפה מכיוון שאינם נגישים לאוכלוסייה עם מוגבלות פיזית.

4.6. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים⁴ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות.

51	7	44	34063-קניון אבנת/יותם ויואב
51	9	42	32269-בי"ח בלינסון
47	17	30	שוק/ברון הירש (שתי תחנות)
18	3	15	35336- בר כוכבא/ליברט
18	3	15	31458-ההסתדרות/איכילוב

- האזורים בהם יש את ריכוז התיקופים הגבוהה ביותר הם במרכז העיר. כפי שניתן לראות במפה 9. אזור זה כולל את השוק העירוני/ מסחר/ בריאות/ מוסדות ציבוריים.
- התחנה בעלת מספר התיקופים הגבוה ביותר היא באזור קניון אבנת/ ובית חולים בלינסון. מפה 9 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁵ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

⁴ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו במכשיר התיקוף.

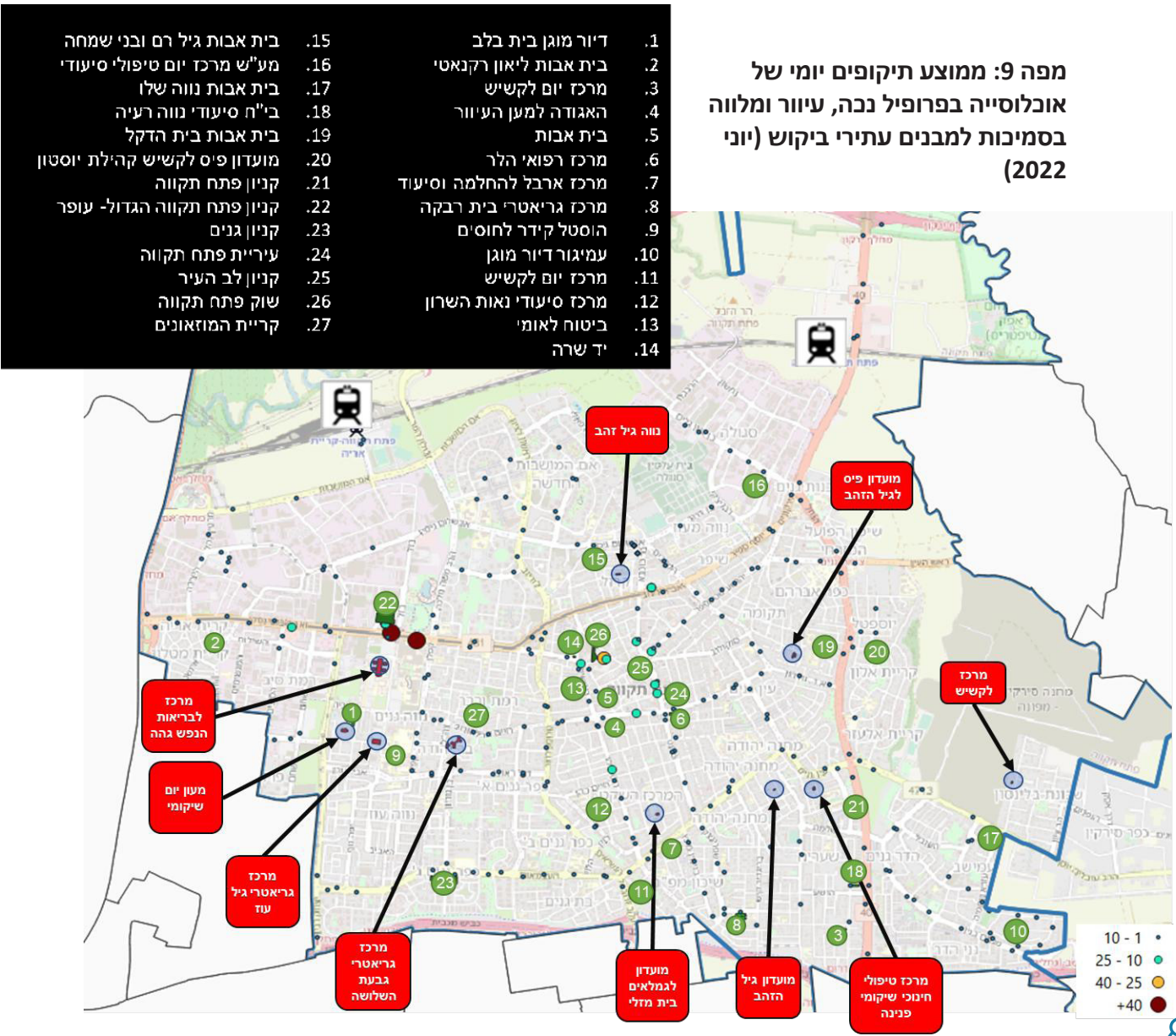
⁵ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
34063-קניון אבנת/יותם ויואב	44	7	51
32269-בי"ח בלינסון	42	9	51
שוק/ברון הירש (שתי תחנות)	30	17	47
35336- בר כוכבא/ליברכט	15	3	18
31458-ההסתדרות/איכילוב	15	3	18

- האזורים בהם יש את ריכוז התיקופים הגבוהה ביותר הם במרכז העיר. כפי שניתן לראות במפה 9 ,
- אזור זה כולל את השוק העירוני/ מסחר/ בריאות/ מוסדות ציבורים.
- התחנה בעלת מספר התיקופים הגבוה ביותר היא באזור קניון אבנת/ ובית חולים בלינסון.

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.7. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אזרחים ותיקים מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה על ידי נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק.

ניתן לראות שאחוז התיקופים לאוכלוסייה ותיקה היא כשליש בתחנות השוק, בניגוד לתחנות באזור בלינסון/ קניון אבנת, למרות שאזור בלינסון שופע מבני רפואה ומסחר.

- התחנות במרכז העיר באזור העירייה הן התחנות המבוקשות ביותר בקרב האוכלוסייה הותיקה.
- ישנו פיזור נרחב של תיקופים בכל חלקי העיר של אוכלוסייה הותיקה וכמעט בכל תחנה העיר מתבצע תיקוף של אוכלוסייה זו.

מפה 10 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי⁶ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
שוק/ברון הירש (שתי תחנות)	887	2,720	32%
34063-אבנת/יותם ויואב	426	3,122	14%
32269-בי"ח בלינסון	368	2,579	14%
35348-ב.הירש/מונטיפיור	231	685	34%
31693-רוטשילד/גד מכנס	206	582	35%

- ניתן לראות שאחוז התיקופים לאוכלוסייה ותיקה היא כשליש בתחנות השוק, בניגוד לתחנות באזור בלינסון/ קניון אבנת, למרות שאזור בלינסון שופע מבני רפואה ומסחר.
- התחנות במרכז העיר באזור העירייה הן התחנות המבוקשות ביותר בקרב האוכלוסייה הותיקה.
- ישנו פיזור נרחב של תיקופים בכל חלקי העיר של אוכלוסייה הותיקה וכמעט בכל תחנה העיר מתבצע תיקוף של אוכלוסייה זו.

⁶ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

4.8 מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

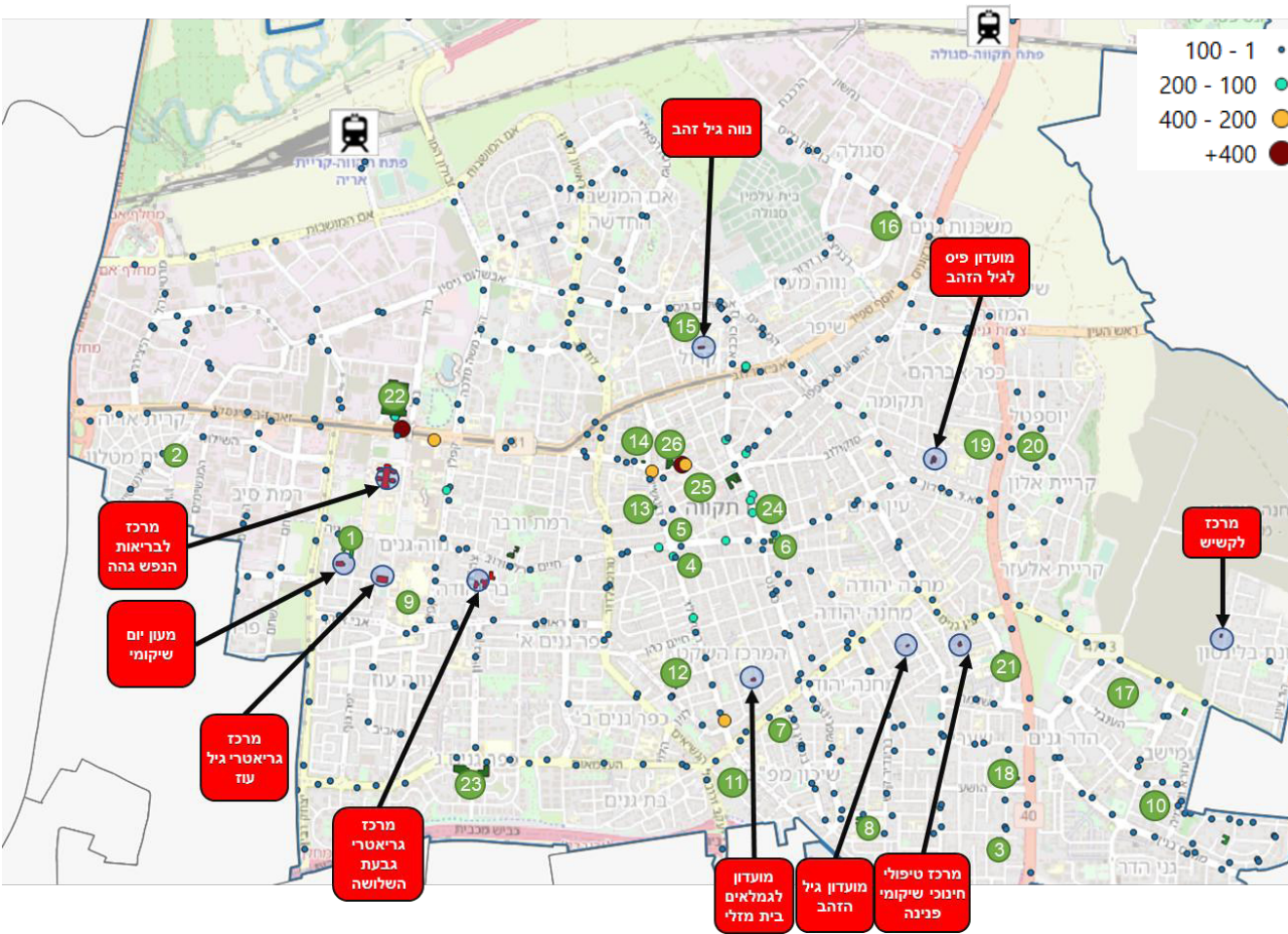
- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמות בתחומי העיר פתח תקווה מסתכם בכ-375 אלף תיקופים שבועיים ובכ-62 אלף תיקופים יומיים בממוצע (ראו טבלה 6 להלן).
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית המתקפים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- כ-18% מהמתקפים הינם נוסעים בפרופיל עיוור, נכה או אזרחים ותיקים, אחוז גבוה במעט בהשוואה לאחוז הארצי העומד על כ-15%.

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	61,348	10251	16%	13%
נכה	4,393	746	1.2%	1.3%
עיוור	1,364	231	0.4%	0.3%
שאר הפרופילים	308,121	51529	82%	85%
סה"כ תיקופים	375,226	62757	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

מפה 10: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

1. דיור מוגן בית בלב	15. בית אבות גיל רם ובני שמחה
2. בית אבות ליאון רקנאטי	16. מע"ש מרכז יום טיפולי סיעודי
3. מרכז יום לקשיש	17. בית אבות נווה שלו
4. האגודה למען העיוור	18. בי"ח סיעודי נווה רעיה
5. בית אבות	19. בית אבות בית הדקל
6. מרכז רפואי הלר	20. מועדון פיס לקשיש קהילת יוסטון
7. מרכז ארבל להחלמה וסיעוד	21. קניון פתח תקווה
8. מרכז גריאטרי בית רבקה	22. קניון פתח תקווה הגדול- עופר
9. הוסטל קידר לחוסים	23. קניון גנים
10. עמיגור דיור מוגן	24. עיריית פתח תקווה
11. מרכז יום לקשיש	25. קניון לב העיר
12. מרכז סיעודי נאות השרון	26. שוק פתח תקווה
13. ביטוח לאומי	27. קריית המוזאונים
14. יד שרה	

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- פתח תקווה מדורגת ברמה 7 במעמד חברתי כלכלי. העיר מאופיינת באוכלוסייה מגוונת עם נגישות בינונית לרכב פרטי, כאשר לשליש ממשקי הבית אין גישה לרכב פרטי.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בפתח תקווה (16%) גבוה מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022).
- על פי מודל תל אביב האוכלוסייה המבוגרת של פתח תקווה צפויה לגדול מ-16% ל-18%.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב (6.7%) גבוה מהממוצע הארצי – 5.6%.
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות דומה לממוצע הארצי העומד על 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיק (11.5%) גבוה יותר בפתח תקווה מאשר הממוצע הארצי – 9.8%.

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת הנפחים, ברוב הצירים בפתח תקווה תדירות האוטובוסים המופעלים ברכבים עירוניים גבוהה, ושטח הכיסוי נרחב.
- למרות ריבוי הקניונים בעיר, במרכז העיר נמצא רוב הפעילות המסחרית והממוסדת (עירייה, ביטוח לאומי, שוק). האוכלוסייה הותיקה מעדיפה להגיע לאזור זה, כפי שניתן לראות במפות התיקופים.
- מבין תחנות הרכבת הממוקמות בתחומי העיר, תחנת קריית אריה נגישה יותר לתחבורה ציבורית עם מעל 30 נסיעות בשעת שיא ברכב עירוני. יחד עם זאת, התחנה אינה מהווה נקודת מעבר נוחה לנוסעים בשל מיקומה בקצה העיר. הנוסעים מעדיפים להתנייד באמצעות קווי האוטובוסים העירוניים אשר נוסעים לאורך כל המטרופולין.
- על פי מפת התיקופים לא ניתן להצביע על מוסד ייעודי שאליו מגיעות האוכלוסייה עם מוגבלות או הותיקה, ורוב התיקופים מתבצעים באזורי הביקוש העירוני במרכז העיר.
- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים אשר אין בקרבתם (במרחק של עד 100 מטר) תחנה המשורת על ידי קו עירוני.

- מרכז לבריאות הנפש גהה
- מרכז גריאטרי גיל עוז
- מעון יום שיקומי
- מועדון גיל הזהב
- מועדון פיס לגיל הזהב
- בית אבות קהילת ריינפפאלץ
- מרכז גריאטרי גבעת השלושה
- נווה גיל הזהב

מרכז לקשיש

מועדון לגמלאים בית מזלי

עבור מבנים אלה מוצע לבצע את הפעולות הבאות:

- לבדוק האם ניתן להוסיף שירות בקרבתם.
- לבדוק כיצד האנשים מגיעים למבנה, מהי דרך הניידות שלהם למתחם, והאם הם רואים באי הנגישות התחבורתית מכשול.
- לבצע בדיקת נגישות פרטנית עבור התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור/אזרח ותיק. יש לבדוק שהתחנות מונגשות כראוי לציבור עם מוגבלות ואין מכשולים אשר יהוו בעיה לאנשים עם מוגבלות.

לסיכום:

- פתח תקווה הינה עיר בעלת תדירות אוטובוסים גבוהה, כאשר מעל לרבע משקי הבית ללא נגישות לרכב פרטי.
- יש לשים דגש על האוכלוסייה המבוגרת והנגישות למוקדי ביקוש כלליים, במיוחד במרכז העיר ולצירי מסחר מרכזיים
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.
- יש לבחון כיצד ניתן לבצע כיסוי נרחב יותר של הקווים העירוניים לרכבת.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גאומוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל תל אביב גרסא 4.2, נתיבי איילון:** מודל תל אביב הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 4.2 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי יישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: אתר ביטוח לאומי
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
6. אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית

לכבוד:

איגור רבינוב

ממונה נגישות

עיריית פתח תקווה

באמצעות דוא"ל: IGORR@PTIKVA.ORG.IL

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה ציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהוות בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת"י, מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד...), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

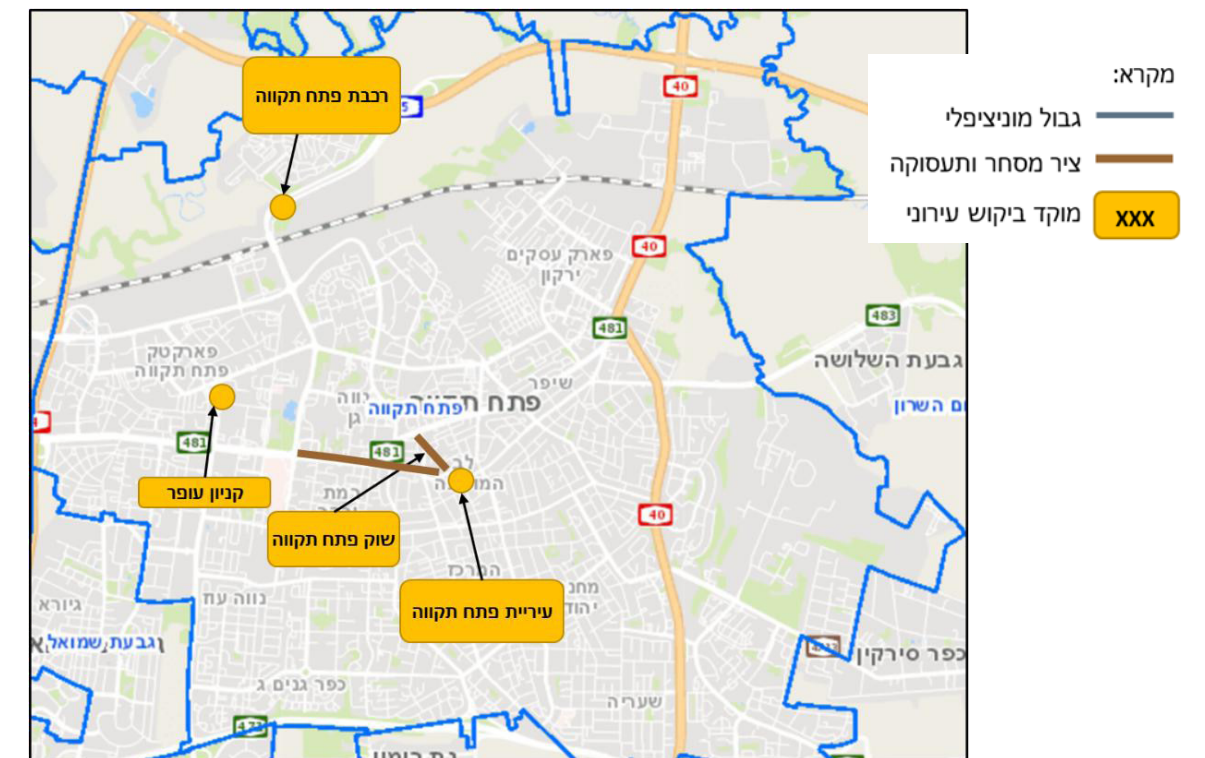
התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל יישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל יישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

א. מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותו בעיר פתח תקווה:

ב. מוקדי ביקוש יחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

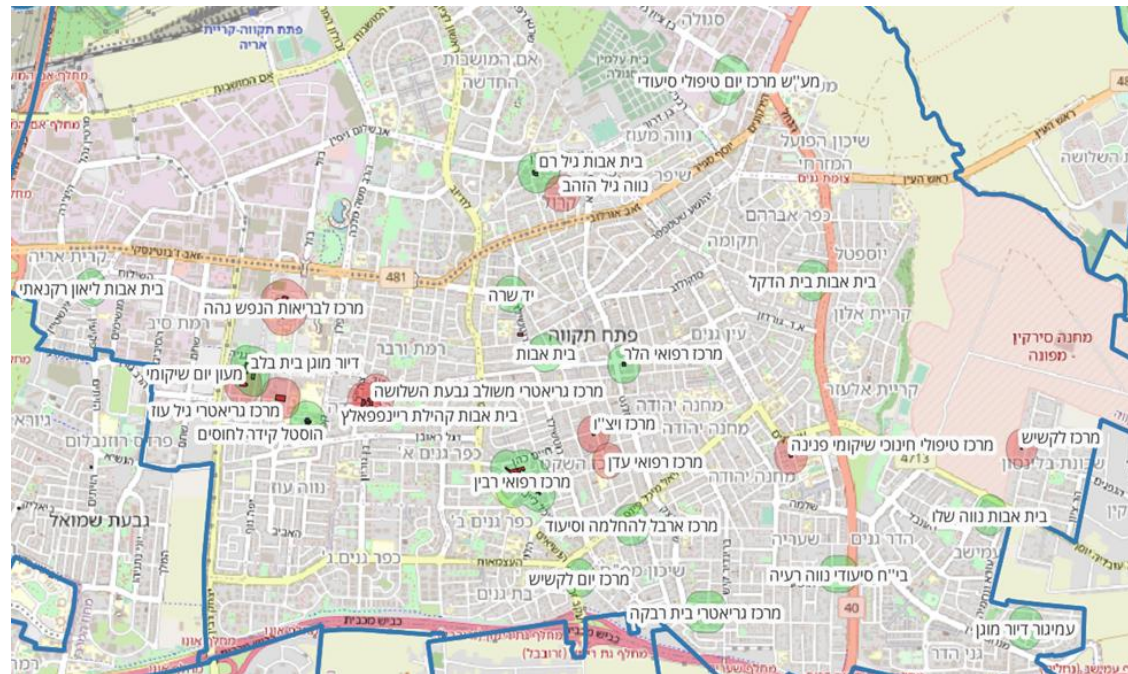
מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותו בעיר פתח תקווה:

- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?

- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?

- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב ימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרית ביתן בדוא"ל negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

גבי בבון

מנהל אגף

גישות בתחבורה ציבורית

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה

ייעודיים לאוכלוסייה זו?

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - בת-ים
דו"ח מספר 5.12
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כלליים

בסקירה הנערכת במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות, נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחנו. המטרה היא להסיק מן הפרט על הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים, ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות, ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.

על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף כנספח ב' למסמך זה. התקבלה תשובה מהרשות המקומית, שמצורפת כנספח ג'.

העיר בת ים הממוקמת באזור גוש דן הינה עיר בסדר גודל גדול עם צפיפות גבוהה ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה מעל 100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: בת ים
 - סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 6200
 - שטח מוניציפלי*: כ- 9300 דונם
 - מדד חברתי-כלכלי*: 5
 - אוכלוסייה*: 127,300
 - צפיפות אוכלוסייה*: 13.7 תושבים לדונם
- *הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).

1.	רקע ונתונים כלליים	3
2.	דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי	5
2.1.	פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית	5
2.2.	זמינות רכב פרטי	6
3.	אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים	7
3.1.	הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות	7
3.2.	התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר בת ים	8
3.3.	מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות	9
4.	תחבורה ציבורית ותשתיות	9
4.1.	תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי	9
4.2.	תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר	11
4.3.	תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש	12
4.4.	נגישות העיר בת ים לרכבת ישראל	13
4.4.1.	תחבורה ציבורית נגישה מבת ים לתחנות רכבת ישראל	15
4.5.	תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות	16
4.6.	תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק	18
4.7.	מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות	20
5.	סיכום ומסקנות	21
5.1.	דמוגרפיה	21
5.2.	אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר	21
5.3.	תחבורה ציבורית בעיר	23
נספח א' – רשימת מקורות		23
נספח ב' – מכתב לרשויות מקומיות		24
נספח ג' – תגובה של הרשות מקומיות		28

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בבת-ים.

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בבת-ים

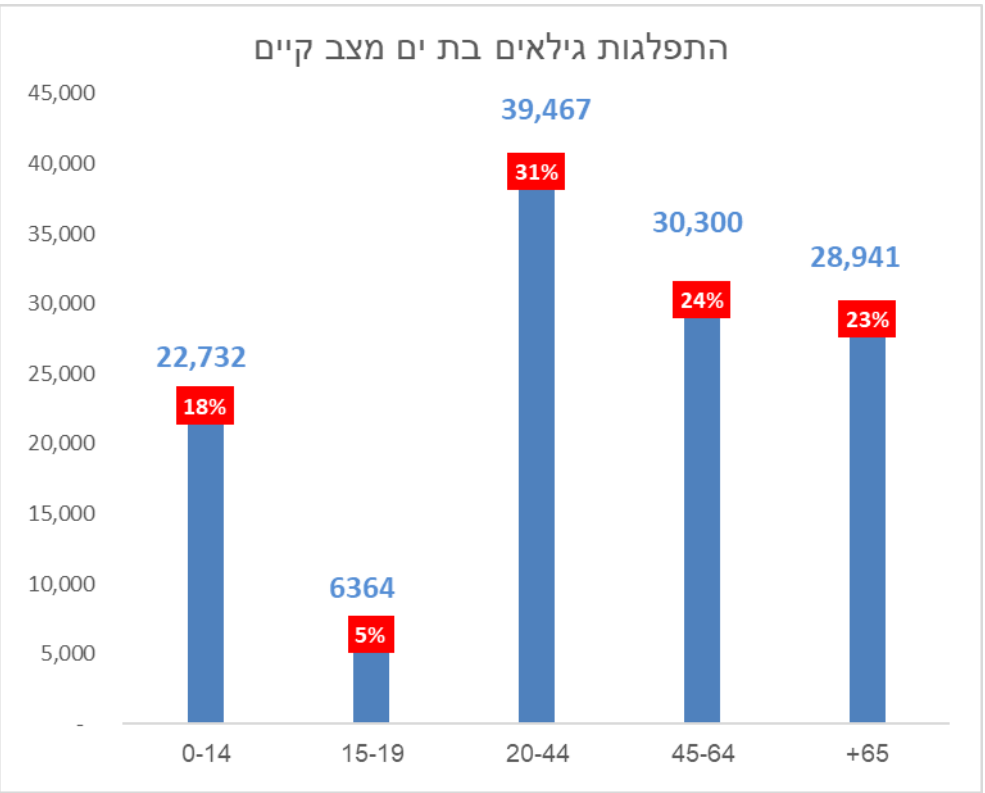
ציר מסחר ותעסוקה
גבול מוניציפאלי
מוקד ביקוש עירוני xxx

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

- התפלגות הגילאים עבור האוכלוסייה בבת-ים במצב הקיים מבוססת על נתוני הלמ"ס המעודכנים לשנת 2022. התחזיות לשנות יעד 2025, 2030, 2040 מבוססות על נתוני מודל תל אביב גרסה 4.2.
- אוכלוסיית בת-ים מונה כ-127 אלף נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022).
 - כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 23% מכלל תושבי העיר בת-ים (ראו גרף 1).
 - תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר בת-ים היא כ-290 אלף (ראו גרף 2).
 - לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל תל אביב גרסה 4.2) אחוז האוכלוסייה הותיקה (+65) צפוי לגדול לכ-26% מכלל תושבי העיר (גרף 2).

גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי בת-ים

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

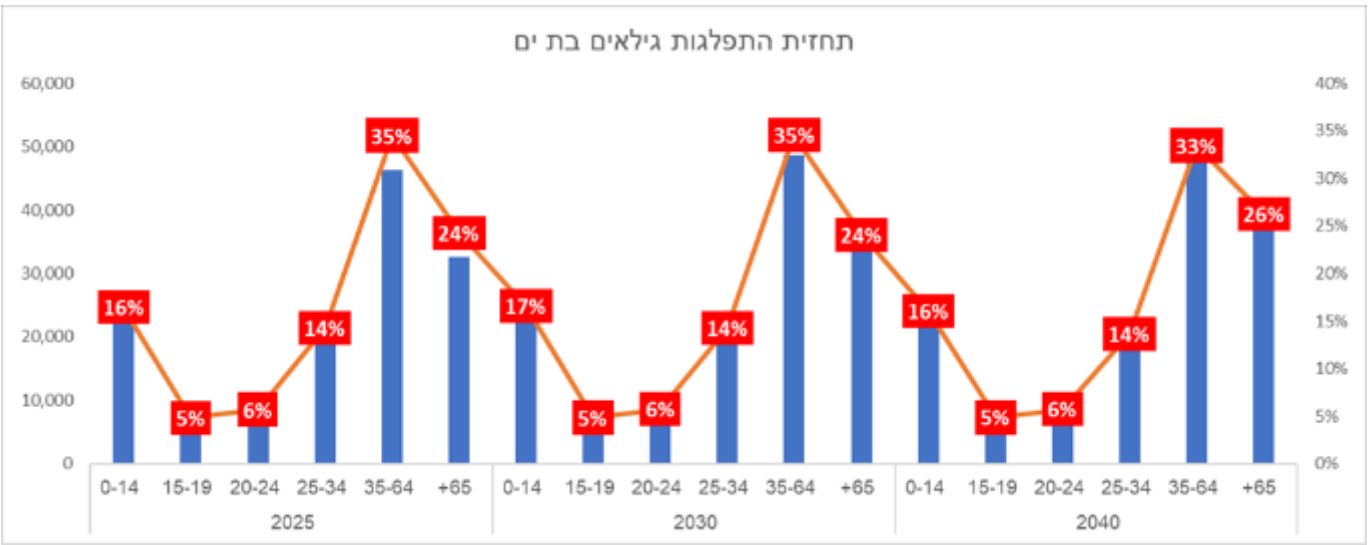
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדיר מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית – זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושטלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה – ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה – קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה – נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביום לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכאלו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים – סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים בבת ים, תחזית²

מקור: מודל תל אביב גרסה 4.2

2.2. זמינות רכב פרטי

מקור הנתונים עבור זמינות רכב פרטי לקוחים מתוך מודל תל אביב גרסה 4.2

- לכמעט מחצית ממשקי הבית בעיר אין כלי רכב זמין, ולכן נראה כי יש לא מעט תושבים אשר מתבססים על שירות התחבורה הציבורית בעיר.
- בהתאם לתחזיות האוכלוסייה עד לשנת יעד 2040, לא צפוי שינוי משמעותי באחוז זמינות הרכב הפרטי ביחס לגודל האוכלוסייה
 - כ- 47% - 52% מהאוכלוסייה ללא רכב זמין
 - כ- 41%-43% מהאוכלוסייה עם רכב זמין אחד
 - והיתר עם שני כלי רכב זמינים ומעלה

גרף 3: התפלגות זמינות רכב פרטי בבת ים, תחזית²

² מודל תל אביב גרסה 4.2

3.2 התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר בת ים

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר בת ים. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה בבתי ים ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- בבתי ים אחוז המבוגרים (27.6%) גבוה מהממוצע הארצי (14.7%). ביטוח לאומי מגדיר מבוגרים כך: גילאי 65+ לגברים ו-60+ לנשים, בשונה מנתוני הלמ"ס אשר מציגים את כלל אוכלוסיית ה-65+.
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, גבוה יותר בבתי ים (14.4%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בבתי ים (8.3%) גבוה מהממוצע הארצי (5.6%). ניתן לשער כי נתון זה קשור לעובדה שאחוז מקבלי הקצבאות בבתי ים גבוה בהרבה מהממוצע הארצי.

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בבתי ים (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
אוכלוסייה		128,567	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		35,523	27.6%	14.7%
גמלת סיעוד		9,773	7.6%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	5,353	4.2%	3.1%
	שירותים מיוחדים	1,412	1.1%	0.8%
	גמלת ילד נכה	1,775	1.4%	1.2%
גמלת נידות		613	0.5%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	563	0.4%	0.8%
	דמי פגיעה	100	0.1%	0.1%
סה"כ (מתוכם אזרח ותיק)		54,449 (35,523)	42% (27.6%)	24.5% (14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה בבתי ים (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
תווי נכה	רגיל	10,006	7.8%	5.3%
	כיסא גלגלים	592	0.5%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3 מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה, מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד) ומרכזים פסיכיאטריים.

רשימת המוסדות הייעודיים בבתי ים: (ראה מפה 3 המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

1. מערך השירותים לקשיש
2. בית אבות נווה באבוב
3. דיור מוגן עליזה בגין
4. דיור מוגן
5. בית חולים שיקומי בית בלב
6. המוסד לביטוח לאומי
7. בית אבות חוף הסלע
8. דיור מוגן מגדלי הים התיכון
9. מרכז רפואי לבריאות הנפש אברבנאל
10. בית גיל הזהב השומר
11. מרכז פיס לגיל הזהב
12. הוסטל ע"ש ישראל כרמון

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1 תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר בת ים (ראה

מפה 2 להלן):

- מספר תחנות אוטובוס בעיר: 187
- נתיבי העדפה קיימים ברחוב בלפור, רוטשילד, הרצל והקוממיות
- רכבת קלה: הקו אדום צפוי לעבור לאורך שדרות העצמאות, רוטשילד, הרצל, שדרות יוספטל, ניסנבוים והקוממיות
- 2 תחנות מטרו – תוואי המטרו המוצע על פי משרד התחבורה.
- מתחמי המעבר המרכזיים – מחלף יוספטל.
- כיום קיימים שלושה מסופים בעיר: מסוף המרינה, מסוף מרכז הספורט ומסוף בית העלמין. לפי תוכנית האב למסופים של משרד התחבורה מתכננת הגדלה של מסוף מרכז הספורט וביטול של שני המסופים האחרים (ראו טבלה 3 להלן)

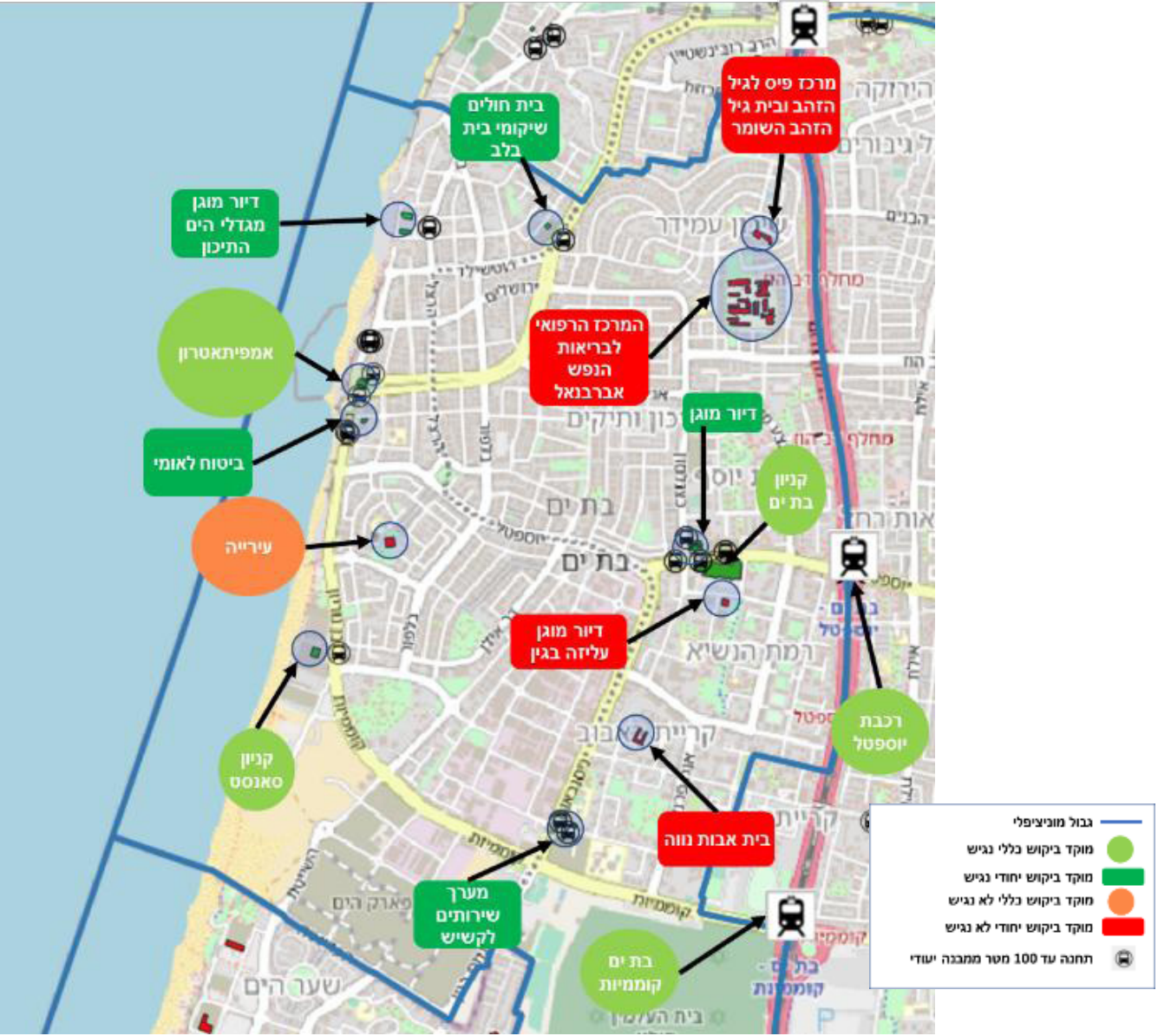
טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בבתי ים

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
מסוף המרינה	2	אין התייחסות בתוכנית אב למסופים
מרכז הספורט	7	12
מסוף בית העלמין	5	אין התייחסות בתוכנית אב למסופים

4.2 תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

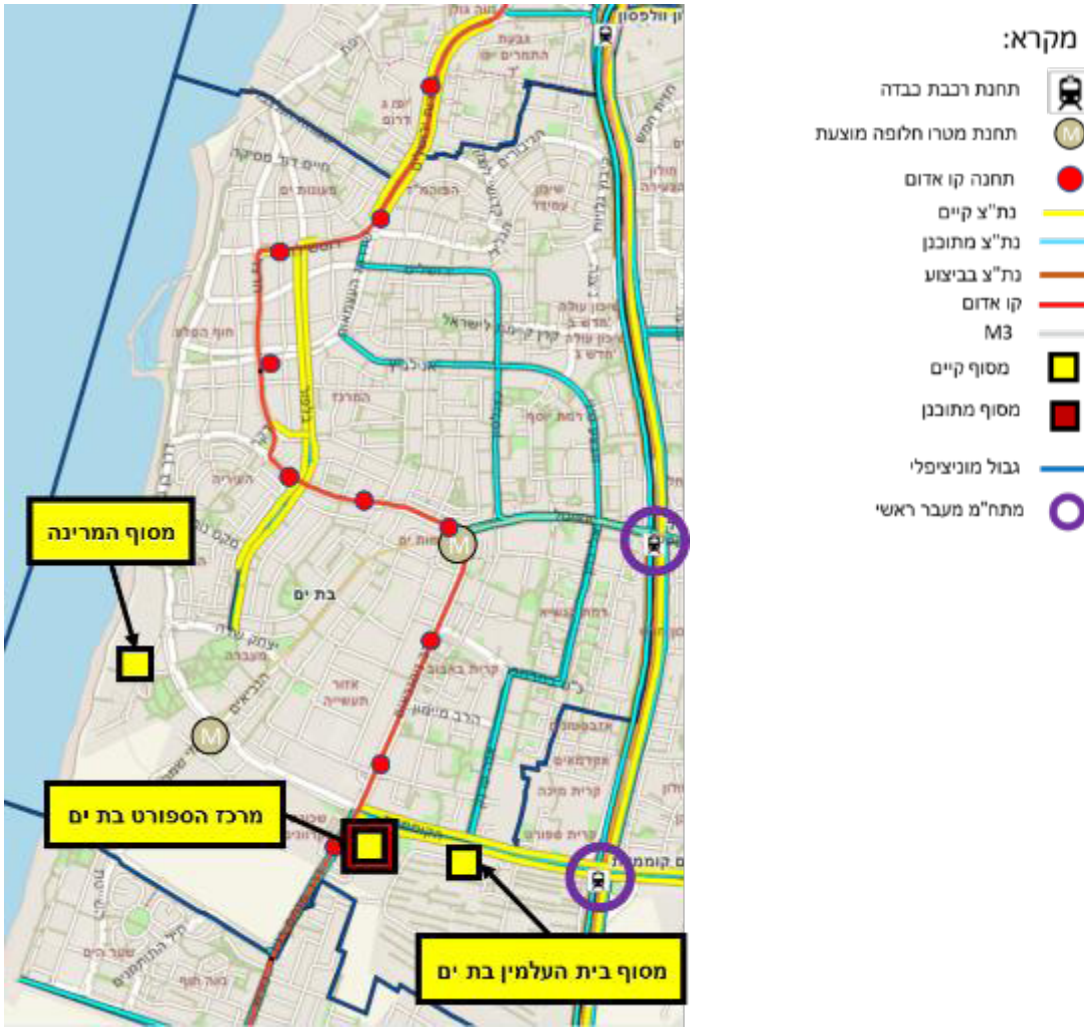
במפה 3 להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר בתי ים בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית על בסיס ההגדרה כדלקמן:
מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע ברכב מסוג עירוני (אוטובוסים עירוניים הינם כלי רכב מוגנים).
תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים המוגנים.

מפה 3: קירבת מוסדות בבתי ים לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות בבתי ים

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

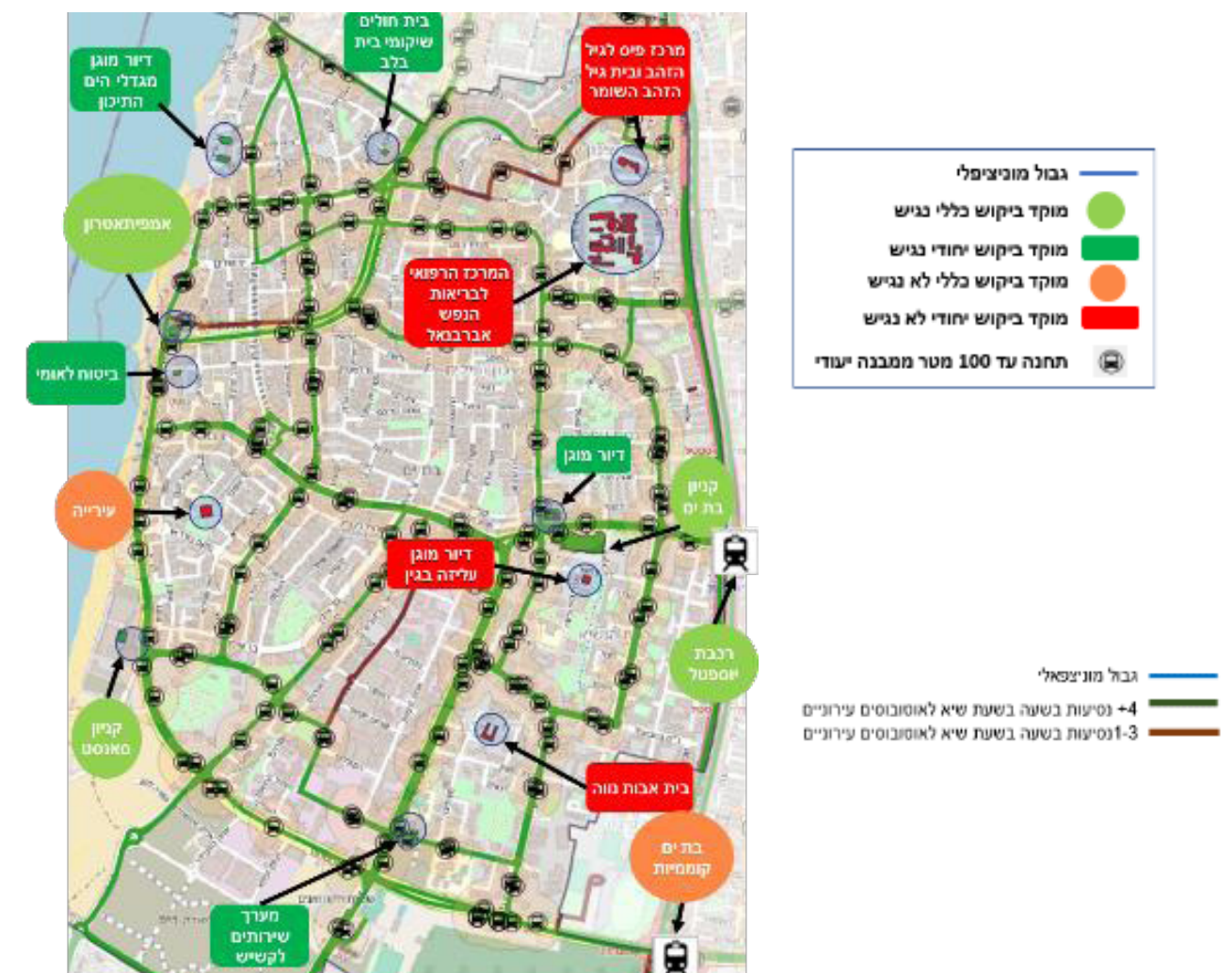
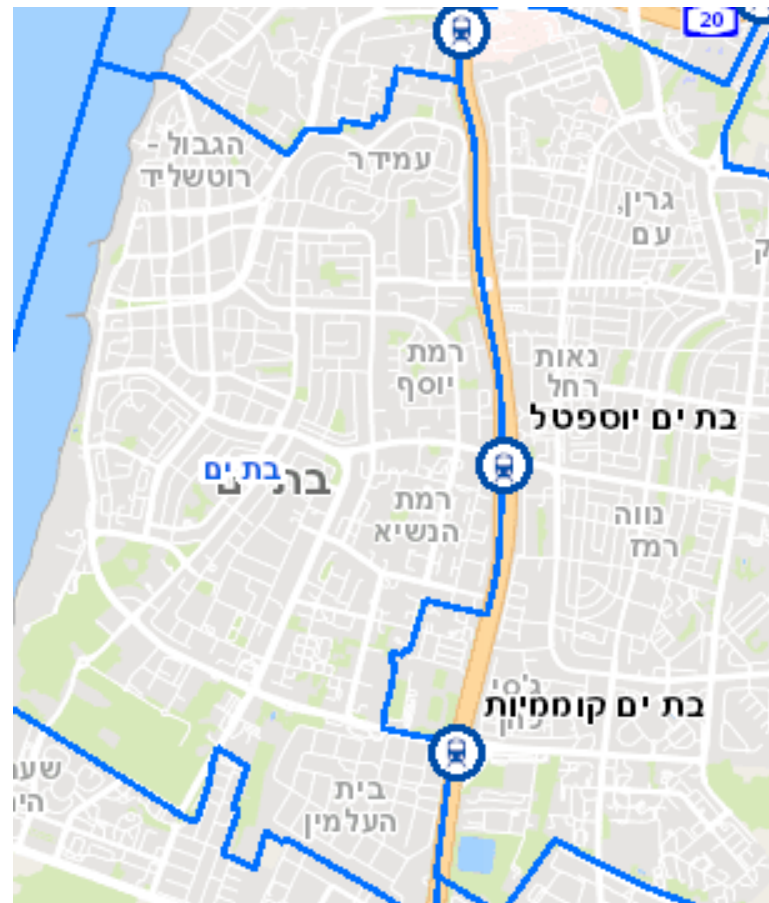
.4.4

בעיר בת ים נמצאות שתי תחנות של רכבת ישראל, תחנת יוספטל ותחנת בת ים קוממיות (ראו מפה 7: להלן). בתחנה זו חולפות רכבות בשני כיווני הנסיעה ומחברות את העיר בת ים בקשר ישיר לתל אביב ולערים נוספות בשרון ובציר החוף הדרומי (ראו מפה 5 להלן).

בצירי התחבורה הראשיים בעיר בת ים התדירות המצטברת של האוטובוסים המופעלים בכלי רכב עירוניים מונגשים עולה על 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. ישנם כמה צירים אשר התדירות בהם נמוכה מ-4 נסיעות, וישנם לא מעט צירים אשר לא ניתן בהם שירות כלל, וקיימים חורים גדולים של שירות שלא מוענק לתושבים.

מפה 5: מיקום תחנות הרכבת בת ים

מפה 5: מיקום תחנות הרכבת בת ים

מקור הנתונים: מערכת תלתן, נובמבר 2022

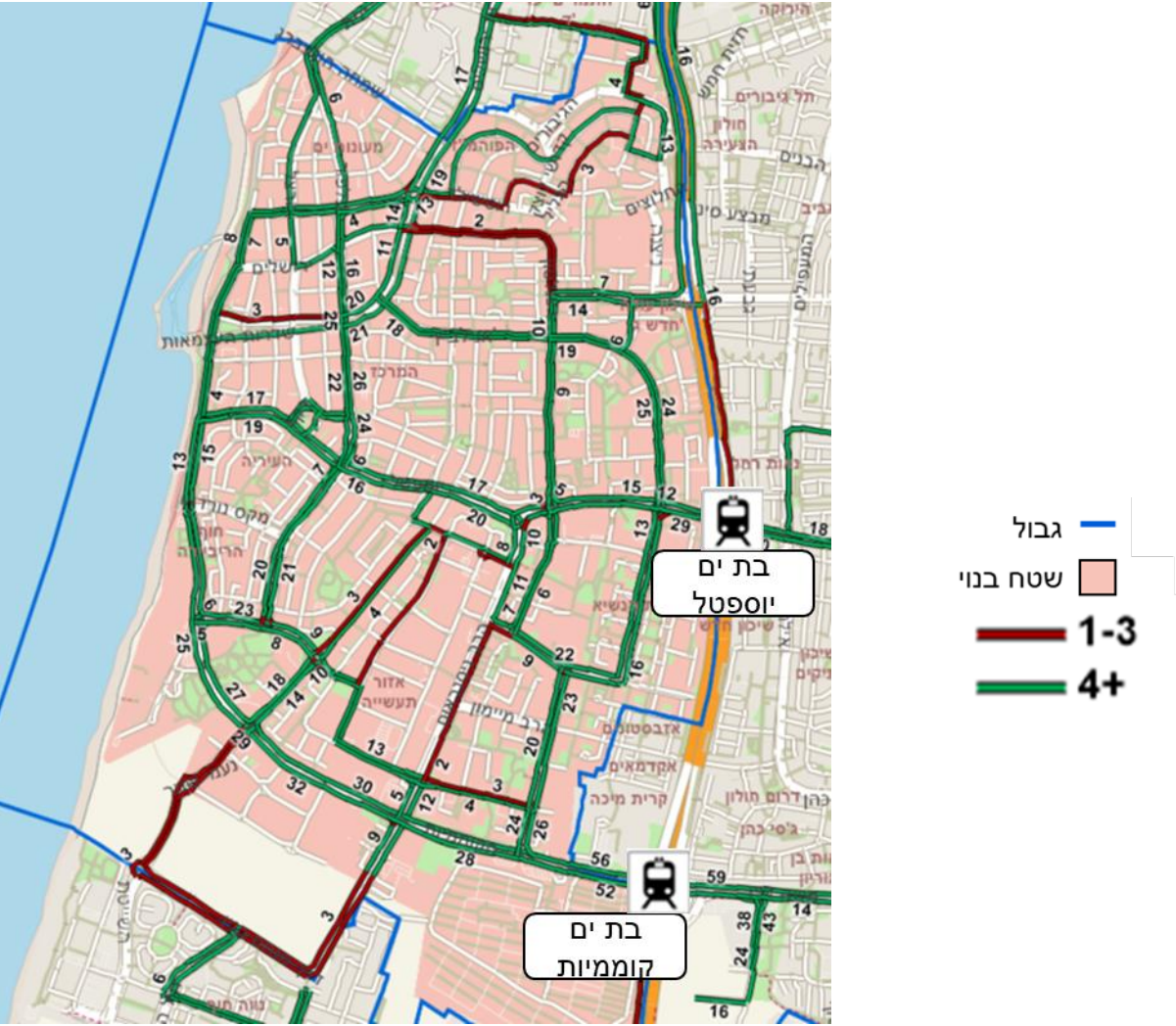
4.4.1. תחבורה ציבורית נגישה מבת ים לתחנות רכבת ישראל

תחנות רכבת בת ים

מפה 7 להלן מציגה את הפריסה והתדירות של קווי התחבורה הציבורית בבת ים המבוצעים בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד, ומשרתים את תחנות האוטובוס הסמוכות לתחנות הרכבת קוממיות ויוספטל. מרבית הקווים בבת ים מחברים את העיר לתחנות רכבת אלה. התחנות נמצאות בפאתי העיר בסמוך לכביש 20 (נתיבי איילון).

שטח הכיסוי העירוני בצירים של מעל 4 נסיעות בשעה במרחק 100 מטר הינו 4.1 קמ"ר, כאשר השטח הבנוי של בת ים הינו 7.3 קמ"ר. אחוז הכיסוי הינו 57%.

מפה 7: שרות באוטובוס עירוני מבת ים לתחנות רכבת בת ים שעות שיא בוקר

מפה 6: מפת קווי השרות ברכבת ישראל וחיבור ישיר/עקיף של בת ים הרכבת³

תחנת רכבת ישראל בתחומי העיר בת-ים

³ מקור: Maximilian Dörrbecker (Chumwa), Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.5. מקור ותקנון הרישיון, <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/>, נדלה ב-29.6.2025 מתוך Commons: Israel Railways Map (he).png

לסיכום:

- תדירות האוטובוסים העירוניים בעיר גבוהה ומגיעה לתדירות שעתית של 50 נסיעות בשעה בסמוך לתחנת הרכבת בת-ים קוממיות.
- תחנת בת-ים יוספטל קרובה יותר למרכז העיר ולקניון בת-ים, ויש בה תחנת אוטובוס אשר קרובה לכניסת הנוסעים לרכבת. עם זאת התדירות בתחנה נמוכה יותר מאשר בבתי-ים קוממיות ואין בה נת"צ. מומלץ להעלות את תדירות האוטובוסים המגיעים לתחנה זו.
- הגישה לתחנת האוטובוס ברכבת קוממיות היא באמצעות נת"צ הנותן תיעדוף לנוסעי התחבורה הציבורית. עם זאת, תחנת האוטובוס רחוקה יותר מ-100 מ' מכניסת הנוסעים לרכבת, ועל מנת להגיע אליה נדרש לחצות במעבר חציה לפני ירידה לכביש מהיר.
- ישנם קווים בינעירוניים העוברים גם הם בתחנות הרכבת, אך אינם מופיעים במפה מכיוון שאינם נגישים לאוכלוסייה עם מוגבלות פיזית.

4.5. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים⁴ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות.

מפה 8 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁵ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

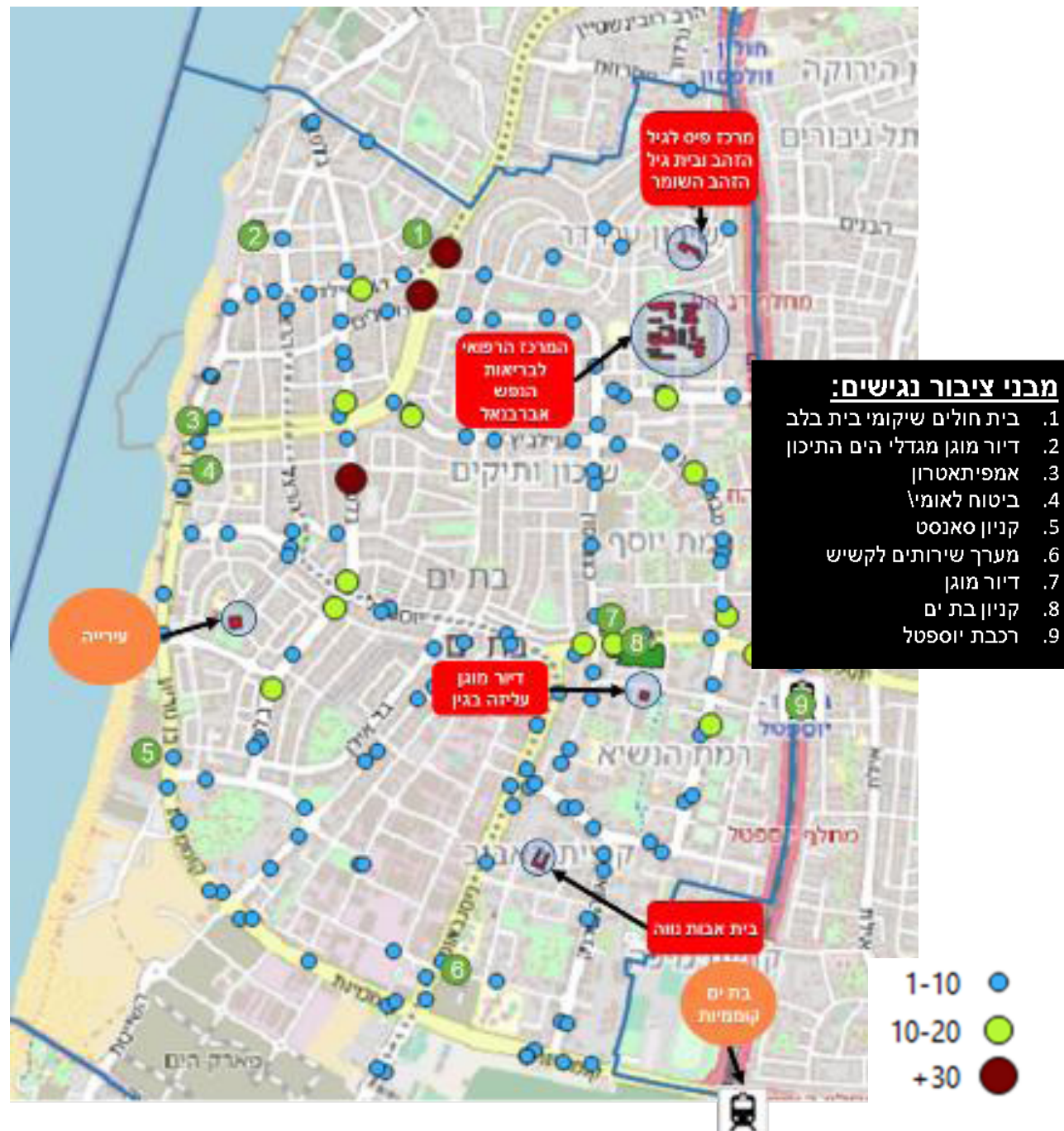
שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
39736 העצמאות/רוטשילד	31	6	37
33719 בלפור/פרלשטיין	23	8	31
36227 העצמאות/רוטשילד	24	6	30
36222 רוטשילד/בלפור	14	4	18
33891 בלפור/יוספטל	12	2	14

- התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר של נוסעים בעלי פרופיל נכה/עיוור נמצאות ברחוב העצמאות/רוטשילד, בקרבה לבית החולים השיקומי בית בלב. אזור זה מאופיין כאזור מסחר מרכזי עם עירוב שימושים ומהווה נקודת מעבר מרכזית.
- כאשר מסתכלים על התחנות עם מספר התיקופים הבינוני (10-20) נראה שהפיזור נמצא בעיקר בשדרות בלפור ואזור הקניון/רכבת.

⁴ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו המכשיר התיקוף

⁵ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

מפה 8: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.6. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק

כחלק מבחינת תחנות המשתמשות אזרחים ותיקים, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה עבור נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק.

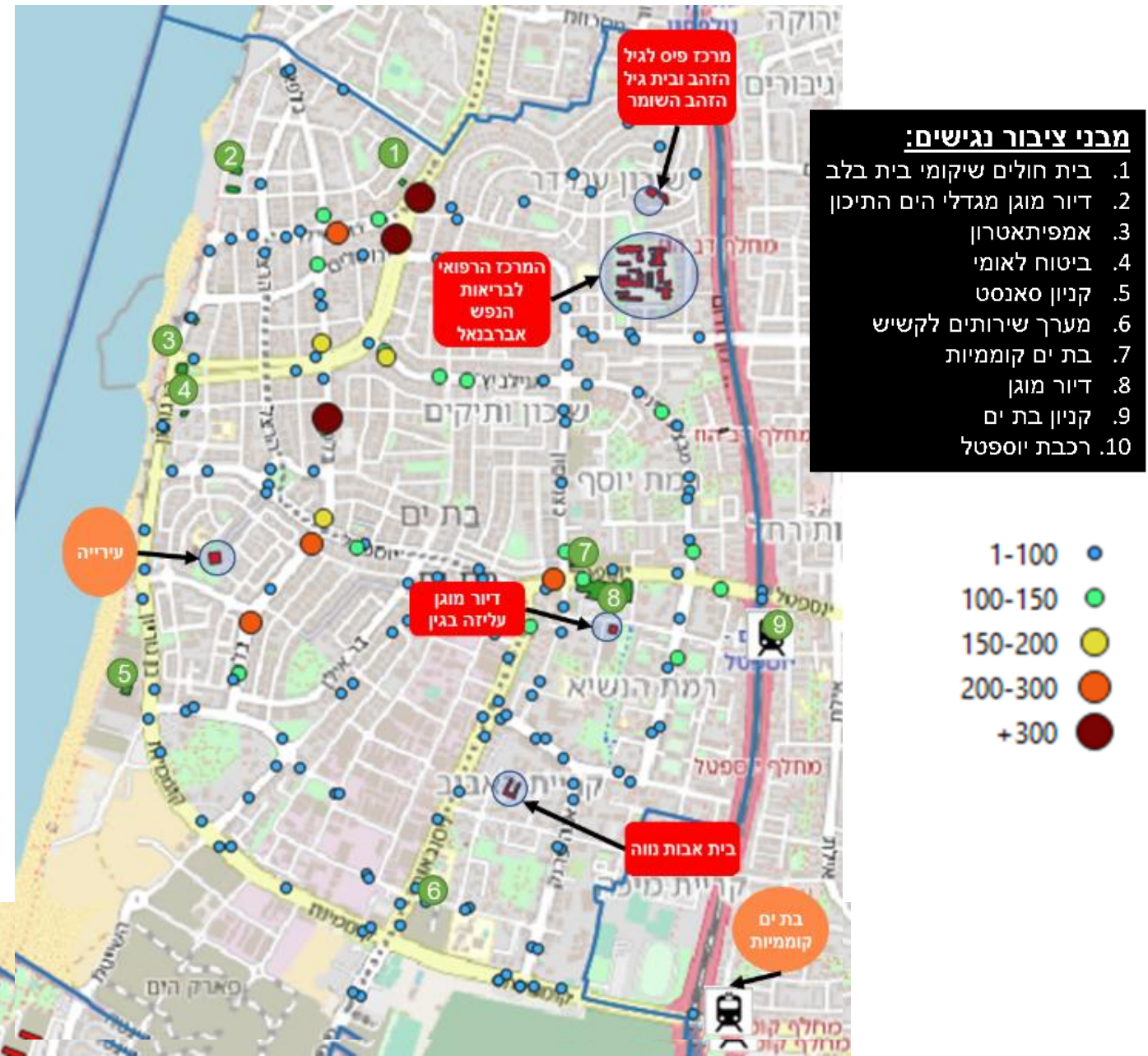
מפה 9 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי⁶ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
39736-העצמאות/רוטשילד	487	1512	32%
36227-העצמאות/רוטשילד	377	1612	23%
33719-בלפור/פרלשטיין	359	1578	23%
33891-בלפור/יוספטל	254	917	28%
36222-רוטשילד/בלפור	235	753	31%

- התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר של נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק נמצאות ברחוב העצמאות/רוטשילד, בקרבה לבית החולים השיקומי בית בלב. אזור זה מאופיין כאזור מסחר מרכזי עם עירוב שימושים ומהווה נקודת מעבר מרכזית.
- תחנות נוספות עם מספר תיקופים גבוה נמצאות ברחוב בלפור, שמהווה גם הוא אזור סחר מרכזי עם עירוב שימושים.

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

⁶ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

4.7. מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמת בתחומי העיר בת ים מסתכם בכ-200 אלף תיקופים שבועיים ובכ-35 אלף תיקופים יומיים בממוצע (ראו טבלה 6 להלן).
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית המתקפים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- 27.5% מהמתקפים הינם אנשים עם מוגבלות או אזרחים ותיקים. אחוז התיקופים של אזרח ותיק, נכה ועוזר בבת ים גבוה מהממוצע הארצי (15%), ומציג הלימה עם אחוז מקבלי קצבאות בעיר שגבוה מהממוצע הארצי.

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	52014	8736	25.7%	13%
נכה	2820	540	1.4%	1.3%
עיוור	728	188	0.4%	0.3%
שאר הפרופילים	146466	25143	72.5%	85%
סה"כ תיקופים	202028	34607	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- בת ים מדורגת ברמה 5 במעמד חברתי כלכלי. העיר מאופיינת באוכלוסייה מגוונת עם נגישות נמוכה לרכב פרטי, כאשר לכמחצית ממשקי הבית אין גישה לרכב פרטי.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בבת ים (23%) גבוה מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022).
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת צפוי לגדול על פי מודל תל אביב לכ-26%.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב (8.3%) גבוה מהממוצע הארצי – 5.6%.
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות (7.2%), דומה ממוצע הארצי – 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיקים בבת ים (14.4%) גבוה מהממוצע הארצי – 9.8%.
- מרבית המוסדות המיועדים לאוכלוסייה הותיקה ממוקמים לאורך צירים ראשיים ובסמוך למוקדי ביקוש עבור כלל האוכלוסייה.

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת הנפחים, ברוב הצירים בבת ים תדירות האוטובוסים ברכבים עירוניים גבוהה.
- מרבית המוסדות המיועדים לאוכלוסייה ותיקה מונגשים ונמצאים בסמוך לצירי תח"צ בהם עובר קו אוטובוס ברכב עירוני מונגש. התדירות המצטברת בצירים גבוהה מהנדרש בהנחיות.
- למרות מגוון קניונים בעיר, מרכז העיר הינו האזור המועדף על ותיקי העיר לפעילות שונות כמו מסחר, תעסוקה ופנאי, וניתן לראות זאת גם במפות התיקופים.
- צומת הרחובות רוטשילד/העצמאות הינו נקודת מעבר עיקרית בעיר, ויש לוודא שהצומת מאפשר מעבר נוח להולכי הרגל היורדים מהאוטובוס.
- על פי מפת התיקופים לא ניתן להצביע על מוסד ייחודי אשר מהווה מוקד משיכה לאוכלוסייה עם מוגבלות או לאוכלוסייה הוותיקה, רוב התיקופים מתבצעים באזורי הביקוש העירוני במרכז העיר.
- ממפות התיקופים נראה שהביקוש לאזור החוף מאוד נמוך למרות שהינו אזור ששופע מסחר ותעסוקה ויש בו טיילת. יש לבדוק האם הטיילת והחופים בעיר נגישים כראוי למשתמשי התחבורה הציבורית והולכי הרגל ולוודא שיוקם חוף מונגש גם לאנשים אשר מגיעים בתח"צ ולא רק ברכב הפרטי. כיום החוף המונגש ביותר (חוף תאיו) מרוחק מתחבורה ציבורית.
- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים שאין בקרבתם (עד 100 מטר) תחנת אוטובוס המשוררת על ידי קו עירוני.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גאו.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל תל אביב גרסא 4.2, נתיבי איילון:** מודל תל אביב הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 42 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי ישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
6. אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).
7. משרד הפנים, חוף מונגשים. <https://www.gov.il/he/Departments/Guides/yam-negishim?chapterIndex=4>

עיריית בת ים

דיוור מוגן עליזה בגין

בית אבות נווה

מרכז פיס לגיל הזהב ובית גיל הזהב השומר

המרכז הרפואי לבריאות הנפש אברבנאל

עבור מבנים אלה מוצע לבצע את הפעולות הבאות:

- לבדוק האם ניתן להוסיף תחנה בקרבתם
- לבדוק כיצד האנשים מגיעים למבנה, מהי דרך הניידות שלהם למתחם, והאם הם חאים באי הנגישות התחבורתית כמכשול.
- לבצע בדיקה פרטנית עבור התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור/אזרח ותיק, האם התחנות מונגשות כראוי לציבור עם מוגבלות ואין מכשולים כאלו או אחרים אשר יהווה בעיה לאנשים עם מוגבלות.
- תחנת רכבת ישראל הממוקמת בתחומי העיר נגישה לתושבי העיר בפריסה רחבה באמצעות קווי אוטובוס ברכב עירוני, בין אם באמצעות קווים המסיימים במסוף ובין אם באמצעות קווים החולפים בסמוך לתחנה.

לסיכום:

- בת ים הינה עיר בעלת תדירות אוטובוסים גבוהה, כאשר כמעט מחצית ממשקי הבית בה לא מחזיקים ברכב פרטי.
- יש לשים דגש על האוכלוסייה המבוגרת והנגישות למוקדי ביקוש כלליים ולצירי מסחר מרכזיים.
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.

נספח ב' – מכתב לרשויות מקומיות

ט"ו שבט, תשפ"ג

6 פברואר, 2023

סימוכין: 4000-0200-2023-000676

לכבוד:

יוסף אביבה

ממונה נגישות

עיריית בת ים

באמצעות דוא"ל: aviva_y@bat-yam.muni.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה

לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהווה בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת"י, מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

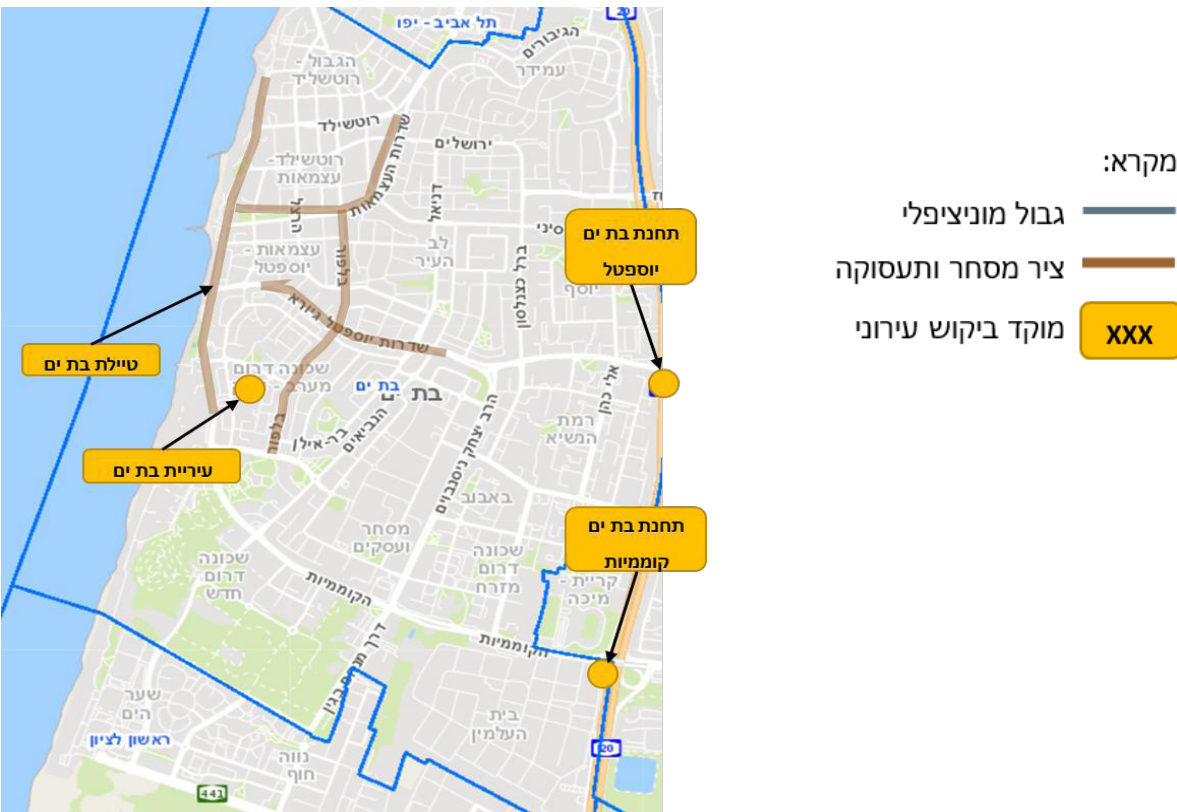
התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל יישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל יישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

א. מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

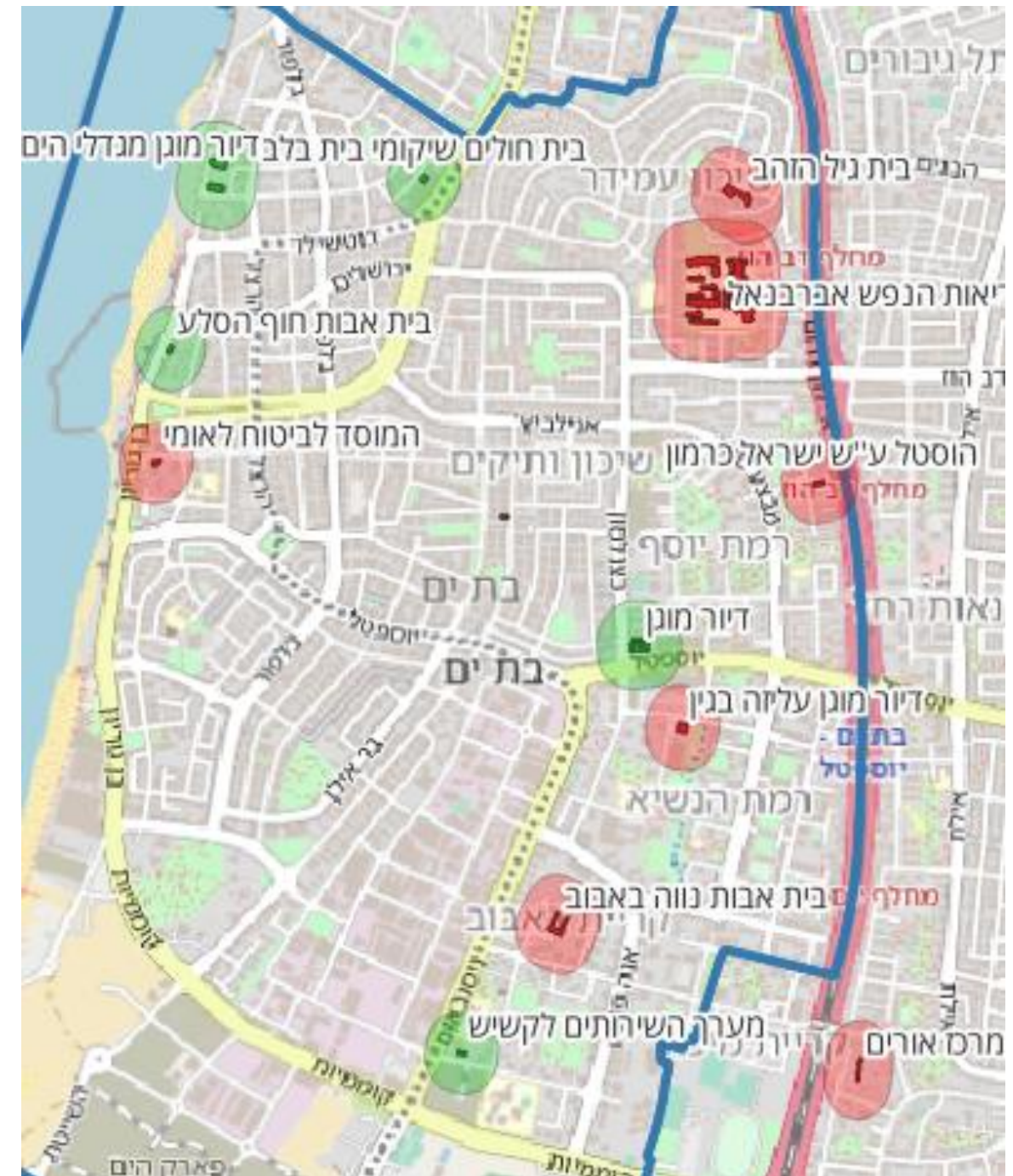
במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותו בעיר בת ים:

ב. מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר בת-ים:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב ימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרתית ביתן בדוא"ל negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

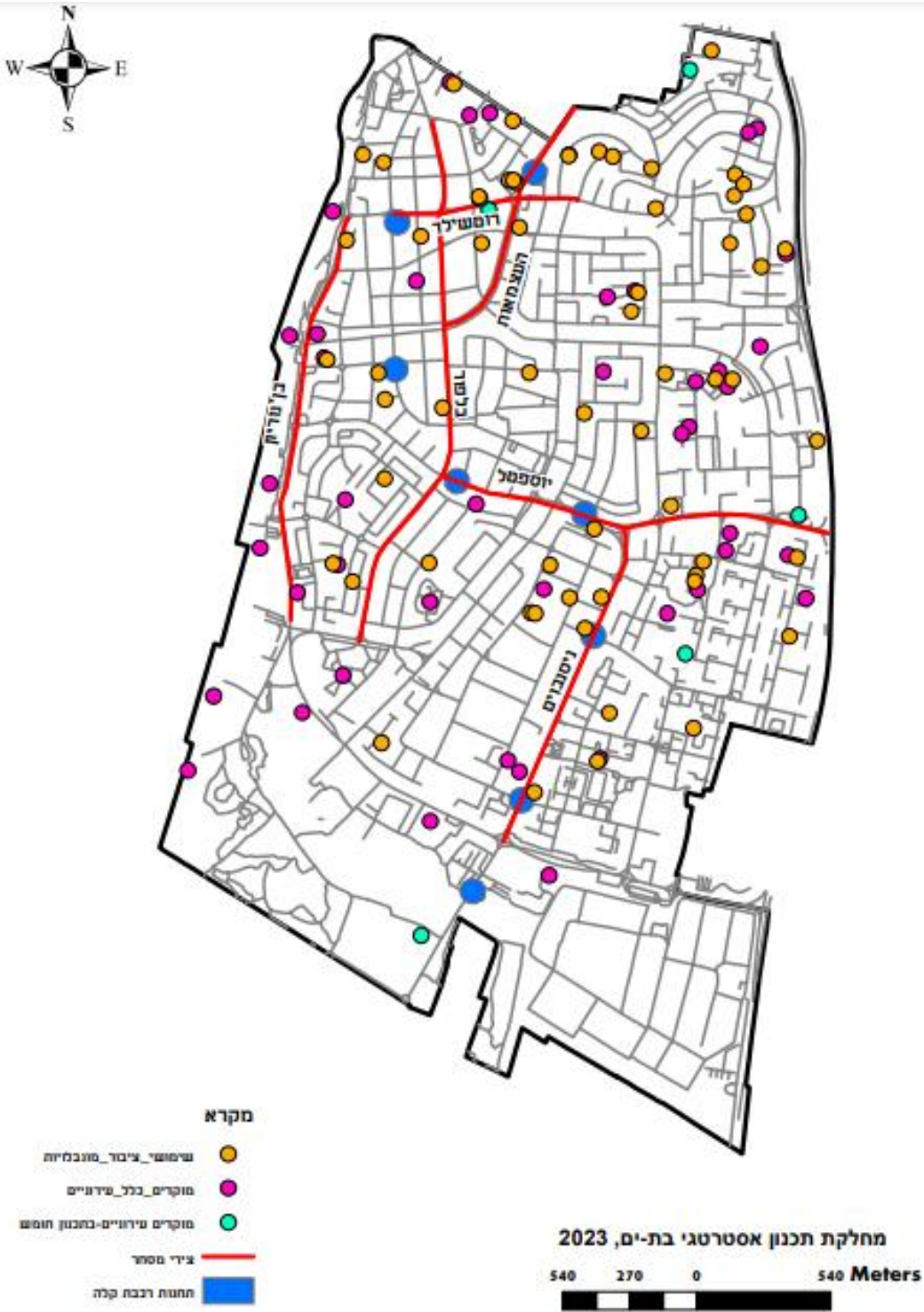
גבי נבון

מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

נספח ג' - תגובה של הרשות מקומיות

להלן מפה של מוקדי הביקוש הקיימים, מוקדים עם מוגבלויות ומוקדים עירוניים בתוכנית חומש שנשלח מטעם עיריית בת ים

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - חדרה
דו"ח מספר 5.13
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כללים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.

על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף בנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

העיר חדרה הממוקמת באזור הצפון, מייצגת עיר גדולה עם צפיפות נמוכה ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה מעל 100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: חדרה
- סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 6500
- שטח מוניציפלי*: כ-53 אלף דונם
- מדד חברתי-כלכלי*: 6
- אוכלוסייה*: 102,400
- צפיפות אוכלוסייה*: כ-2 תושבים לדונם

*הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בחדרה.

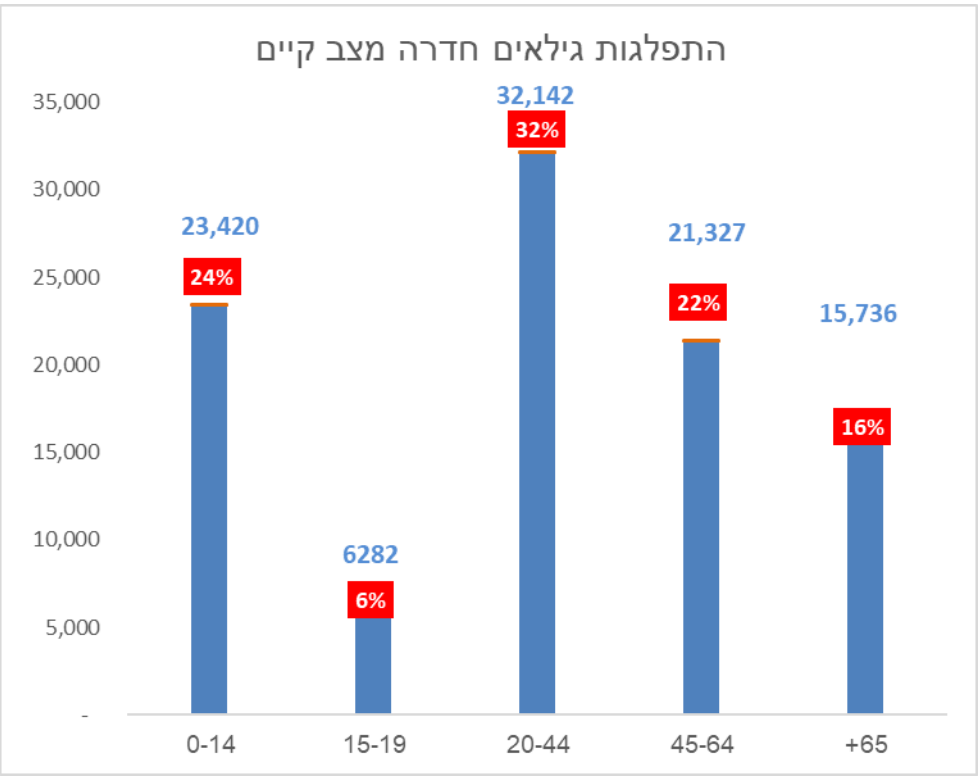
1.	רקע ונתונים כללים	3
2.	דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי	5
2.1.	פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית	5
2.2.	זמינות רכב פרטי	6
3.	אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים	7
3.1.	הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות	7
3.2.	התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר חדרה	8
3.3.	מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות	9
4.	תחבורה ציבורית ותשתיות	9
4.1.	תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי	9
4.2.	תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר	11
4.3.	תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מוגנש	12
4.4.	נגישות למסופים	13
4.5.	נגישות העיר חדרה לרכבת ישראל	13
4.5.1.	תחבורה ציבורית נגישה מחדרה לתחנות רכבת ישראל	16
4.6.	תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות	17
4.7.	תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק	18
4.8.	מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות	21
5.	סיכום ומסקנות	22
5.1.	דמוגרפיה	22
5.2.	אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר	22
5.3.	תחבורה ציבורית בעיר	22
	נספח א' – רשימת מקורות	24
	נספח ב' – מכתב לרשויות מקומיות	25

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

- התפלגות הגילאים עבור האוכלוסייה בחדרה במצב הקיים מבוססת על נתוני הלמ"ס המעודכנים לשנת 2022. התחזיות לשנות היעד 2030, 2040 מבוססות על נתוני מודל חיפה של נתיבי איילון.
- אוכלוסיית חדרה מונה כ-102 אלף נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022).
 - כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 16% מכלל תושבי העיר חדרה (ראו גרף 1).
 - תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר חדרה היא כ-125 אלף (ראו גרף 2).
 - לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל חיפה) אחוז האוכלוסייה הותיקה בעיר מכלל תושבי העיר צפוי לגדול מ-16% ל-18% (ראו גרף 2).

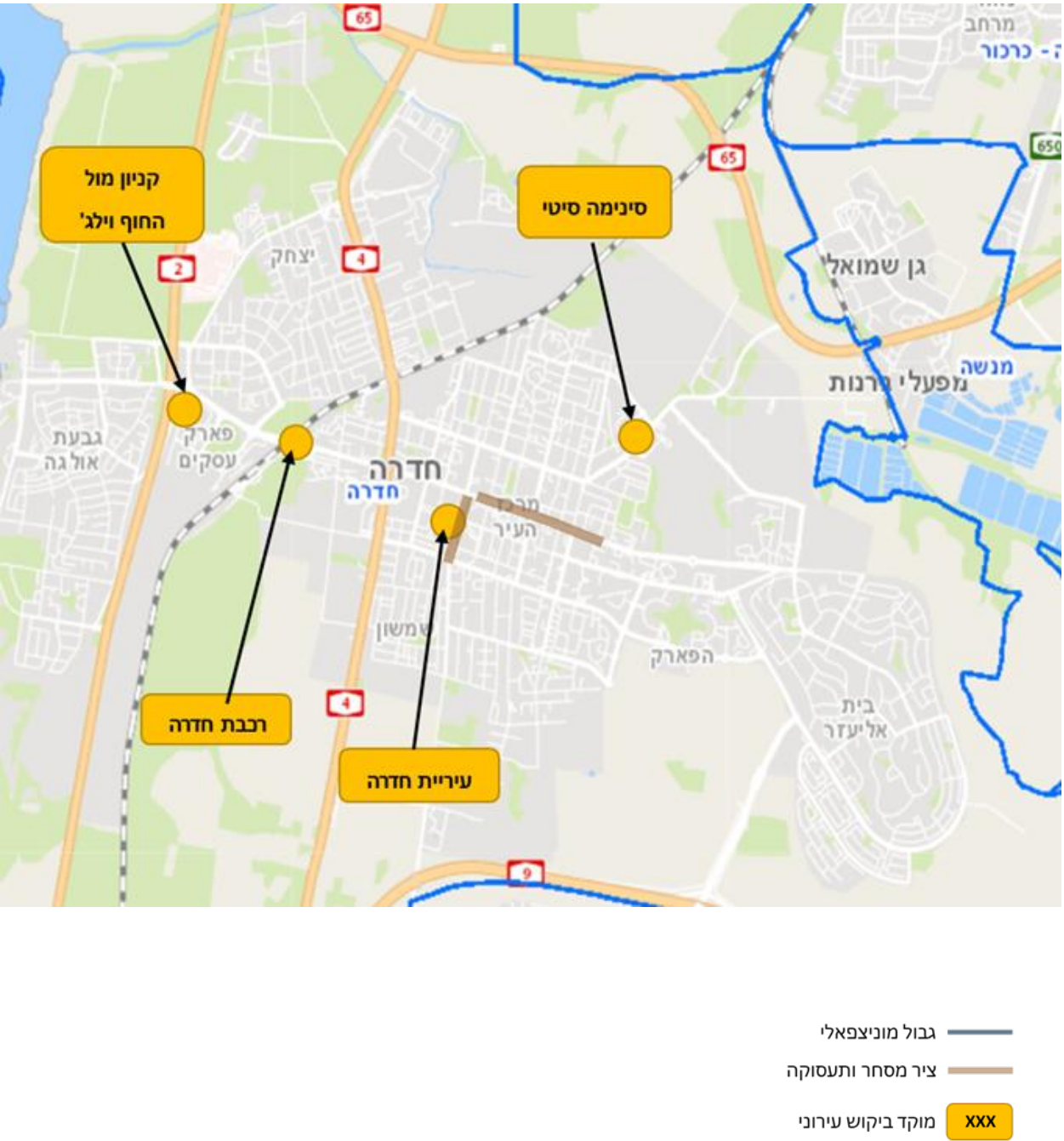
גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי חדרה

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בחדרה

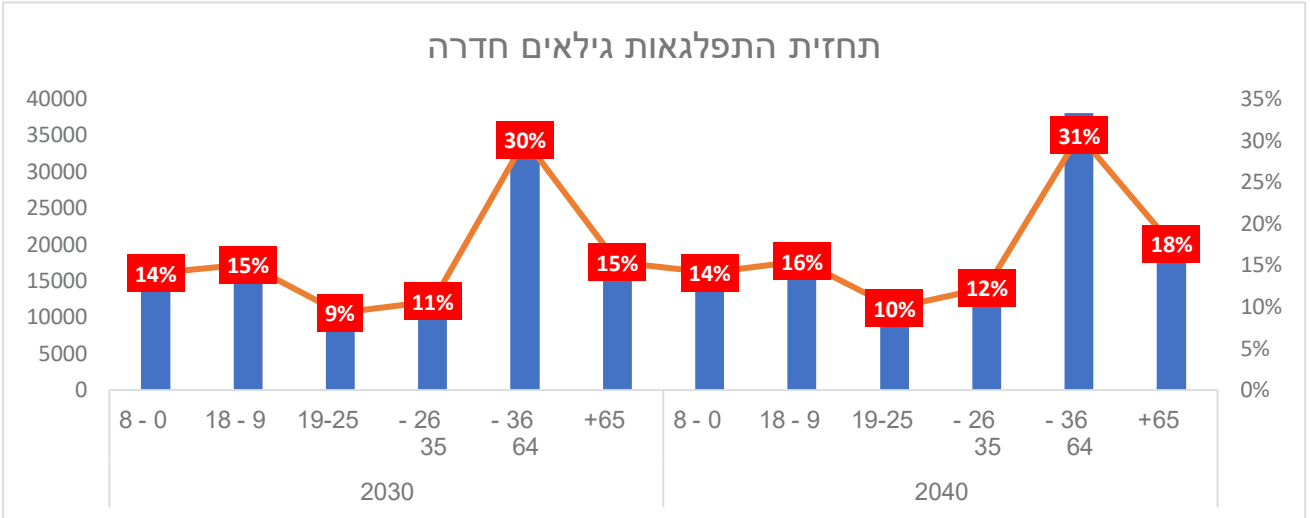
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1 הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדירור מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית – זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים – זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושטלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה – ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה – קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה – נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכאלו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים – סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים בחדרה

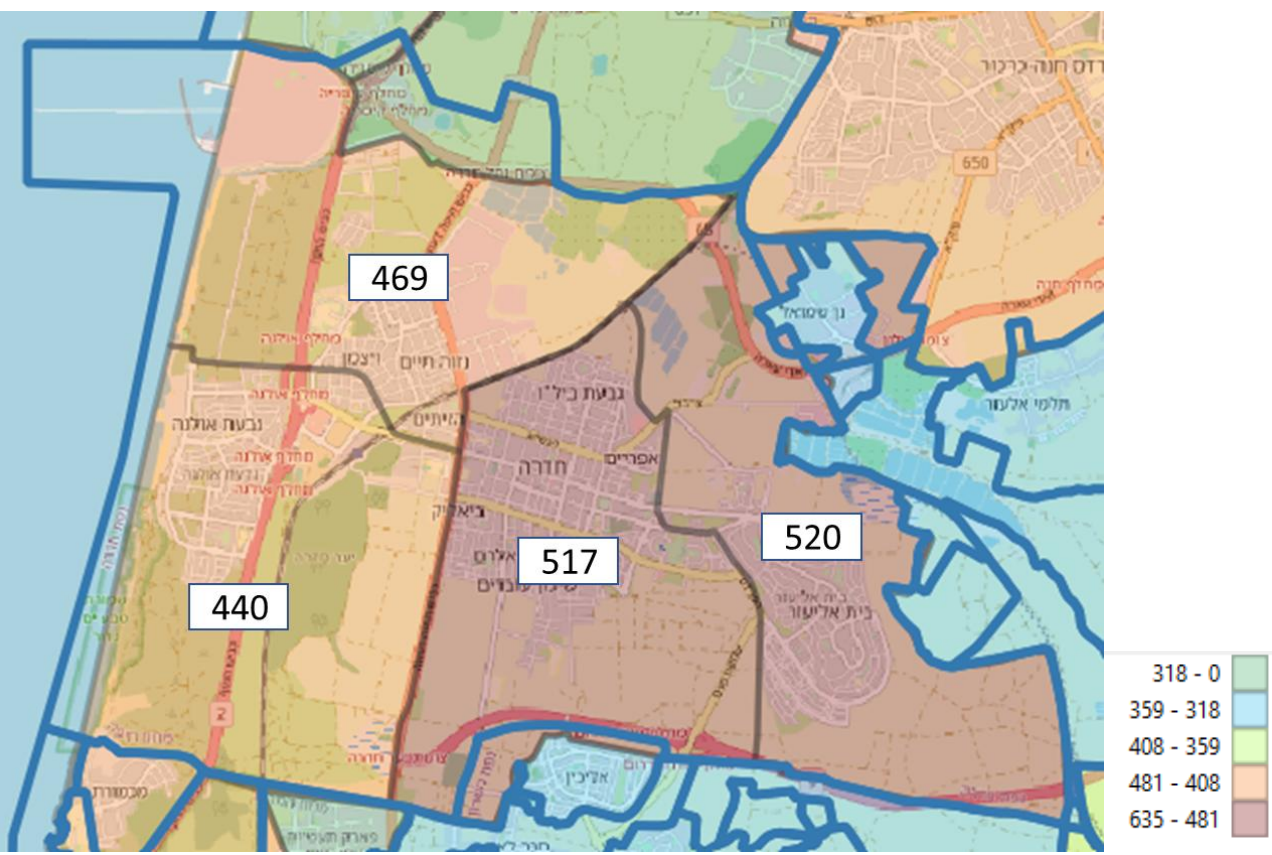

מקור: מודל חיפה

2.2 זמינות רכב פרטי

- כיום יחס מספר כלי רכב לאלף איש בעיר חדרה עומד על כ-354 (למ"ס 2020).
- בהתאם לתחזיות האוכלוסייה לשנת היעד 2040, כמות כלי הרכב צפויה לגדול ויחס כלי רכב לאלף איש יגדל וינוע בין 469 בשכונות החדשות בעיר לכ-520 רכבים בחלק הותיק יותר של העיר.

גרף 3: כלי רכב לאלף נפש, תחזית ל-2040, אתר חצב, משרד התחבורה

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר חדרה

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר חדרה. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה בחדרה ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- בחדרה אחוז המבוגרים גבוה (19.4%) מהממוצע הארצי (14.7%). ביטוח לאומי מגדיר מבוגרים כך: +65 גברים ו-60 נשים, בשונה מנתוני הלמ"ס אשר מציגים את כלל אוכלוסיית ה-65+.
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, גבוה יותר בחדרה (11%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בחדרה (6.5%) גבוה מהממוצע הארצי (5.6%), למרות שמספר מקבלי הקצבאות בגין ניידות/ נכות בעיר הוא 5.7%, בדומה לממוצע הארצי (5.6%).

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בחדרה (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוז ארצי
אוכלוסייה		102,612	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		19,951	19.4%	14.7%
גמלת סיעוד		4,894	4.8%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	3,494	3.4%	3.1%
	שירותים מיוחדים	753	0.7%	0.8%
	גמלת ילד נכה	1,192	1.2%	1.2%
גמלת ניידות		396	0.4%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	380	0.4%	0.8%
	דמי פגיעה	85	0.1%	0.1%
סה"כ (מתוכם אזרח ותיק)		31,145 (19,951)	30.4% (19.4%)	24.5% (14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי בחדרה (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוז ארצי
תווי נכה	רגיל	6,363	6.2%	5.3%
	כיסא גלגלים	349	0.3%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה, מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד) ומרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים בחדרה (ראה מפה 3 המוצגת בפרק 4.2 בהמשך):

1. מועדון פיס לגיל הזהב	8. מרכז יום לקשיש גבעת אולגה
2. מרכז יום לקשיש	9. מרכז יום לקשיש
3. ארגון גמלאי צה"ל	10. אקים חדרה
4. בית אבות עד 120	11. מועדון נכים
5. בית הורים בית גיל עד	12. יד שרה
6. המוסד לביטוח לאומי	13. בריאות הנפש
7. העמותה למען הקשיש	14. בי"ח סיעודי

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר חדרה (ראו מפה 2 להלן):

- מספר תחנות אוטובוס בעיר: 281
- כיום קיים נת"צ ברחוב דוד שמעוני ובדרך יצחק שמיר. נת"צים מתוכננים נוספים אינם בביצוע כרגע.
- המסילה המזרחית של רכבת ישראל מתוכננת לעבור בעיר. במסגרת הפרויקט תיבנה תחנת רכבת חדרה מזרח, שתהיה מחוץ לעיר. יהיה בה חניון חנה וסע.
- כיום קיימים שני מסופים בעיר: תחנה מרכזית חדרה ומסוף הרכבת. בתוכנית האב למסופים תחנה מרכזית חדרה לא מופיעה, אך אזור רכבת חדרה מערב ישודרג למתח"ם שיכלול מסוף אוטובוסים, תחנת רכבת, תעסוקה ומסחר. בנוסף מתוכננים בעיר מספר מסופים שכונתיים (ראו טבלה 3 להלן).

- טבלה 3 להלן).

.4.2

מפה 3: קירבת מוסדות בחדרה צפון לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

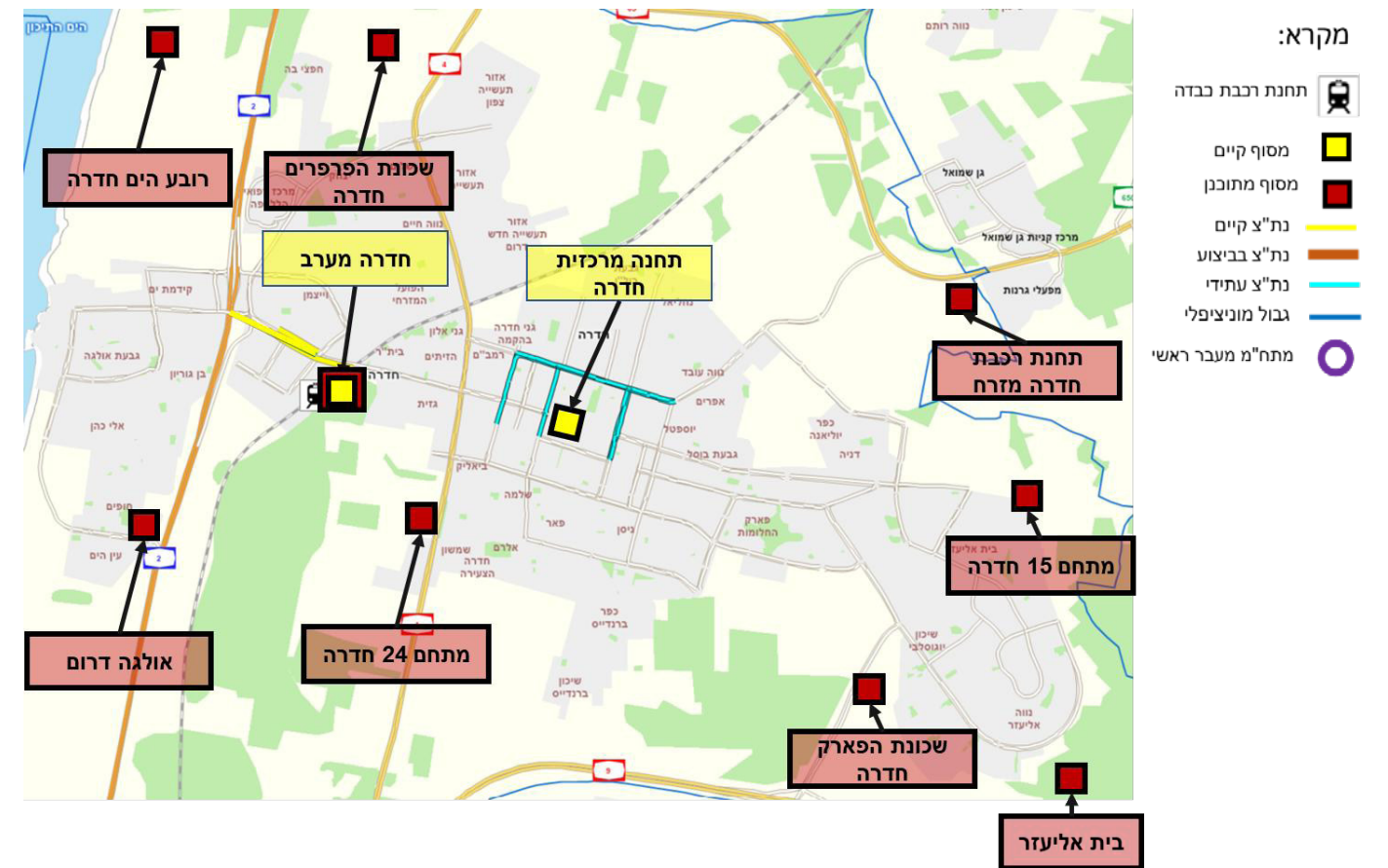

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בחדרה

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
תחנה מרכזית חדרה	17.5	אין התייחסות
מתח"ם חדרה מערב	2.7	14
שכונת הפארק - חדרה	0	2
בית אליעזר	0	2
שכונת הפרפרים - חדרה	0	4
אולגה דרום	0	7
מתחם 24 חדרה	0	3
רובע הים - חדרה	0	8.5
תחנת רכבת חדרה מזרח	0	2.5
מתחם 15 חדרה	0	5

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות בחדרה

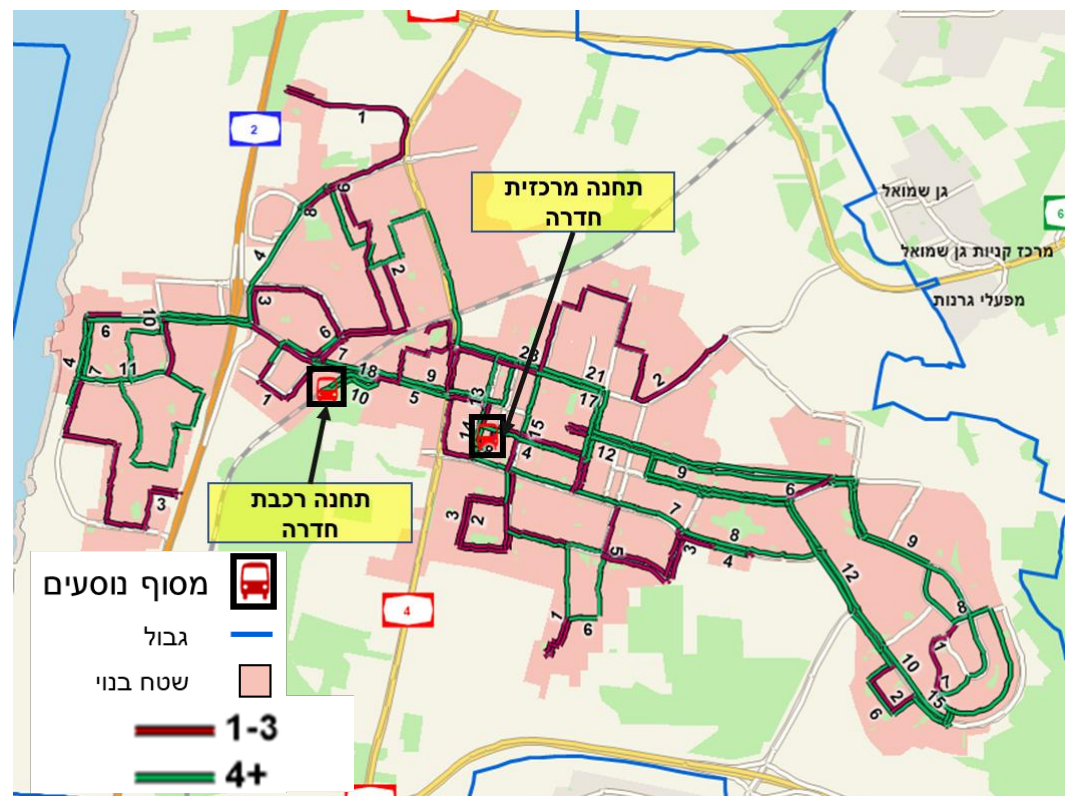

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

4.4. נגישות למסופים

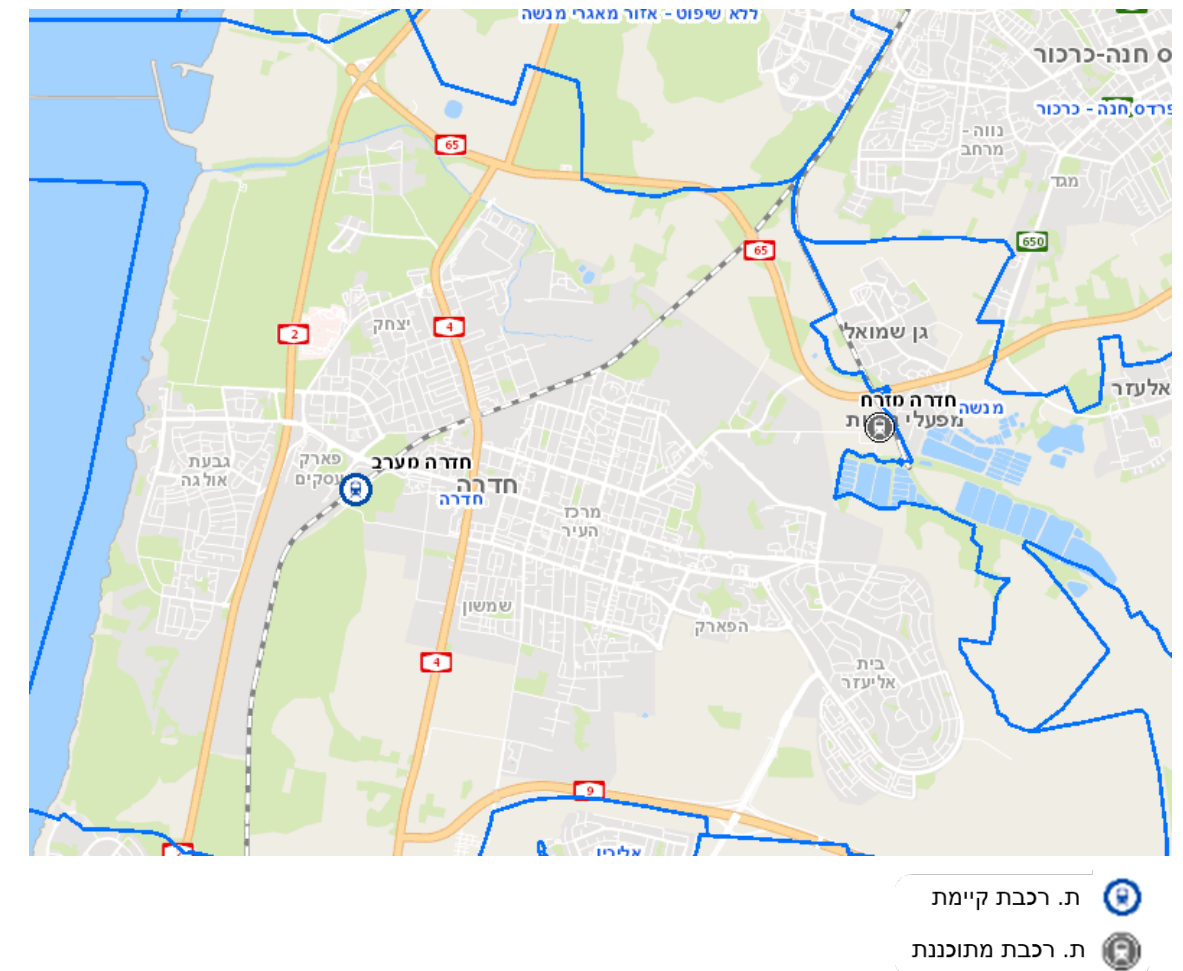
מפה 4 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המשורתים באמצעות כלי רכב עירוניים מונגשים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שרות במרחק 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שרות עירוני.

מפה 4: כיסוי שרות באוטובוס עירוני למסופי חדרה

[illegible]

הניתוח בסעיפים הבאים מתייחס לתחנת הרכבת הרלוונטיות לתושבי חדרה ומתייחס לשרות המבוצע ברכבים עירוניים מונגשים בלבד.

מפה 5: מיקום תחנות הרכבת בחדרה

מפה 6: מפת קווי השרות ברכבת ישראל וחיבור ישיר של חדרה ברכבת²

תחנת רכבת ישראל בתחומי העיר ראש העין

² מקור: Maximilian Dörrbecker (Chumwa), Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.5. מקור ותקנון הרישיון, נדלה ב-29.6.2025 מתוך <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/>, Commons: Israel Railways Map (he).png

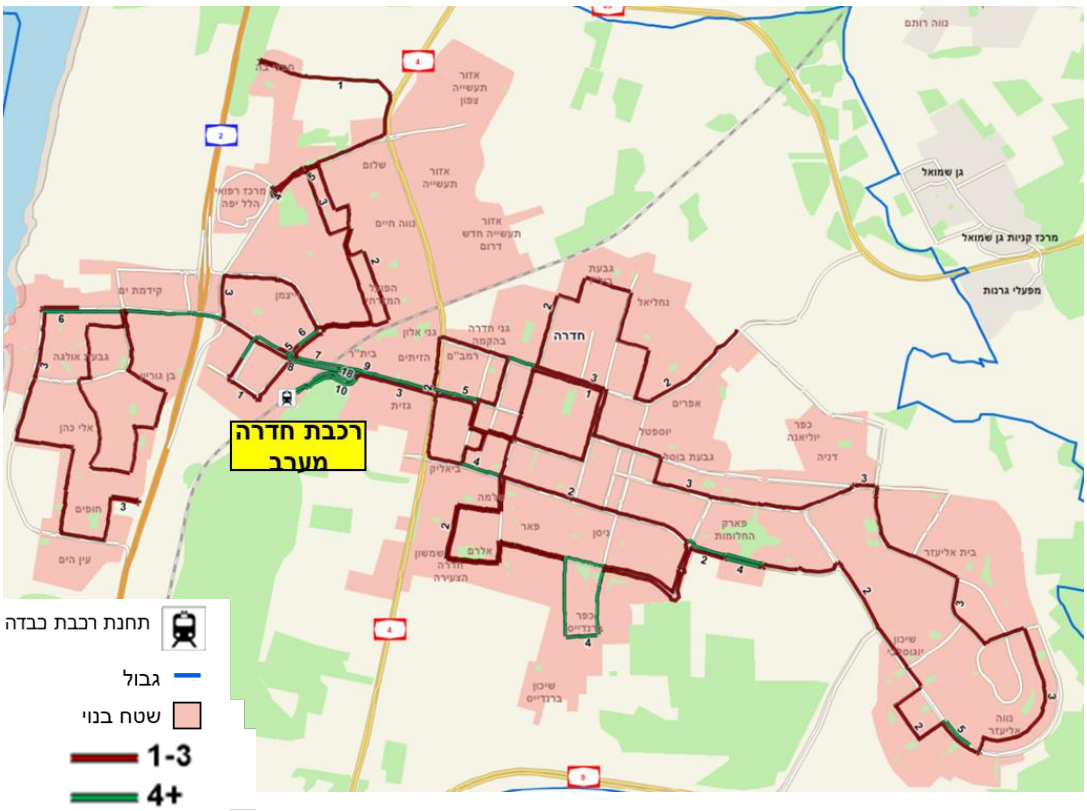
4.5.1. תחבורה ציבורית נגישה מחדרה לתחנות רכבת ישראל

תחנות רכבת חדרה

מפה 7 להלן מציגה את פריסתם ותדירותם של קווי אוטובוס המופעלים בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד שמגיעים לתחנות האוטובוס הקרובות לכניסה של תחנות הרכבת חדרה מערב. מרבית הקווים בחדרה מחברים את העיר לתחנת רכבת זו. התחנה נמצאת בפאתי העיר בסמוך לכביש 4.

שטח הכיסוי העירוני ברדיוס של 100 מ' הינו 1.54 קמ"ר מתוך השטח הבנוי של חדרה העומד על 15.2 קמ"ר. אחוז הכיסוי הינו 10%.

מפה 7: שרות באוטובוס עירוני מחדרה לתחנות רכבת חדרה שעות שיא בוקר (07:00 – 08:00)

לסיכום:

- ברוב הצירים בעיר חדרה אין תדירות גבוהה להגעה לרכבת, ולא ניתן להסתמך על תחבורה ציבורית על מנת להגיע לרכבת בשעת שיא.
- התחנה נמצאת בקרבה לקניון וילג', וישנו נת"צ ברחוב דוד שמעוני אשר חולף בקרבה לרכבת. לכן יש לתגבר את כניסת הקווים לתחנת הרכבת עצמה על מנת להעניק לה תדירות הזנה גבוהה.
- ישנם קווים בינעירוניים העוברים גם הם בתחנות הרכבת, אך אינם מופיעים במפה מכיוון שאינם נגישים לאוכלוסייה עם מוגבלות פיזית.

4.6. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים³ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות.

מפה 8 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
ת.מרכזית חדרה	63	18	81
ויצמן הבנים	35	7	42
גיבורים/עליה ה-40200	14	4	18
בי"ח הלל יפה -46144	9	3	12
הגיבורים/ה.סמואל-40197	6	3	9

- תחנה מרכזית חדרה הינה התחנה בעלת מספר התיקופים הגבוה ביותר. במפה 8 ניתן לראות שהתחנה ממוקמת במרכז העיר. התחנה מהווה נקודת קצה לרוב הנסיעות העירוניות והבינעירוניות בחדרה.
- למרת מגוון הקניונים בעיר, ניתן לראות שהאזורים בעלי מספר התיקופים הגבוה ביותר הם במרכז העיר, באזור השוק העירוני וקניון לב העיר, שקרובים גם למועדון הנכים בסביבה.

³ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו המכשיר התיקוף

⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

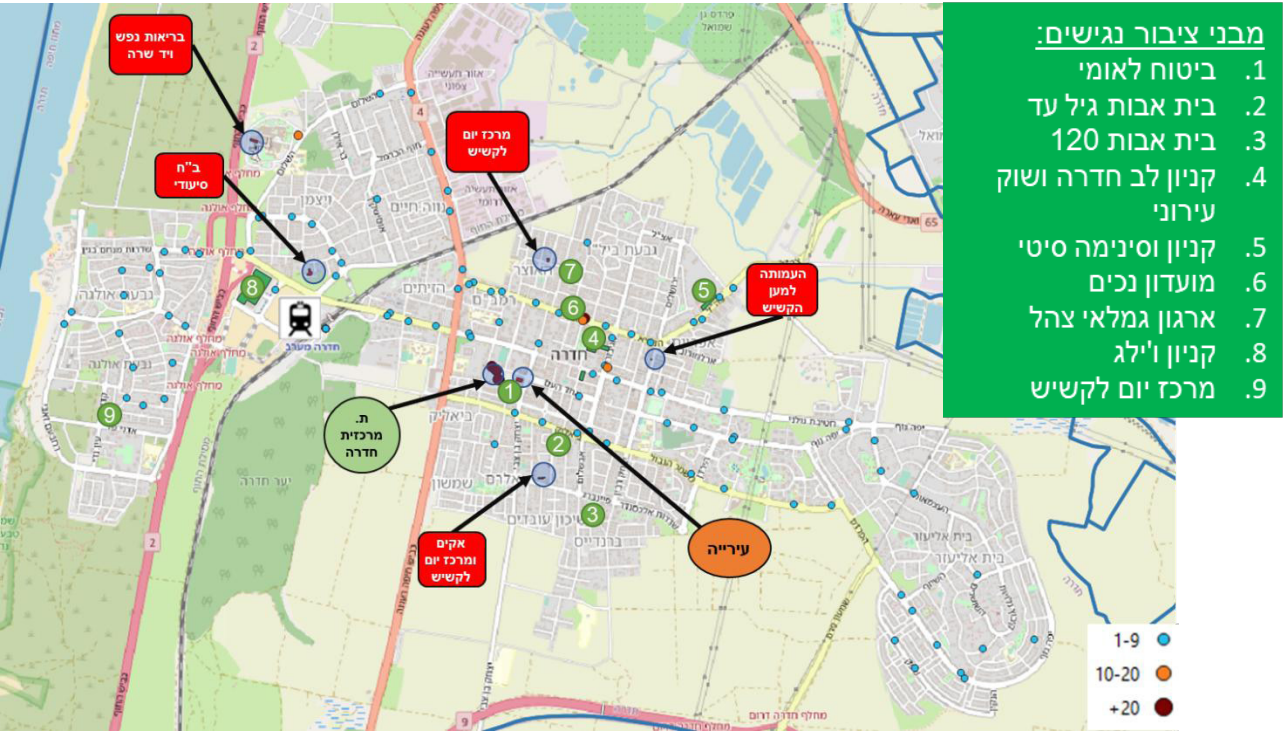
טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
ת. מרכזית	454	3,088	15%
הכ.וייצמן/הבנים	281	1,294	22%
40200 -גיבורים/עליה ה-1	166	702	24%
הגיבורים/ה.סמואל-40197	138	388	36%
הגיבורים/וייצמן-40207	87	350	25%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

- תחנה מרכזית חדרה הינה התחנה בעלת מספר התיקופים הגבוה ביותר עם למעלה מ-1,000 תיקופים יומיים. היא גם התחנה בעלת מספר התיקופים הגבוה ביותר בקרב האוכלוסייה הותיקה עם כ-450 תיקופים יומיים.
- ניתן גם לראות גם פה, שאזור מרכז העיר הוא האזור המרכזי. תחנת הגיבורים/ה.סמואל נמצאת בקרבה לשוק העירוני, קניון לב חדרה, בנקים ועוד.
- אחוז הנוסעים של האוכלוסייה הותיקה בתחנות במרכז העיר גבוה מהאחוז העירוני העומד על 18% (ראו טבלה 6), וניתן להבחין שאזור מרכז העיר מועדף על האוכלוסייה המבוגרת יותר מאשר האוכלוסייה הכללית.

מפה 8: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש:

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

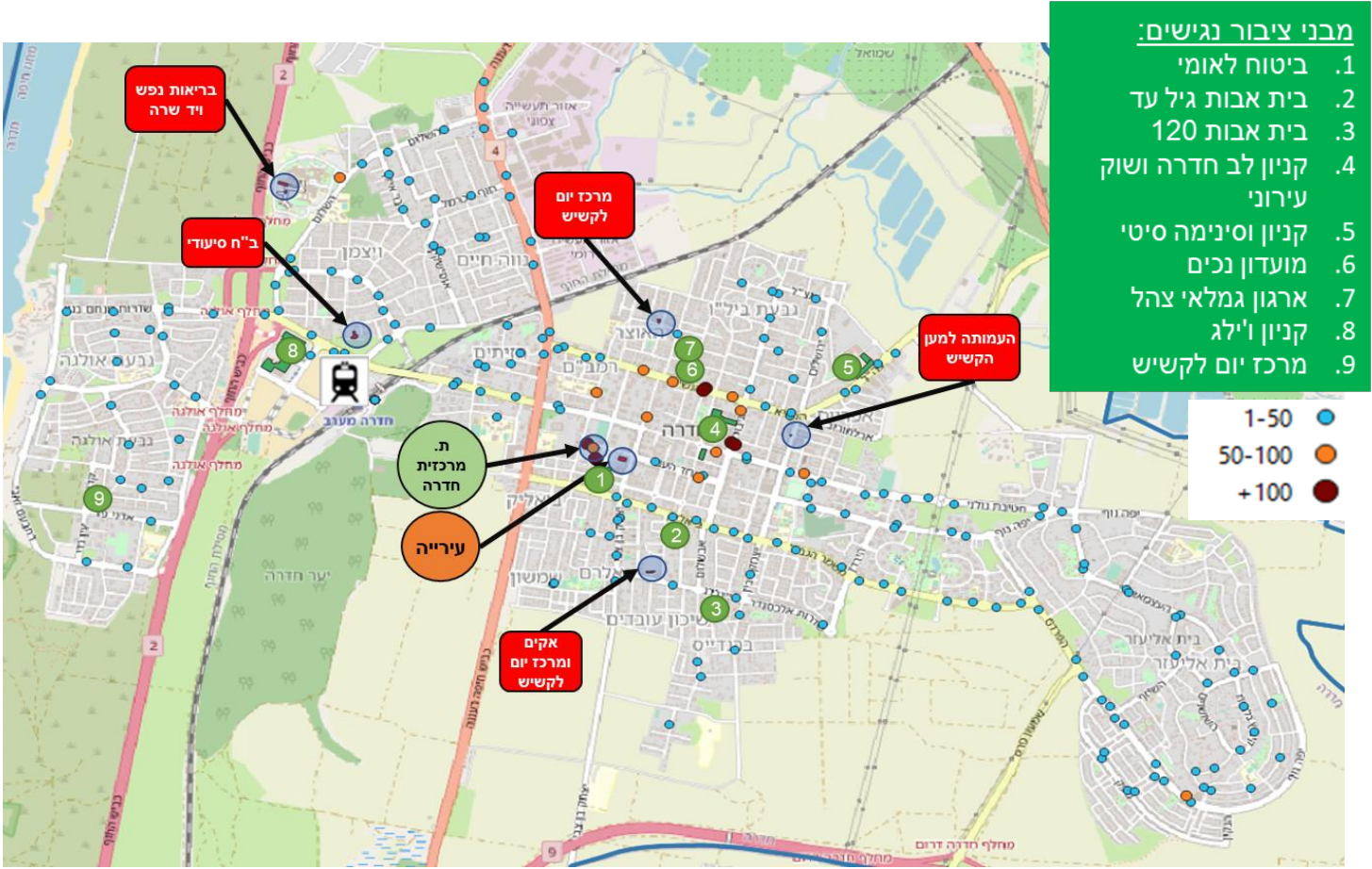
4.7. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק

כחלק מבחינת תחנות המשתמשות אזרחים ותיקים מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה עבור אנשים בעלי פרופיל אזרח ותיק.

מפה 9 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי⁵ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים. אחוז הנוסעים של האוכלוסייה הותיקה בתחנות במרכז העיר גבוה מהאחוז העירוני העומד על 18% (ראו טבלה 6), וניתן להבחין שאזור מרכז העיר מועדף על האוכלוסייה המבוגרת יותר מאשר האוכלוסייה הכללית.

⁵ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.8 מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמות בתחומי העיר חדרה מסתכם בכ-115 אלף תיקופים שבועיים ובכ-20 אלף תיקופים יומיים בממוצע (ראו טבלה 6 להלן).
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית המתקפים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- כ-20% מהמתקפים הינם אנשים פרופיל עיוור, נכה או אזרחים ותיקים. זהו אחוז גבוה בהשוואה לאחוז הארצי העומד על 15%. אחוז התיקופים של אזרחים ותיקים גבוה בהרבה משאר הקטגוריות שנבדקו ועומד על 18% מכלל התיקופים, יותר מהממוצע הארצי (13%).

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	20802	3483	18%	13%
נכה	2033	344	1.8%	1.3%
עיוור	566	96	0.5%	0.3%
שאר הפרופילים	91731	15336	79.7%	85%
סה"כ תיקופים	115132	19259	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1 דמוגרפיה

- חדרה מדורגת ברמה 6 במעמד חברתי כלכלי, עם יחס של 354 רכבים לאלף איש, כאשר היחס הארצי הוא 336 רכבים לאלף איש (למ"ס 2020).
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בחדרה (16%) גבוה מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022)
- על פי מודל חיפה אחוז האוכלוסייה המבוגרת של חדרה צפוי לגדול מ-16% ל-18%.

5.2 אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב (6.5%) גבוה מהממוצע הארצי (5.6%).
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות, דומה לממוצע הארצי העומד על 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיק (11%) גבוה יותר בחדרה מאשר הממוצע הארצי (9.8%).

5.3 תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת הנפחים, ברוב הצירים בחדרה תדירות האוטובוסים בכלי רכב עירוניים סבירה. חלק מהצירים אינם עומדים בתקן של מעל 4 נסיעות, וישנם אזורים רבים ללא כיסוי עירוני כלל.
- למרות מגוון הקניונים בעיר, מרכז העיר ובמיוחד התחנה המרכזית הינו האזור בעל מספר התיקופים הגבוה ביותר. ניתן לראות שבמרכז העיר יש פעילות מגוונת הכוללת מסחר, תעסוקה ופנאי, קופ"ח ועוד.
- תדירות השירות לתחנת רכבת חדרה מערב באוטובוסים עירוניים אינה גבוהה דיה, ונדרש לתגבר אותה על מנת לאפשר לכל האוכלוסייה להגיע לרכבת.
- על פי מפת התיקופים לא ניתן להצביע על מוסד ייחודי שאליו מגיעה האוכלוסייה עם מוגבלות או האוכלוסייה הותיקה, רוב התיקופים מתבצעים באזורי הביקוש העירוני במרכז העיר.
- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים אשר אין בקרבתם (במרחק של עד 100 מטר) תחנה שמשורת על ידי קו עירוני:

- בריאות הנפש בקרבת בית חולים הלל יפה

- יד שרה

- בי"ח סיעודי

- מרכז יום לקשיש

- אק"ים

- העמותה למען הקשיש

עבור מבנים אלה מוצע לבצע את הפעולות הבאות:

- לבדוק האם ניתן להוסיף שירות עירוני בקרבתם.
- לבדוק כיצד האנשים מגיעים למבנה, מהי דרך הניידות שלהם למתחם, והאם הם רואים באי הנגישות התחבורתית מכשול.
- לבצע בדיקה פרטנית עבור התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור/אזרח ותיק, האם התחנות מונגשות כראוי לציבור עם מוגבלות ואין מכשולים כאלו או אחרים אשר יהווה בעיה לאנשים עם מוגבלות.
- תחנת הרכבת אמנם מונגשת לתחבורה ציבורית עם רכבים עירוניים, אך עם זאת, התדירות אינה מספקת וברוב רחבי העיר אין תדירות כלל לרכבת.

לסיכום:

- חדרה הינה עיר בעלת תדירות אוטובוסים סבירה עם חורים מסויימים בשירות, כאשר כשליש ממשקי הבית ללא נגישות לרכב פרטי.
- יש לשים דגש על האוכלוסייה המבוגרת והנגישות למוקדי ביקוש כלליים ולצירי מסחר מרכזיים.
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גאו.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל חיפה, נתיבי איילון - מודל תל אביב** הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 4.2 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי ישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
6. אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).
7. משרד הפנים, חוף מונגשים. <https://www.gov.il/he/Departments/Guides/yam-negishim?chapterIndex=4>

נספח ב' – מכתב לרשויות מקומיות

ט"ו שבט, תשפ"ג

6 פברואר, 2023

סימובין: 4000-0200-2023-000676

לכבוד:

אלעד מטמון

ממונה נגישות

עיריית חדרה

באמצעות דוא"ל: Elad-m@hadera.muni.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה ציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

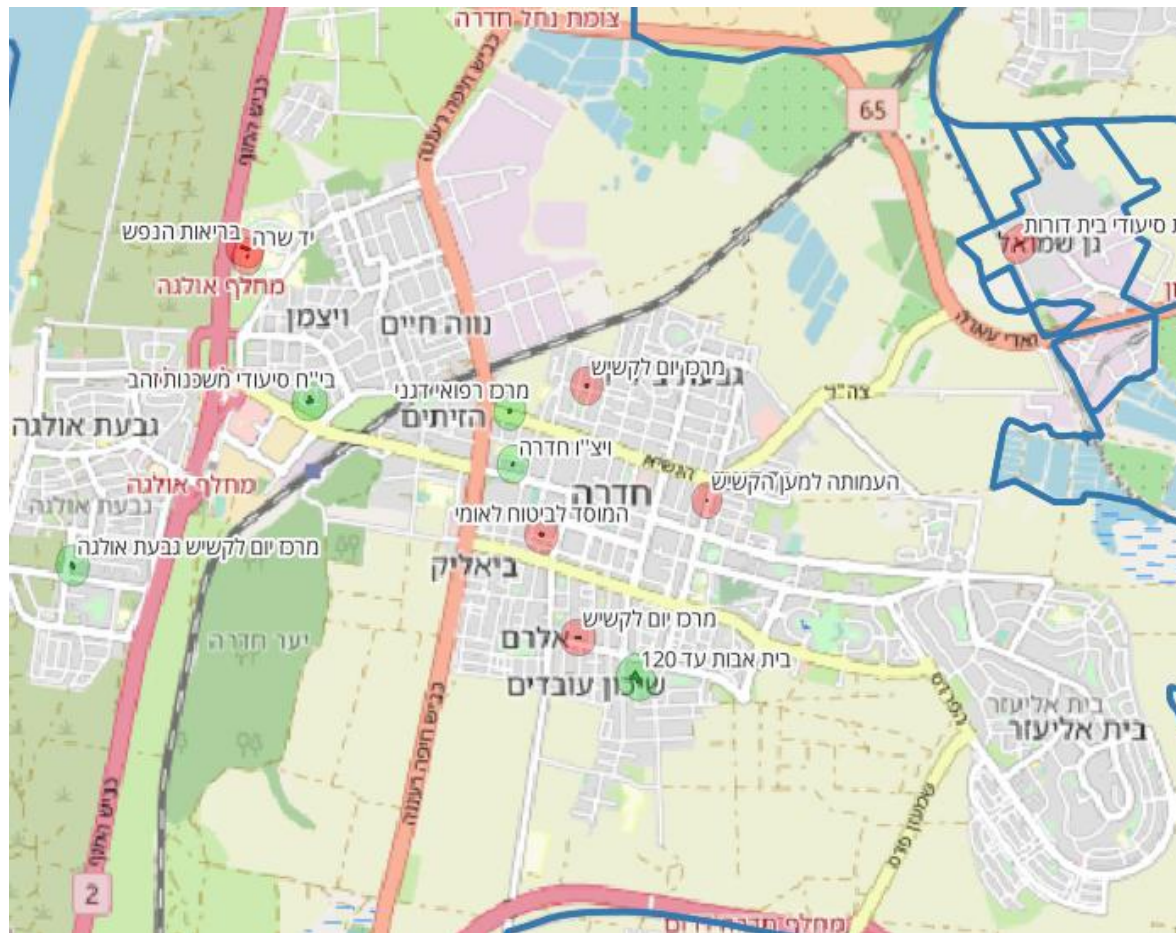
התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהוות בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת"י, מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר חדרה:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמה מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב יימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

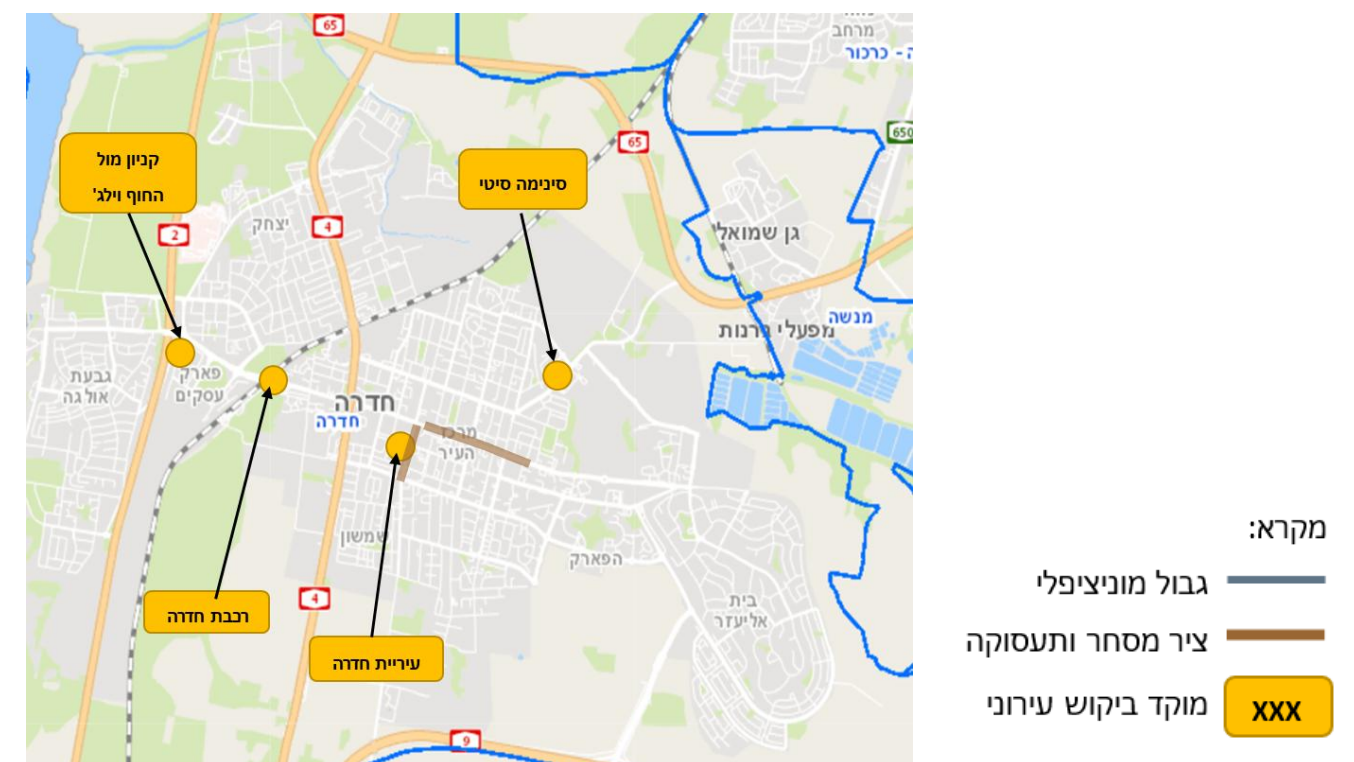
התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל ישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל ישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

א. מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה

מיפיו זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותרו בעיר חדרה:

ב. מוקדי ביקוש יחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפיו זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרית ביתן בדוא"ל
negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

גבי נבון

מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - בית שמש
דו"ח מספר 5.14
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כללים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.
על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף בנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

העיר בית שמש, הממוקמת באזור השפלה, מייצגת עיר גדולה עם צפיפות בינונית ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה מעל 100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: בית שמש
- סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 2610
- שטח מוניציפלי*: כ- 38 אלף דונם
- מדד חברתי-כלכלי*: 2
- אוכלוסייה*: 158 אלף תושבים
- צפיפות אוכלוסייה*: 4.1 תושבים לדונם

* הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בבית שמש.

1. רקע ונתונים כללים 3

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי 5

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית 5

2.2. זמינות רכב פרטי 6

3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים 7

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות 7

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר בית שמש 8

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות 9

4. תחבורה ציבורית ותשתיות 9

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי 9

4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר 11

4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש 12

4.4. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות למסופי נוסעים בעיר 13

4.5. נגישות העיר בית שמש לרכבת ישראל 14

4.5.1. תחבורה ציבורית נגישה מבית שמש לתחנות רכבת ישראל 16

4.6. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות 17

4.7. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק 19

4.8. מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות 21

5. סיכום ומסקנות 22

5.1. דמוגרפיה 22

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר 22

5.3. תחבורה ציבורית בעיר 22

נספח א' – רשימת מקורות 23

נספח ב' – מכתב לרשויות המקומיות 24

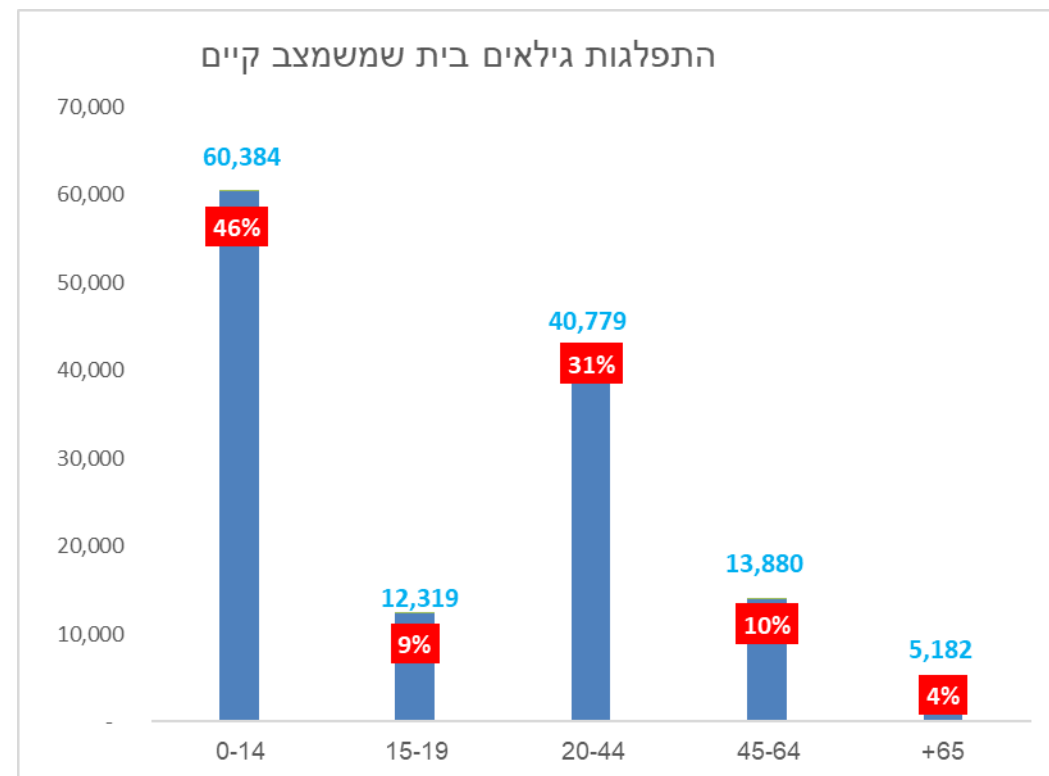
2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

התפלגות הגילאים והתחזיות הדמוגרפיות עבור האוכלוסייה בבית שמש במצב הקיים מבוססת על נתוני למ"ס לשנת 2022, על תחזיות מודל תל אביב לשנות היעד 2025, 2030, 2040 ועל הנתונים הבאים:

- אוכלוסיית בית שמש מונה כ-160 אלף נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022).
- כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 4% בלבד מכלל תושבי העיר בית שמש (גרף 1)
- תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר בית שמש היא כ-354 אלף תושבים (גרף 2)
- לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם למודל ירושלים) אחוז האוכלוסייה הותיקה בעיר צפוי לגדול מ-4% ל-6% (גרף 2).

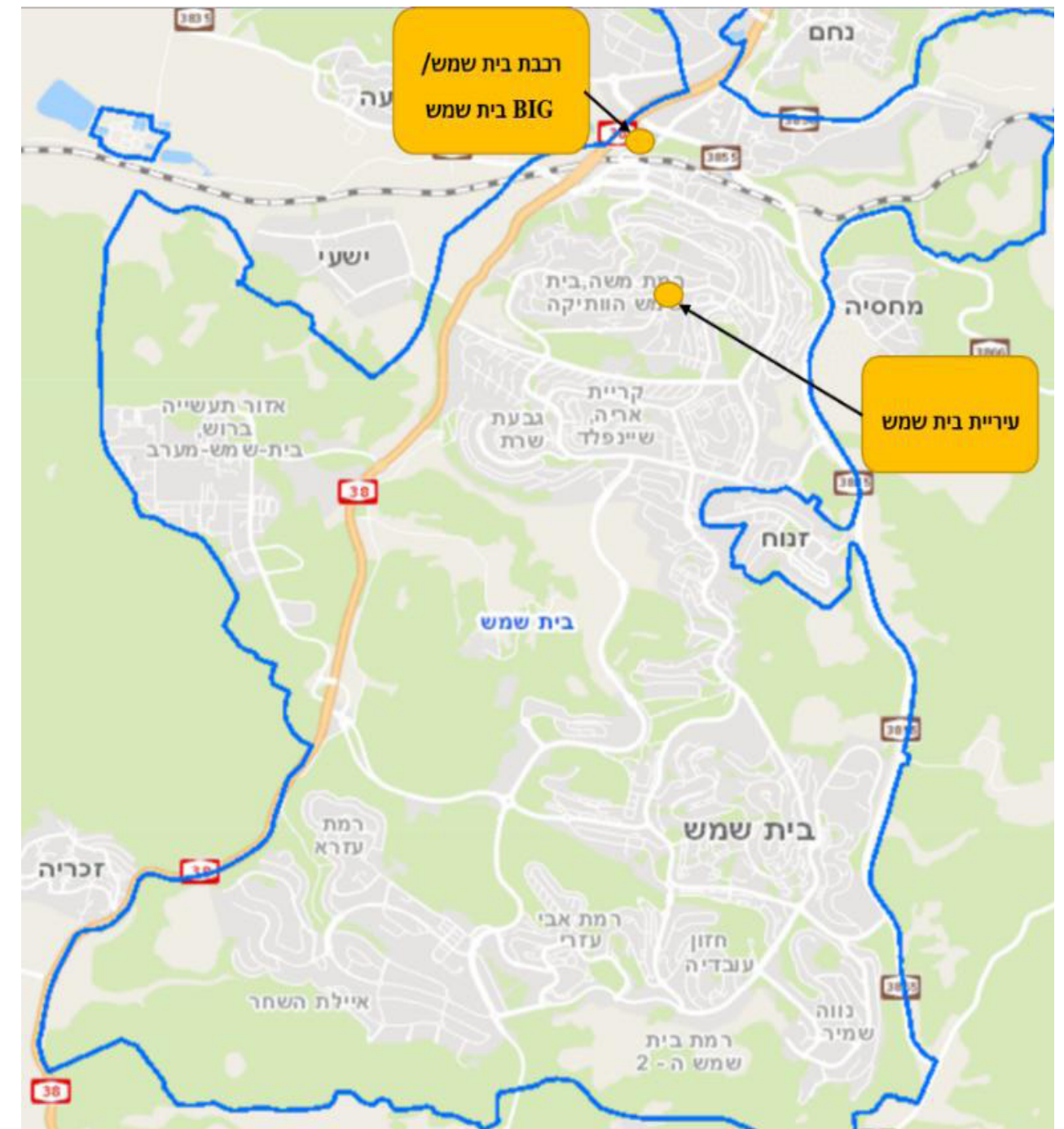
גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי בית שמש

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בבית שמש

מקרא:

גבול מוניציפאלי

ציר מסחר ותעסוקה

מוקד ביקוש עירוני

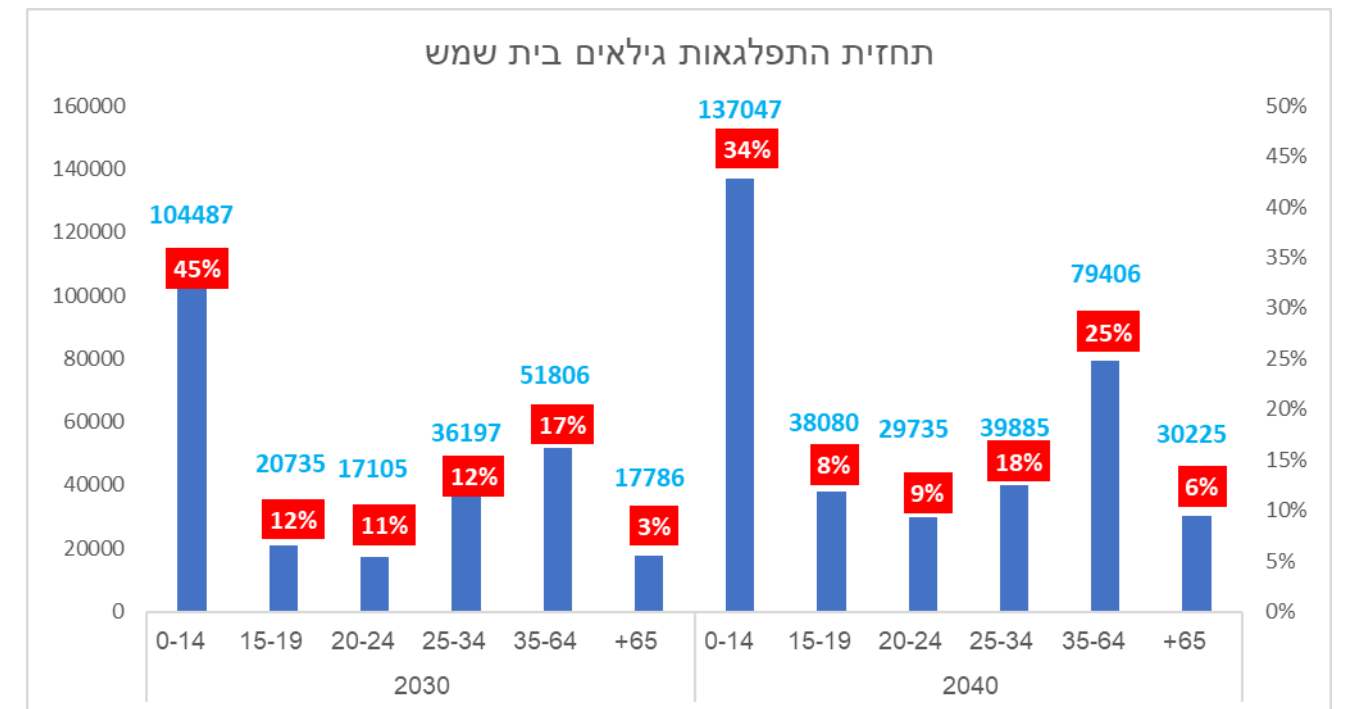
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1 הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדירור מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית – זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים – זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושתלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה – ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה – קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה – נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכאלו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים – סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים בבית שמש, תחזית²

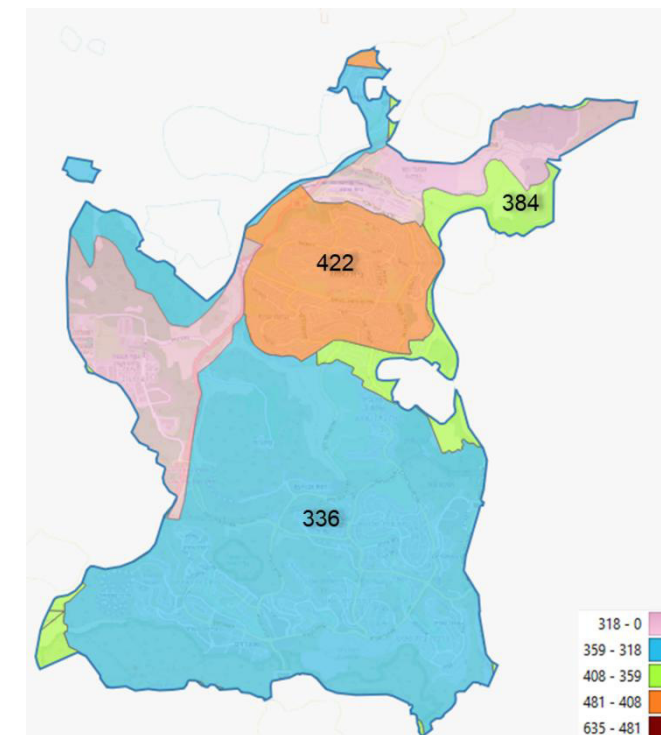

מקור: מודל ירושלים

2.2 זמינות רכב פרטי

- לפי הלמ"ס מספר כלי הרכב הפרטיים ל-1,000 איש הוא 153.
- על פי תחזיות אתר תלתן מספר כלי רכב ל-1,000 איש משתנה משכונה לשכונה ונע בין 336 ל-442 (אתר חצב, משרד התחבורה).

מפה 2: תחזית מספר כלי רכב לשנת 2040 בעיר בית שמש (חצב, משרד התחבורה)

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר בית שמש

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר בית שמש. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה בבית שמש ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- בבית שמש אחוז המבוגרים (4.9%) נמוך מהממוצע הארצי (14.7%). ביטוח לאומי מגדיר זאת: +65 גברים ו-60 נשים, בשונה מנתוני הלמ"ס אשר מציגים את כלל אוכלוסיית ה-65+.
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, נמוך יותר בבית שמש (6.7%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בבית שמש (2.6%) נמוך מהממוצע הארצי (5.6%), למרות שאחוז מקבלי הקצבאות בגין נכות וניידות הינו דומה לממוצע הארצי העומד על 5.6%.

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בבית שמש (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
אוכלוסייה		158,880	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		7,752	4.9%	14.7%
גמלת סיעוד		1,889	1.2%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	3,661	2.3%	3.1%
	שירותים מיוחדים	677	0.4%	0.8%
	גמלת ילד נכה	4,254	2.7%	1.2%
גמלת ניידות		219	0.1%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	38	0%	0.8%
	דמי פגיעה	33	0%	0.1%
	סה"כ (מתוכם אזרח ותיק)	18,523 (7,752)	11.6% (4.9%)	24.5% (14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי, סוף שנת 2022

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי בבית שמש (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
תווי נכה	רגיל	15,155	2.4%	5.3%
	כיסא גלגלים	1,048	0.2%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד), מרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים בבית שמש (ראה מפה 3 המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

1. המוסד לביטוח לאומי
2. מרכז דיור מוגן
3. מרכז יום לקשיש
4. מועדון לעיוור
5. מרכז בריאות הנפש
6. יד שרה
7. המוסד לביטוח לאומי

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

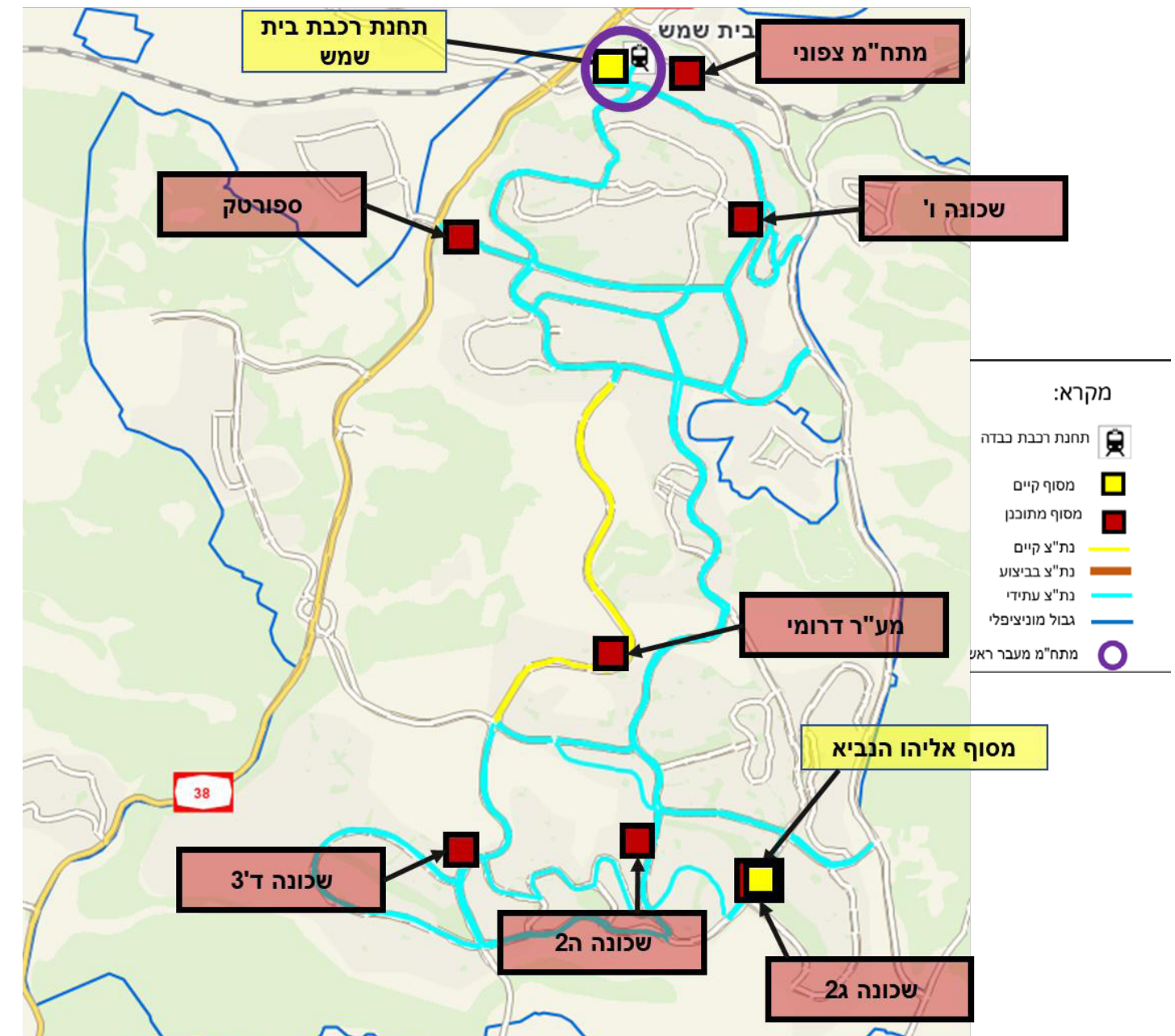
להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר בית שמש (ראו מפה 2 להלן):

- מספר תחנות האוטובוס בעיר: 433
- נתיב העדפה קיים היום ברחוב נהר הדן ומתוכננים נתיבי העדפה רבים נוספים (ראו מפה 2)
- מתחמי המעבר המרכזיים – תחנה רכבת בית שמש.
- כיום קיימים בעיר 3 מסופים: תחנת רכבת בית שמש, דרך חיים ויוסף קארו. לפי תכנית האב למסופים של משרד התחבורה מתוכננים שינויים הכוללים הרחבת מסופים והקמת מספר מסופים בעיר (ראו טבלה 3 להלן).

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בבית שמש

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
תחנת רכבת בית שמש	1.3	4
מסוף אליהו הנביא	2.17	לא מופיע בתוכנית האסטרטגית
שכונה ד3	0	3.75
מע"ר דרומי	0	6.75
הספורטק	0	6.25
שכונה ו'	0	10
מתח"ם צפוני	0	9
שכונה ה1	0	1.5
שכונה ה2	0	1.5

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות בבית שמש

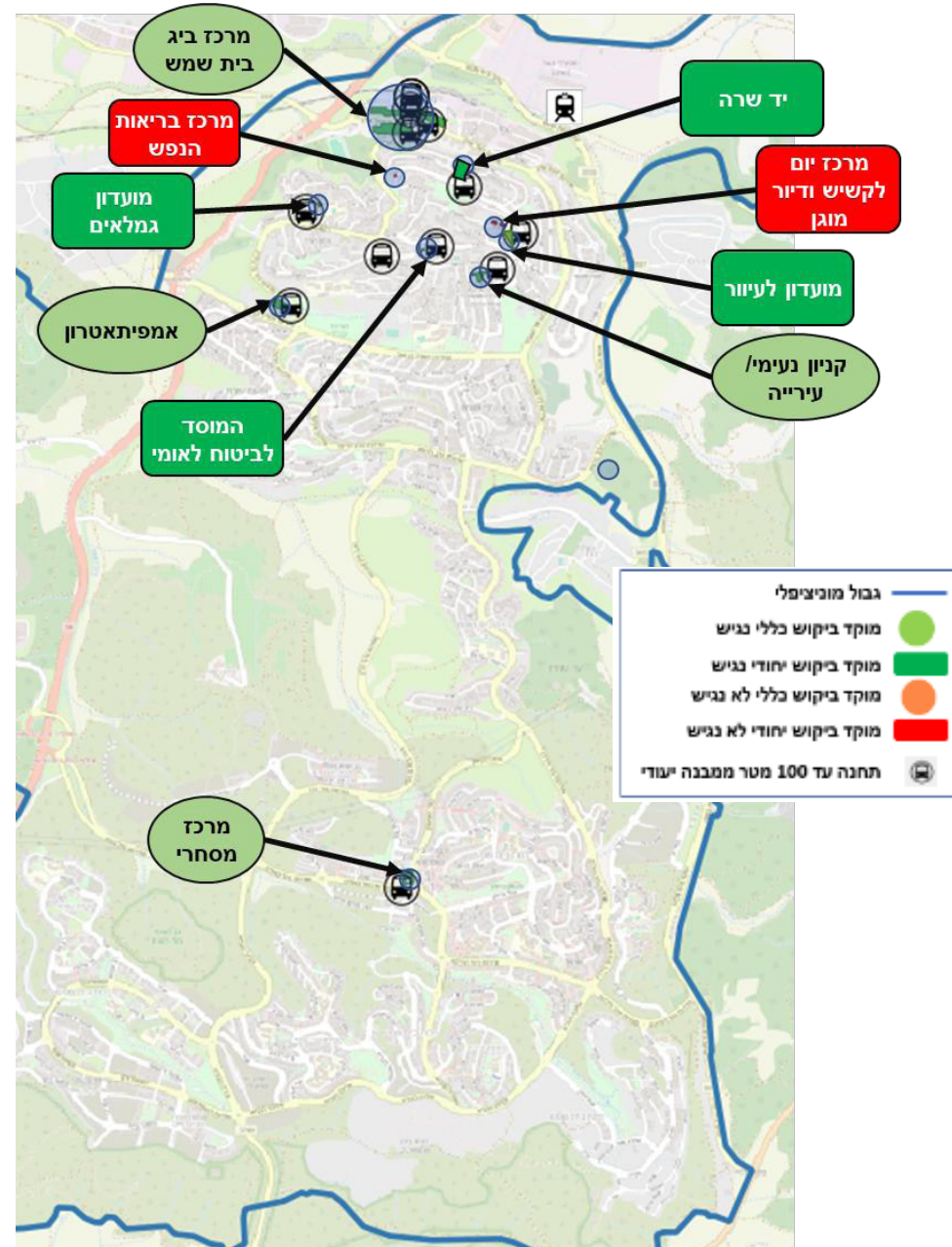
מקור הנתונים: מערכת חצב, משרד התחבורה

4.2 תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

במפה 3 להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר בית שמש בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית על בסיס ההגדרה כדלקמן:
מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע בסוג רכב עירוני (רכבים עירוניים הינם רכבים מוגנים).

תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגישים.

מפה 3: קירבת מוסדות בבית שמש לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

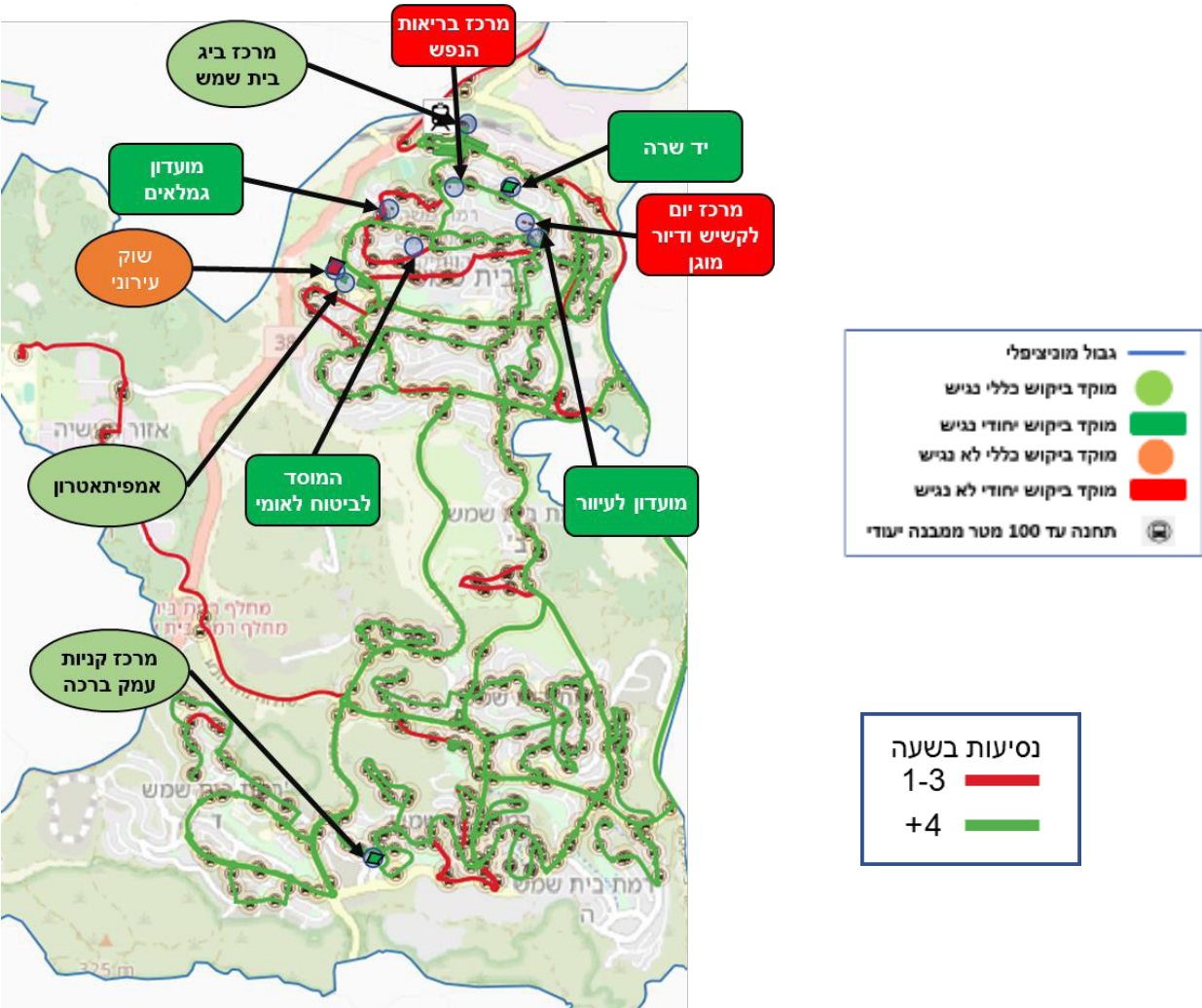
4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש

על פי ההנחיות לתפעול תחבורה ציבורית, התדירות המינימלית הנדרשת עבור קו תח"צ עירוני היא 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. לצורך בחינת רמת השירות בצירי הישוב נערך מיפוי של תדירות מצטברת בציר, מתוך הנחה שתדירות של 4 נסיעות בשעה, גם אם מדובר ב 4 קווים תח"צ שונים, מהווה רמת שירות נאותה.

שטח הכיסוי העירוני בצירים של מעל 4 נסיעות בשעה במרחק של 100 מ' הינו 62%.

מפה 4 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המשרתים באמצעות כלי רכב עירוניים מונגשים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שרות במרחק 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שרות עירוני.

מפה 4: מפת נפחי אוטובוסים ברכבים עירוניים, שעת שיא בוקר (07:00-08:00)

מקור הנתונים: מערכת תלתן, נובמבר 2022

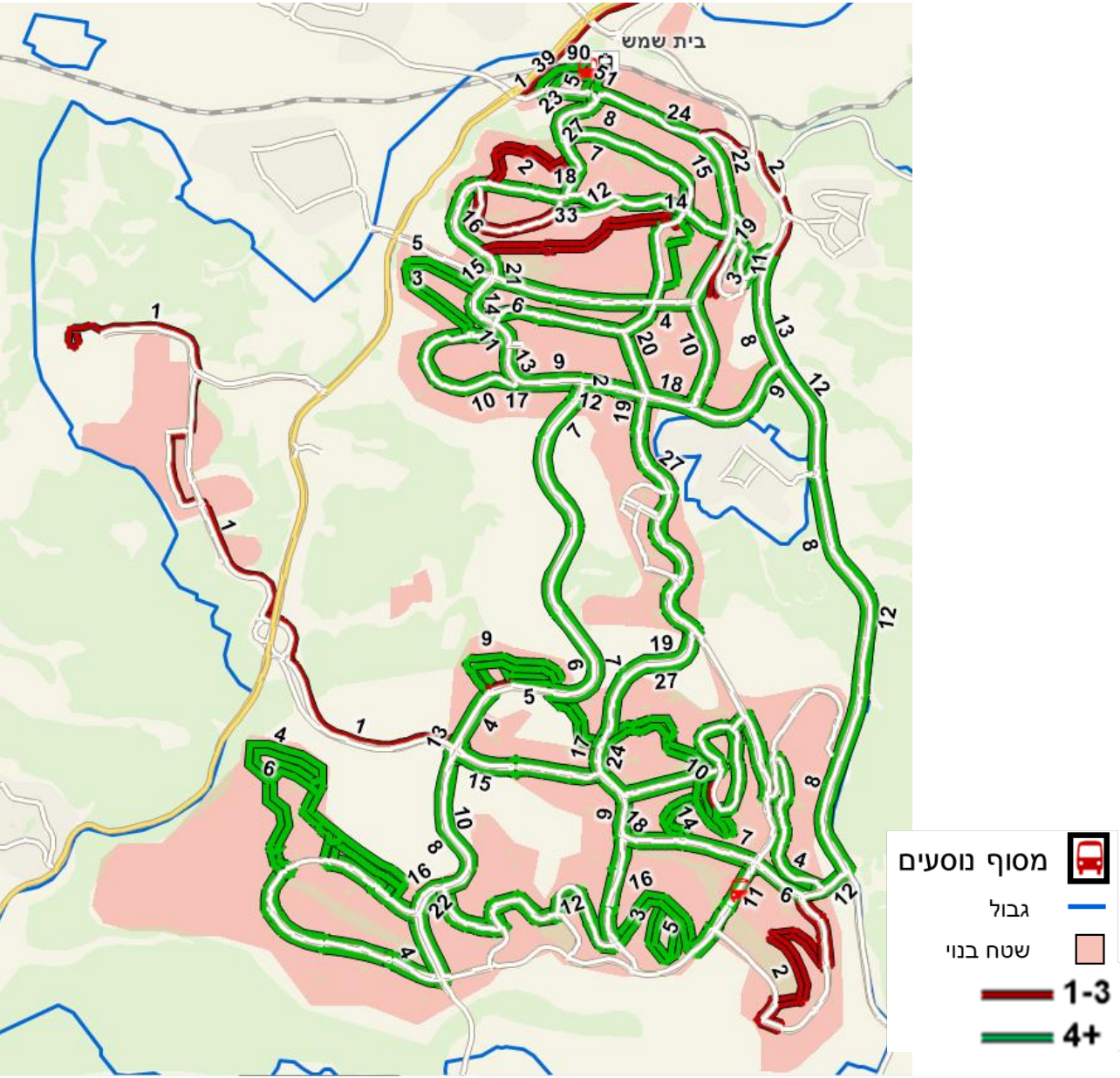
4.4. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות למסופי נוסעים בעיר

כחלק מהתוכנית הוחלט לבחון את נגישות התחבורה הציבורית למסופים הנמצאים בעיר ובקרבתה. נבדקו מסופים אשר נמצאים במרחק של עד קילומטר מגבולות העיר והם בעלי יותר מ-12 נסיעות בשעת שיא. המסופים אשר נבדקו בשטחי בית שמש הם: תחנת הרכבת ומסוף אליהו הנביא.

במפה 5 ניתן לראות את האזורים בהם יש נגישות למסופים.

אחוז הכיסוי העירוני של צירים עם מעל 4 נסיעות בשעה שיא בוקר ברדיוס של 100 מ' דומה לשטח הכיסוי הכללי ועומד על 62%.

מפה 5: כיסוי שרות באוטובוס עירוני בית שמש - מסופים

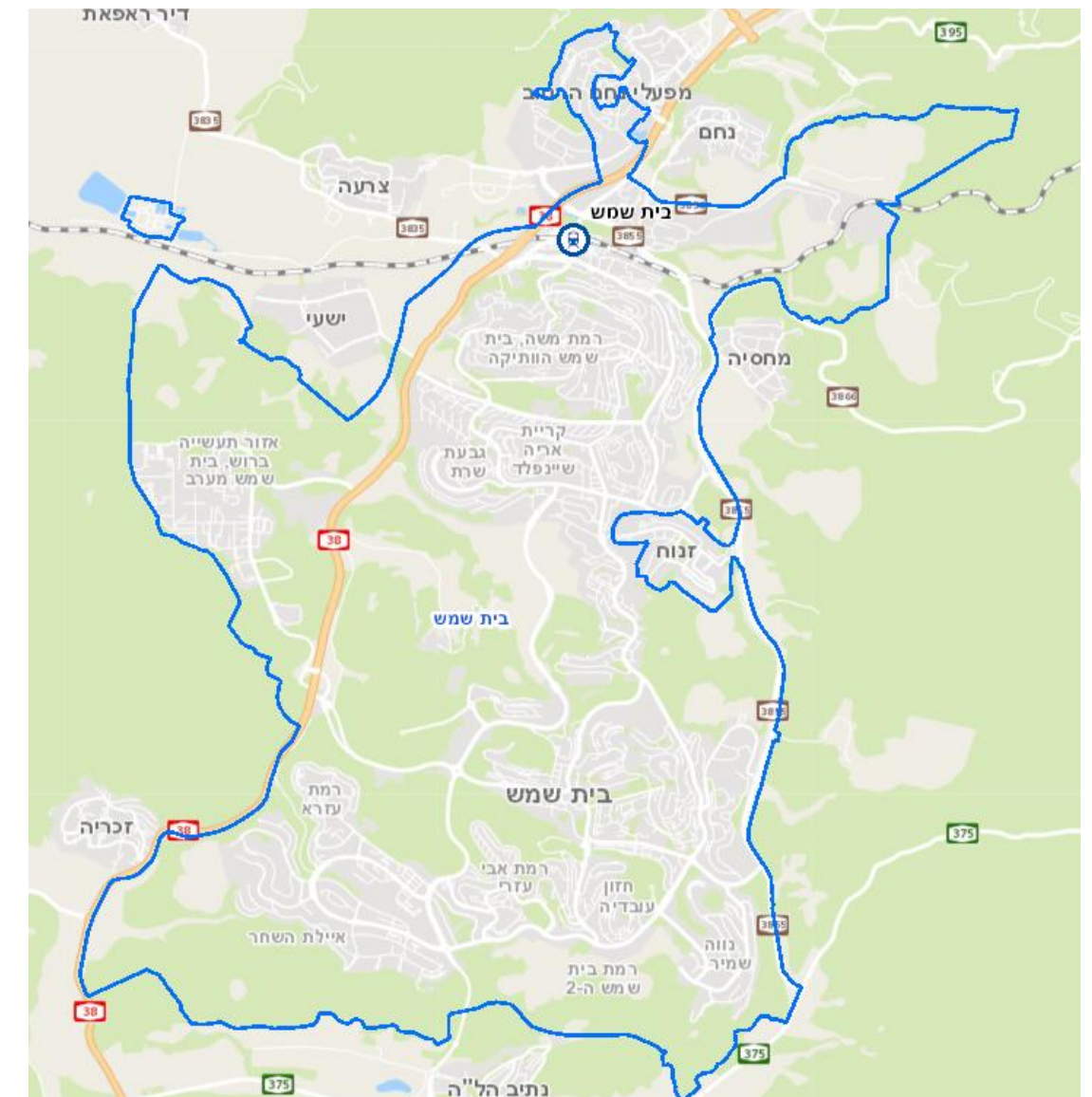
4.5. נגישות העיר בית שמש לרכבת ישראל

בעיר בית שמש נמצאת תחנה אחת של רכבת ישראל: תחנת בית שמש (מפה 6).

תחנת בית שמש היא תחנת קצה לרכבות בכיוון מטרופולין תל אביב (קו התכלת במפה 7 להלן).

הניתוח בסעיפים הבאים מתייחס לתחנת הרכבת הרלוונטית לתושבי בית שמש ומתייחס לשרות המבוצע בכלי רכב עירוניים מוגשים בלבד.

מפה 6: מיקום תחנות הרכבת בית שמש

מפה 7: מפת קווי השרות ברכבת ישראל וחיבור ישיר של בית שמש ברכבת²

תחנת רכבת ישראל בתחומי העיר בית שמש

² מקור: Maximilian Dörrbecker (Chumwa), Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.5. נדלה ב-29.6.2025 מתוך <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/> מקור ותקנון הרישיון, Commons: Israel Railways Map (he).png

איור 1: תצ"א תחנת הרכבת בית שמש

4.6. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים³ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות. מפה 9 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
הירדן/יהודה נשיא	21	5	26
ת. רכבת בית שמש	14	2	16
נ.הקישון/ נ.שורק	14	2	16
שוקנין	11	2	13
העלייה/יגאל אלון	12	1	13

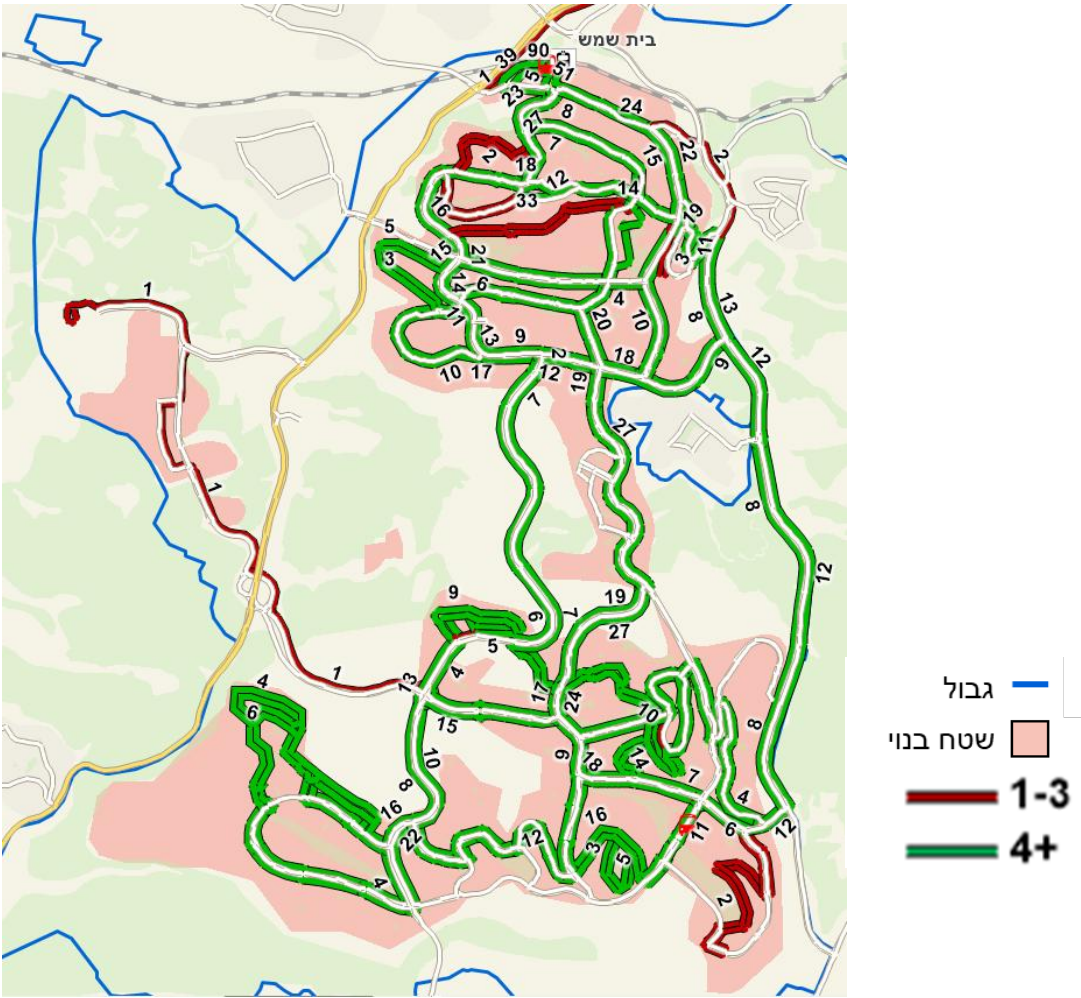
- התחנה בה נמצא מספר התיקופים הגבוה ביותר על ידי בעלי פרופיל נכה/ עיוור היא התחנה ברחוב הירדן/ יהודה הנשיא. התחנה נמצאת בשכונה רמת בית שמש ב', ובקרבתה יש מספר קופות חולים ומרכז מסחרי.
- התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר מאופיינות באזורי מסחר - כמו שוקנין הנמצא בקרבת קניון נעמי, העלייה/יגאל אלון שבקרבת קניון שער העיר וכו'.

³ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו במכשיר התיקוף.
⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

4.5.1. תחבורה ציבורית נגישה מבית שמש לתחנות רכבת ישראל

מפה 8 להלן מציגה את פריסת קווי האוטובוס שמחברים את בית שמש לתחנת הרכבת ומופעלים בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד וכן את תדירותם.
שטח הכיסוי העירוני ברדיוס של 100 מ' מצירים עם מעל ל-4 נסיעות בשעה הינו 51% מהשטח הבנוי העירוני.
מרבית הקווים בבית שמש מחברים את העיר לתחנת הרכבת, שכן היא נמצאת בקצה הצפוני של העיר ומהווה גם מסוף אוטובוסים ראשי.

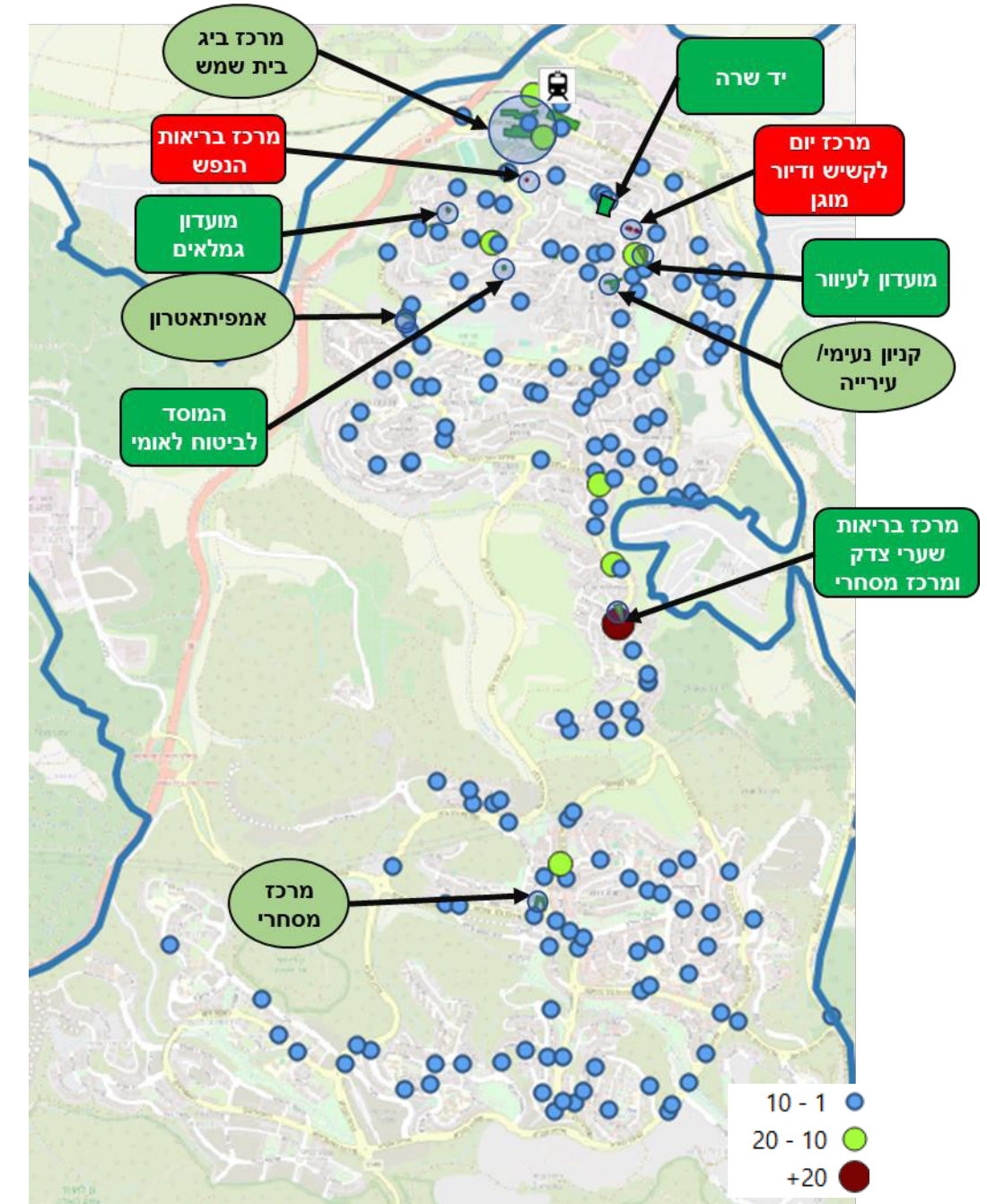
מפה 8: שרות באוטובוס עירוני לתחנת רכבת בית שמש בשעת שיא בוקר

לסיכום:

- תחנת הרכבת היא אחת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר בעיר, התחנה נמצאת בצמוד למסוף נוסעים עם תדירות גבוהה לכל רחבי העיר

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.7. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק

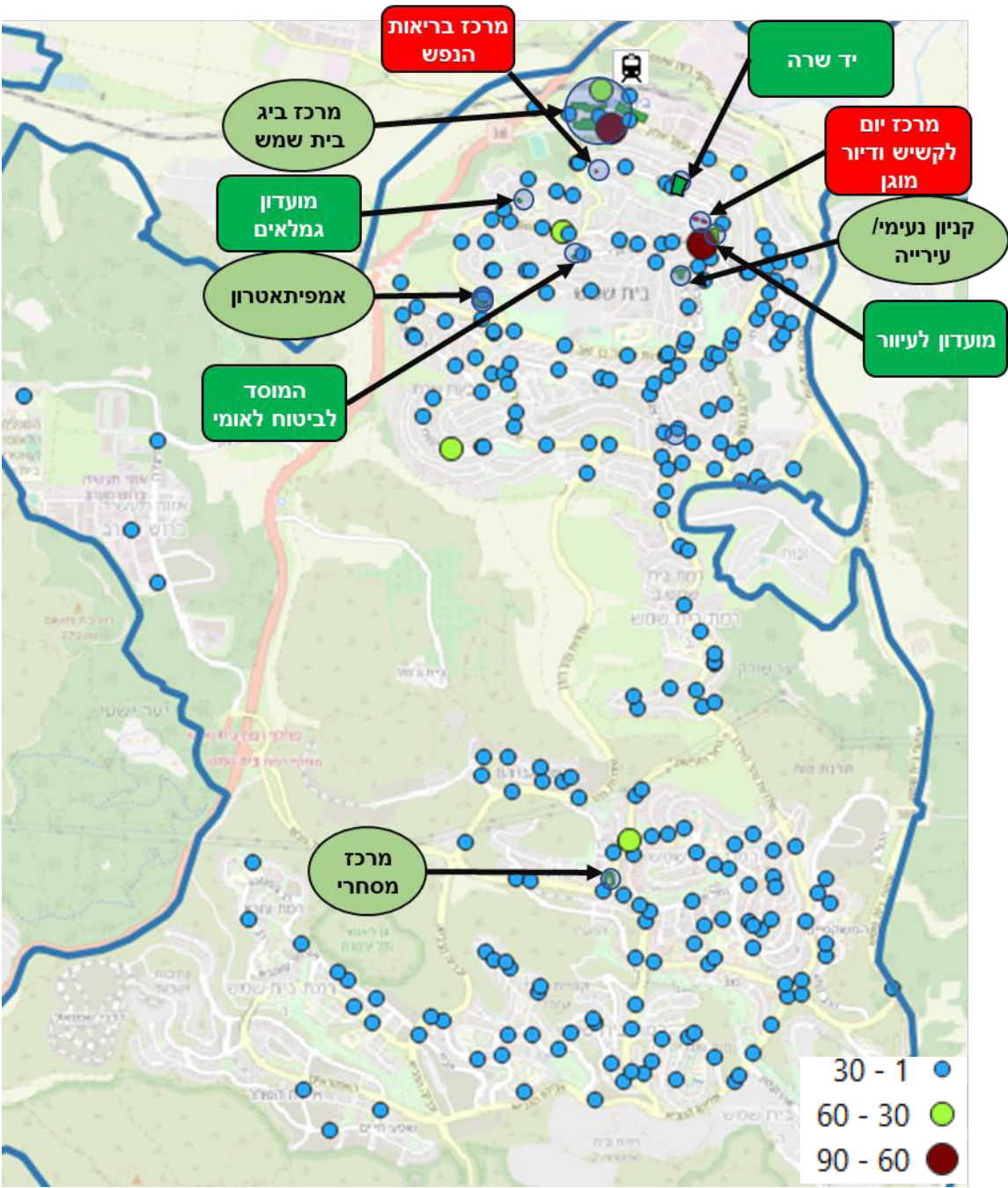
כחלק מבחינת תחנות המשמשות אזרחים ותיקים מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה על ידי נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק. מפה 10 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
שוקנין	90	519	17%
העלייה/ יגאל אלון	70	675	10%
כיכר נוימן	58	365	16%
ת. רכבת בית שמש	49	1093	4%
קופ"ח/ הרקפת	48	271	18%

- בקרבת האוכלוסייה הותיקה, רוב התיקופים מתבצעים באזורי מסחר כמו שוקנין וכיכר נוימן, מוקדי מסחר ותעסוקה, ותחנת העלייה/יגאל אלון שנמצאת בקרבת הקניון בכניסה לעיר. בנוסף, ניתן לראות שאחוז התיקופים של בעלי פרופיל ותיק הינו גבוה בהרבה מחלקם היחסי בעיר.
- תחנת הרכבת הנמצאת בכניסה לעיר היא גם אחת התחנות בעלות מס' התיקופים הגבוה ביותר, אך עם זאת נראה שרוב הביקושים של האוכלוסייה הותיקה נמצאים בתוך התווך העירוני.

מפה 10: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.8 מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמות בתחומי העיר בית שמש מסתכם בכ-350 אלף תיקופים שבועיים ובכ-55 אלף תיקופים יומיים בממוצע (ראו טבלה 6 להלן).
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית המתקפים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- 3.6% מהנוסעים הם בעלי פרופיל עיוור, נכה או אזרחים ותיקים, אחוז נמוך מאוד בהשוואה באחוז הארצי העומד על כ-15%. אחוז זה נמצא בהלימה עם כמות הוהתיקים הנמוכה בעיר.

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	9,354	1,599	2.7%	13%
נכה	2,622	437	0.8%	1.3%
עיוור	350	58	0.1%	0.3%
שאר הפרופילים	334,428	55,738	96.4%	85%
סה"כ תיקופים	346,752	57,792	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1 דמוגרפיה

- בית שמש מדורגת ברמה 2 במעמד חברתי כלכלי. העיר מאופיינת באוכלוסייה מגוונת עם נגישות נמוכה לרכב פרטי.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בבית שמש (4%) נמוך מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022)
- על פי מודל ירושלים האוכלוסייה המבוגרת של בית שמש צפויה לגדול מ-4% ל-6%.

5.2 אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב (2.6%) נמוך מהממוצע הארצי – 5.6%.
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות דומה לממוצע הארצי העומד על 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיקים (11.5%) גבוה יותר בבית שמש מאשר הממוצע הארצי – 9.8%.

5.3 תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת הנפחים, ברוב הצירים בבית שמש תדירות האוטובוסים ברכבים עירוניים גבוהה, ישנם אזורים בהם חסר כיסוי תח"צ בעקבות הפרסה הנרחבת של העיר ואזור התעשייה שאינו משורת כלל.
- חלקו הצפוני של העיר הוא בעל אזור הביקוש הגבוה ביותר לתח"צ ויש לוודא שהתחנות באזור מונגשות כראוי.
- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים אשר אין בקרבתם (במרחק של עד 100 מטר) מתחנה המשורת על ידי קו עירוני:

מרכז יום לקשיש

דיוור מוגן

מרכז בריאות הנפש

עבור מבנים אלה מוצע לבצע את הפעולות הבאות:

- לבדוק האם ניתן להוסיף שירות בקרבת התחנות.
- לבדוק כיצד האנשים מגיעים למבנה, מהי דרך הניידות שלהם למתחם, והאם הם רואים באי הנגישות התחבורתית מכשול.
- לבצע בדיקת נגישות פרטנית עבור התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור/אזרח ותיק. יש לבדוק שהתחנות מונגשות כראוי לציבור עם מוגבלות ואין מכשולים אשר יהוו בעיה לאנשים עם מוגבלות.

תחנת רכבת ישראל הממוקמת בתחומי העיר נגישה לתושבי העיר בפריסה רחבה באמצעות קווי אוטובוס ברכב עירוני.

לסיכום:

- בית שמש הינה עיר בעלת תדירות אוטובוסים גבוהה עם חורים מסוימים בשירות, כאשר עם יחס מכוניות לנפש נמוך.
- יש לשים דגש על האוכלוסייה המבוגרת והנגישות למוקדי ביקוש כלליים ולצירי מסחר מרכזיים.
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.

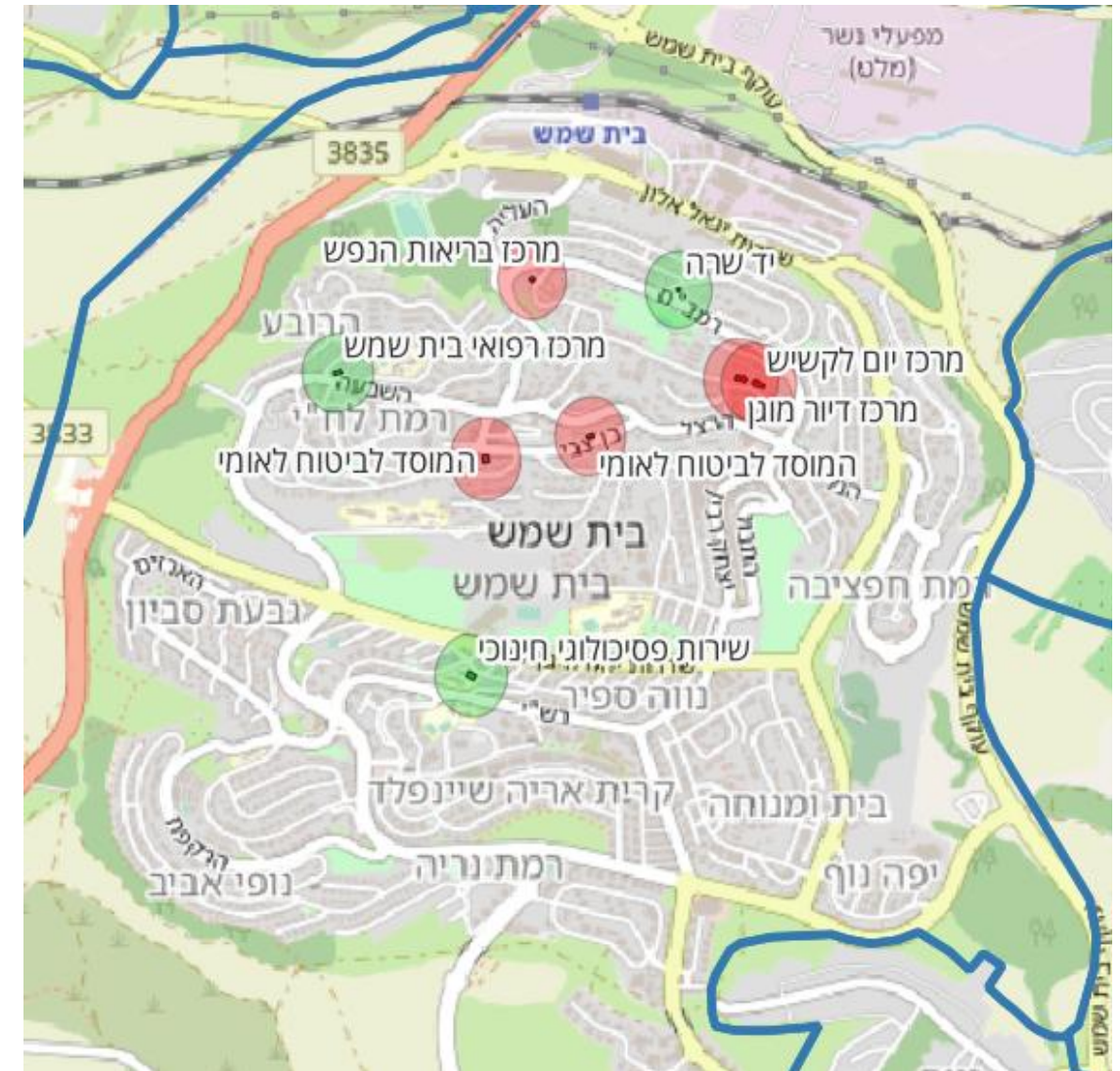
נספח א' – רשימת מקורות

- מערכת חצב, משרד התחבורה: פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גאו. מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
- מערכת תלתן, נתיבי איילון: מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
- מודל ירושלים, צוות תכנית אב לתחבורה: מודל ירושלים הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים.
- נתוני קצבאות, ביטוח לאומי: אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי ישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
- מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה: מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
- אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).

ב. מוקדי ביקוש יחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפיו זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר בית שמש:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

אחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב ימסר לידי הרשות המקומית שימושה.

ת המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרית ביתן בדוא"ל
negishut.tail@gmail.co

בכבוד רב,

גבי נבון

מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - הוד השרון
דו"ח מספר 5.15
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1.	רקע ונתונים כלליים	3
2.	דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי	5
2.1.	פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית	5
2.2.	זמינות רכב פרטי	6
3.	אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים	7
3.1.	הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות	7
3.2.	התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר הוד השרון	8
3.3.	מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות	9
4.	תחבורה ציבורית ותשתיות	9
4.1.	תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי	9
4.2.	תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר	11
4.3.	תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מוגנש	12
4.4.	נגישות הוד השרון לרכבת ישראל	13
4.4.1.	נגישות העיר הוד השרון למסופים ורכבת ישראל	15
4.5.	תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות	17
4.6.	תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק	18
4.7.	מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות	20
5.	סיכום ומסקנות	21
5.1.	דמוגרפיה	21
5.2.	אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר	21
5.3.	תחבורה ציבורית בעיר	21
נספח א' – רשימת מקורות		23
נספח ב' – מכתב לרשות המקומית		24

1. רקע ונתונים כלליים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.

על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף בנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

העיר הוד השרון הממוקמת באזור השרון, מייצגת עיר בסדר גודל בינוני ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה 50-100 אלף תושבים.

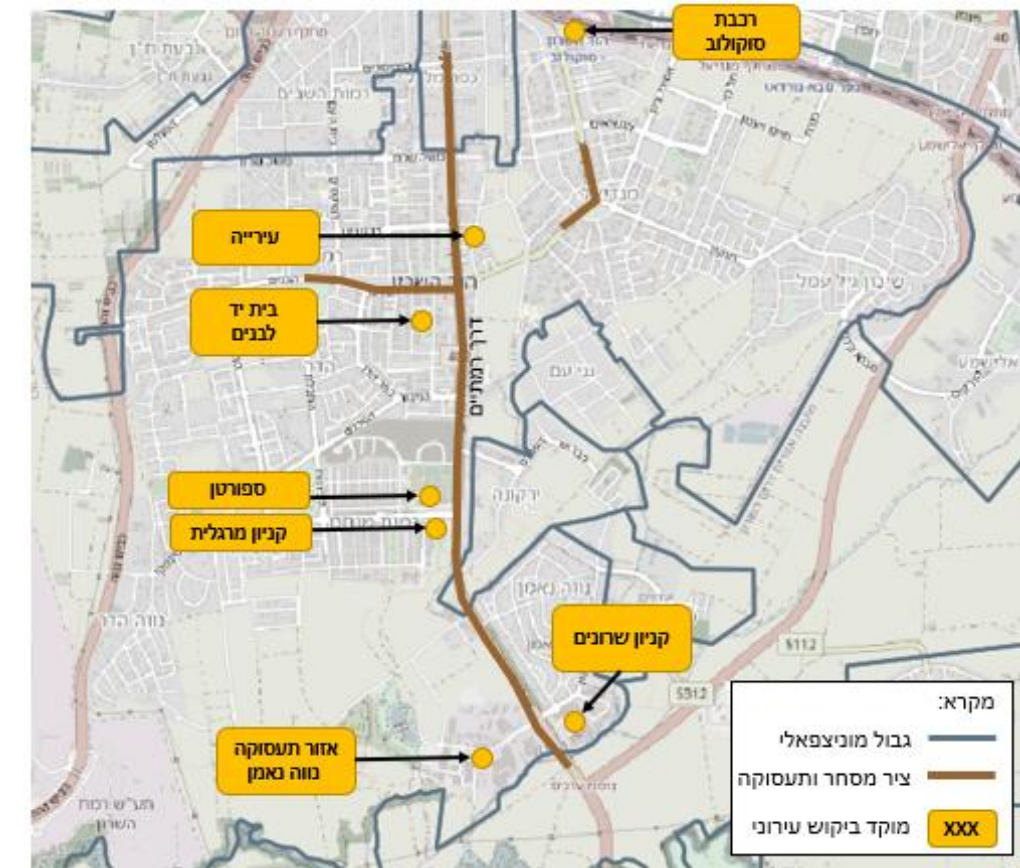
להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: הוד השרון
- סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 9700
- שטח מוניציפלי*: כ- 20,000 דונם
- מדד חברתי-כלכלי*: 9
- אוכלוסייה*: 65,700
- צפיפות אוכלוסייה*: 3.3 תושבים לדונם

*הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בהוד השרון.

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בהוד השרון

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

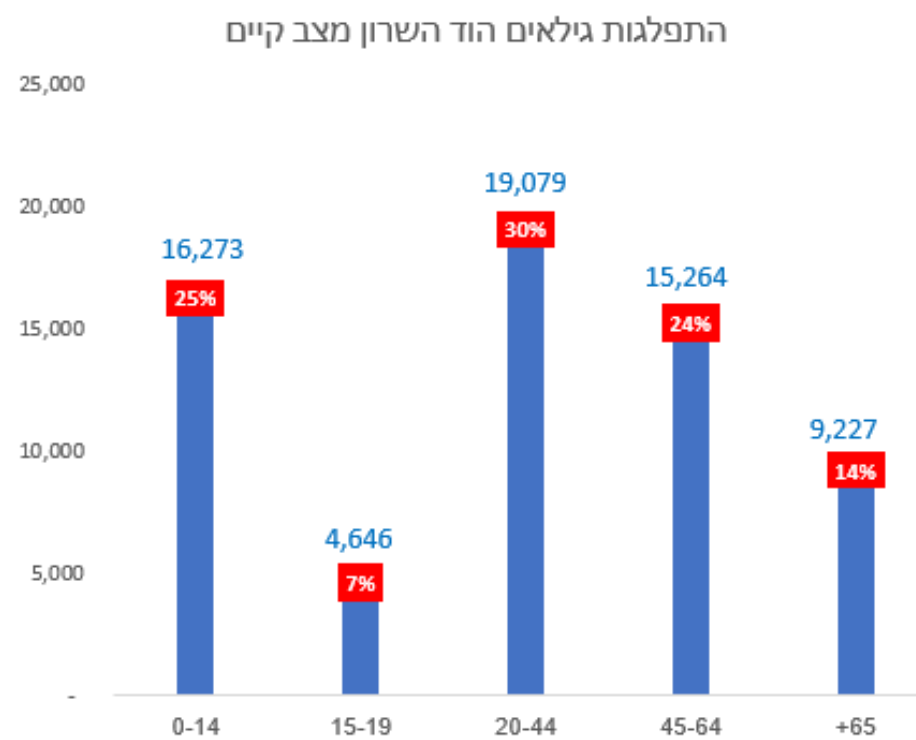
2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

התפלגות הגילאים עבור האוכלוסייה בהוד השרון במצב הקיים מבוססת על נתוני למ"ס המעודכן לשנת 2022.

תחזיות האוכלוסייה לשנות יעד 2025, 2030, 2040 מבוססות על נתוני מודל תל אביב גרסה 4.2. כמו כן, יש לציין כי נתוני הלמ"ס מתייחסים לאוכלוסייה המבוגרת מעל גיל 65 לעומת אתר הביטוח הלאומי המתייחס לאוכלוסייה המבוגרת נשים מעל גיל 60 וגברים מעל גיל 65, אי לכך, קיימים הבדלים בגודל האוכלוסייה בקבוצת המבוגרים בהתאם למקור המידע עליו מבוססים הנתונים.

- אוכלוסיית הוד השרון מונה כ-65,000 נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022)
- כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 14% מכלל תושבי העיר הוד השרון (גרף 1)
- תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר הוד השרון היא כ-105 אלף, (גרף 2)
- לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל תל אביב גרסה 4.2) לא צפוי שינוי משמעותי בתמהיל הגילאים בעיר, כולל אחוז האוכלוסייה הותיקה (+65) מכלל תושבי העיר. (גרף 2)

גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי הוד השרון

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

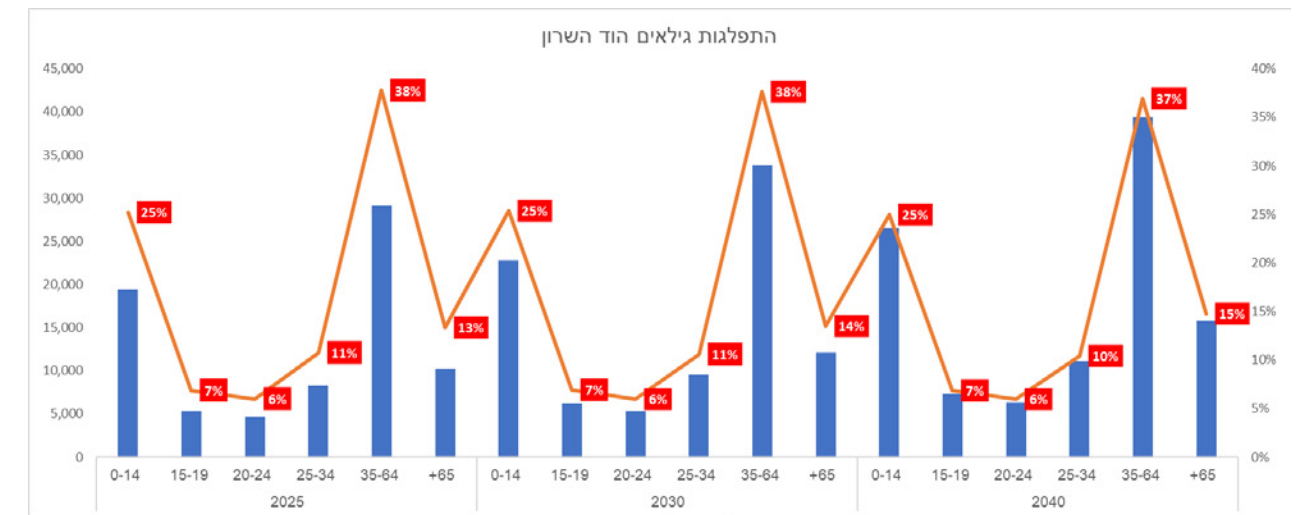
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1 הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדיר מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית- זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושטלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה - ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה - קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה - נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכולו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים - סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים בהוד השרון, תחזית²

מקור: מודל תל אביב גרסה 4.2

2.2 זמינות רכב פרטי

הנתונים עבור זמינות רכב פרטי לקוחים מתוך מודל תל אביב גרסה 4.2

- לכ-60% ממשקי הבית המתגוררים בעיר יש שתי מכוניות זמינות, לכן נראה כי תושבי העיר אינם מתבססים על שירות התחבורה הציבורית ורוב הניידות שלהם מבוססת על רכבים פרטיים.
- רק ל-5-6% ממשקי הבית בעיר אין רכב פרטי זמין.
- בהתאם לתחזיות האוכלוסייה עד לשנת יעד 2040, לא צפוי שינוי משמעותי באחוז זמינות הרכב הפרטי

ביחס לגודל האוכלוסייה

- כ-5% - 6% מהאוכלוסייה ללא רכב זמין
- כ-24%-26% מהאוכלוסייה עם רכב זמין אחד
- והיתר עם שני כלי רכב זמינים ומעלה

גרף 3: התפלגות זמינות רכב פרטי בהוד השרון, תחזית²

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר הוד השרון

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר הוד השרון. הנתונים לקוחים מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה בהוד השרון ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

- הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.
- בהוד השרון אחוז מבוגרים גבוה (17.4%) מהממוצע הארצי (14.7%).
 - אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, נמוך יותר בהוד השרון (7.1%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
 - אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בהוד השרון (6.8%) גבוה מהממוצע הארצי (5.6%), למרות שאחוז מקבלי הקצבאות בגין נכות וניידות (4.5%) הינו נמוך מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בהוד השרון (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוז כלל ארצי
סה"כ אוכלוסייה בעיר		62,511	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		10,877	17.4%	14.7%
גמלת סיעוד		1,338	2.2%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	1,511	2.4%	3.1%
	שירותים מיוחדים	404	0.6%	0.8%
	גמלת ילד נכה	728	1.2%	1.2%
גמלת ניידות		185	0.3%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	182	0.3%	0.8%
	דמי פגיעה	20	>0.1%	0.1%
סה"כ מקבלי קצבאות (מתוכם אזרח ותיק)		15,503 (10,877)	24.5% (17.4%)	24.5% (14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי בהוד השרון (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים
תווי נכה	רגיל	4104	6.4%
	ביסא גלגלים	243	0.4%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה, מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד), מרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים בהוד השרון (ראה מפה 3 המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

1. בית עמיחי - בית לילדים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית	4. ביה"ח שלוותה – מרכז לבריאות הנפש
2. מרכז הוד – תרבות ופנאי לותיקי העיר	5. בית סיעודי ומרכז תעסוקה לותיקי העיר
3. בית יקניטון – מרכז יום לקשיש	6. בית חולים גריאטרי חדוות הורים
	7. בית אבות שמש.

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

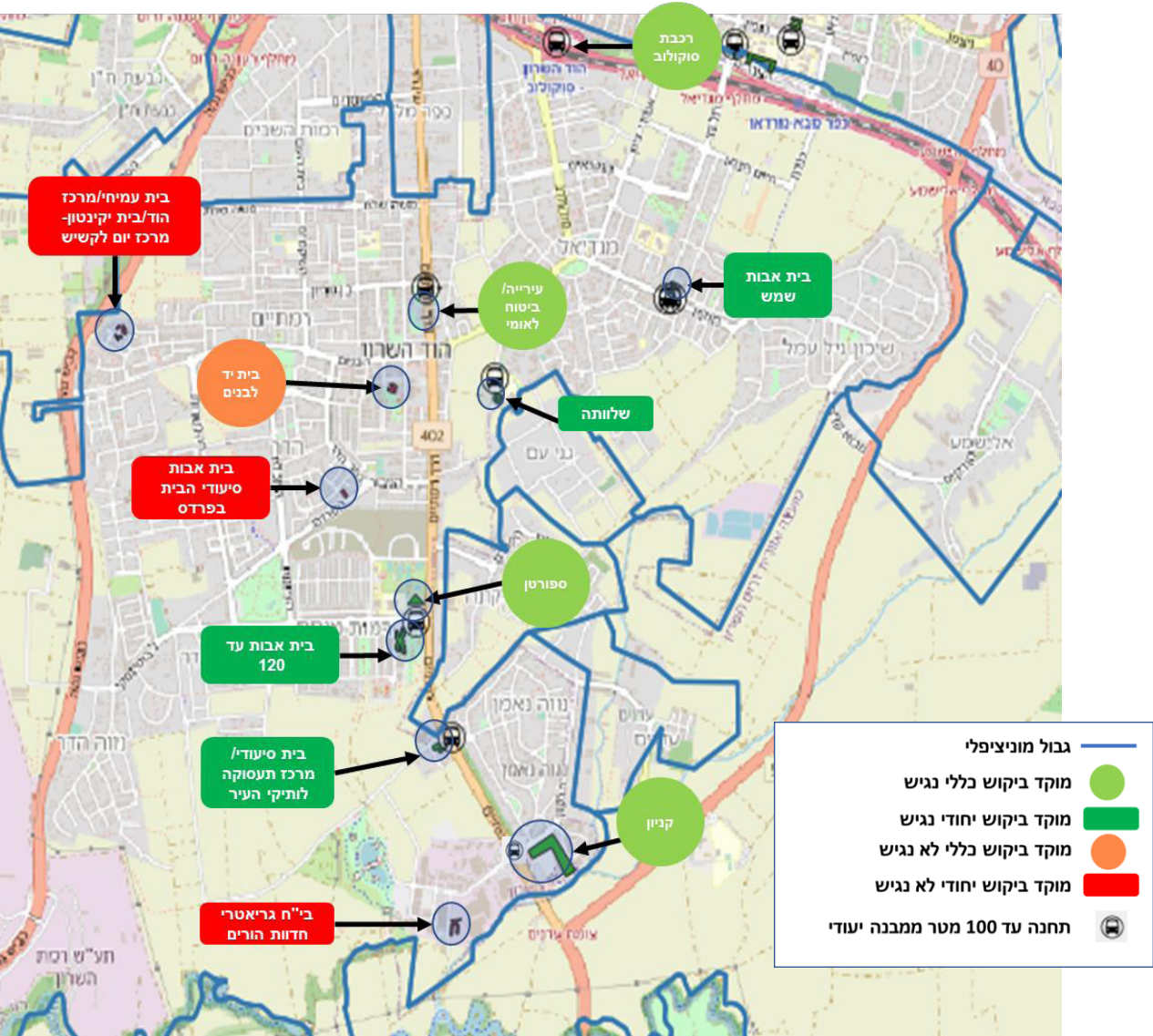
4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

- להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר הוד השרון (ראה מפה 2 להלן):
- מספר תחנות אוטובוס בעיר: 123
 - פרויקט "מהיר לעיר" (צירי העדפה לתח"צ) - לאורך דרך רמתים, בין כביש 40 בדרום ועד תחנת הדלק בסמוך לצומת רחוב הבנים בצפון, מתבצעות עבודות להקמת נתיב תחבורה ציבורית. בהמשך הפרויקט ימשיך דרומה לאורך כביש 40 ויתחבר לתחנת רכבת סגולה וכן לפרויקט הנתיבים המהירים המקודם בימים אלו על כביש 5.
 - נתיבי העדפה נוספים מתוכננים על דרך מגדיאל ועל רחוב סוקולוב עד תחנת הרכבת.
 - 3 תחנות מטרו – על תוואי המטרו המוצע על פי משרד התחבורה.
 - מתחמי המעבר המרכזיים – צומת רעננה, צומת דרך רמתים/הבנים, תחנת רכבת הוד השרון סוקולוב.
 - בהוד השרון קיים מסוף אחד בתחנת רכבת סוקולוב. לפי תכנית אב למסופים של משרד התחבורה מסוף זה יורחב ויכלול גם חניון תפעולי וחניון יום.
 - לפי תוכנית האב למסופים של משרד התחבורה, מתוכנן מסוף חדש באזור תעשייה נווה נאמן לטובת הרחבת אזור תעשייה נווה נאמן לפארק תעשייה, תעסוקה ומבני ציבור (ראה טבלה 3 להלן).

4.2 תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

במפה 3 להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש בכלליים כלליים בעיר הוד השרון, בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית, על בסיס ההגדרה כדלקמן: **מבנה נגיש** – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע בסוג רכב עירוני (רכבים עירוניים הינם רכבים מוגשים). תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגשים.

מפה 3: קירבת מוסדות בהוד השרון לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

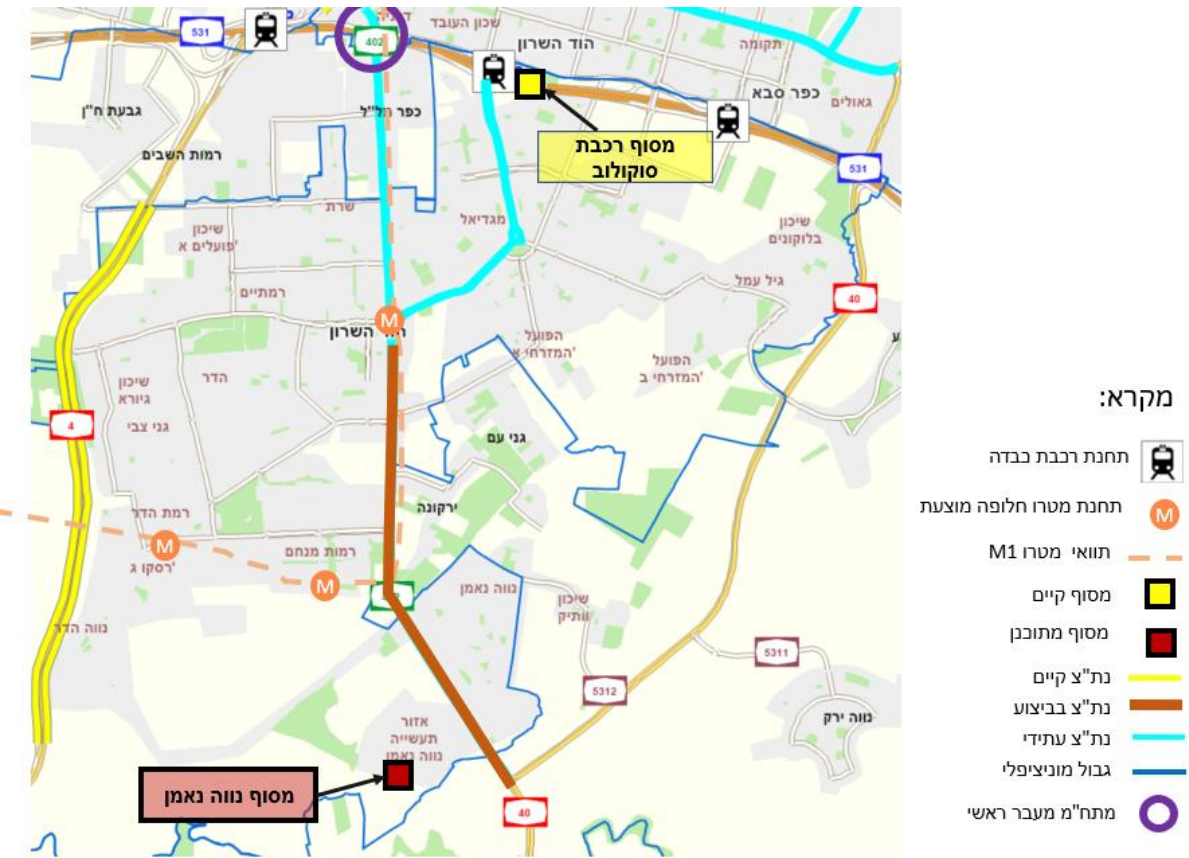

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בהוד השרון

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
אזור תעשייה נווה נאמן	0	8
תחנת רכבת סוקולוב	0.3	2.5

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות בהוד השרון

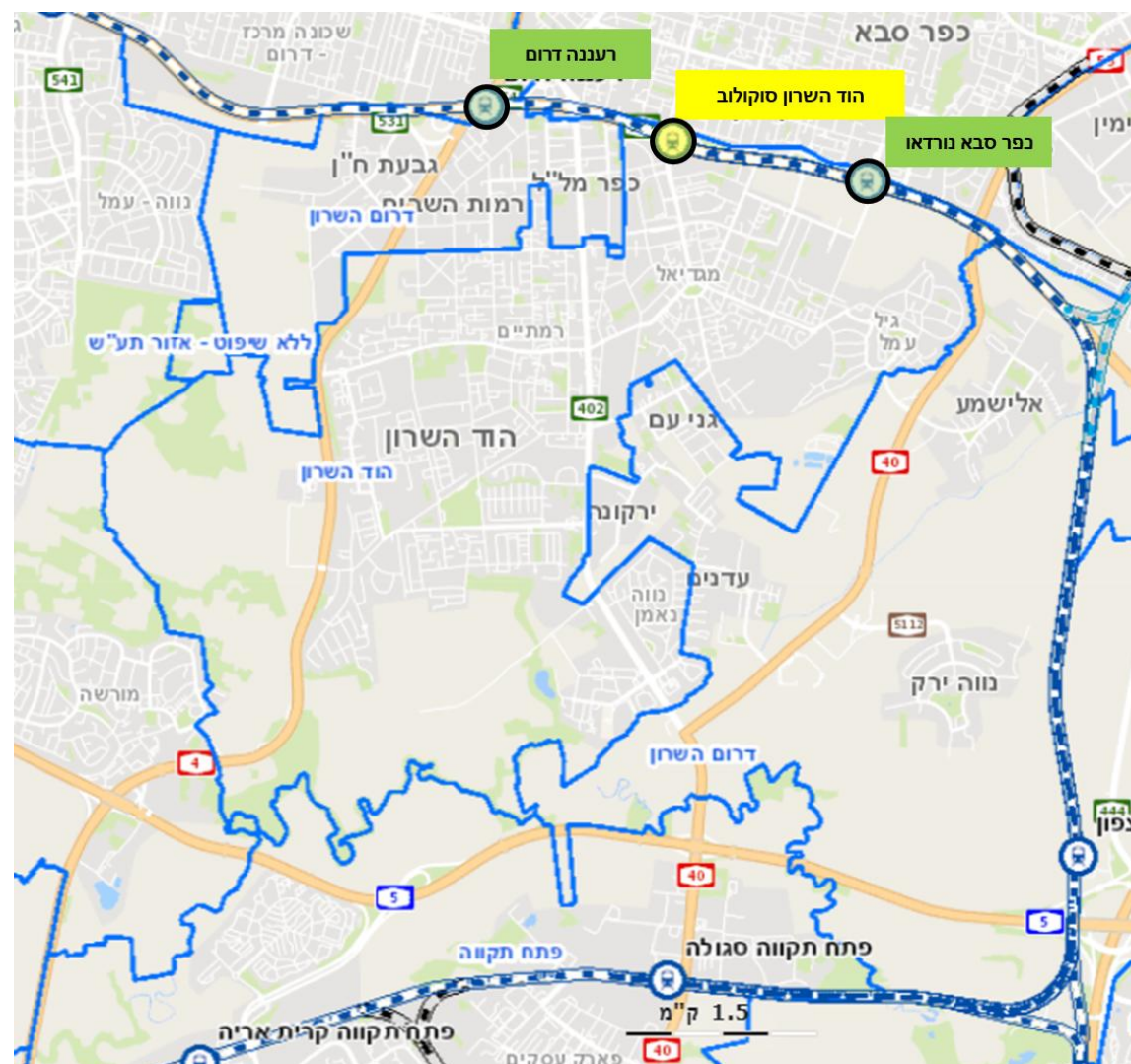

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

4.4. נגישות הוד השרון לרכבת ישראל

בפאתי העיר הוד השרון נמצאת תחנת רכבת ישראל - תחנת סוקולוב (ראה מפה 7: להלן).
בתחנה זו חולפות רכבות בשני כיווני הנסיעה ומחברות את העיר הוד השרון בקשר ישיר לערים נוספות
הממוקמות לאורך מסילת קשת השרון (ראה קו אדום במפה 6 להלן), מסילה זו מחברת את הוד השרון לערי
השרון בהם ראש העין, פתח תקווה, בני ברק ותל אביב, וממשיכה עד באר שבע בקשר ישיר.
ניתן באמצעות מעברים ברכבת להגיע לערים נוספות בהן קיימת תחנת רכבת בפריסה ארצית.
בסמוך להוד השרון ממוקמות שתי תחנות רכבת נוספות: רעננה דרום ופתח תקווה סגולה.
הניתוח בסעיפים הבאים מתייחס לכל אחת מתחנות הרכבת הרלוונטיות לתושבי הוד השרון ומתייחס
לשירות המבוצע בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד.

מפה 5: מיקום תחנת רכבת הוד השרון סוקולוב בעיר

גבול מוניציפלי

מוקד ביקוש כללי בגיש

מוקד ביקוש יחודי בגיש

מוקד ביקוש כללי לא בגיש

מוקד ביקוש יחודי לא בגיש

תחנה עד 100 מטר ממבנה יעודי

גבול מוניציפלי

+4 נסיעות בשעה בשעת שיא לאוטובוסים עירוניים

1-3 נסיעות בשעה בשעת שיא לאוטובוסים עירוניים

מקור הנתונים: מערכת תלתן, נובמבר 2022

4.4.1. נגישות העיר הוד השרון למסופים ורכבת ישראל

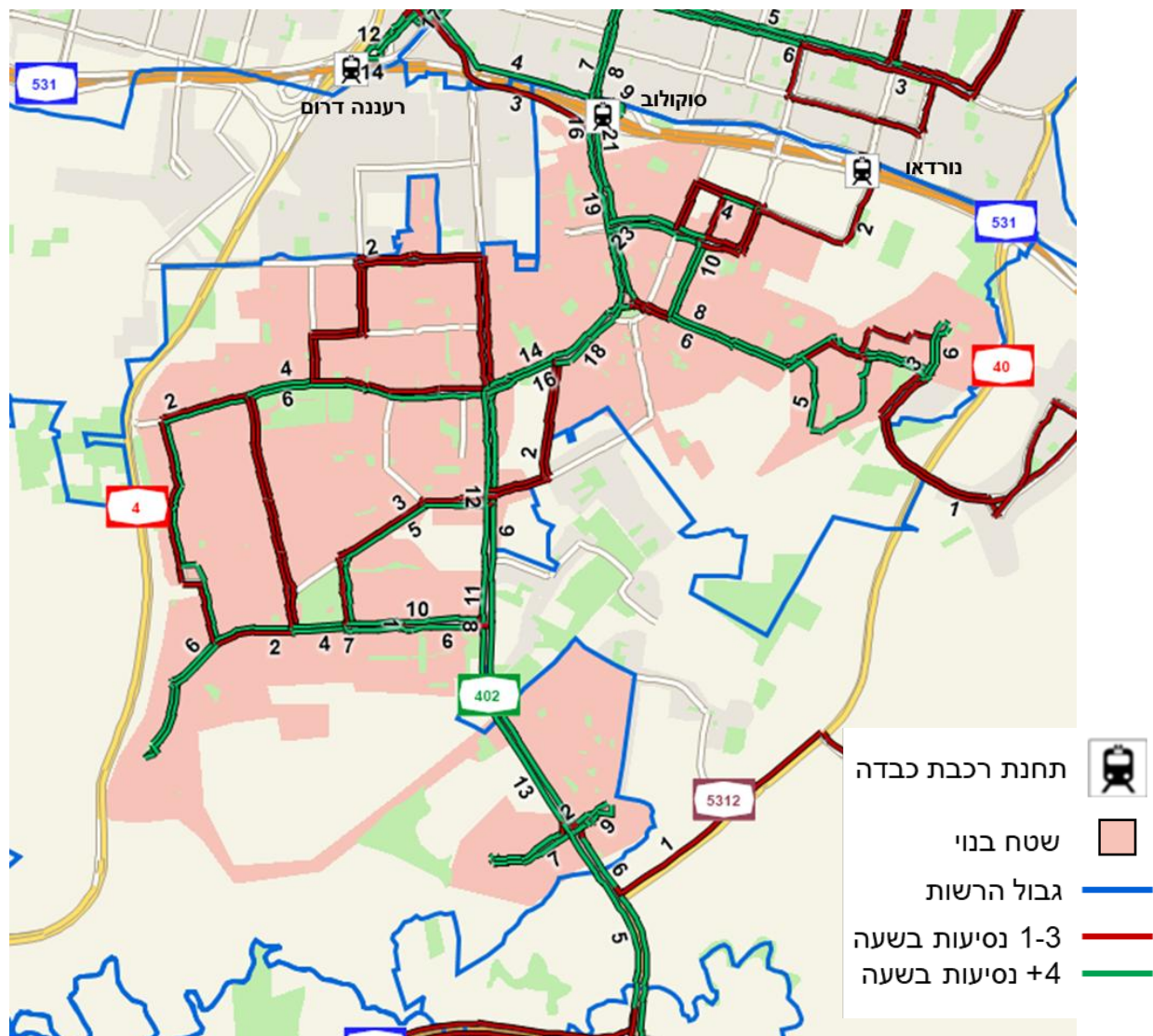
תחנות רכבת רעננה דרום, הוד השרון סוקולוב וכפר סבא נורדאו

מפה 7 להלן מציגה את פריסת קווי האוטובוס שמחברים את הוד השרון לתחנות הרכבת ומופעלים בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד וכן את תדירותם.

תחנות הרכבת של הוד השרון ממקמות בשולי העיר, כאשר צמוד לכל תחנה קיים מסוף אוטובוסים עם מעל ל-12 נסיעות בשעה.

שטח הכיסוי באוטובוסים אלו הינו 2.6 קמ"ר, כאשר השטח הבנוי בהוד השרון הינו 9.2 קמ"ר. אחוז הכיסוי הוא 28%.

מפה 7: שרות באוטובוס עירוני מהוד השרון לתחנת רכבת הוד השרון סוקולוב שעות שיא בוקר

מפה 6: מפת קווי השרות ברכבת ישראל וחבור ישר/עקיף של הוד השרון הרכבת

תחנת רכבת ישראל בתחומי העיר הוד השרון

תחנת רכבת ישראל סמוכה לעיר הוד השרון

לסיכום:

- הוד השרון מוזנת ל-3 תחנות רכבת הממוקמת בתחומה המוניציפלי של העיר או בסמוך לה.
- תדירות הקווים המזינים את הרכבת שהינם קווים עירוניים סדירים נמוכה בהשוואה להנחיות משרד התחבורה לשרות עירוני סדיר.
- קו 65 שפועל ברכבת נורדאו הוא הקו היחיד המוגדר כקו הזנה לרכבת בעיר הוד השרון, קו זה אינו רציף ופועל רק בשעות השיא.
- קווים 5 ו-565 מתחלים במסוף רכבת סוקולוב אך פועלים רק פעמיים בשעה.
- כל הקווים העירוניים הפועלים בעיר עוברים דרך אחת מתחנות הרכבת הנ"ל.
- ישנם קווים בינעירוניים העוברים גם הם בתחנות הרכבת, אך אינם מופיעים במפה מכיוון שאינם נגישים לאוכלוסייה עם מוגבלות פיזית.

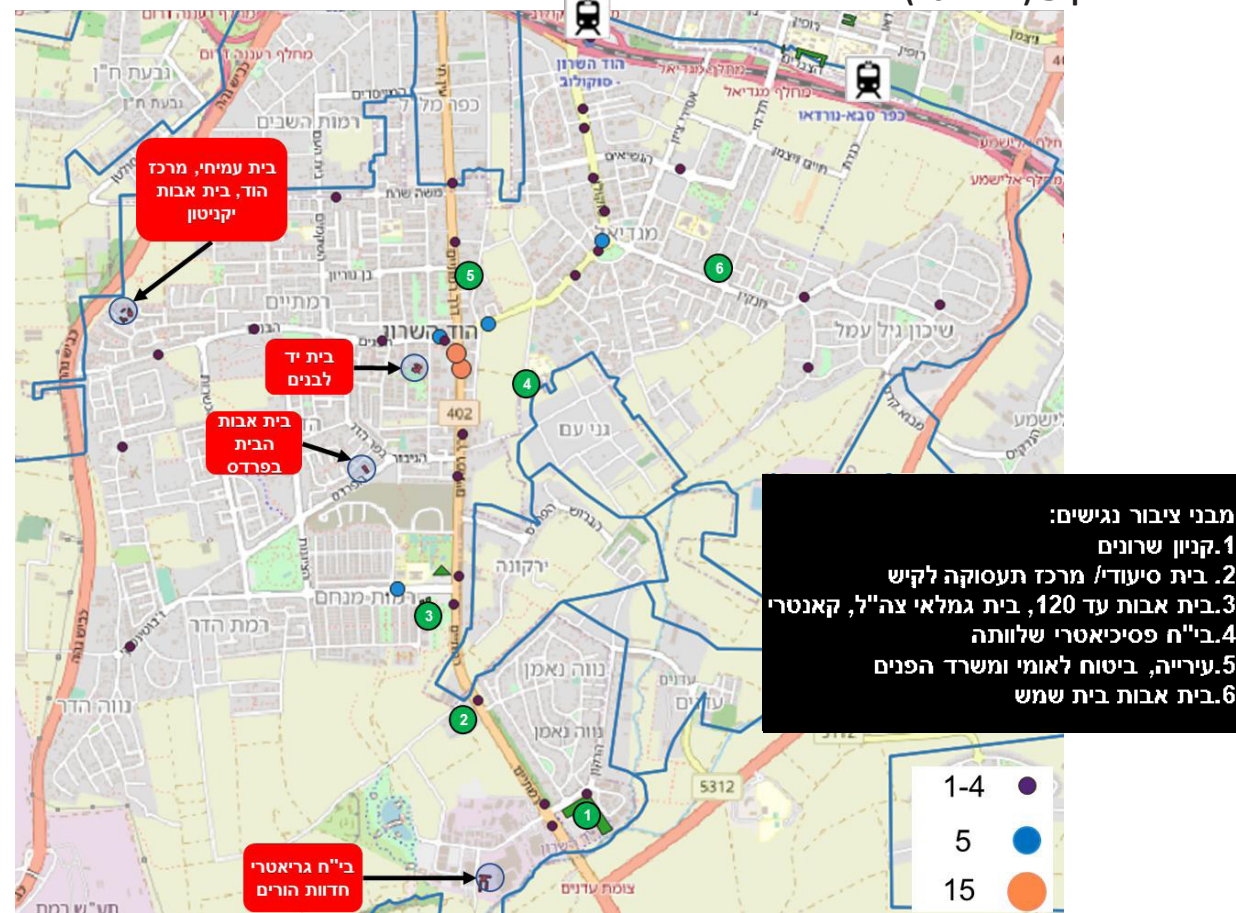
4.5. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים³ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות. מפה 8 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
37178-ה.השרון מרכז/רמתים	13	2	15
37206-כ.הנשיא/ד.רמתים	11	4	15
37203-סוקולוב/ד.מגדאל	3	2	5
37179-דרך מגדאל/הפרסה	3	2	5
37172-זבוטינסקי/התיכון	4	1	5

מפה 8: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

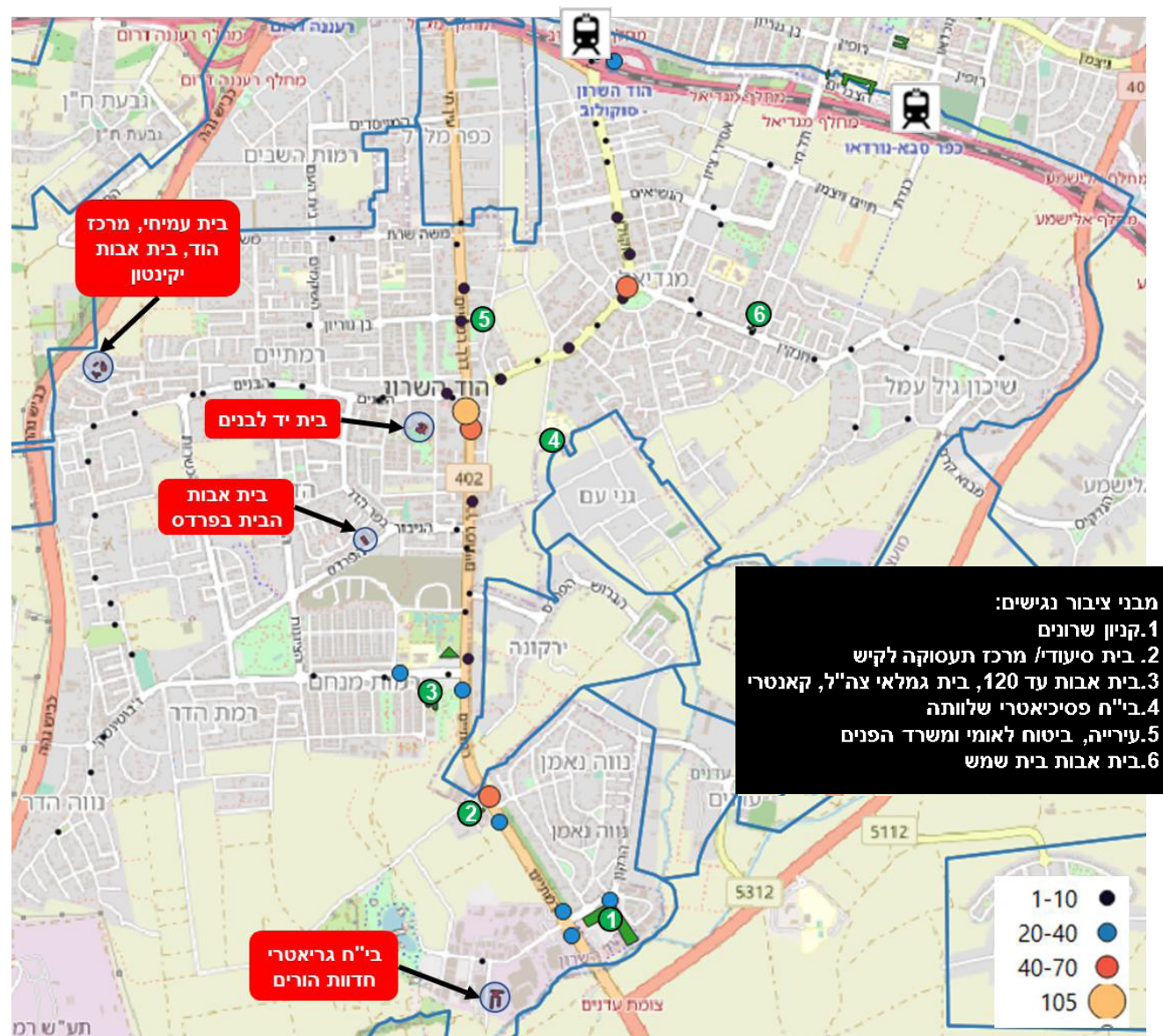

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

³ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו המכשיר התיקוף

⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

- התחנה בעלת מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור ממוקמת במרכז העיר - תחנת רמתיים/הבנים. תחנה זו ממוקמת באזור מרכזי על ציר ראשי בסמוך למוקדי המסחר המרכזיים בעיר. בנוסף התחנה קרובה למבני ציבור שונים כמו ביטוח לאומי, העירייה והיכל התרבות.

4.6. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק

כחלק מבחינת תחנות המשתמשות אזרחים ותיקים, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה עבור אנשים בעלי פרופיל אזרח ותיק. מפה 9 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי⁵ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
37206-כ.הנשיא/ד.רמתיים	105	607	17%
37178-ה.השרון מרכז/רמתיים	64	396	16%
37171-צומת נווה נאמן	51	143	35%
37203-סוקולוב/ד.מגדאל	45	276	16%
37172-ז'בוטינסקי/התיכון	38	226	17%

- רוב התיקופים של האוכלוסייה הותיקה מתבצעים במרכז העיר לאורך ציר רמתיים/הנשיא - אזור עשיר במסחר, תרבות ועוד.
- אזור כיכר מגדאל גם הוא אזור המבוקש על ידי האוכלוסייה הותיקה וגם הוא מאופיין בפעילות מסחר, בתי קפה ומספר קופות חולים ומרפאות קהילתיות.
- התחנה השלישית במספר התיקופים בקרב האוכלוסייה הותיקה בשבוע הנמדד היא התחנה **צומת נווה נאמן** (51 תיקופים בממוצע יומי). תחנה זו נמצאת בקרבה לבית סיעודי ומרכז התעסוקה לותיקי העיר. מנגד תחנה זו אינה מהווה תחנה משמעותית עבור כלל האוכלוסייה.

⁵ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

4.7. מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים השבועי העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמת בתחומי העיר הוד השרון מסתכם בכ- 25,000 תיקופים שבועיים ובכ- 4,100 תיקופים יומיים בממוצע- ראה טבלה 6 להלן.
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית הנוסעים העולים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- כ- 20% מהנוסעים הם אנשים עם מוגבלות או אזרחים ותיקים, לעומת כ- 15% בממוצע כלל ארצי.
- אחוז התיקופים בפרופיל אזרח ותיק, נכה ועוור בהוד השרון גבוה מהממוצע הארצי, זאת על אף שמספר מקבלי הקצאות בעיר נמוך מהממוצע הארצי.

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	4,599	767	18%	13%
נכה	511	85	2%	1.3%
עיוור	149	25	0.6%	0.3%
שאר הפרופילים	19,340	3,273	79%	85%
סה"כ תיקופים	24,599	4,100	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- הוד השרון מדורגת ברמה 9 במעמד חברתי כלכלי. העיר מאופיינת באוכלוסייה חזקה עם נגישות גבוהה לרכב פרטי, כאשר כ- 60% ממשקי הבית מחזיקים 2 רכבים.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בהוד השרון (14%) גבוה מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022).
- לא צפוי שינוי בחלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב גבוה מהממוצע הארצי - 6.8% לעומת 5.6% (מקור: משרד התחבורה).
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות (4.5%) נמוך מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיק (7.1%) נמוך יותר בהוד השרון מאשר הממוצע הארצי – 9.8%.

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת נפחי אוטובוסים, לאורך רוב הצירים בהוד השרון תדירות האוטובוסים בכלי רכב עירוניים נמוכה (פחות מ- 4 נסיעות בשעת שיא בוקר). עיקר השירות העירוני עובר על ציר רמתיים ואזור כיכר מגדיאל.
- הצירים המרכזיים מקושרים לרכבת ברמה סבירה, עם זאת השכונות הפנימיות אינן מקושרות היטב לרכבת, הן מבחינת כיסוי והן מבחינת תדירות.
- מרבית המוסדות המיועדים לאוכלוסייה ותיקה ממוקמים בסמוך לצירי תח"צ בהם עובר קו אוטובוס ברכב עירוני מונגש, התדירות המצטברת בצירים אלו סבירה.
- חלק מהמוסדות הייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות אינם נגישים בתחבורה ציבורית לאוכלוסייה זו. ניתן לראות שכאשר המוסדות מונגשים לתחבורה ציבורית ישנו מספר תיקופים בינוני-גבוה, כמו למשל במבנים הממוקמים בדרום דרך רמתיים- בית אבות עד 120 ובית סיעודי.
- ממפת התיקופים נראה שהביקוש לתח"צ עבור אנשים עם מוגבלות בעיר הוא לא רק למוסדות ייעודיים אלא בעיקר למוסדות ציבור, פנאי, ספורט ועוד. כך ניתן להסיק מכמות התיקופים באזור הספורטן וכיכר מגדיאל, בה מתקיימת פעילות ענפה של מסחר, בתי קפה, קופ"ח וכ'.
- אחוז התיקופים של אזרח ותיק, נכה ועיוור בהוד השרון גבוה מהממוצע הארצי - יותר מ-21% מהתיקופים הם מהפרופילים הנ"ל לעומת 15% בכלל הארץ.
- התחנות בהן מספר התיקופים הגבוה ביותר של בעלי פרופיל מיוחד הן כיכר הנשיא ומרכז העיר. סביב תחנות אלו ניתן שירות של ביטוח לאומי, בית יד לבנים הכולל ספרייה בה מתקיימים אירועי תרבות וכן קופות חולים.

- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים שאין בקרבתם (במרחק של עד 100 מטר) תחנה המשוררת על ידי קו עירוני.

- **בית עמיחי** - בית לילדים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית
- **מרכז הוד** – תרבות ופנאי לותיקי העיר
- **בית אבות יקינטון** – מרכז יום לקשיש
- **בית יד לבנים**
- **בית אבות ובי"ח גריאטרי חדוות הורים**
- **בית אבות הבית בפרדס**

עבור מבנים אלה מוצע לבצע את הפעולות הבאות:

- לבדוק האם ניתן להוסיף שירות עירוני בקרבתם.
- לבדוק כיצד האנשים מגיעים למבנה, מהי דרך הניידות שלהם למתחם, והאם הם רואים באי הנגישות התחבורתית מכשול.
- לבצע בדיקה פרטנית עבור התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור/אזרח ותיק, האם התחנות מונגשות כראוי לציבור עם מוגבלות ואין מכשולים כאלו או אחרים אשר יהווה בעיה לאנשים עם מוגבלות.

- תחנת רכבת ישראל הממוקמת בתחומי העיר נגישה לתושבי העיר בפריסה רחבה באמצעות קווי אוטובוס ברכב עירוני, בין אם באמצעות קווים המסיימים במסוף ובין אם באמצעות קווים החולפים בסמוך לתחנה.

לסיכום:

- תדירות הקווים באוטובוסים עירוניים מונגשים בעיר נמוכה.
- יש לשים דגש על האוכלוסייה המבוגרת והנגישות למוקדי ביקוש כלליים ולצירי מסחר מרכזיים.
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גא.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל תל אביב גרסא 4.2, נתיבי איילון:** מודל תל אביב הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 4.2 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי ישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
6. אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית

ט"ו שבט, תשפ"ג

6 פברואר, 2023

סימובין: 4000-0200-2023-000676

לכבוד:

דנה בן חיים

ממונה נגישות

עיריית הוד השרון

באמצעות דוא"ל: DanielaB@hod-hasharon.muni.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה

לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהוות בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת", מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

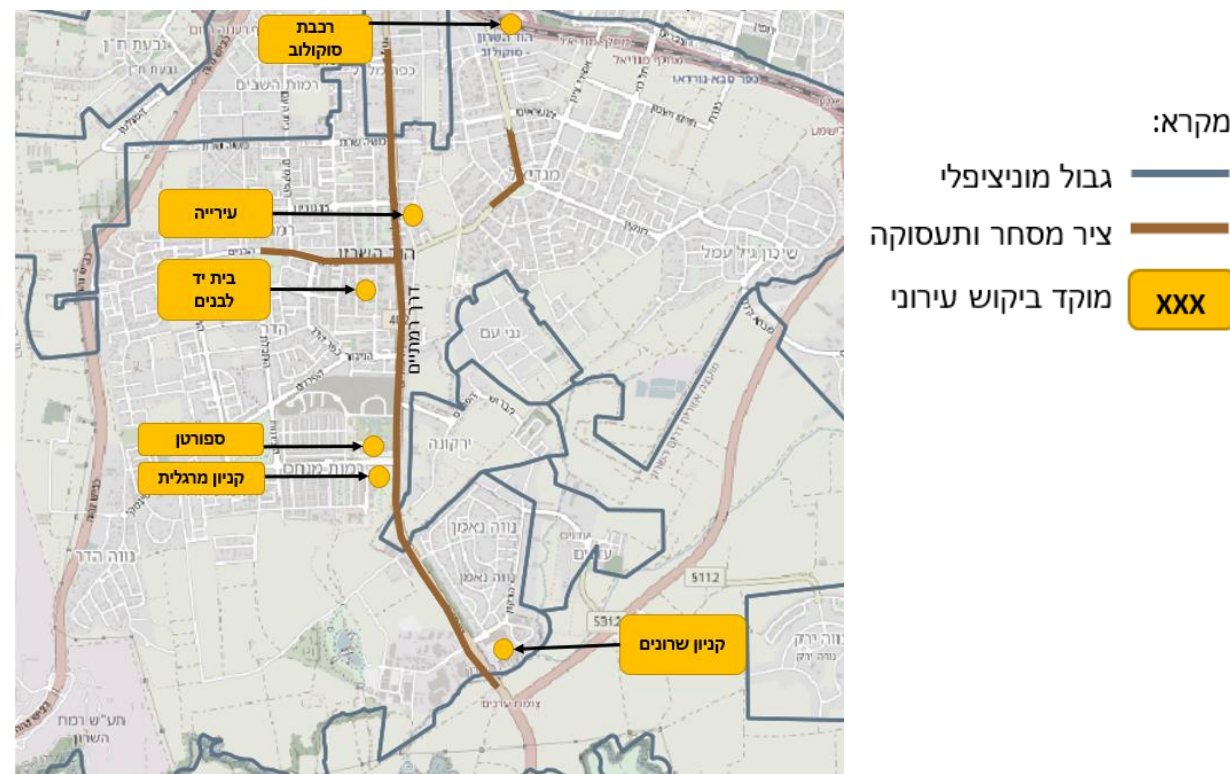
התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל יישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל יישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

א. מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

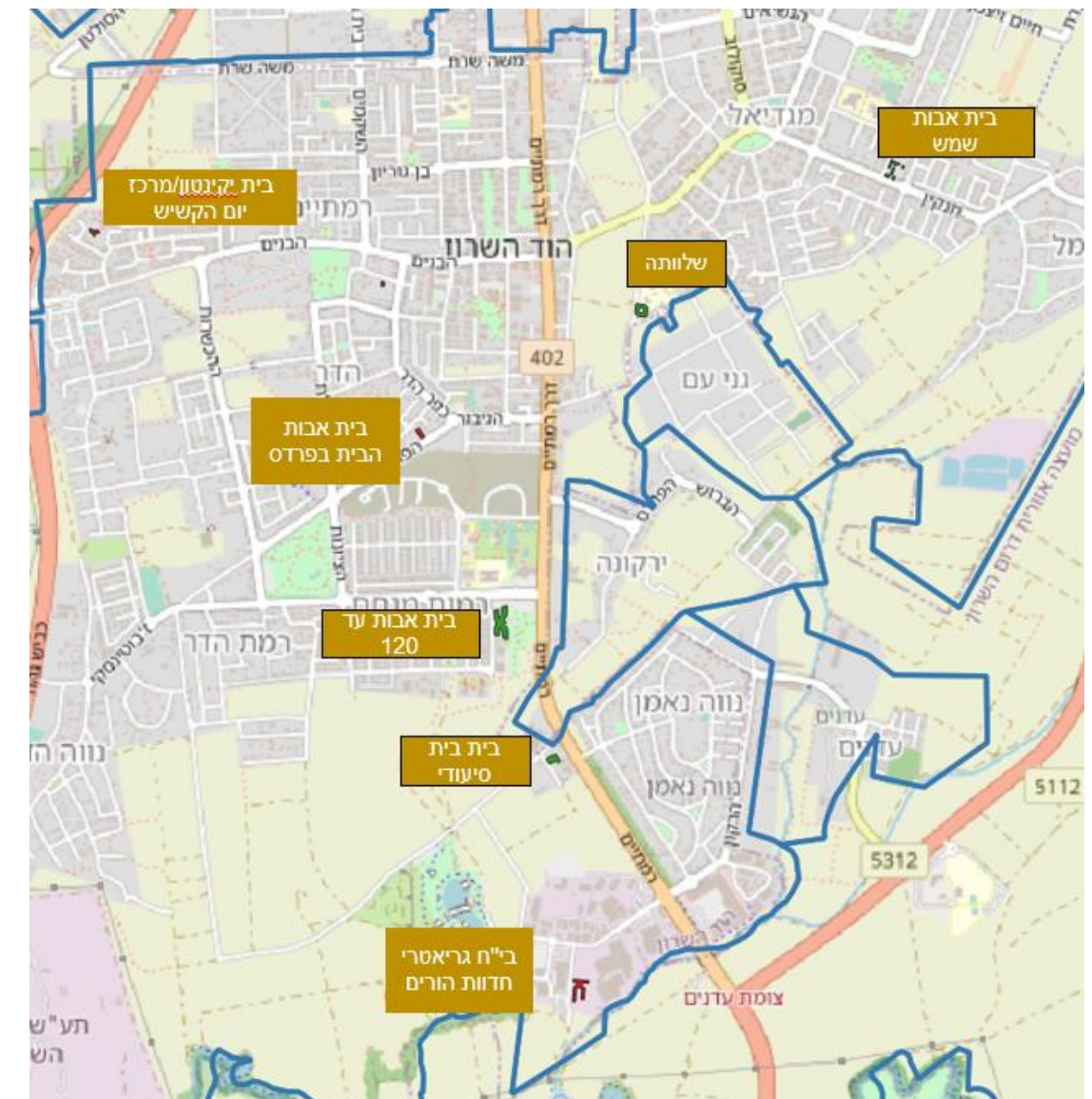
במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותו בעיר הוד השרון:

מוקדי ביקוש יחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר הוד השרון:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב יימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרתית ביתן בדוא"ל

negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

גבי נבון
מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - ראש העין
דו"ח מספר 5.16
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כללים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.
על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף כנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.
ראש העין מייצגת עיר בסדר גודל בינוני ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה 50-100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: ראש העין
 - סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 2640
 - שטח מוניציפלי*: כ-15 אלף
 - מדד חברתי-כלכלי*: 7
 - אוכלוסייה*: 74,200
 - צפיפות אוכלוסייה*: 4.9 תושבים לדונם
- * הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).
מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור בראש העין.

1.	רקע ונתונים כללים.....	3
2.	דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי	5
2.1.	פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית	5
2.2.	זמינות רכב פרטי	6
3.	אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים	7
3.1.	הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות	7
3.2.	התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר ראש העין	8
3.3.	מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות	9
4.	תחבורה ציבורית ותשתיות	9
4.1.	תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי	9
4.2.	תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר	11
4.3.	תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש	12
4.4.	נגישות העיר ראש העין לרכבת ישראל	13
4.4.1.	תחבורה ציבורית נגישה מראש העין לתחנת רכבת ישראל	15
4.5.	תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות	16
4.6.	תיקופים בתחנות על ידי אזרחים ותיקים	17
4.7.	מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות	19
5.	סיכום ומסקנות	20
5.1.	דמוגרפיה	20
5.2.	אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר	20
5.3.	תחבורה ציבורית בעיר	20
	נספח א' – רשימת מקורות	22
	נספח ב' – מכתב לרשות המקומית	23

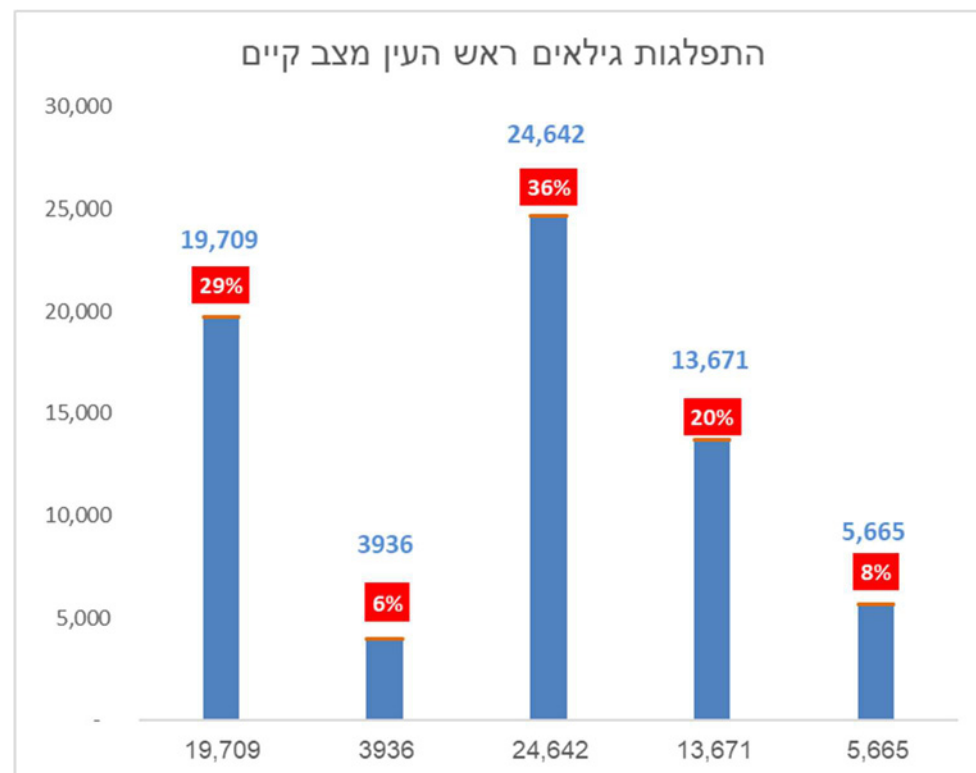
2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

התפלגות הגילאים והתחזיות הדמוגרפיות עבור האוכלוסייה בראש העין במצב הקיים מבוססת על נתוני למ"ס לשנת 2022, על תחזיות מודל תל אביב לשנות היעד 2025, 2030, 2040 ועל הנתונים הבאים:

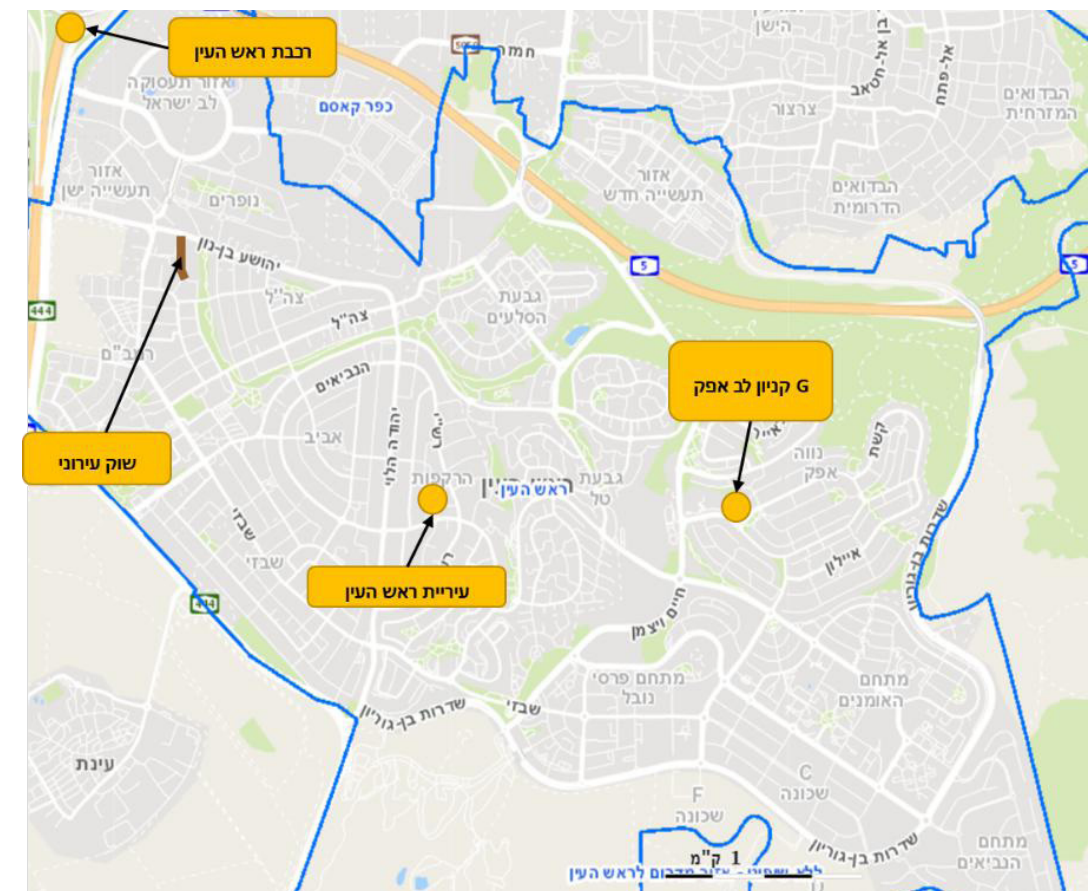
- אוכלוסיית ראש העין מונה כ-74,000 נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022).
- האוכלוסייה הותיקה מהווה כיום 8% מכלל תושבי העיר ראש העין (גרף 1).
- תחזית האוכלוסייה לעיר ראש העין לשנת היעד 2040 היא כ-85,000 תושבים (גרף 2).
- לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל תל אביב גרסא 4.2) אחוז האוכלוסייה הותיקה בעיר לא צפוי להשתנות משמעותית ויגדל במעט מ-8% ל-9% (גרף 2).

גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי ראש העין

מקור: למ"ס 2022

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים בראש העין

גבול מוניציפאלי
מוקד ביקוש עירוני

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

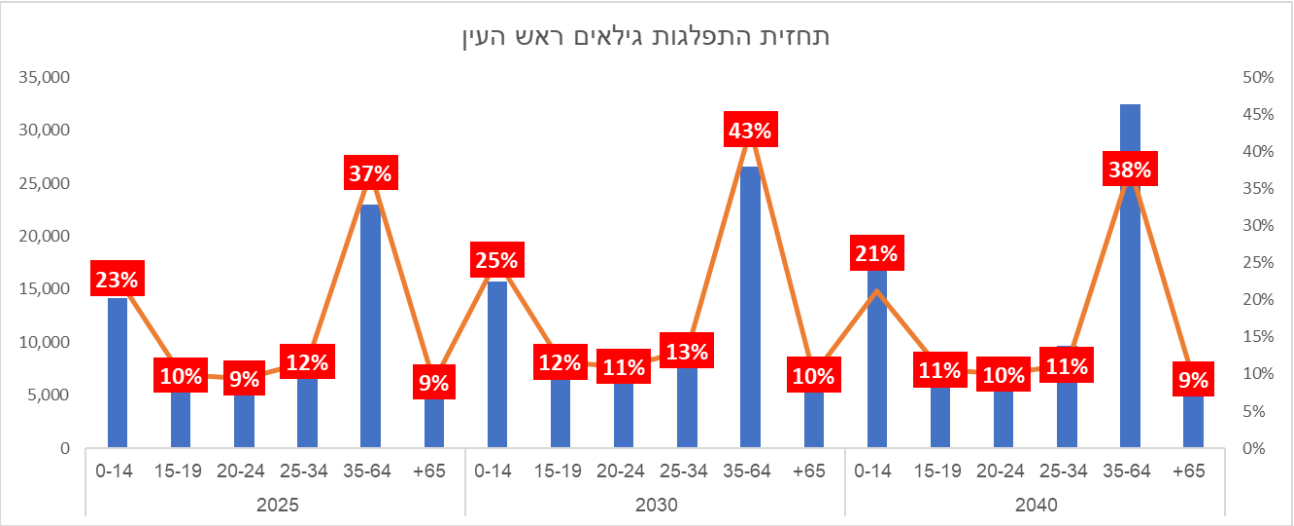
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדיר מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית – זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים – זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושטלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה – ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה – קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה – נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכאלו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים – סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים בראש העין

מקור: מודל תל אביב גרסה 4.2

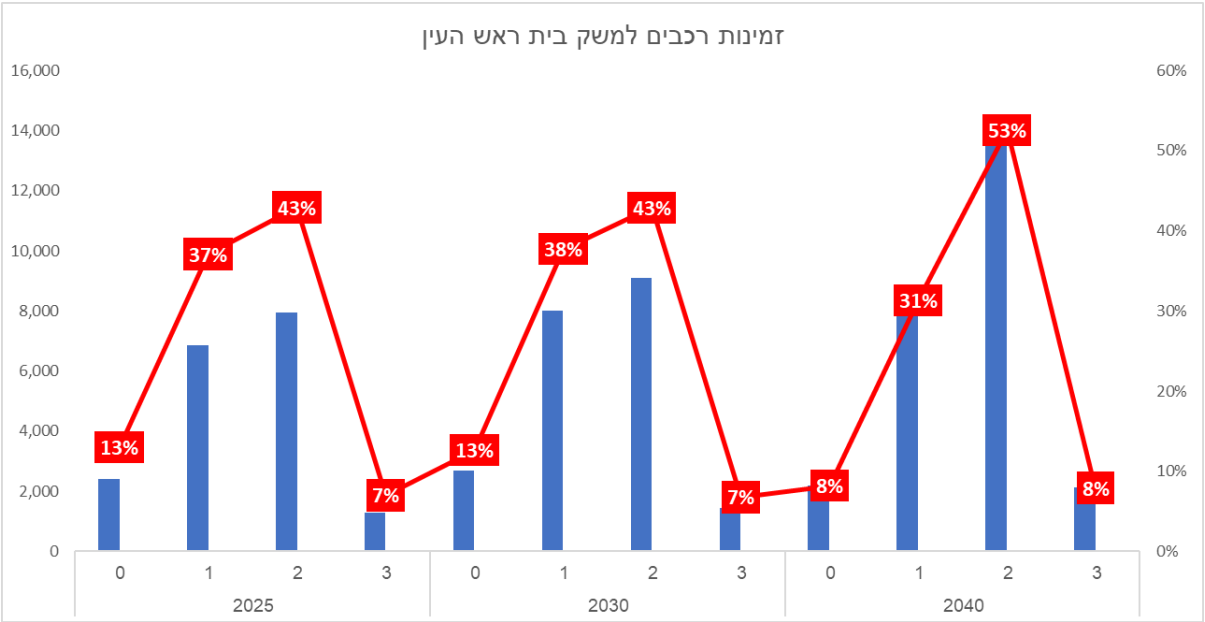
2.2. זמינות רכב פרטי

מקור הנתונים עבור זמינות רכב פרטי הוא מודל תל אביב גרסה 4.2.

- לכ- 13% מתושבי העיר אין רכב פרטי זמין.
- בהתאם לתחזיות האוכלוסייה עד לשנת יעד 2040, כמות הרכבים צפויה לגדול, וליותר משקי בית יהיה רכב פרטי זמין.

- כ-8%-13% מהאוכלוסייה ללא רכב זמין
- כ-31%-37% מהאוכלוסייה עם רכב זמין אחד
- היתר עם שני כלי רכב זמינים ומעלה

גרף 3: התפלגות זמינות רכב פרטי בראש העין, תחזית

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר ראש העין

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר ראש העין. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשד התחבורה בראש העין ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- בראש העין אחוז המבוגרים (19.5%) גבוה מהממוצע הארצי (14.7%).
- אחוז מקבלי הקצבאות מלבד אזרחים ותיקים הוא 6.8%, נמוך מהממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו בראש העין (6.7%) גבוה מהממוצע הארצי (5.6%), למרות שאחוז מקבלי הקצבאות בגין נכות וניידות (5.4%) נמוך מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי בראש העין (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
אוכלוסייה		72,013	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		8,241	11.4%	14.7%
גמלת סיעוד		1,275	1.8%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	1,647	2.3%	3.1%
	שירותים מיוחדים	144	0.6%	0.8%
	גמלת ילד נכה	852	1.2%	1.2%
גמלת ניידות		168	0.2%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	153	0.2%	0.8%
	דמי פגיעה	39	0.1%	0.1%
סה"כ(מתוכם אזרח ותיק)		12,519(8,241)	17.8%(11.4%)	23.1%(14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי בראש העין (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
תווי נכה	רגיל	1821	6.3%	5.3%
	ביסא גלגלים	113	0.4%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד) ומרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים בראש העין (ראה **שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא.** המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

1. מרכז תעסוקתי לנכה
2. מרכז יום לקשיש
3. מועדון גיל הזהב
4. מועדון גמלאי צה"ל
5. יד שרה

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר ראש העין (ראו מפה 2 להלן):

- מספר תחנות האוטובוס בעיר: 231
- לא קיימים נתיבי העדפה בעיר, ואין נתיבים בתהליך ביצוע.
- כיום קיים בעיר מסוף אחד שנמצא בתחנת הרכבת. בעתיד אמורים לקום בעיר עוד 4 מסופים (ראו טבלה 3 להלן).

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים בראש העין

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
תחנת רכבת ראש העין צפון בעתיד יהפוך לחניון חנה וסע	3.5	17
ראש העין צפון	0	4
המרץ	0	3
ראש העין מזרח	0	15.5
יהודה הלוי	0	4

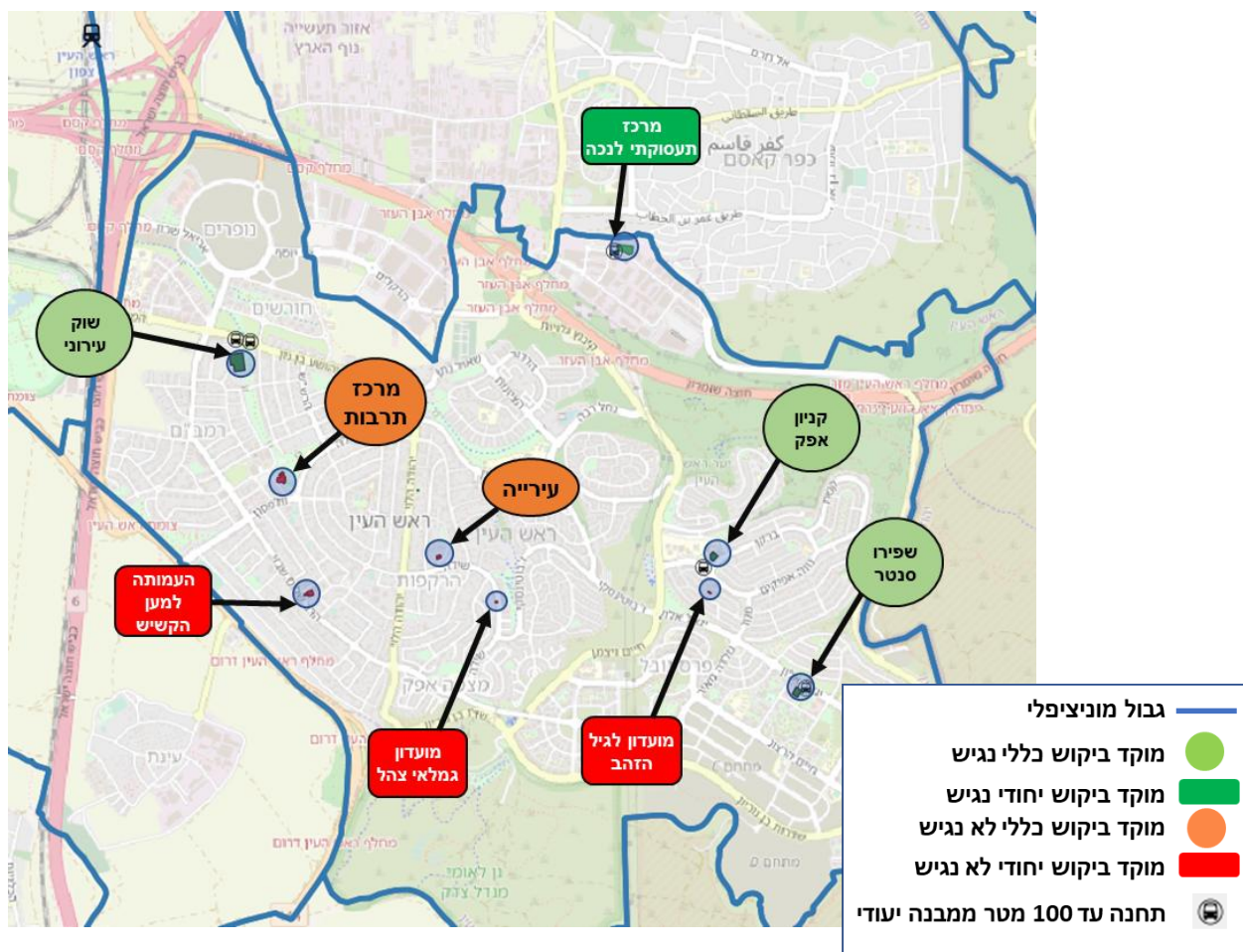
4.2 תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

במפה 3 להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר ראש העין בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית על בסיס ההגדרה הבאה:

מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס המופעל ברכב מסוג עירוני (רכבים עירוניים הינם רכבים מוגנשים).

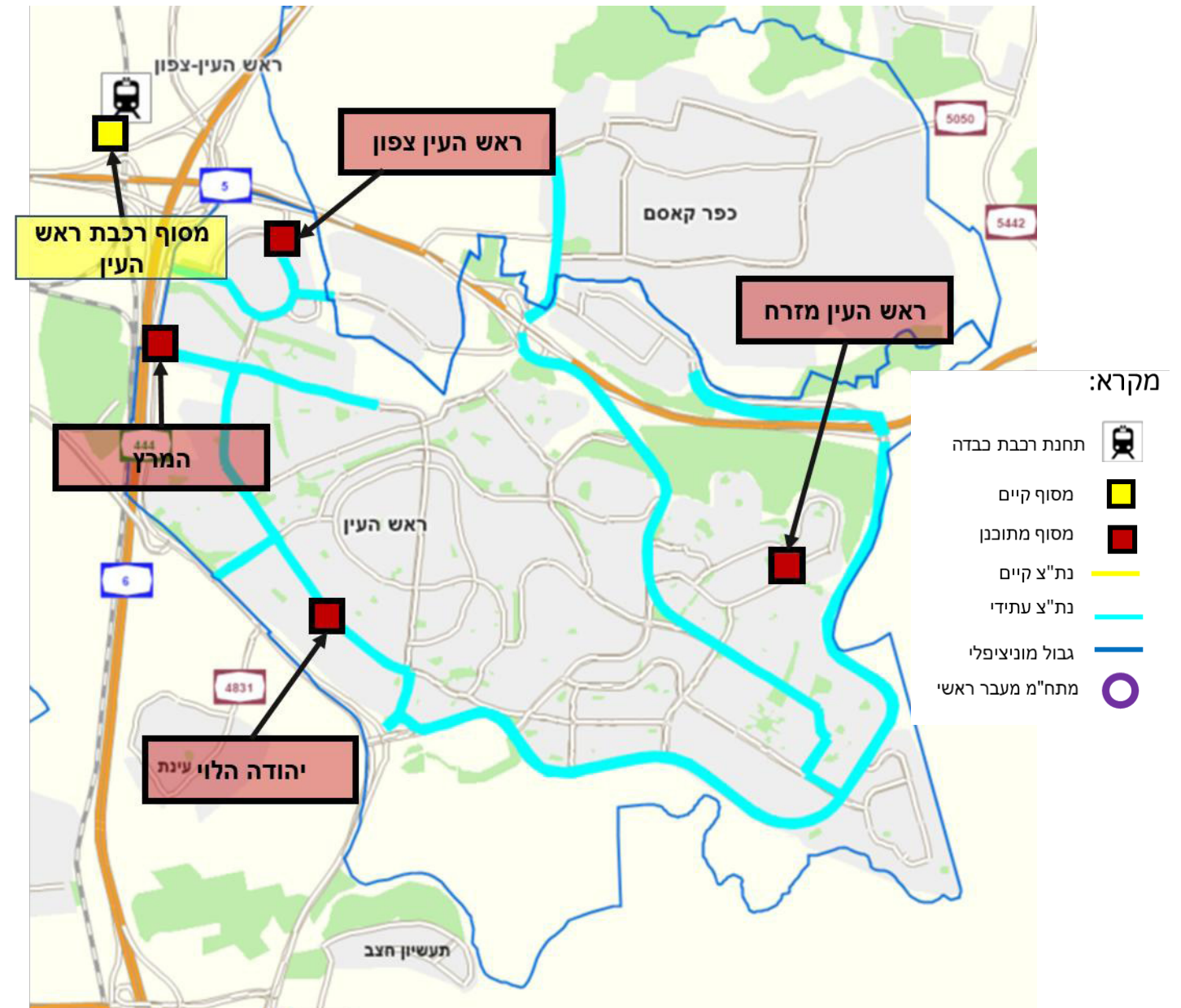
תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגשים.

מפה 3: קירבת מוסדות ראש העין לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות בראש העין

מקור הנתונים: מערכת חצב, משרד התחבורה

.4.4

מפה 4 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המופעלים באמצעות כלי רכב עירוניים מונגשים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שרות במרחק 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שרות עירוני.

גבול מוניציפלי

מוקד ביקוש כללי בגיש

מוקד ביקוש יחודי בגיש

מוקד ביקוש כללי לא בגיש

מוקד ביקוש יחודי לא בגיש

תחנה עד 100 מטר ממבנה ייחודי

4+ נסיעות בשעת שיא

1-3 נסיעות בשעת שיא

4.4. נגישות העיר ראש העין לרכבת ישראל

Map of Ramat HaEzer showing the boundaries of the 'Tahnat Rikbit Kiyumat' (blue line) and 'Tahnat Rikbit Mithonant' (grey line) areas. The map includes labels for various neighborhoods like 'Ramat HaEzer North', 'Ramat HaEzer South', 'Givat HaEzer', and 'Tahnat Rikbit Kiyumat'. A legend in the bottom right corner identifies the blue line as 'Tahnat Rikbit Kiyumat' and the grey line as 'Tahnat Rikbit Mithonant'.

4.4.1. תחבורה ציבורית נגישה מראש העין לתחנת רכבת ישראל

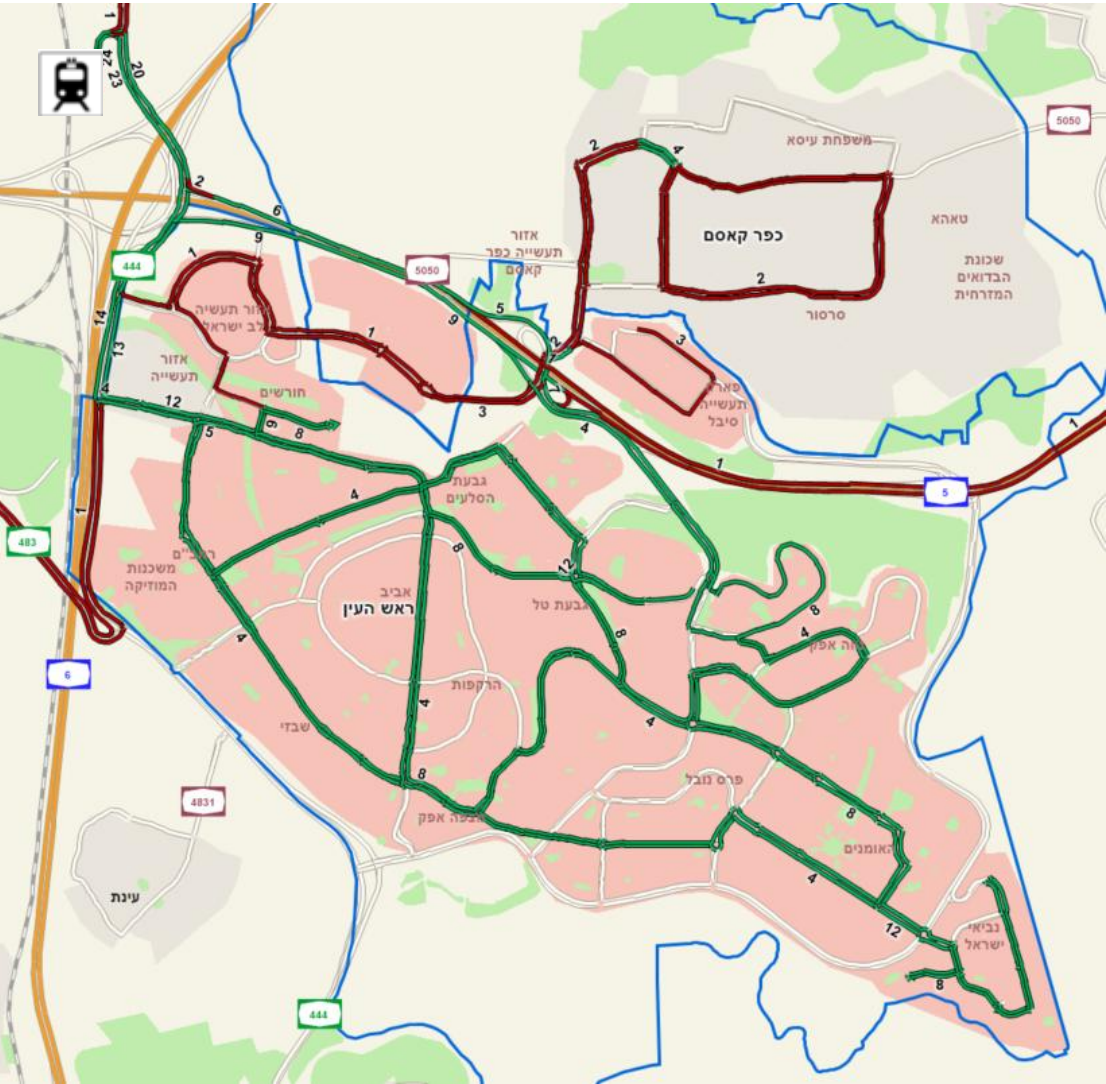
תחנת רכבת ראש העין צפון

מפה 7 להלן מציגה את פריסת קווי האוטובוס שמחברים את ראש העין לתחנת הרכבת ומופעלים בכלי רכב עירוניים מונגשים בלבד וכן את תדירותם.

תחנת הרכבת של ראש העין ממוקמת בשולי העיר. בתחנת הרכבת יש מסוף תחבורה ציבורית (מפה 7).

שטח הכיסוי העירוני של צירים עם מעל 4 נסיעות בשעה ברדיוס של 100 מ' הינו 4.03 קמ"ר מתוך השטח הבנוי של ראש העין העומד על 9.6 קמ"ר. אחוז הכיסוי הינו 42%.

מפה 7: שרות באוטובוס עירוני מראש העין לתחנת הרכבת בשעת שיא בוקר (7:00-8:00)

מפה 6: מפת קווי השרות ברכבת ישראל וחיבור ישיר של ראש העין ברכבת²

תחנת רכבת ישראל בתחומי העיר ראש העין

² מקור: Maximilian Dörrbecker (Chumwa), Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.5. מקור ותקנון הרישיון, נדלה ב-29.6.2025 מתוך <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/>, Commons: Israel Railways Map (he).png

לסיכום:

- כיום המסוף היחיד שקיים בראש העין הינו צמוד לרכבת ראש העין, אי לכך תדירות הנסיעות הכללית דומה לתדירות הכיסוי לרכבת ולמסוף בראש העין.
- ישנם גם קווים בינעירוניים העוברים בתחנות הרכבת, אך אינם מופיעים במפה מכיוון שאינם נגישים לאוכלוסייה עם מוגבלות פיזית.

4.5. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

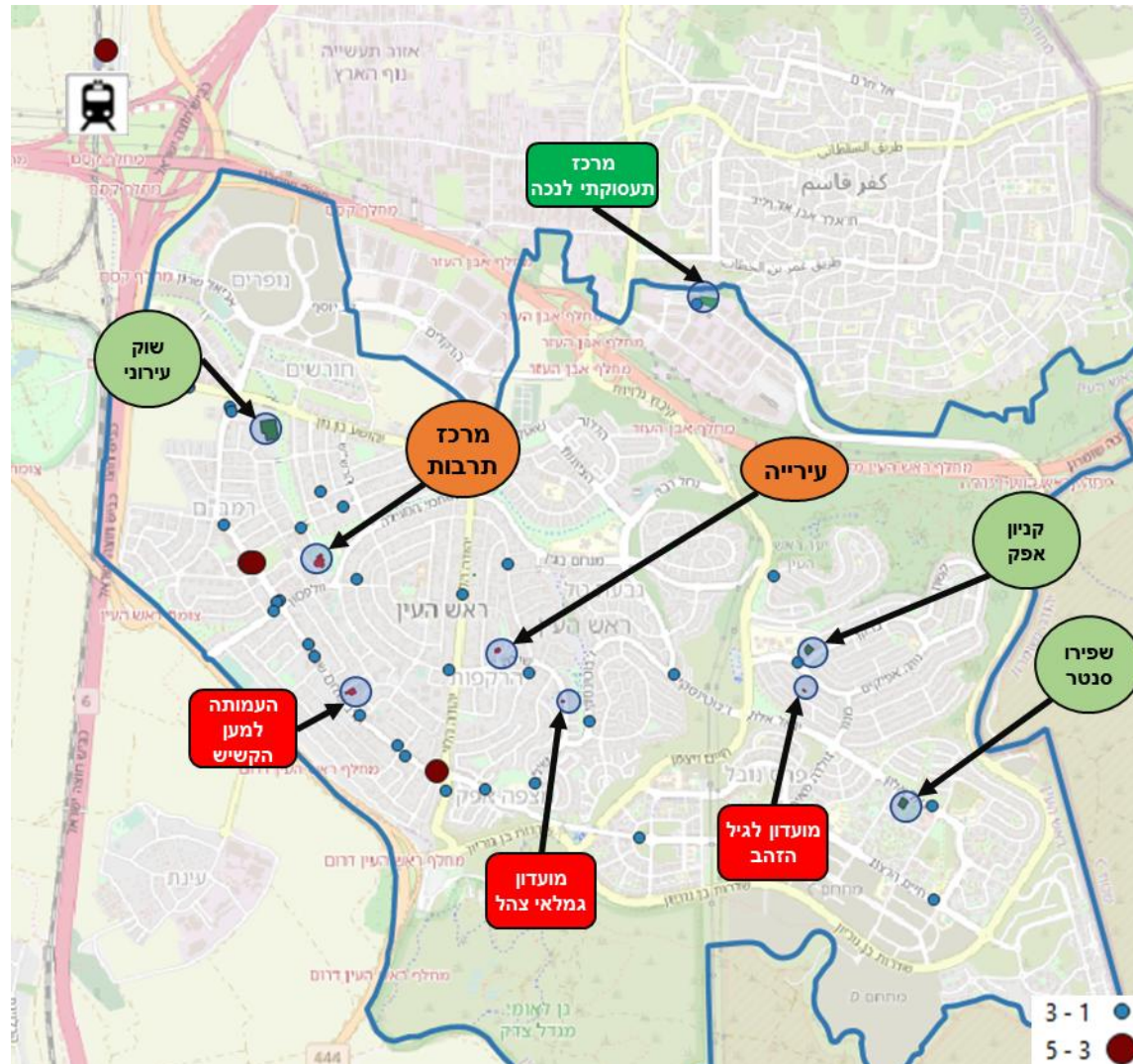
כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים³ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות. מפה 8 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
32052- ת.רכבת ראש העין צפון	4	1	5
32619- שלום שבזי/צה"ל	3	1	4
32614- שבזי/העצמאות	3	1	4
32647- שלום שבזי/הלח"י	3	1	4
32602- מ.תעסוקה לנכה	3		3

- מספר התיקופים אינו גדול. הם מרוכזים בתחנת הרכבת ראש העין צפון, ברחוב שבזי (הרחוב הראשי בעיר) ובמרכז התעסוקה לנכה באזור התעשייה פארק אפק בקצה העיר.

מפה 8: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.6. תיקופים בתחנות על ידי אזרחים ותיקים

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אזרחים ותיקים מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה על ידי

נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק. מפה 9

- התחנות המבוקשות ביותר בקרב האוכלוסייה הותיקה הן בעיקר ברחוב שבזי, הרחוב הראשי של העיר והמשכו (רחוב מנצורה). תחנת הרכבת ראש העין צפון מבוקשת אף היא.

³ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו במכשיר התיקוף.

⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

4.7 מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמת בתחומי העיר ראש העין מסתכם בכ-375,000 תיקופים שבועיים ובכ-47,000 תיקופים יומיים בממוצע (ראו טבלה 6 להלן).
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית הנוסעים העולים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- כ-11% מהתיקופים הם בפרופיל עיוור, נכה או אזרחים ותיקים, אחוז נמוך במעט בהשוואה לאחוז הארצי העומד על כ-15%.

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	4,671	779	9.9%	13%
נכה	499	83	1.1%	1.3%
עיוור	133	22	0.3%	0.3%
שאר הפרופילים	41,669	6,945	88.7%	85%
סה"כ תיקופים	46,972	7,829	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

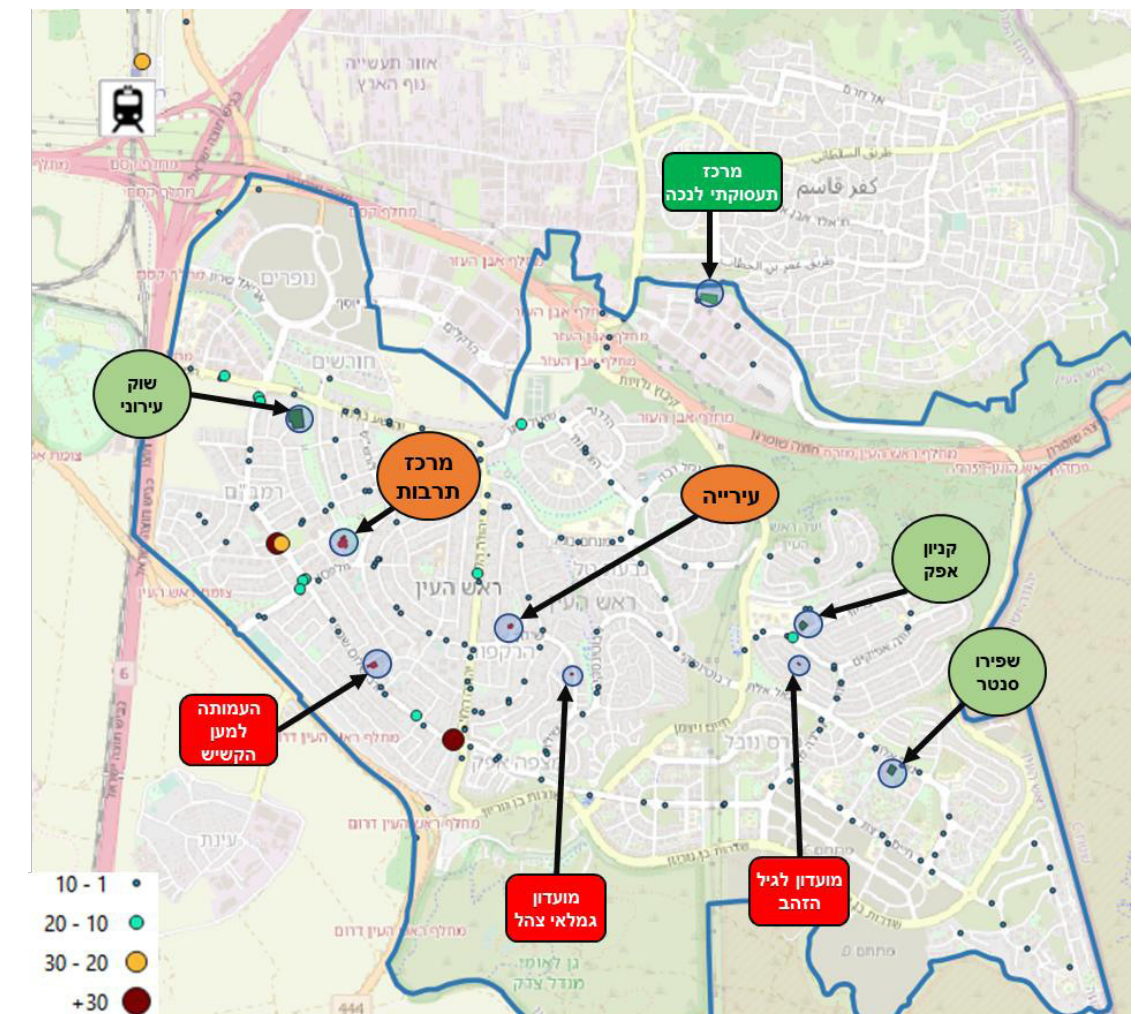
טבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי⁵ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
32614-שבזי/העצמאות	42	274	15%
32647-שלום שבזי/הלח"י	31	198	15%
32619-שלום שבזי/צה"ל	30	144	21%
32052-ת. רכבת ר. העין צפון	28	415	7%
32676-שוק/מנצורה	19	179	11%

- התחנות המבוקשות ביותר בקרב האוכלוסייה הותיקה הן בעיקר ברחוב שבזי, הרחוב הראשי של העיר והמשכו (רחוב מנצורה). תחנת הרכבת ראש העין צפון מבוקשת אף היא.

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- ראש העין מדורגת ברמה 7 במעמד חברתי כלכלי. העיר מאופיינת באוכלוסייה מגוונת עם נגישות גבוהה לרכב פרטי.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת בראש העין (8%) נמוך מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022).
- על פי מודל תל אביב צפויה עליה מינורית באחוז הותיקים בעיר.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב (6.7%) גבוה מהממוצע הארצי – 5.6%.
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות (4.6%) נמוך מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיקים (6.8%) נמוך יותר בראש העין מאשר הממוצע הארצי – 9.8%.

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת הנפחים, ברוב הצירים בראש העין תדירות האוטובוסים המופעלים ברכבים עירוניים גבוהה, ושטח הכיסוי נרחב.
- למרות ריבוי הקניונים בעיר, במרכז העיר נמצאת רוב הפעילות המסחרית והממוסדת (עירייה, ביטוח לאומי, שוק). האוכלוסייה הותיקה מעדיפה להגיע לאזור זה, כפי שניתן לראות במפות התיקופים.
- ראש העין מחוברת היטב לגוש דן באמצעות קווים עירוניים מונגשים בתדירות גבוהה. בעקבות כך ההגעה לתחנת הרכבת הרחוקה ממרכז העיר פחות אטרקטיבית לאוכלוסייה הנבדקת.
- על פי מפת התיקופים לא ניתן להצביע על מוסד ייעודי שאליו מגיעות האוכלוסייה עם מוגבלות או הותיקה, ורוב התיקופים מתבצעים באזורי הביקוש העירוני במרכז העיר.
- מבני הציבור המוצגים ברשימה להלן הינם המבנים אשר אין בקרבתם (במרחק של עד 100 מטר) תחנה המשורת על ידי קו עירוני:

- מועדון גיל הזהב
- מועדון גמלאי צהל
- מרכז יום לקשיש
- עירייה
- מרכז תרבות

עבור מבנים אלה מוצע לבצע את הפעולות הבאות:

- לבדוק האם ניתן להוסיף שירות עירוני בקרבתם.

- לבדוק כיצד האנשים מגיעים למבנה, מהי דרך הניידות שלהם למתחם, והאם הם רואים באי הנגישות התחבורתית מכשול.
- לבצע בדיקת נגישות פרטנית עבור התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור/אזרח ותיק. יש לבדוק שהתחנות מונגשות כראוי לציבור עם מוגבלות ואין מכשולים אשר יהוו בעיה לאנשים עם מוגבלות.

לסיכום:

- ראש העין הינה עיר בעלת תדירות אוטובוסים גבוהה, כאשר מעל לרבע ממשקי הבית ללא נגישות לרכב פרטי.
- יש לשים דגש על האוכלוסייה המבוגרת והנגישות למוקדי ביקוש כלליים ולצירי מסחר מרכזיים
- נמצאו חוסרים בתחנות אוטובוס בסמוך למבני ציבור ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גאו.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל תל אביב גרסא 4.2, נתיבי איילון:** מודל תל אביב הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 4.2 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי ישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
6. אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית

לכבוד:

יוכי מדמוני

ממונה נגישות

עיריית ראש העין

באמצעות דוא"ל: yochi@rosh.org.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה ציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התוכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהווה בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת"י, מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל יישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל יישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
 - מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.
- א. **מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה**

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, ביי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותו בעיר ראש העין:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב ימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

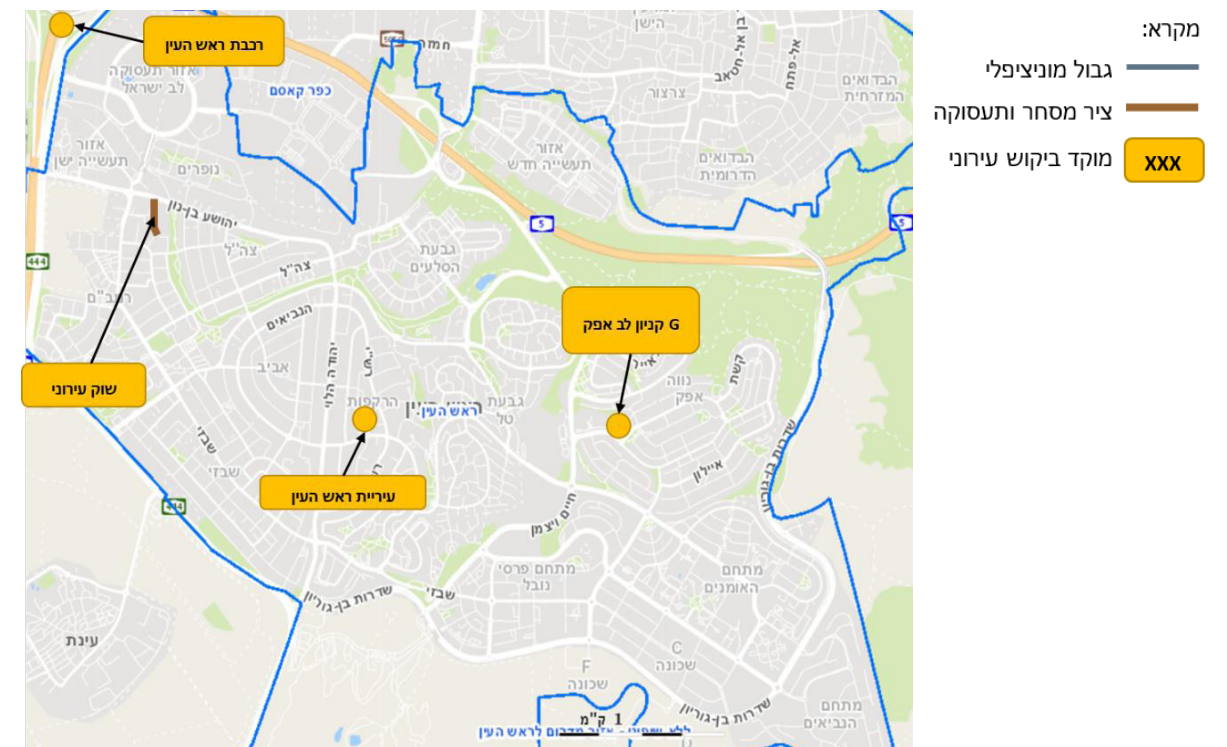
את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שמרית ביתן בדוא"ל negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

גבי נבון

מנהל אגף

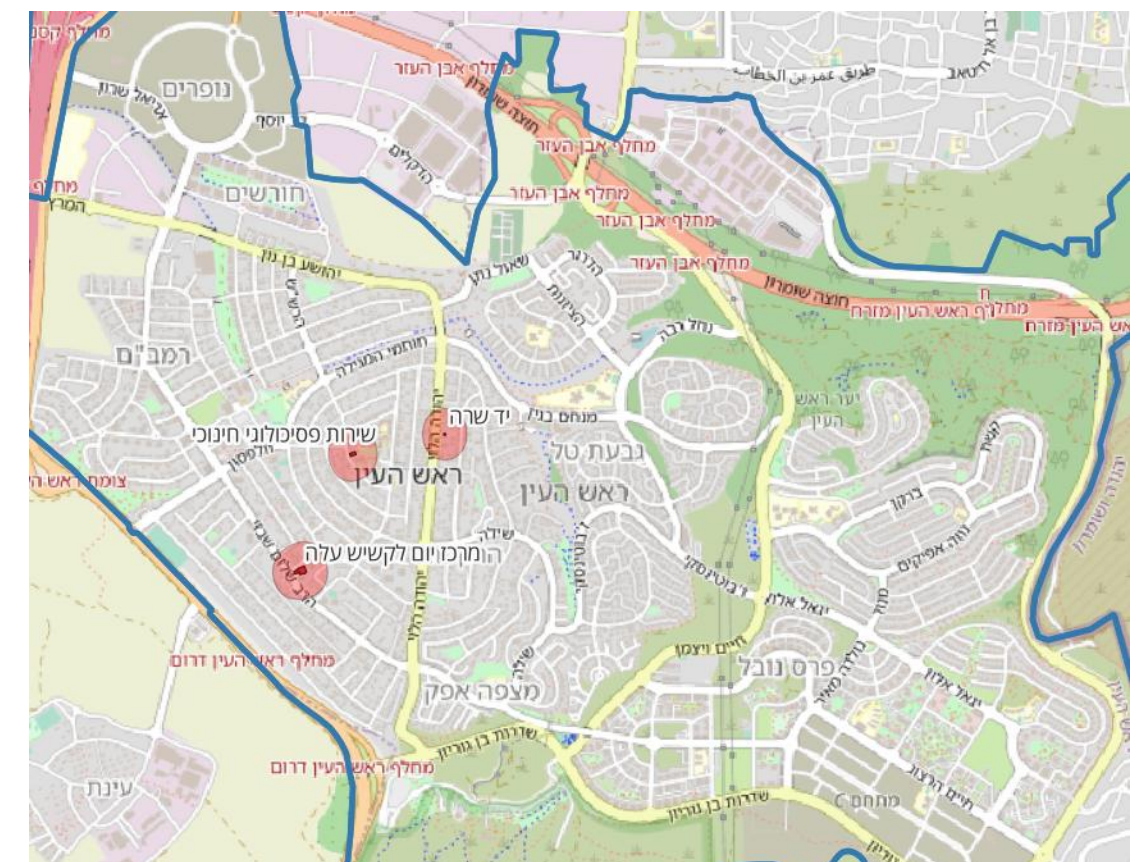
נגישות בתחבורה ציבורית

ב. מוקדי ביקוש יחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר ראש העין:

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק ישוב - אלעד
דו"ח מספר 5.17
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כלליים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.

על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף כנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

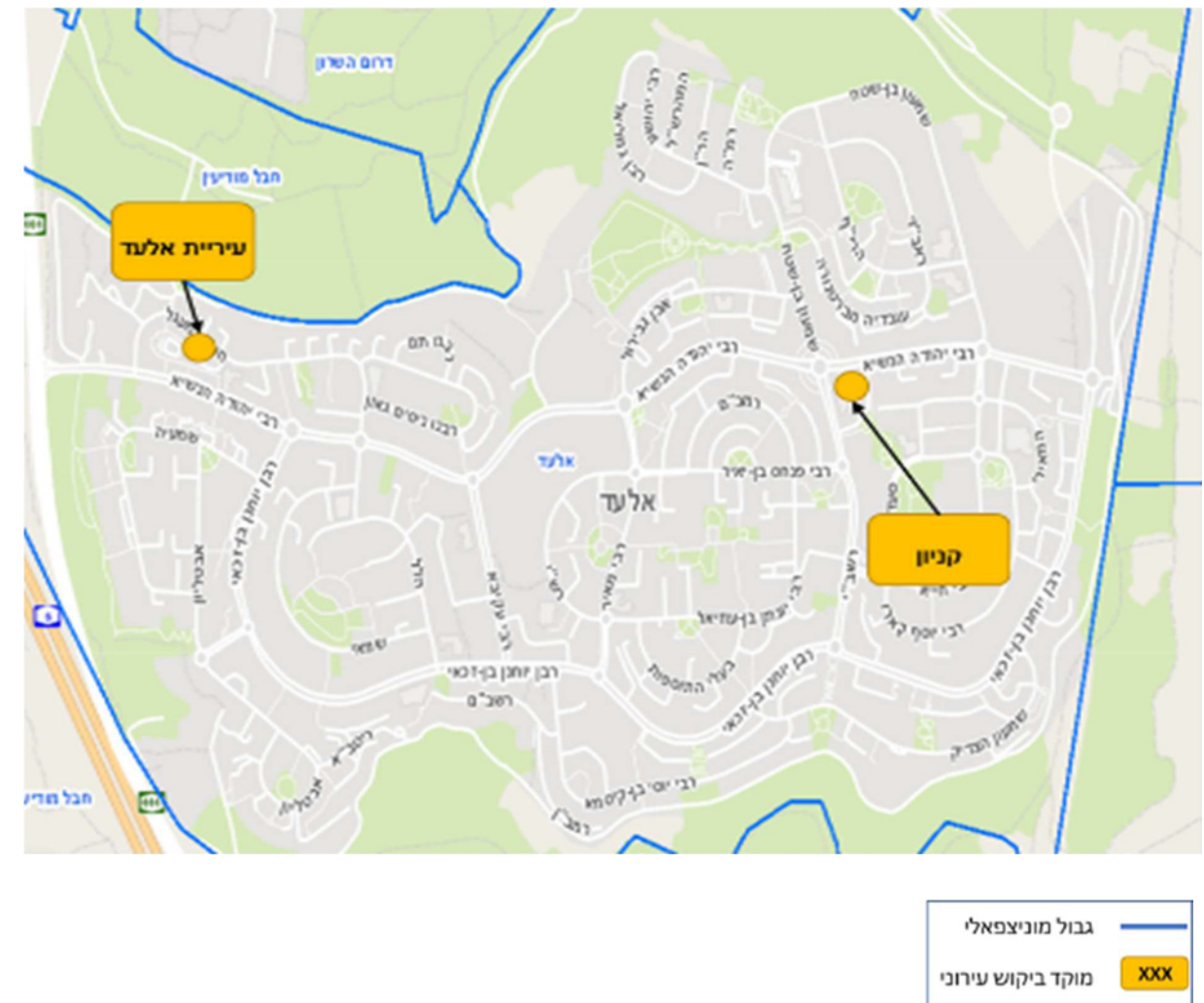
אלעד מייצגת עיר בסדר גודל בינוני ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה 50-100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: אלעד
 - סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 1309
 - שטח מוניציפלי*: כ- 3,500 דונם
 - מדד חברתי-כלכלי*: 2
 - אוכלוסייה*: 49,800, רובם ככולם משתייכים למגזר החרדי
 - צפיפות אוכלוסייה*: 14.3 תושבים לדונם
- *הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).
- מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור באלעד.

1.	רקע ונתונים כלליים.....	3
2.	דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי.....	5
2.1.	פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית.....	5
2.2.	זמינות רכב פרטי.....	6
3.	אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים.....	7
3.1.	הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות.....	7
3.2.	התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר אלעד.....	8
3.3.	מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות.....	9
4.	תחבורה ציבורית ותשתיות.....	9
4.1.	תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי.....	9
4.2.	תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר.....	11
4.3.	תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש.....	12
4.4.	תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות.....	13
4.5.	תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרחים ותיקים.....	14
4.6.	מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות.....	15
5.	סיכום ומסקנות.....	15
5.1.	דמוגרפיה.....	15
5.2.	אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר.....	16
5.3.	תחבורה ציבורית בעיר.....	16
נספח א' – רשימת מקורות.....		17
נספח ב' – מכתב לרשות המקומית.....		18

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים באלעד

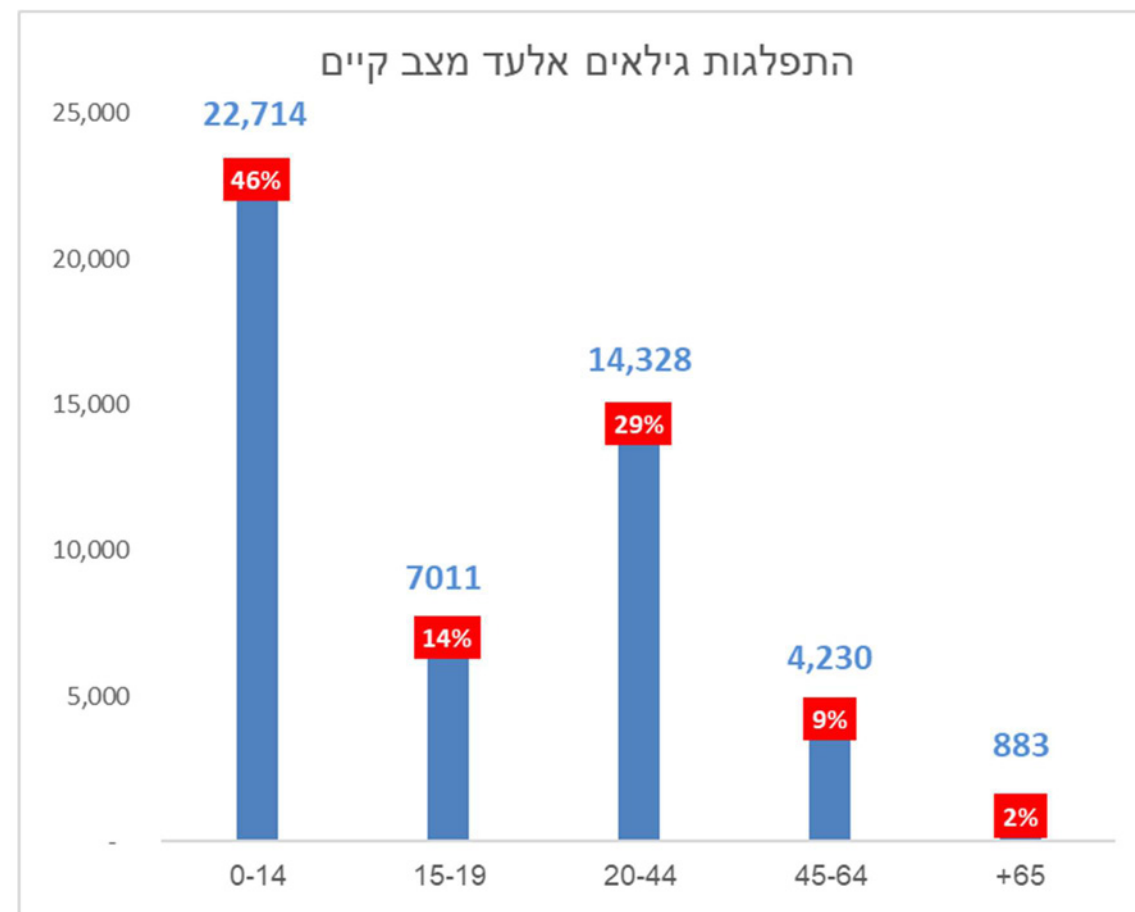

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

- התפלגות הגילאים עבור האוכלוסייה באלעד במצב הקיים מבוססת על נתוני הלמ"ס המעודכנים לשנת 2022. תחזיות לשנות יעד 2025, 2030, 2040 מבוססות על נתוני מודל תל אביב גרסה 4.2.
- אוכלוסיית אלעד מונה כ-49 אלף נפש (מערכת תלתן, משרד התחבורה, שנת 2022).
 - כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 2% מכלל תושבי העיר אלעד (ראו גרף 1).
 - תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר אלעד היא כ-105 אלף (ראו גרף 2).
 - לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל תל אביב גרסה 4.2) צפוי שינוי משמעותי בתמהיל הגילאים בעיר, בעיקר בגילאים הצעירים, וירידה באחוז האוכלוסייה הותיקה (+65) מכלל תושבי העיר (גרף 2).

גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי אלעד

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

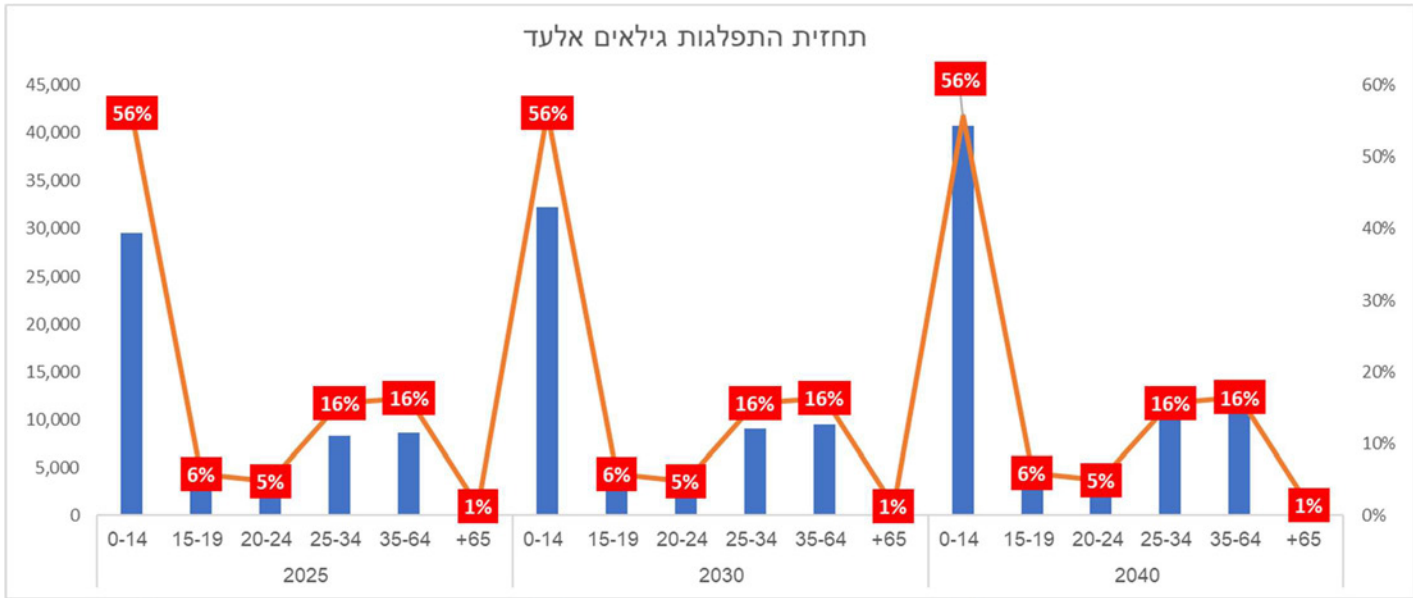
3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדיר מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית - זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושתלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.
- גמלת ילד נכה - ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה - קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה - נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" וכולו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים - סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

גרף 2: התפלגות הגילאים באלעד, תחזית²

מקור: מודל תל אביב גרסה 4.2

2.2. זמינות רכב פרטי

הנתונים עבור זמינות רכב פרטי לקוחים מתוך מודל תל אביב גרסה 4.2.

- לרוב המוחלט (96%) של משקי הבית המתגוררים בעיר כלי רכב זמין.
- רק ל-4% ממשקי הבית בעיר אין רכב פרטי זמין.
- בהתאם לתחזיות האוכלוסייה עד לשנת יעד 2040, לא צפוי שינוי משמעותי באחוז זמינות הרכב הפרטי ביחס לגודל האוכלוסייה.

- כ-2% - 4% מהאוכלוסייה ללא רכב זמין
- כ-15%-23% מהאוכלוסייה עם רכב זמין אחד
- היתר עם שני כלי רכב זמינים ומעלה

גרף 3: התפלגות זמינות רכב פרטי באלעד, תחזית²

² מודל תל אביב גרסה 4.2

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר אלעד

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר אלעד. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה באלעד ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- באלעד אחוז המבוגרים (2.5%) נמוך מאוד בהשוואה לממוצע הארצי (14.7%). ביטוח לאומי מגדיר מבוגרים כך: 65+ גברים ו-60+ נשים, בשונה מנתוני הלמ"ס אשר מציגים את כלל אוכלוסיית ה-65+.
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים, נמוך יותר באלעד (5.5%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו באלעד (2.4%) נמוך מהממוצע הארצי (5.6%), כנראה בעקבות האחוז הנמוך במקבלי קצבאות נכות והאוכלוסייה הצעירה בעיר.
- אחוז מקבלי הקצבאות לילדים נכים הינו בעל גבוה (1.7%) מהאחוז הארצי (1.2%).

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי באלעד (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
אוכלוסייה		48,374	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)		1,198	2.5%	14.7%
גמלת סיעוד		229	0.5%	3.3%
נכות כללית	נכות כללית	950	2%	3.1%
	שירותים מיוחדים	144	0.4%	0.8%
	גמלת ילד נכה	824	1.7%	1.2%
גמלת ניידות		64	0.5%	0.5%
נפגעי עבודה	קצבת נכות ותלויים	-	0%	0.8%
	דמי פגיעה	12	0%	0.1%
	סה"כ (מתוכם אזרח ותיק)	(1,198)3,409	8%(2.5%)	24.5%(14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי באלעד (2022)

קטגוריה		מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
תווי נכה	רגיל	1,044	2.1%	5.3%
	כיסא גלגלים	129	0.3%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד) ומרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים באלעד (ראו מפה 3 המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

- יד שרה
- ביטוח לאומי
- בית חם - עמותה הפועלת למען רווחתם וזכויותיהם של אוכלוסיית נפגעי הנפש.

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר אלעד (ראו

מפה 2 להלן):

- מספר תחנות אוטובוס בעיר: 105
- לא קיימים או נסללים נתיבי העדפה.
- בפאתי העיר מתוכננת תחנת רכבת לאורך המסילה המזרחית ובסמיכות לה חניון חנה וסע ושני מסופי אוטובוסים.
- כיום קיים בעיר מסוף אחד, מסוף לילה אלעד. לפי תוכנית האב למסופים של משרד התחבורה מתוכננים עוד 5 חניונים סביב העיר (ראו טבלה 3 להלן).

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים באלעד

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
חניון אלעד	19.5	לא קיימת התייחסות בתוכנית אב למסופים
אלעד מזרח	0	1.5
אלעד דרום	0	1.5

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות באלעד

מקרא:

- מסוף קיים
- מסוף מתוכנן
- נת"צ קיים
- נת"צ בביצוע
- נת"צ עתיד
- גבול מוניציפלי

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

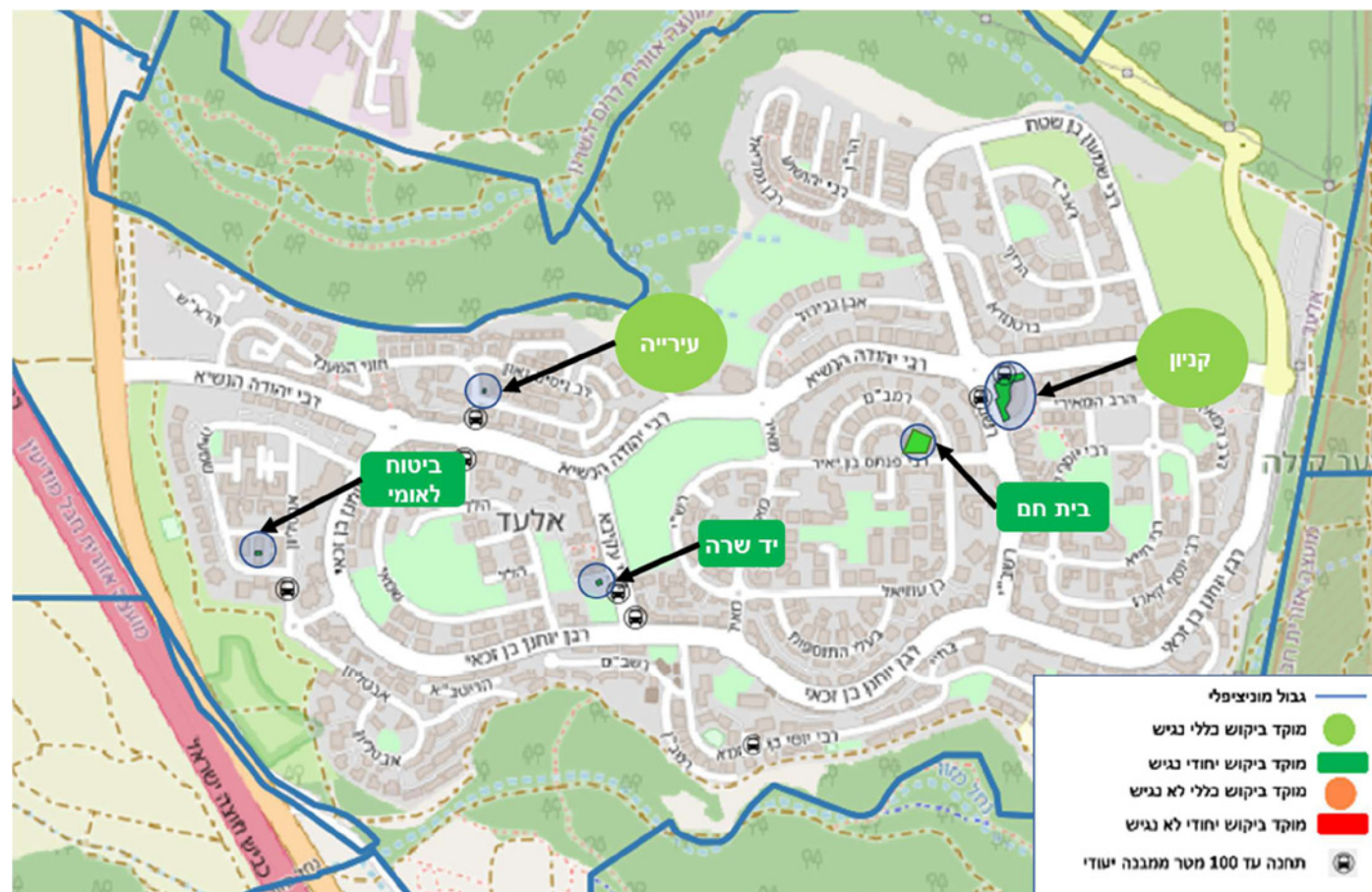
4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

במפה 3 להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר אלעד בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית על בסיס ההגדרה כדלקמן:

מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע בסוג רכב עירוני (אוטובוסים עירוניים הינם כלי רכב מוגנשים).

תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגישים.

מפה 3: קרבת מוסדות באלעד לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

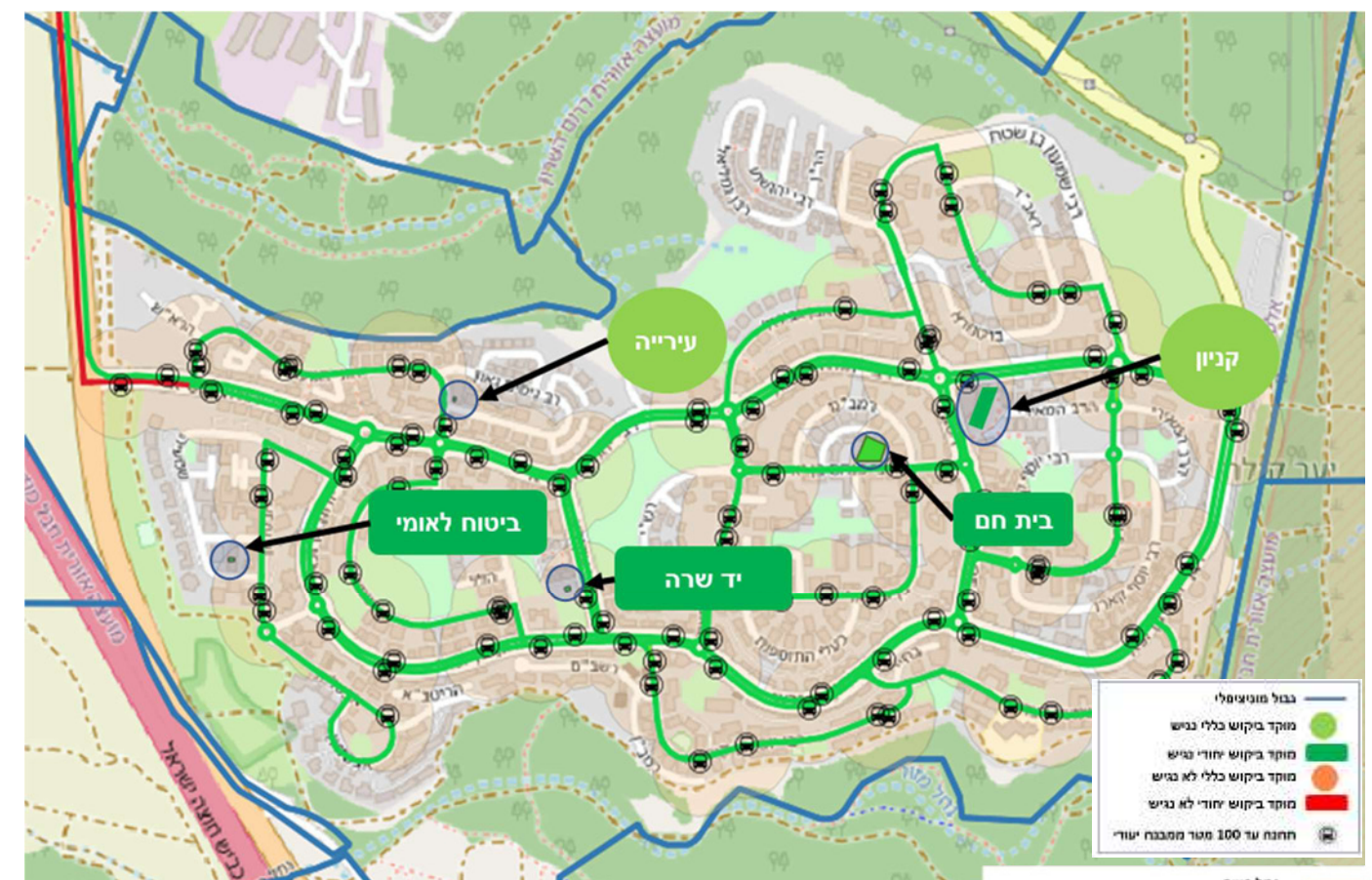
4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מוגש

על פי ההנחיות לתפעול תחבורה ציבורית, התדירות הנדרשת עבור קו תח"צ בודד היא 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. לצורך בחינת רמת השירות בצירי הישוב נערך מיפוי של תדירות מצטברת בציר, מתוך הנחה שתדירות של 4 נסיעות בשעה, גם אם מדובר ב-4 קווים תח"צ שונים, מהווה רמת שירות נאותה. בצירי התחבורה הראשיים בעיר אלעד התדירות המצטברת של האוטובוסים המופעלים בכלי רכב עירוניים מוגשים עולה על 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. כפי שניתן לראות, רוב שטחי המגורים בעיר מכוסים בקרבה לתחנות, ורק אזורים בודדים אינם קרובים לתחנות. עם זאת, מבין הקווים המופעלים ברכב עירוני, רק קו 179 מבצע נסיעה מחוץ לעיר אלעד לכיוון פתח תקווה, ואינו עוצר בתחנות הרכבת של ראש העין/פתח תקווה.

שטח הכיסוי הכללי ברדיוס של 100 מטר מצירים עם תדירות של מעל 4 נסיעות הינו 87%.

מפה 4 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המשורתיים באמצעות כלי רכב עירוניים מוגשים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שירות במרחק 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שרות עירוני.

מפה 4: מפת נפחי אוטובוסים בכלי רכב עירוניים, שעת שיא בוקר (7:00-8:00)

מקור הנתונים: מערכת תלתן, נובמבר 2022

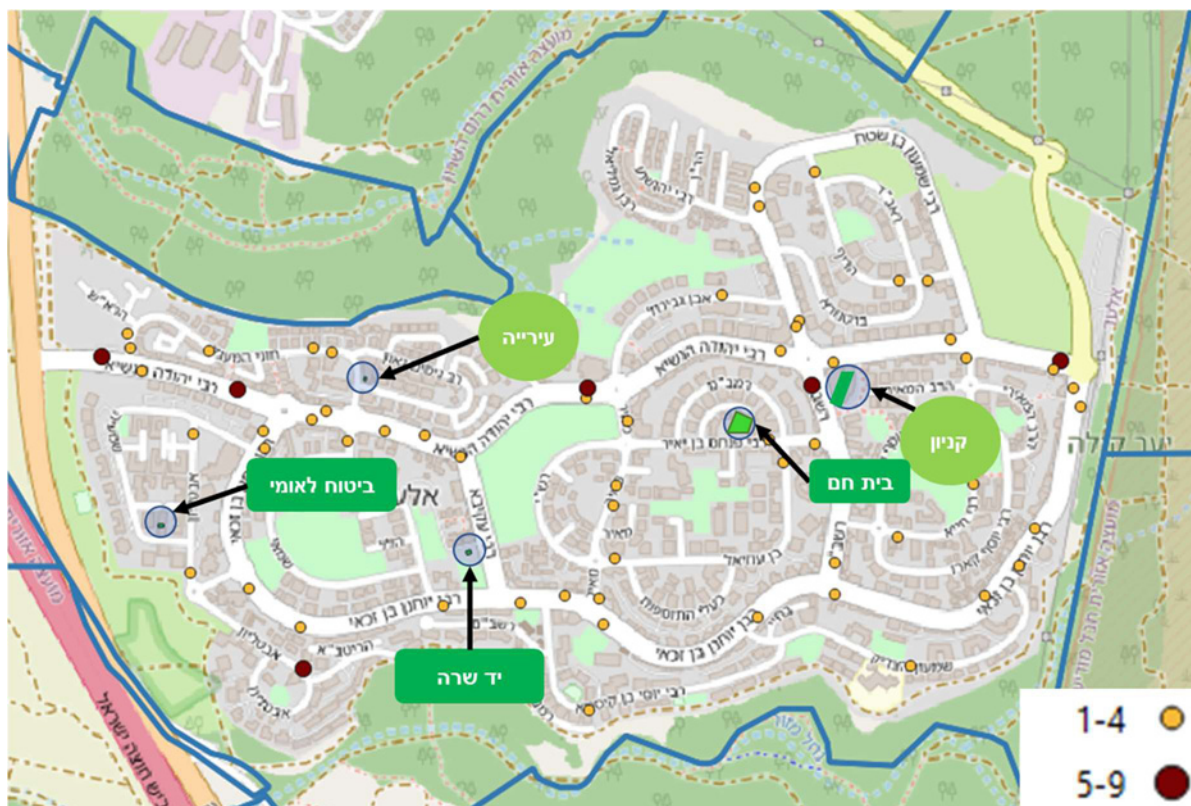
4.4. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים³ גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות. מפה 4 להלן מציגה את ממוצע התיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
38597-רשב"י/יהודה	9	0	9
35628-רבי יהודה הנשיא	6	1	7
38530-ישיבת הר"ן	5	1	6
38525-רבי יהודה הנשיא	5	1	6
33559-אבטליון/הריטב"א	5	0	5

מפה 5: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

³ תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות כרטיס רב קו המכשיר התיקוף

⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

- התחנה בעלת מספר התיקונים הגבוה ביותר עם פרופיל נכה/עיוור ממוקמת בקרבת הקניון. התחנה קרובה גם לרחוב רבי יהודה הנשיא.
- רוב התחנות בעלות מספר התיקונים הגבוה בקרב אוכלוסייה זו נמצאת על רחוב רבי יהודה הנשיא.

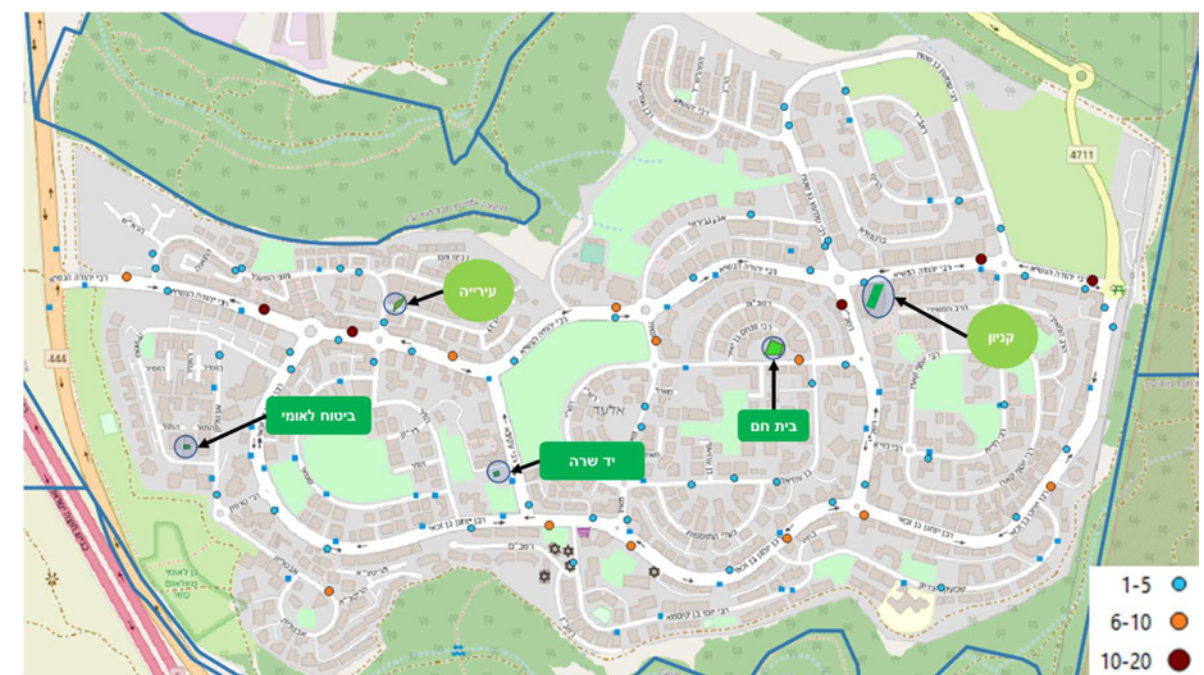
4.5. תיקונים בתחנות לאוכלוסיית אזרחים ותיקים

כחלק מבחינת תחנות המשתמשות אזרחים ותיקים מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקונים גבוה על ידי נוסעים בעלי פרופיל אזרח ותיק. מפה וטבלה להלן מציגות את ממוצע תיקונים היומי⁵ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקונים הכללי, ואחוז התיקונים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקונים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקונים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקונים הכללי, ואחוז התיקונים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקונים (סה"כ יומי, יוני 2022)

שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקונים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקונים
38597-רשב"י/יהודה	18	705	3%
38530-ישיבת הר"ן	14	640	2%
35560-רבי יהודה הנשיא	13	376	3%
35627-רבי יהודה הנשיא	12	606	2%
35628-רבי יהודה הנשיא	11	1067	1%

מפה 6: ממוצע תיקונים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

⁵ הממוצע היומי הוא סכום התיקונים השבועי חלקי 6.

- רוב התיקונים של האוכלוסייה הותיקה מתבצעים לאורך רחוב רבי יהודה הנשיא.
- אחוז התיקונים של אזרחים ותיקים הינו נמוך מאוד וזניח ביחס לכלל התיקונים באוכלוסייה.

4.6. מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמת בתחומי העיר אלעד מסתכם בכ-100 אלף תיקונים שבועיים ובכ-16 אלף תיקונים יומיים בממוצע - ראו טבלה 5 להלן.
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית הנוסעים העולים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- רק כ-2% מהתיקונים משויכים לבעלי פרופיל נכה / עיוור / אזרח ותיק, אחוז נמוך מאוד ביחס לממוצע הארצי. אפשר להסביר זאת על ידי אחוז המבוגרים הנמוך באלעד.

טבלה 5: התפלגות תיקופי כרטיס הרב קו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	1520	257	1.6%	13%
נכה	715	123	0.7%	1.3%
עיוור	70	9	0.1%	0.3%
שאר הפרופילים	93,749	15,663	97.6%	85%
סה"כ תיקונים	96,054	16,042	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- אלעד מדורגת ברמה 2 במעמד חברתי כלכלי, אך עם זאת על פי המודל יש בה נגישות גבוהה לרכב פרטי, כאשר רק ל-4% ממשקי הבית לא קיימת נגישות לרכב.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת באלעד נמוך משמעותית מהממוצע הארצי – 4% לעומת 12%.
- לא צפוי שינוי בחלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת.
- אלעד מאופיינת בעיקר באוכלוסייה צעירה, כמות המבוגרים הינה דלילה וניתן לראות זאת גם באחוז התיקונים בקרב האוכלוסייה המבוגרת אשר עומד על 2% בלבד.

נספח א' – רשימת מקורות

1. **מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גא.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
2. **מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
3. **מודל תל אביב גרסא 4.2, נתיבי איילון:** מודל תל אביב הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 42 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
4. **נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי יישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
5. **מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- על פי נתוני משרד התחבורה אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב, נמוך מהממוצע הארצי: 2.4% לעומת 5.5%. זאת למרות שמספר האחוז הגבוהה של משקי בית אשר מחזיקים ברכב בעיר.
- על פי נתוני ביטוח לאומי אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין נידות/נכות, נמוך מהממוצע הארצי: 4.6% לעומת 5.6%. עם זאת ניתן לראות שיש אחוז חריג של מקבלי קצבאות של ילדים נכים (1.7%), אך לא נמצאו מוסדות לטיפול לאוכלוסייה זו בעיר.
- על פי נתוני ביטוח לאומי אחוז מקבלי הקצבאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיק גבוה יותר באלעד (5.5%) מאשר הממוצע הארצי (9.8%).
- באוכלוסייה החרדית ישנן שיש לא מעט עמותות לא רשמיות אשר מספקות ציוד ועזרה לאנשים עם מוגבלות אשר אינן מוצהרות ולכן לא מופו במערכת תלתן. בעקבות המכתב שנשלח לרשויות המקומיות אותר מיקומו של הבית החם.

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת נפחי אוטובוסים, לאורך כל הצירים באלעד תדירות האוטובוסים בכלי רכב עירוניים גבוהה (יותר מ-4 נסיעות בשעת שיא בוקר). עיקר השירות העירוני נוסע בטבעת החיצונית של אלעד, אך עם זאת נכנס גם לפאתי השכונות, וניתן לראות שרוב העיר מכוסה בשירות עירוני נגיש ותדיר.
- אחוז התיקופים של אזרח ותיק, נכה ועוור באלעד נמוכים מהממוצע הארצי. קצת מעל 2% הם מאוכלוסיית נכה עוור ואזרח ותיק לעומת כ-15% בממוצע הארצי.
- התחנות בהן מספר התיקופים הגבוה ביותר של בעלי הפרופילים הנבדקים הן התחנות על רחוב רבי יהודה הנשיא המחבר את העיר ליציאה הראשית לכביש 444.
- כיום לא קיים כלל קו אוטובוס נגיש לתחנה של רכבת ישראל. יש לבחון הארכה של אחד הקווים לתחנת רכבת ראש העין או לאחת התחנות בפתח תקווה.

לסיכום:

- תדירות הקווים באוטובוסים עירוניים מונגשים בעיר גבוהה.
- יש לבחון יצירת קו מונגש לרכבת של פתח תקווה או ראש העין על ידי אוטובוס עירוני או אוטובוס בינעירוני מונגש.
- נדרש לבדוק האם קיים שירות הסעות לילדים נכים מטעם הרשות עצמה שאינו חלק מהתחבורה הציבורית הסדירה בעקבות האחוז הגבוה של מקבלי הקצבאות.

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית

לכבוד:

אלעד טובי אלמגור

ממונה נגישות

עיריית אלעד

באמצעות דוא"ל: tovia@elad.muni.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה ציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלויות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהוות בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת", מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלויות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

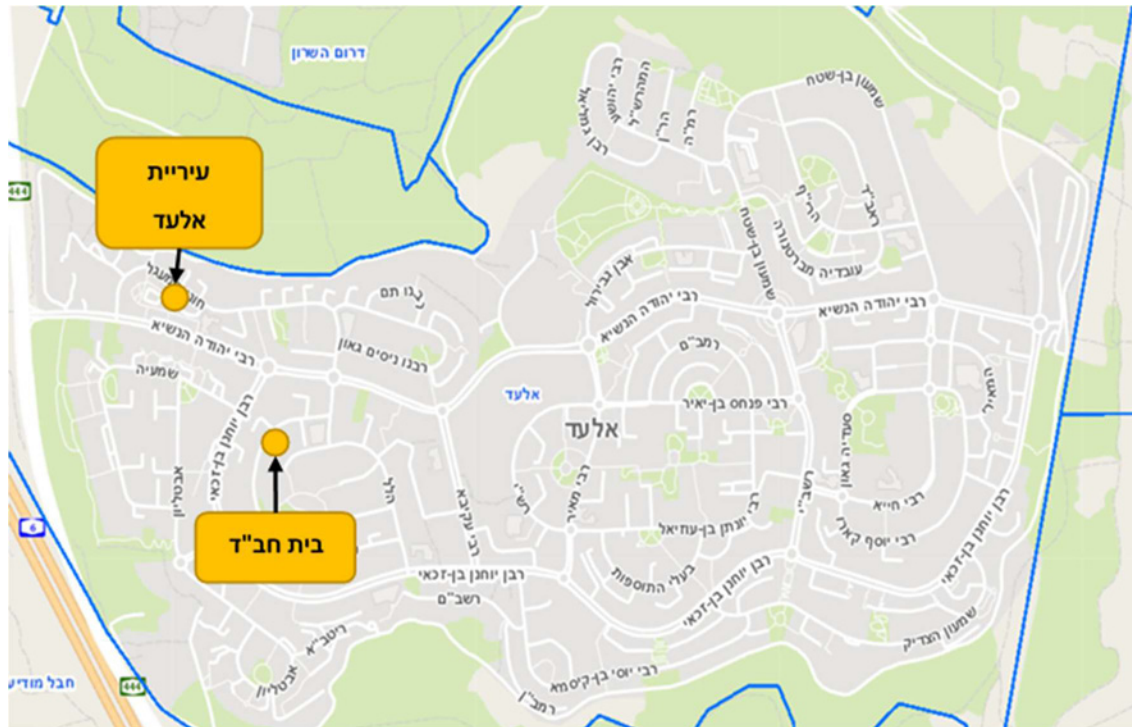
התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל יישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל יישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

א. מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

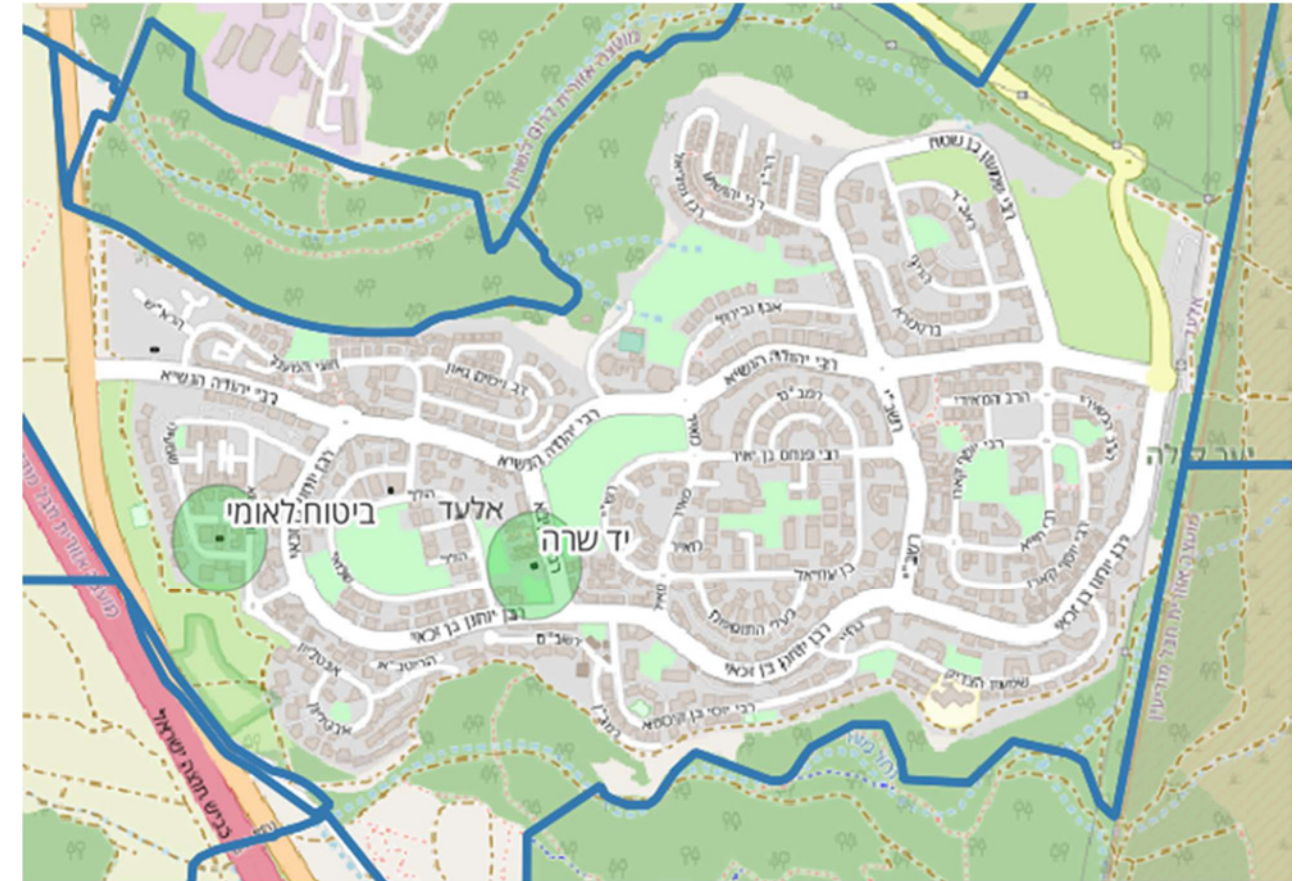
במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותו בעיר אלעד:

ב. מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורין, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר אלעד:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמה מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב יימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שימרתית ביתן בדוא"ל negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

גבי בבון

מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

תוכנית אב ארצית לנגישות בתחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות

תיק יישוב - מודיעין עילית
דו"ח מספר 5.18
2025 תשפ"ה

"כל האמור במסמך זה אינו מהווה מחויבות לביצוע מצד הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, אלא מדובר בהמלצה לתכנית אשר מטרתה לפתח ולקדם את הנגישות בענף התחבורה הציבורית. כאמור, אין בתכנית האב על כל חלקיה כפי שתפורט להלן כדי לחייב את הרשות בבחינת יישומה"

1. רקע ונתונים כללים

במסגרת תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות נערכים תיקי נגישות לישובים מסוגים שונים. תיקי הישוב מספקים מידע רב אודות רמת הנגישות בישובים הנבחרים. המטרה היא להסיק מן הפרט אל הכלל, לאתר בעיות שאופייניות לישובים מסוגים שונים ולפתח כלים לבחינת רמת הנגישות בתחבורה הציבורית, כגון מרחקי גישה מתחנות תחבורה ציבורית למוקדי ענין ומשיכה לאנשים עם מוגבלות. מהניתוח ניתן יהיה לפתח הנחיות לתכנון נגיש ומתאים יותר לאנשים עם מוגבלות ולהציע פתרונות תכנוניים שיהוו כלים עבור הרשויות המקומיות.

רשימת מקורות הנתונים הנסקרים והמהווים בסיס למסמך זה נמצאת בנספח א'.

על מנת להציג נאמנה את המוסדות הקיימים בישוב, נשלחה בקשה לקבלת נתונים מהרשות המקומית. מכתב הבקשה מצורף כנספח ב' למסמך זה. לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית.

העיר מודיעין עילית, הממוקמת באזור גוש דן, מייצגת עיר גדולה עם צפיפות בינונית- גבוהה ועונה על הקטגוריה של ישוב עם אוכלוסייה המונה מעל 100 אלף תושבים.

להלן המאפיינים העיקריים של הישוב:

- שם הישוב: מודיעין עילית
- סמל הישוב (על פי הגדרת הלמ"ס): 3797
- שטח מוניציפלי*: כ-36,000 דונם
- מדד חברתי-כלכלי*: 1
- אוכלוסייה*: כ-78,000 תושבים
- צפיפות אוכלוסייה*: 2.16 תושבים לדונם

* הנתונים נלקחו מתיקי הישוב במערכת תלתן של משרד התחבורה (נובמבר 2022).

מפה 1 מציגה את המוסדות העיקריים המהווים מוקדי משיכה עבור כלל הציבור במודיעין עילית.

1. רקע ונתונים כללים 3

2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי 5

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית 5

2.2. זמינות רכב פרטי 6

3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים 6

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות 6

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר מודיעין עילית 7

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות 8

4. תחבורה ציבורית ותשתיות 9

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי 9

4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר 10

4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מונגש 11

4.4. נגישות העיר מודיעין עילית למסופים 12

4.5. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות 13

4.6. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק 15

4.7. מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות 17

5. סיכום ומסקנות 18

5.1. דמוגרפיה 18

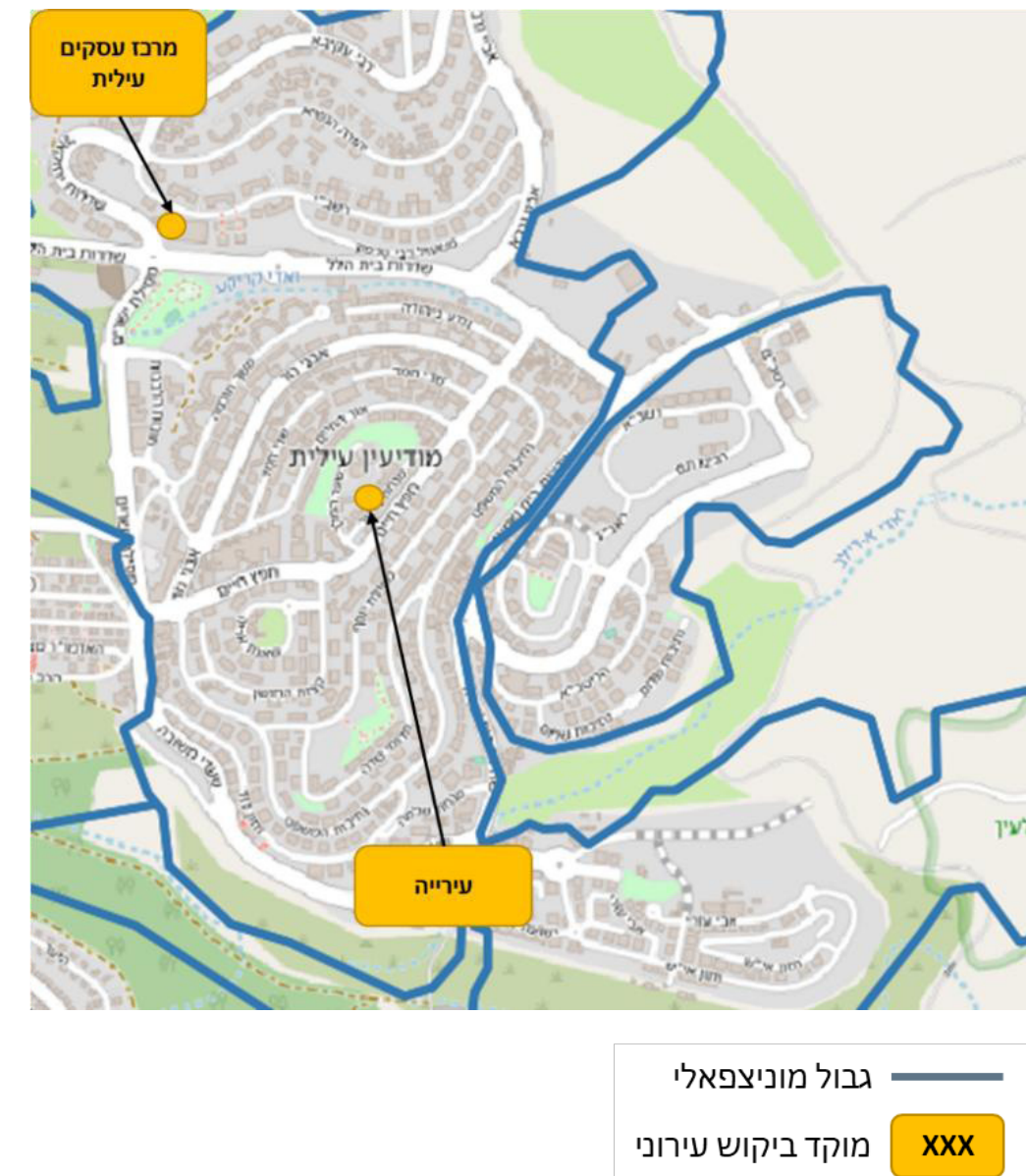
5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר 18

5.3. תחבורה ציבורית בעיר 18

נספח א' – רשימת מקורות 19

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית 20

מפה 1: מוקדי ביקוש עירוניים עיקריים במודיעין עילית

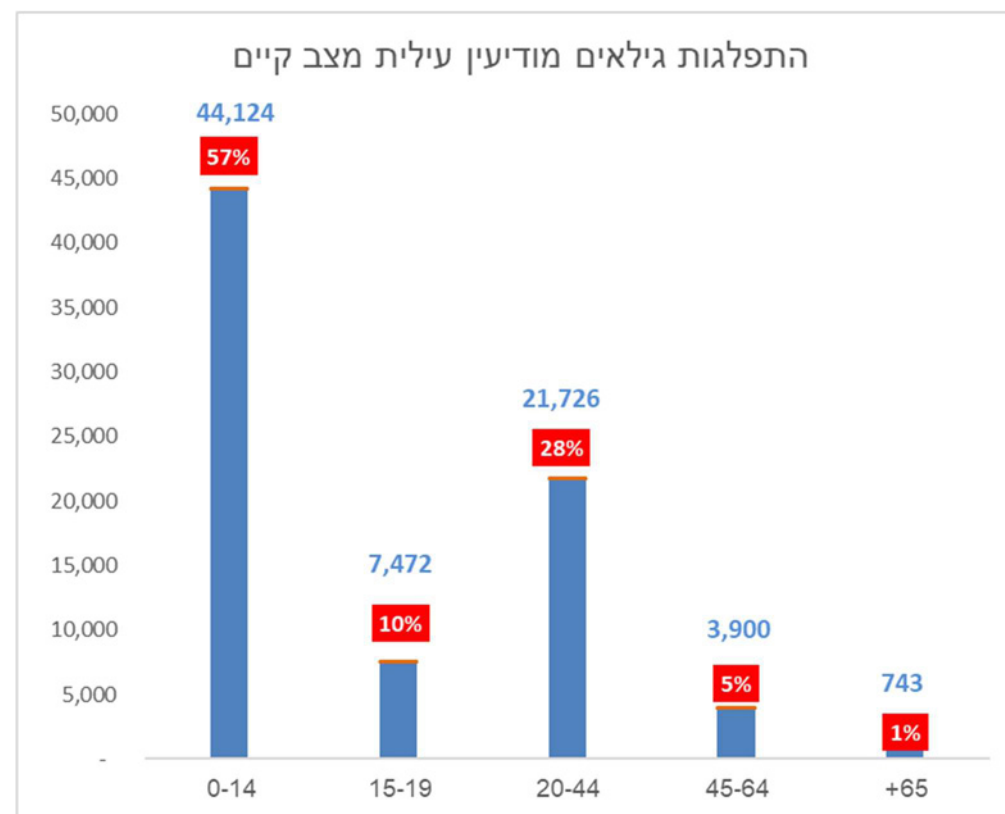
2. דמוגרפיה וזמינות רכב פרטי

2.1. פילוח לפי קבוצות גיל ותחזית דמוגרפית¹

התפלגות הגילאים והתחזיות הדמוגרפיות עבור האוכלוסייה במודיעין עילית במצב הקיים מבוססת על נתוני למ"ס לשנת 2022, על תחזיות מודל תל אביב לשנות היעד 2025, 2030, 2040 ועל הנתונים הבאים:

- אוכלוסיית מודיעין עילית מונה כ-78,000 נפש (למ"ס 2022).
- כיום האוכלוסייה הותיקה מהווה 1% מכלל תושבי העיר מודיעין עילית (גרף 1).
- תחזית האוכלוסייה לשנת יעד 2040 לעיר מודיעין עילית היא כ-105,000 תושבים (גרף 2).
- לפי תחזית האוכלוסייה עד שנת 2040 (בהתאם לנתוני מודל תל אביב גרסה 4.2) אחוז האוכלוסייה הותיקה בעיר צפוי לגדול מ-1% כיום ל-6% (גרף 2).

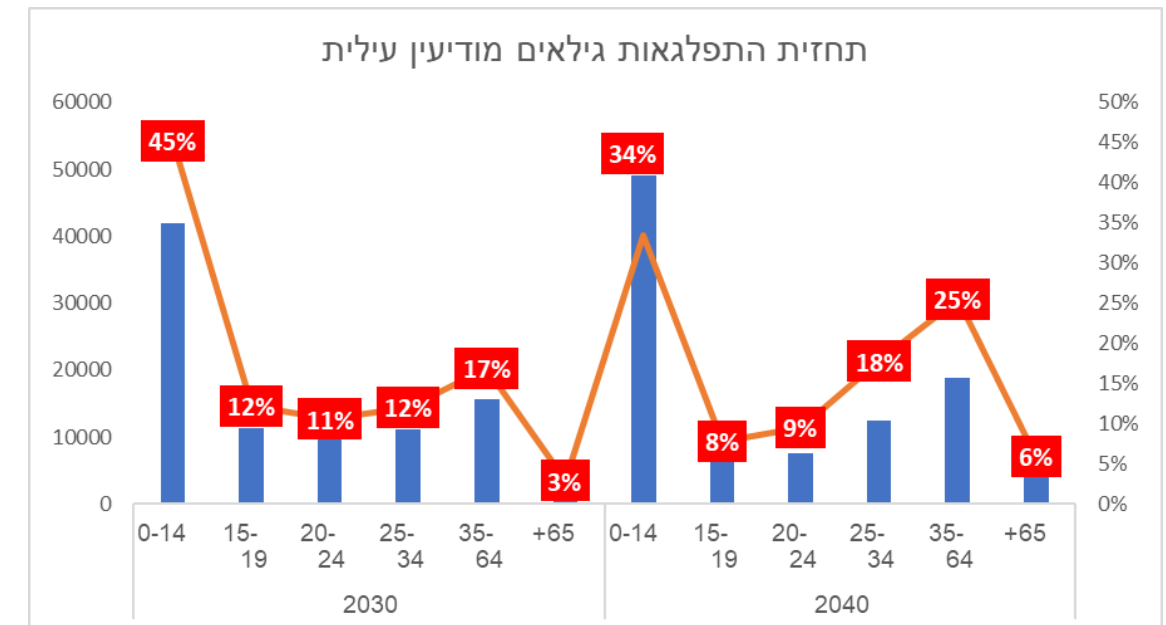
גרף 1: התפלגות הגילאים של תושבי מודיעין עילית

מקור: למ"ס 2022

¹ קובץ רשויות מקומיות למ"ס 2022

גרף 2: התפלגות הגילאים במודיעין עילית, תחזית²

מקור: תכנית אב לתחבורה גרסה 3.1

2.2. זמינות רכב פרטי

לפי נתוני הלמ"ס לשנת 2022 יש במודיעין עילית 61 רכבים לאלף נפש. זהו נתון נמוך מאוד ומשקף את הדירוג הסוציו-אקונומי הנמוך של העיר. לפי נתוני מערכת חצב, בשנת 2040 צפויה רמת המינוע לעלות ל-294 רכבים לאלף נפש.

3. אנשים עם מוגבלות – נתונים כלליים

3.1. הגדרות ביטוח לאומי למקבלי הקצבאות

ההגדרות של מקבלי הקצבאות נלקחו מאתר הביטוח הלאומי, כדלהלן:

- גמלת סיעוד מיועדת למבוגרים מעל גיל פרישה עם הכנסה נמוכה, הנזקקים לעזרה בפעולות היום-יום וגרים בביתם, או בדירור מוגן, או במוסד סיעודי במחלקה לעצמאים או תשושים.
- נכות כללית – זכאים תושבי ישראל מעל גיל 18 ומתחת לגיל פרישה, עם ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, תאונה או ממום לידה.
- שירותים מיוחדים – זכאים מי שזקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום במשק הבית, או שזקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים. לשירותים מיוחדים זכאים גם

מטופלי דיאליזה (לפחות פעמיים בשבוע), מושתלי איברים (בחצי השנה שלאחר ההשתלה) וחולים אונקולוגיים מסוימים. לא זכאים מי שנמצאים במוסד עם שירותי רפואה, סיעוד או שיקום.

- גמלת ילד נכה – ילד מגיל 3 שנים ומעלה, שהוועדה הרפואית או ועדה רפואית לעררים של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות (שאינם זמניים) עקב ליקויים ברגליו.
- גמלת ניידות – קביעה של לפחות 80% מוגבלות בניידות.
- נפגעי עבודה – קצבת נכות ותלויים – מקבלי קצבת נכות כללית שיש בהם תלויים: הורים לילדים.
- קצבת נכות ותלויים מאיבה – נפגעי פעולת איבה שכתוצאה מפגיעת האיבה נגרמה להם נכות ודרגת נכותם היא 10% לפחות.
- קריטריונים לזכאות לתו נכה:
 - מי שנקבעה לו דרגת נכות של לפחות 60%, ותנועתו בדרכים ללא רכב עשויה לערער את מצב בריאותו.
 - מי שמוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים ו/או קביים לצורך ניידותו.
 - מי שזקוק לרכב כאמצעי תנועה בשל רגליו הנכות.
 - בעל תעודת עיוור של משרד הרווחה.
 - הורים לילד נכה (העומד בתנאים לקבלת תג נכה).
 - נכה משרד הביטחון.
 - מוגבלי ניידות בכל הגילאים (כולל "מתקשים בהליכה" ונאלו הסובלים מכאבי גב המקרינים לרגליים).
 - נפגעי פעולות איבה בעלי אישור של ביטוח לאומי
 - ייחודיות תו נכה לכיסא גלגלים – סימון זה מאפשר לא רק לחנות בחניית נכים אלא גם רשות נסיעה בנתיבים מיוחדים.

3.2. התפלגות האוכלוסייה לפי סוג מוגבלות בעיר מודיעין עילית

טבלה 1 להלן מציגה את התפלגות סוגי האוכלוסייה עם מוגבלות בקרב תושבי העיר מודיעין עילית. הנתונים נלקחו מאתר הביטוח הלאומי ונכונים לסוף שנת 2022.

טבלה 2 להלן מציגה את התפלגות מקבלי תו נכה ממשרד התחבורה במודיעין עילית ואחוז מקבלי תו הנכה בהשוואה לממוצע הארצי.

הסבר על הקטגוריות השונות המוצגות בטבלה 1 מופיע בסעיף 3.1 לעיל.

- במודיעין עילית אחוז המבוגרים (1.3%) נמוך בהרבה מהממוצע הארצי (14.7%).
- אחוז מקבלי הקצבאות, מלבד אזרחים ותיקים הוא 4.9%, נמוך בחצי מהממוצע הארצי (9.8%).
- אחוז מקבלי תו נכה לסוגיו במודיעין עילית (1.4%) נמוך בהרבה מהממוצע הארצי (5.6%), בעוד שאחוז מקבלי הקצבאות בגין נכות וניידות (4.6%) נמוך במקצת מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.

4. תחבורה ציבורית ותשתיות

4.1. תשתיות תח"צ עירוניות קיימות ומתוכננות – כללי

להלן סקירה ומיפוי של תשתיות התחבורה הציבורית הקיימות והמתוכננות בעיר מודיעין עילית (ראו מפה 2 להלן):

- מספר תחנות האוטובוס בעיר: 192
- אין כיום נתיבי העדפה במודיעין עילית, אך מתוכננת רשת נת"צים ברחובות הראשיים.
- מתחם המעבר המרכזי – מסוף מסילת ישרים
- כיום קיים בעיר מסוף אחד עם פעילות נוסעים – מסוף מסילת ישרים בכניסה לעיר. לפי תוכנית האב למסופים של משרד התחבורה מתוכננים שינויים הכוללים הרחבת מסוף מסילת ישרים והקמת מסוף חדש בשכונת ברכפלד (ראו טבלה 3 להלן).

טבלה 3: מסופי נוסעים קיימים ומתוכננים במודיעין עילית

שם המסוף	שטח קיים (דונם)	שטח מתוכנן (דונם)
מסילת ישרים	2.8	6.7
ברכפלד	0	1.9

מפה 2: תשתיות תחבורה ציבורית קיימות ומתוכננות במודיעין עילית

מקור הנתונים: מערכת חצב, משרד התחבורה

טבלה 1: התפלגות מקבלי הקצבאות מביטוח לאומי במודיעין עילית (2022)

קטגוריה	מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
אוכלוסייה	81,931	100%	100%
אוכלוסייה מעל גיל 65 (גברים) ו-60 (נשים)	1,033	1.3%	14.7%
גמלת סיעוד	278	0.3%	3.3%
נכות כללית	1,314	1.6%	3.1%
שירותים מיוחדים	187	0.2%	0.8%
גמלת ילד נכה	2,207	2.7%	1.2%
גמלת ניידות	96	0.1%	0.5%
קצבת נכות ותלויים	10	0%	0.8%
דמי פגיעה	-	-	0.1%
סה"כ (מתוכם אזרח ותיק)	5,125 (1,033)	6.2% (1.3%)	24.5% (14.7%)

מקור הנתונים: אתר הביטוח לאומי

טבלה 2: התפלגות מקבלי תו נכה מביטוח לאומי במודיעין עילית (2022)

קטגוריה	מספר	אחוזים	אחוזים ארצי
תווי נכה	978	1.2%	5.3%
רגיל	141	0.2%	0.3%

מקור הנתונים: הרשות לתחבורה ציבורית, משרד התחבורה

3.3. מוסדות ייעודיים לאוכלוסייה עם מוגבלות

בנוסף למיפוי מוקדי ביקוש לכלל האוכלוסייה מופו המוסדות הייעודיים עבור אוכלוסייה עם מוגבלות, הכוללים: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, דיור מוגן, עמותות לאנשים עם מוגבלות (יד שרה, אקים ועוד), מרכזים פסיכיאטריים.

המוסדות הייעודיים במודיעין עילית (ראה שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא. המוצגת בפרק 4.1 בהמשך):

1. עזר מציון

2. יד שרה

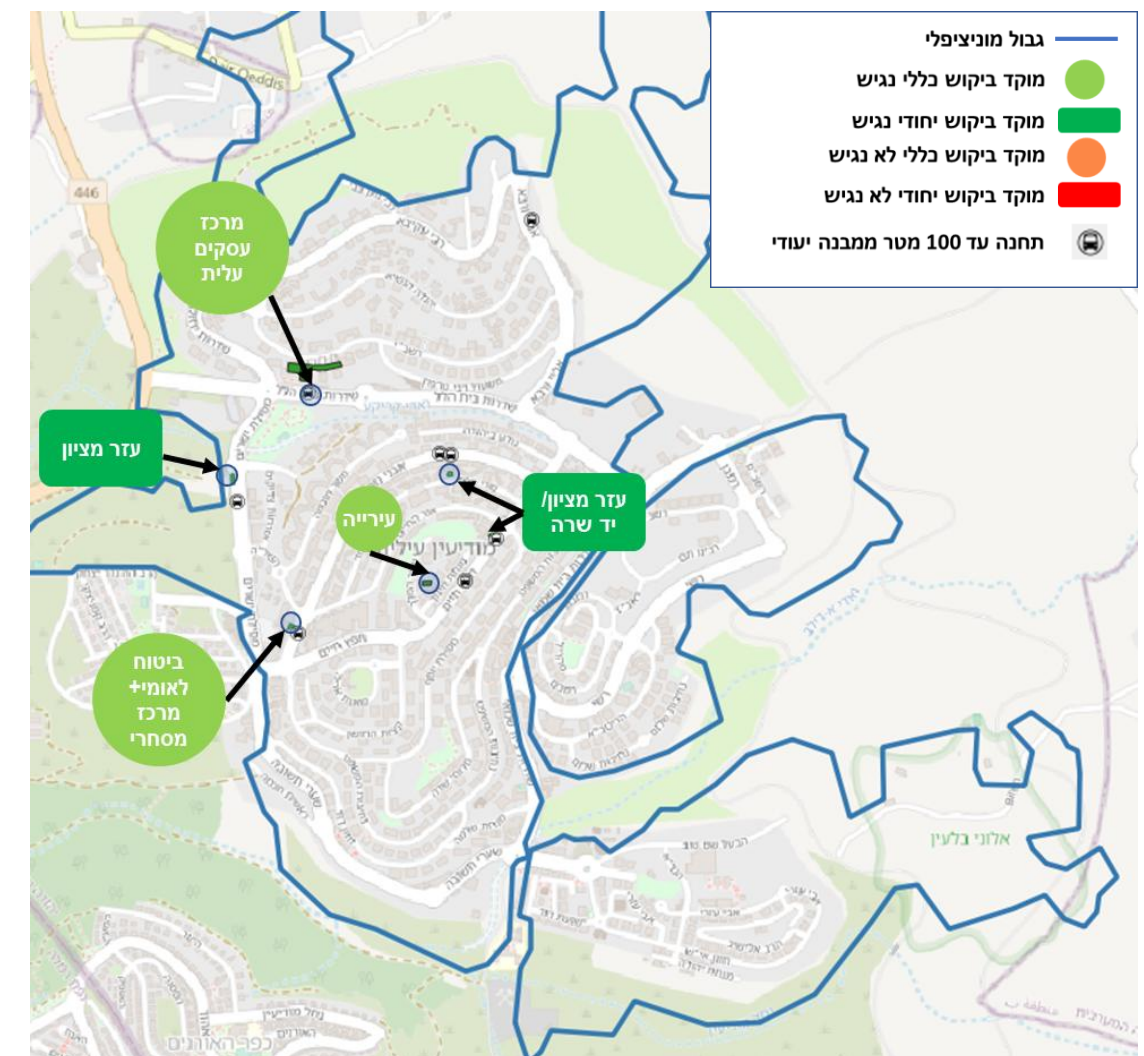
4.2. תחנות אוטובוס בקרבת מוקדי הביקוש בעיר

בשגיאה! מקור ההפניה לא נמצא. להלן מוצג מיפוי של מוסדות לאנשים עם מוגבלות ומוקדי ביקוש כלליים בעיר מודיעין עילית בציון מידת נגישותם לתחבורה ציבורית על בסיס ההגדרה כדלקמן:

מבנה נגיש – מבנה אשר ברדיוס של עד 100 מטר ממנו יש תחנה שבה עוצר קו אוטובוס הנוסע בסוג רכב עירוני (רכבים עירוניים הינם רכבים מוגנים).

תחנות האוטובוס המופיעות במפה הן התחנות אשר נמצאות בקרבת המבנים הנגשים.

מפה 3: קרבת מוסדות במודיעין עילית לתחנות אוטובוס בהן עובר שירות תח"צ עירוני (נובמבר 2022)

מקור הנתונים: מערכת תלתן נובמבר 2022

4.3. תחבורה ציבורית בעיר – כיסוי שרות מוגש

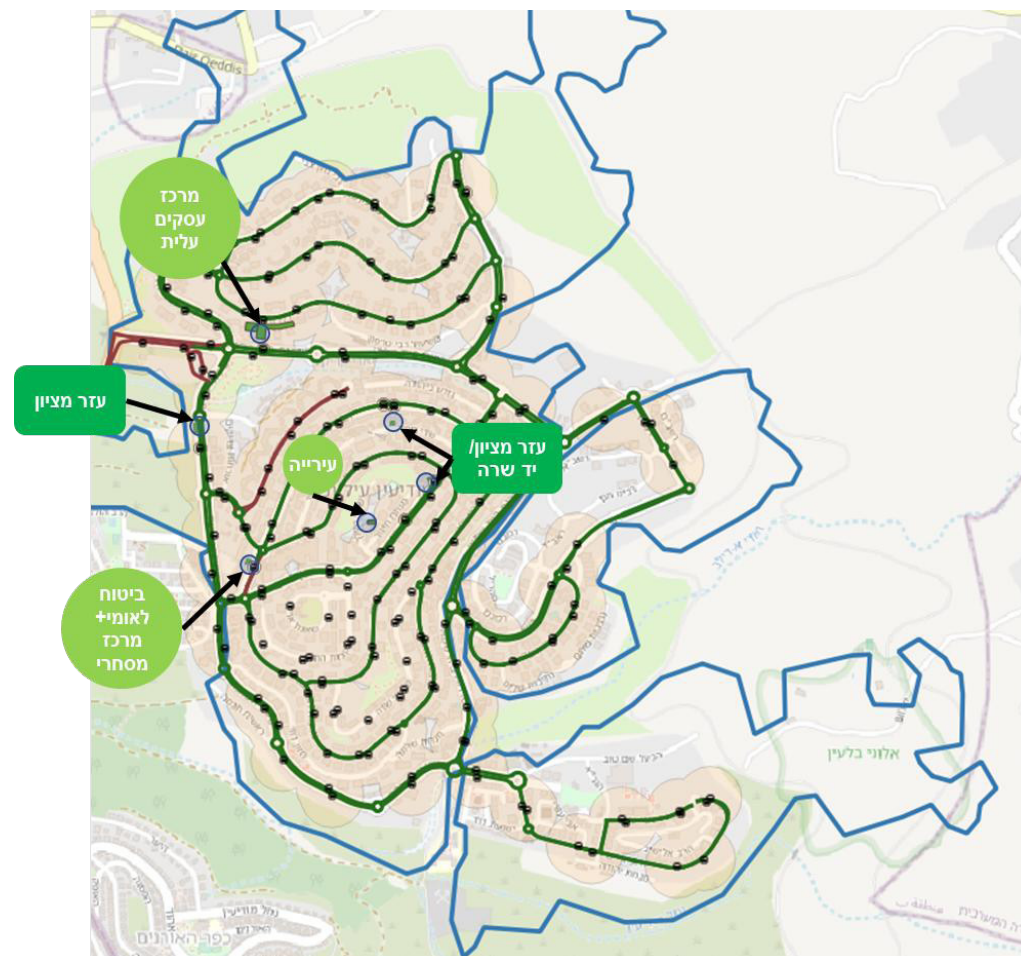
על פי ההנחיות לתפעול תחבורה ציבורית, התדירות המינימלית הנדרשת עבור קו תח"צ עירוני היא 4 נסיעות בשעת שיא בוקר. לצורך בחינת רמת השירות בצירי היישוב נערך מיפוי של תדירות מצטברת בציר, מתוך הנחה שתדירות של 4 נסיעות בשעה, גם אם מדובר ב-4 קווים תח"צ שונים, מהווה רמת שירות נאותה.

העיר מודיעין עילית מאופיינת ברשת רחובות מפותלת בגלל הטופוגרפיה ההררית, אך כל הרחובות הראשיים מקבלים שירות תדיר בהרבה מהנדרש בתקן, לא רק מבחינת תדירות הנסיעות הכוללת בציר אלא גם מבחינת תדירות כל קו אוטובוס בנפרד.

שטח הכיסוי העירוני של צירים עם מעל 4 נסיעות בשעה ברדיוס של 100 מ' הינו 2 קמ"ר מתוך השטח הבנוי של מודיעין עילית העומד על 2.7 קמ"ר. אחוז הכיסוי הינו 75%.

מפה 2 להלן מציגה את הרחובות ואת תדירות הקווים המשורתים באמצעות כלי רכב עירוניים מוגנים בשעת שיא בוקר (7-8), וכיסוי שרות במרחק 100 מ' מתחנות האוטובוס עבור שרות עירוני.

מפה 2: מפת נפחי אוטובוסים ברכבים עירוניים, שעת שיא בוקר (7:00-8:00)

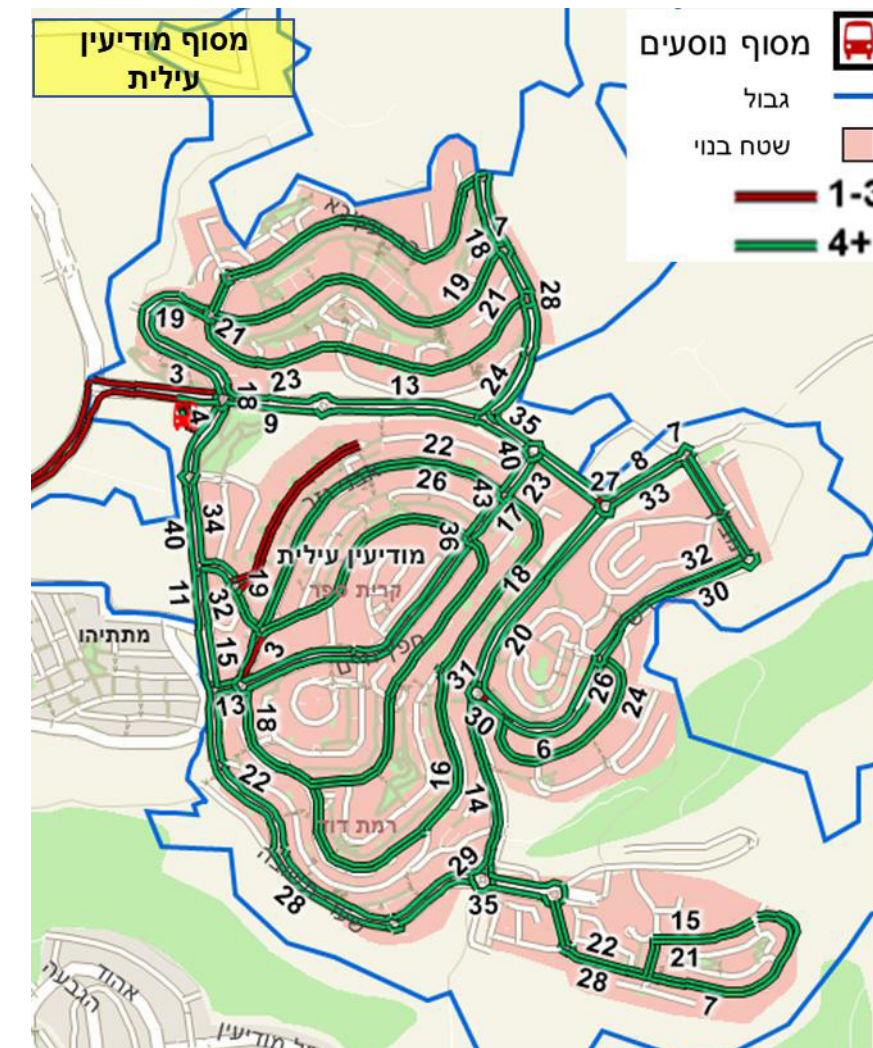

מקור הנתונים: מערכת תלתן, יולי 2022

4.4. נגישות העיר מודיעין עילית למסופים

כחלק מהתוכנית הוחלט לבחון את נגישות התחבורה הציבורית למסופים הנמצאים בעיר ובקרבתה. נבדקו מסופים שנמצאים במרחק של עד קילומטר מגבולות העיר והם בעלי יותר מ-12 נסיעות בשעת שיא. בעיר מודיעין עילית מדובר במסוף מודיעין עילית בכניסה לעיר. במפה 5 ניתן לראות את האזורים בהם יש נגישות למסוף. ניתן לראות ששטח הכיסוי למסוף הינו דומה לשטח הכיסוי הכללי בעיר, ורוב האוטובוסים עוברים במסוף.

מפה 5: כיסוי שרות באוטובוס עירוני מודיעין עילית מסופים

מקור הנתונים: מערכת תלתן, יולי 2022

4.5. תיקופים על ידי אוכלוסייה עם מוגבלות

כחלק מבחינת תחנות המשמשות אנשים עם מוגבלות, מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים² גבוה על ידי אנשים עם מוגבלות.

מפה 9 וטבלה 4 להלן מציגות את ממוצע התיקופים היומי³ לבעלי פרופיל נכה/ עיוור/ מלווה בשבוע הנדגם.

טבלה 4: רשימת התחנות בהן בוצע מספר רב של תיקופים בפרופיל נכה, עיוור (ממוצע יומי, יוני 2022)

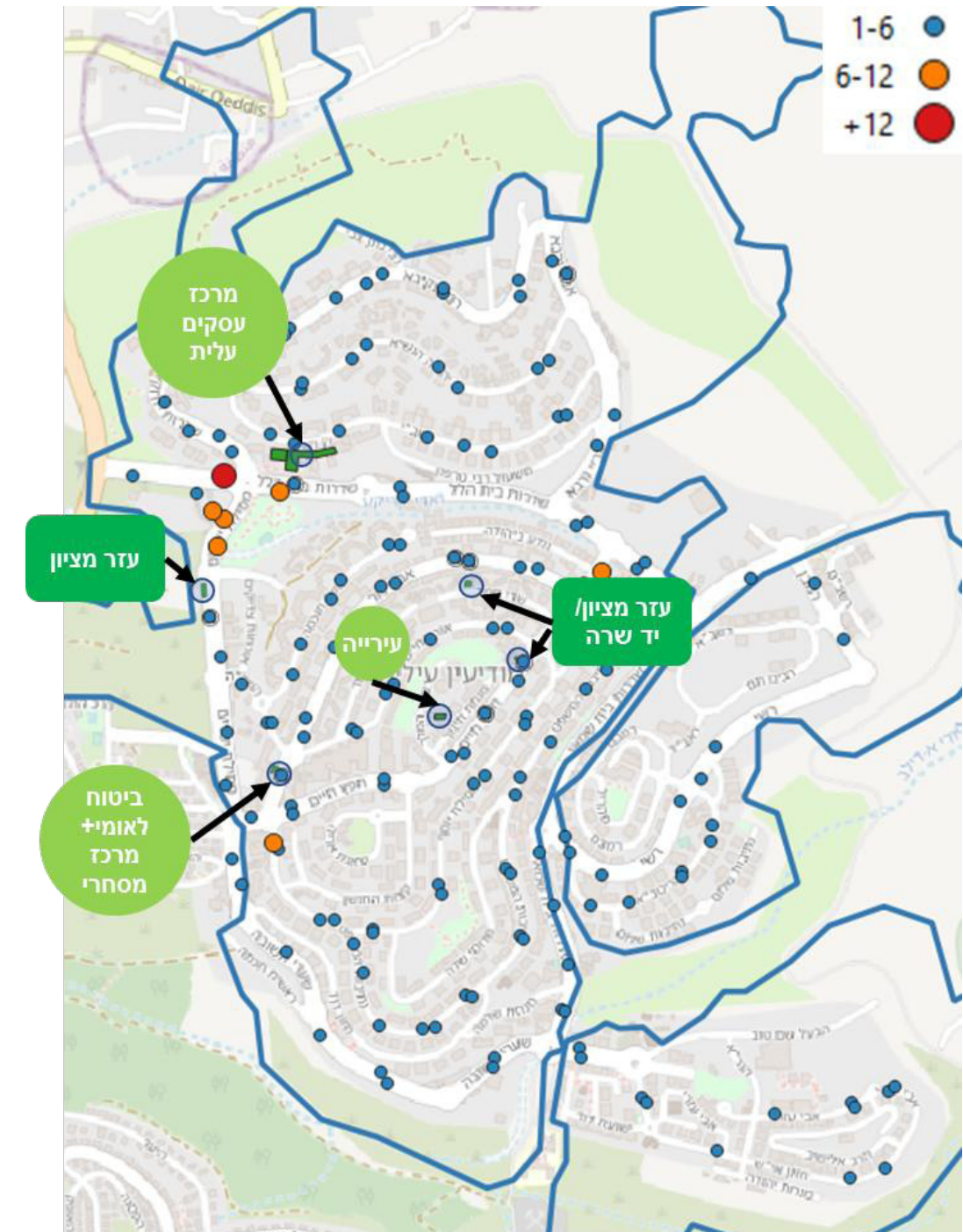
שם תחנה	נכה	עיוור	סה"כ
60290-בית הלל/יציאה	16	2	18
63988-מסילת ישרים	10	1	11
65138-מסילת ישרים/מסוף	9	1	10
60298-חפץ חיים	8	1	9
65409-מס. מודיעין עילית	7	1	8

- ארבע מתוך חמש התחנות בעלות מספר התיקופים הגדול ביותר הן באזור המסוף בכניסה לעיר, מה שמצביע על כמות גדולה של מעברים מאוטובוס בינעירוני לאוטובוס עירוני בידי נוסעים בעלי פרופיל נכה ועיוור.
- התחנה הנוספת (חפץ חיים) נמצאת במרכז העיר.

² תיקופים – (ולידציה) מתן תוקף לנסיעה בתחבורה הציבורית באמצעות העברת כרטיס רב קו במכשיר התיקוף.

³ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

מפה 9: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בפרופיל נכה, עיוור ומלווה בסמיכות למבנים עתירי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.6. תיקופים בתחנות לאוכלוסיית אזרח ותיק

כחלק מבחינת תחנות המשתמשות אזרחים ותיקים מופו התחנות בהן בוצע מספר תיקופים גבוה עבור אנשים בעלי פרופיל אזרח ותיק. מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

מפה 10 וטבלה 5 להלן מציגות את ממוצע תיקופים היומי⁴ לבעלי פרופיל אזרח ותיק לצד סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק ביחס לסך התיקופים.

טבלה 5: רשימת התחנות בעלות מספר התיקופים הגבוה ביותר עם פרופיל אזרח ותיק, סך התיקופים הכללי, ואחוז התיקופים פרופיל ותיק ביחס לסך התיקופים (סה"כ יומי, יוני 2022)

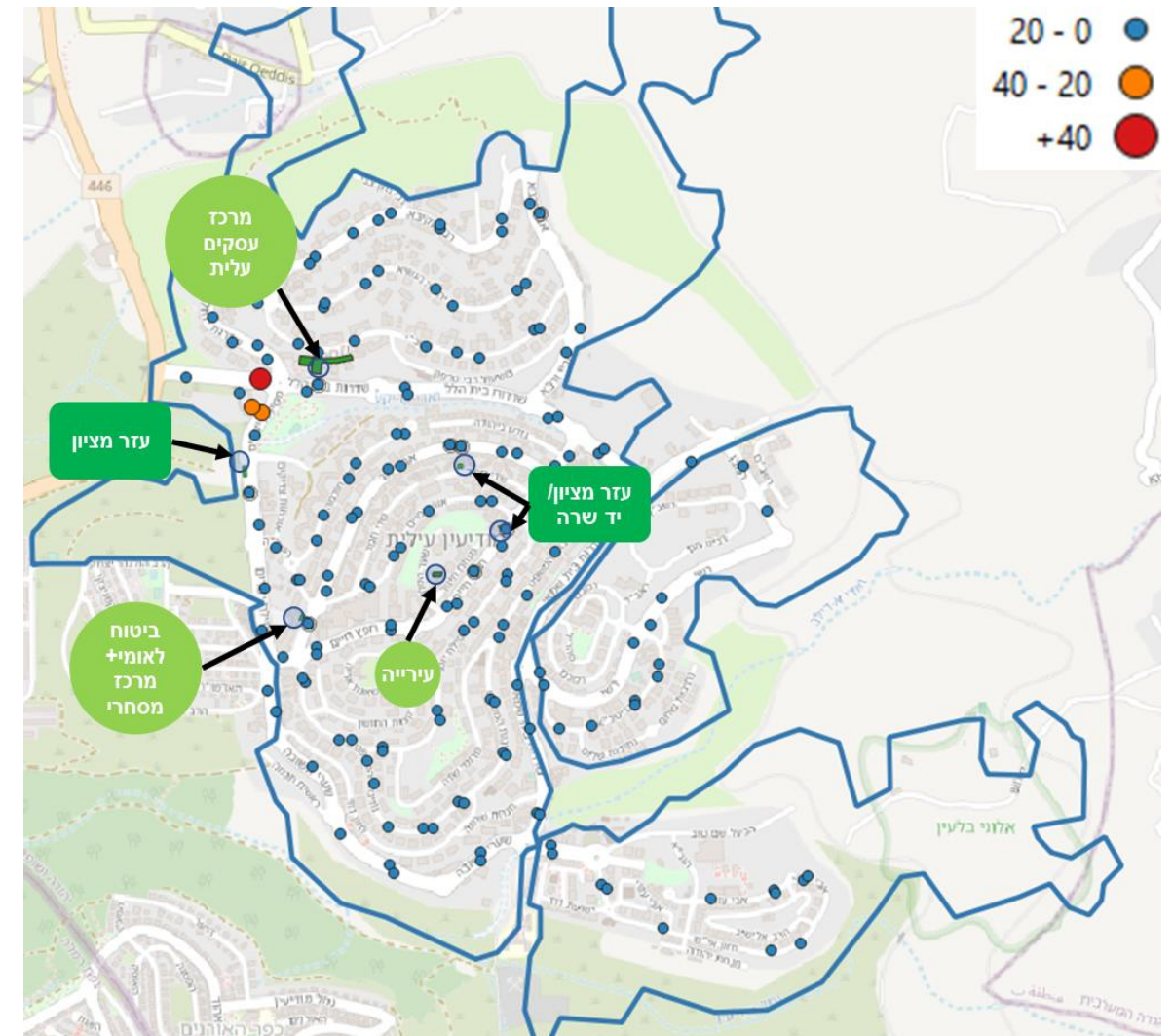
שם תחנה	פרופיל אזרח ותיק	סך התיקופים הכללי	אחוז פרופיל אזרח ותיק מכלל התיקופים
60290-בית הלל/יציאה	59	868	7%
63988-מסילת ישרים	23	694	3%
65409-מס.מודיעין עילית	22	550	4%
60298-חפץ חיים	17	515	3%
65138-מסילת ישרים/מסוף	14	775	2%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

- בדומה לתיקופים בפרופיל נכה ועיוור, גם בקרב האוכלוסייה הוותיקה ארבע מתוך חמש התחנות בעלות מספר התיקופים הגדול ביותר הן באזור המסוף בכניסה לעיר, מה שמצביע על כמות גדולה של מעברים מאוטובוס בינעירוני לאוטובוס עירוני בידי נוסעים ותיקים.
- התחנה הנוספת (חפץ חיים) נמצאת במרכז העיר.

⁴ הממוצע היומי הוא סכום התיקופים השבועי חלקי 6.

מפה 10: ממוצע תיקופים יומי של אוכלוסייה בעלת פרופיל אזרח ותיק בסמיכות למוקדי ביקוש (יוני 2022)

מקור הנתונים: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת

4.7 מספר הנוסעים בתח"צ יומי ושבועי עם התפלגות לפי סוג מוגבלות

- מספר הנוסעים העולים לאוטובוס בתחנות הממוקמת בתחומי העיר מודיעין עלית מסתכם בכ-62,000 תיקופים שבועיים ובכ-60,000 תיקופים יומיים בממוצע (ראו טבלה 6 להלן).
- לא ניתן לשייך את תיקופי הרב קו לתושבי העיר, אך ניתן להניח כי מרבית הנוסעים העולים בתחנות הנמצאות בתחום העיר גם מתגוררים בעיר.
- אחוז התיקופים של בעלי פרופיל אזרח ותיק, נכה ועיוור נמוך מאוד (פחות מ-2%) ביחס לממוצע הכלל ארצי, העומד על כ-15%.

טבלה 6: התפלגות תיקופי כרטיס הרב הקו (שבועי ויומי) לפי פרופיל משתמש (יוני 2022)

קטגוריה	שבועי	ממוצע יומי	אחוזים	התפלגות ממוצע יומי כלל ארצי (%)
אזרח ותיק	4,065	678	1%	13%
נכה	1,952	325	0.1%	1.3%
עיוור	141	24	זניח	0.3%
שאר הפרופילים	356,213	59,369	98%	85%
סה"כ תיקופים	362,371	60,395	100%	100%

מקור: מערכת כל נתון משרד התחבורה, 5-11.06.2022, ראשון עד שבת.

5. סיכום ומסקנות

5.1. דמוגרפיה

- מודיעין עילית מדורגת ברמה 1 במעמד חברתי כלכלי. העיר מאופיינת באוכלוסייה חרדית עם נגישות נמוכה לרכב פרטי.
- חלקה היחסי של האוכלוסייה המבוגרת במודיעין עילית (1%) נמוך בהרבה מהממוצע הארצי – 12% (למ"ס 2022)
- על פי מודל תל אביב האוכלוסייה המבוגרת של מודיעין עילית צפויה לגדול מ-1% ל-6%.

5.2. אוכלוסייה עם מוגבלות בעיר

- אחוז תושבי העיר המחזיקים בתו נכה לרכב (1.4%) נמוך מהממוצע הארצי – 5.6%.
- אחוז תושבי העיר המקבלים גמלה בגין ניידות/נכות (4.6%) נמוך מהממוצע הארצי העומד על 5.6%.
- אחוז מקבלי הקצאות מלבד מקבלי קצבת אזרחים ותיק (4.9%) נמוך בהרבה במודיעין עילית מאשר הממוצע הארצי – 9.8%.

5.3. תחבורה ציבורית בעיר

- על פי מפת הנפחים, ברוב הצירים במודיעין עילית תדירות האוטובוסים ברכבים עירוניים גבוהה, ושטח כיסוי נרחב.
- בתיקופים בפרופיל אזרח ותיק, נכה ועיוור בולטות התחנות שבקרבת מסוף מסילת ישרים בכניסה לעיר.
- על פי מפת התיקופים לא ניתן להצביע על מוסד ייעודי אשר מגיעים אליו האוכלוסייה עם מוגבלות או הותיקה, וכאמור בולטות התחנות ליד מסוף מסילת ישרים בכניסה לעיר.
- לא נמצאו מוסדות המיועדים לאוכלוסייה הותיקה או לאוכלוסייה עם מוגבלות שאינם בקרבת תחנת אוטובוס של קווים עירוניים מוגנים.

נספח א' – רשימת מקורות

- מערכת חצב, משרד התחבורה:** פרויקט חצב הוא פרויקט הקמת מערכת גאו.מוט - מערכת המידע הגאוגרפי של משרד התחבורה לתכנון תחבורה יבשתית. המערכת הינה אתר אינטרנט פתוח לקהל הרחב ובה ניתן לצפות במידע תכנוני מעולם התחבורה, לבצע ניתוחים מרחביים, ואף להוריד קבצי מידע רלוונטיים
- מערכת תלתן, נתיבי איילון:** מערכת מידע מרחבי (GIS) לאחסון, ניהול וניתוח נתונים של תחבורה ציבורית ותמיכה בתהליכי התכנון וקבלת ההחלטות.
- מודל תל אביב גרסא 4.2, נתיבי איילון:** מודל תל אביב הוא כלי ממוחשב המחולל תחזיות נוסעים ותנועה, ומאפשר ניתוח תוצאות בחתכים שונים. כל הגופים המבצעים ניתוחים תחבורתיים במטרופולין תל אביב נדרשים לעבוד איתו. גרסא 4.2 היא העדכנית ביותר של המודל הקיים.
- נתוני קצבאות, ביטוח לאומי:** אתר ביטוח לאומי מספק נתונים סטטיסטיים לפי ישוב, מידע על מקבלי קצבאות בכל יישוב, שיוך לקופת חולים, מעמד בביטוח הלאומי, נתוני שכר והכנסה, גיל ועוד. קישור: [אתר ביטוח לאומי](#)
- מערכת כל נתון, הרישוי, משרד התחבורה:** מערכת כל נתון הינה מערכת BI אשר מספקת נתוני תיקופים. ניתן לבצע סינון על פי תאריך מבוקש, כמות תיקופים בתחנות העיר ופילוח פרופיל.
- אתר רכבת ישראל (מרץ 2023).

נספח ב' – מכתב לרשות המקומית

לכבוד:

ט"ו שבט, תשפ"ג

6 פברואר, 2023

סימובין: 4000-0200-2023-000676

שלווה סקאר

ממונה נגישות

עיריית מודיעין עילית

באמצעות דוא"ל: shalvas@modil.org.il

הנדון: תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית עבור אנשים עם מוגבלות פניה לרשויות מקומיות לקבלת מידע

אגף הנגישות ברשות הארצית לתחבורה ציבורית, מקדם בימים אלו תכנית אב להנגשת התחבורה הציבורית לאנשים עם מוגבלות ברמה ארצית, לשנת 2040.

התכנית מתייחסת לאנשים עם מוגבלות שונות כגון: עיוורון או לקות ראייה, חרשות או לקות שמיעה, מוגבלות בניידות, מוגבלות מוטורית, קוגניטיבית, נפשית ולאזרחים ותיקים עם קושי כללי בניידות.

התוכנית הינה כחלק מתוכנית אסטרטגית כוללת, שמקדמת הרשות לתחבורה ציבורית ומהוות בסיס למדיניות התחבורתית הכללית בעיר ושיפור איכות החיים לטובת התושבים עם וללא מוגבלות.

לצורך הכנת תוכנית האב נבחרה חברת "מת"י, מערכות תחבורה ירושלים". הכנת תכנית האב כוללת בין היתר סקירה של המצב הקיים בנושא הנגישות לתחבורה הציבורית, סקירת ספרות בנושא נגישות בתחבורה הציבורית במספר ערים בעולם, סקרים וקבוצות מיקוד בקרב אנשים עם מוגבלות שונות ועוד.

כחלק מהליך סקירת המצב הקיים, התבקש צוות התכנון לערוך תיקי נגישות ליישוב ביישובים שונים בעלי צורות התיישבות שונות (ערים, יישובים, מועצות אזוריות ועוד..), יישובים בסדר גודל שונה ומגזרים שונים. מבין כלל היישובים בארץ נבחרו 29 רשויות מקומיות, ביניהן הרשות אותה אתם מייצגים.

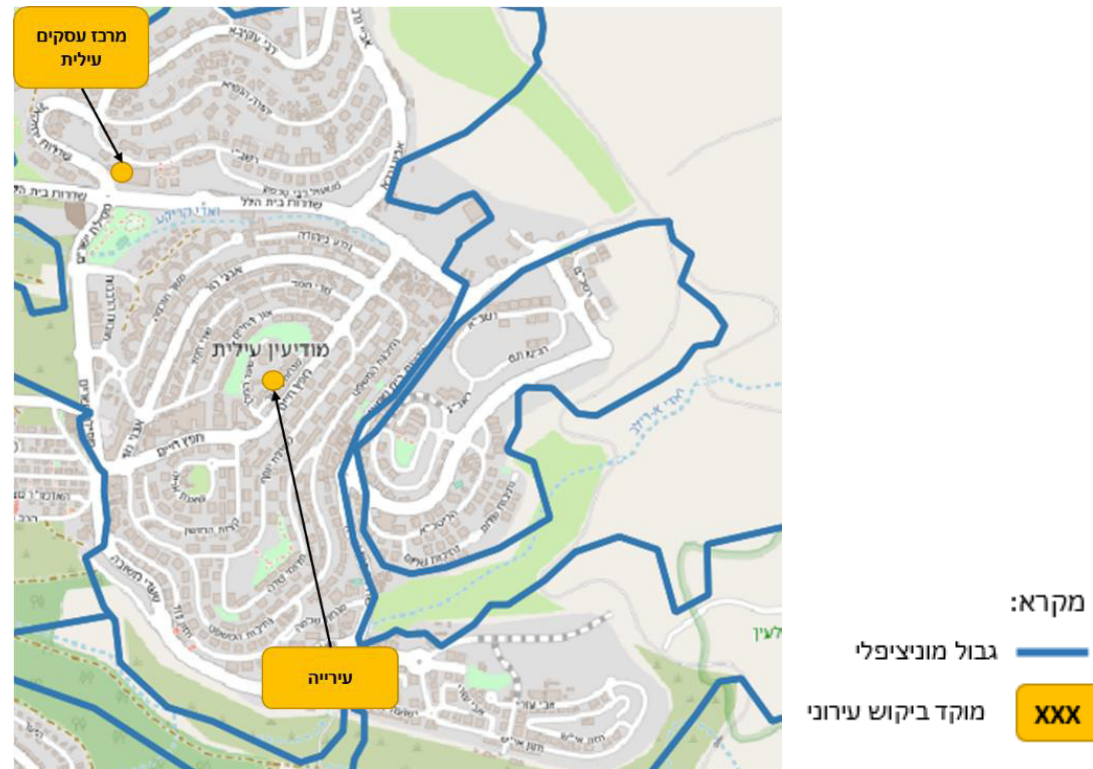
התיק הוא למעשה חלק מהתוכנית הארצית, שנועדה למפות את המצב הקיים בכל רשות מקומית, לנתח אותו ולתת המלצות עתידיות. על מנת לבצע את הסקירה בכל יישוב, מיפה צוות התכנון את מוקדי הביקוש העיקריים בכל יישוב בסיווג לשתי קבוצות עיקריות:

- מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה (וגם עבור אנשים עם מוגבלות).
- מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

א. מוקדי ביקוש מרכזיים עבור כלל האוכלוסייה

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: עירייה, קניון מרכזי, מרכזי תרבות, בי"ח, בתי אבות, מרכזי יום, מרכזי תחבורה משמעותיים (מפגש אוטובוסים ותחנות רכבת ישראל) ועוד.

במפה להלן מוצגים המוקדים המרכזיים שאותו בעיר מודיעין עילית:

ב. מוקדי ביקוש ייחודיים עבור אנשים עם מוגבלות

מיפוי זה כולל את מוקדי הביקוש הבאים: בתי אבות, דיור מוגן, מרכזי יום לקשישים, מרכזי עיוורים, מרכזים ללקויי שמיעה, בי"ח פסיכיאטרי, עמותות וארגונים, שרות פסיכולוגי ועוד.

להלן המוקדים המרכזיים לאנשים עם מוגבלות שאותרו בעיר מודיעין עילית:

צוות תכנון מבקש לקבל את התייחסות העירייה בנושאים הבאים:

- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש המרכזיים בעיר (שצוינו לעיל)?
- האם נכללו במפות כלל מוקדי הביקוש לאנשים עם מוגבלות, כולל לדוגמא מקומות תעסוקה ייעודיים לאוכלוסייה זו?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מוסדות נוספים מרכזיים וחשובים?
- האם מתוכננת במהלך החומש הקרוב הקמה של מרכזי תחבורה בהם תתבצע פעילות נוסעים?
- האם קיימים היום אמצעי תחבורה נוספים עבור אנשים עם מוגבלות הפועלים בתחומי הרשות המקומית, מה הם האמצעים ומי הוא הגורם המפעיל?

לאחר איסוף הנתונים וגיבוש המלצות, תיק הישוב ימסר לידי הרשות המקומית לשימושה.

את המידע נא לשלוח לנציגת החברה גב' שמרית ביתן בדוא"ל negishut.tail@gmail.com

בכבוד רב,

גבי נבון

מנהל אגף

נגישות בתחבורה ציבורית

בהוצאת:

תנועה • תחבורה ציבורית • רמזורים • נגישות